

Jan Drnek

AUTORSKÝ SBORNÍK

**Jsou smrti před početím
Či zrození jsou po hrobě
Jsi, platinová luno panoramou forem
Nebo jsi věci o sobě?**

**Je brána pouze procházení
Nebo jdu kvůli vchodu
Je socha tvar toho, co není?
Jsem já a ON
Kdo dává živou vodu**

**Jsi, studno cestou k prameni
Nebo jsi oknem do nicoty
Jsou kroky jenom mámení
Je život to, co obouvá jim boty?**

**Jsou klenby nebo kameny
Jsou plány jen, nebo domy
Je jedno druhého vždy znamení?
Jsem stavitel
Když si HO uvědomím?**

**Je melodie nebo struny
A zazní hudba bez mých uší?
Jsou moře nebo pouze vlny?
Je HLAS! A slyší ho i hluší...**

Cesta je možnost podat Bohu ruku (Zpráva o stavu duše – listopad 1996)

Nikdy jsem nebyl nic jiného než vandrák. Narodil jsem se tak. Nikdy jsem nedokázal najít popeliště, do něhož bych se zavrtil navždy. Ne, že bych nechtěl a ne, že bych se byl nesnažil. Nebyl mi dán do vínku žádný talent či nadání, které by mne připoutalo k nějakému místu, úkolu, společnosti. Své schopnosti vždycky pohodlně sbalím do ranečku, když odcházím do polí přes vlnobití vzduché ornice, když zakopávám o bílé pěnivé hřebeny poprášené prvním sněhem a poslouchám, jak sklovitě křehce zvoní mrazem. Vždycky jsem krásné i ošklivé lidi jen potkával, zamilovával si je a ztrácel. Skrz všechna společenství jsem pouze procházel z jednoho okraje skrze střed na protilehlý okraj a pak dál k horám, k souvislým bílým pláním a hřebenům, kam člověk stoupá zamrzlou klouzačkou potoků vylitých na lesní cesty, kde panuje strnulé chrámové ticho pod převisy smrkových větví. Tam někde, nezahlednutelný a skrytý hořel oheň, aby ten, kdo se vynoří z mlhy a ze tmy, si mohl ohřát ruce. Jak moc to hřálo, to, že jsi přišel a řekl svůj příběh, to, že jsi mohl složit břímě a něco zanechat sedícím, jak to obohacovalo a jak to osvobozovalo, když ses pak zvedl a vyrážel dál. Jen jsme se potkávali a vynořovali stále znovu ve svých životech. Jen jsme se dotýkali tím zájmem, vyprahlou žízní po cizím úsměvu a cizí zkušenosti, prostotou zasněžených kabátů a rituálem vaření grogu. Nebylo v tom žádné svazování, žádné předpoklady kam mají ti druzí jít a jak dlouho, žádné nárokování věčně společných cest.

Ale pak se zas musí sejít do údolí a tapat břečkou zateplených měst, která si nedovedou vážit bílého sněhu, zimy ticha a malého ohně. Lidé se tady nesetkávají a neobdarovávají se. Každý někam neodvolatelně a najisto patří, i bezdomovci na svém nádraží ignorují cestu. Nechal jsem se svazovat. Dobrovolně. Chtěl jsem, tolik jsem chtěl někam patřit, ale nemohu. Je to ve mně, je to na mých cestách. Všechny mé "velké" funkce, každý ten první schůdek budoucí záchranné kariéry, byly jen iluzí a hrou, a ti velcí pánové velkých sekretariátů, rad a úřadů, kolem mne, to nakonec stejně vždycky vycítili. Jsem vetřelec, ať to jakkoli tajím. Chtěl jsem, tolik jsem chtěl, nechat se spoutat zodpovědností otce a manžela, ale i to je iluze. Každý si nakonec jdeme svou jedinečnou cestou a společenství není vězením, společenství je pouze to, že spolu sdílíme kousek cesty. Nestál jsem o svobodu, ale je to dar. Bolelo jeho rozbalování, ale bylo mi vráceno věčně mládí.

Jistě, používám na pouti mapu, ale mapou rozumím souhrn orientačních bodů, směrů a vyzkoušených cest v krajině svého života, na kterých se shodnu se svými souputníky. Víím, že se musím orientovat morálně, prostorově, hodnotově i jinak, to vše je mapa, kterou mi předali předkové, civilizace, kultura. Ale od sebelepší mapy nečekám, že mi ukáže všechny cesty, že mi řekne, která cesta je ta správná právě pro mne, na které je bláto a jak vane vítr, koho potkám a s kým se rozejdu. To je tajemství a zůstat mu otevřen, je podstatou svobody. Bože děkuji, že jsi mi daroval mapu, ve které mohu najít hranice rodiny i hranice společenství a děkuji ti, že jsi mi nepředepsal žádný harmonogram cesty, žádnou puťovku. Mohu se těšit, v jaké podobě Tě potkám příště.

Jel jsem norimberským expresem z ministerského semináře a kousek před Hořovicemi jsem si pootevřel okno, abych vyvětral. Uviděl jsem ho, jak stojí kousek u trati, za svištivě zvonící kolejnicí, v těžkých botách a v uváleném battlu a jak ledabyle bouchl do těla kytary v záplatovaném pouzdře. Jako by se ptal: Co je? Aha, je pátek. Je přece samozřejmé, že vystoupím a dojdu ho za humny na cestě k temným stínům zamračených hřebenů Brd. Úplně přesně věděl, že tam stojím, za oknem vagónu a nervózně žmoulám kravatu, která mne, Bůh ví proč, náhle začala škrtit. A vysvětluje mu, že mám na práci důležitější věci. Nejsou takové důležitosti, jsou takové iluze a on to ví. Odvrátil se s pokrčením ramen, protože: No tak si ještě hraj, když tě to baví, ty vole. Ne, strach o mne nemá, je si jist, že nenaletím světu, že nakonec přijdu. Jde sám a těší se, že se jednoho dne vynořím ze tmy v kruhu ozářeném ohněm a budeme si vyprávět, jaká to byla ohromná

sranda, když jsme si hráli na úředníky, na politiky, otce rodin, manžely a milence... A pak zalezeme do sněhových záhrabů a ráno na cestu, protože to je důležité! To je pravda, mládí, svoboda i sputanost, možnost i nutnost. Cesta je jediná příležitost aby mne za ruku mohl vzít Bůh...

Oslovují mne cizí pánové na nádraží, ve vlaku. Hovoříme o globálním oteplení, kácení pralesů, o špatné hotelové stravě a vypočítavých šéfech, o tváři jiných měst jak je nastavují cestákům, o zradě žen a příliš tučných klobásách. Vandráci v kravatách a baloňácích vycítili, že: Jsme jedné krve, ty a já bratříčku! Jak jsme bohatí a obdarovávaní! Všechno mne obohacuje, tvůj úsměv, stejně jako slzy, trápení, vztek... I tvá nenávisť mne činí pravdivějším.

Každým den je dar. Pitomá, banální fráze, proč jsem na to už zapomněl? Proč jsem to tak dlouho opomíjel? Tolik nerozbalených krabic leží v mých přečpaných předsíních, pracovnách, kancelářích... Každý den je krabice s něčím uvnitř, někdy s perlou, někdy s čímsi křehkým ve spoustě vaty či hoblin. Každý den je tajemství, protože já nevím, kde je v krabici perla. Těším se na večírek a zuřivě se hrabu dospod, ke dnu, a pak jsem zklamán, nestálo to za nic. Perla byla jinde a já jsem ji nenašel. Pravděpodobně jsem ji vyhodil s chuchvalci bezcenné vaty. Je třeba se více soustředit, promáčkat a prodotýkat se prsty celou krabicí, každým jednotlivým dnem, zkoumat a vážit každou minutu, nepředvídat, kde leží perla, nechat se překvapit, nechat se vést, nsvazovat se před - porozuměním. Úžasná dobrodružství! Kriste, Ty mne miluješ...

Nikdy jsem nebyl nic menšího, než sám vandrák. Poutník je pravdivý vírou v cestu, slepou důvěrou ve vedení. Poutník je bohatý setkáváním. Život není strnulý návod k cestě, život je živý a skládá se z mnoha odlišných komponentů. Nicméně koho jednou potkám, tomu jsem navždy věrný, tomu neupřu podíl na společné cestě a kdykoliv s ním půjdu zase. A, nebo už nikdy... Nakonec, i tenhle svět je jen setkáním, i tohle tělo. A služba je uměním podat Bohu ruku.

Příběhy ze zdi

Mé dětství se vztahuje ke dvěma místům. Staré Skvrňany a Blovice. Nesnáším sterilní regály paneláků. Vždycky jsem raději bydlel v nepohodlném činžáku s výhledem na oprýskané cihlové zdi a na zídky dvorků. Mikrosvěty činžákových vnitrobloků, zasuté obrazy periferie, střechy naježené komíny a rezavými anténami. Svět, jenž, příliš neudržován, dožíval, jako generace mých prarodičů, která tohle dělnické, škodovacké ghetto pamatovala v plné mladé slávě prvorepublikových socdemáckých hospod a dětějáčkových veřejných cvičení, národní vlajkoslávy, mobilizací a amerických náletů, přijíždějících Shermanů a o dvacet let později i okupantských tanků. Žili jsme v Tiché ulici 14 a čtvrt' před mýma chlapeckýma očima stárla plna tajemství a zdi, ze kterých se loupaly koláče chatrné omítky jako platanová kůra, uchovávaly v sobě stovky příběhů, dramát, radostí i tragédií z těch starých časů. Běhal jsem pro pivo válečným veteránům a poslouchal jejich příběhy. Za večerů zaznívala z hospody harmonika a z protějšího okna táhlý pláč houslí. Mezi temnými siluetami obrovských stromů zářily

S dědou a s tátou ve starých Skvrňanech (1962). Tři generace Drnků.

do temných dvorků obdélníky dělené kříží, světlem žlutým jako rozteklé máslo. Vzduch nesl poselství večerí, vůně stovek různých jídel a melodie hlasů, které se rozléhaly a ředily ticho bez hluku aut a nikdy neusínajícího města. Silné dělnické rody. Lidé, dost silní a dost čistí na to, aby snášeli ticho. Nebyly tu hádky, ani křik, a všichni ti lidičkové se znali po mnoho generací a já, malý kluk nasával všemi póry ten pocit bezpečí a pochopení, záchytnou síť rukou a srdcí dobrého společenství, obce, polis.

Probíhal jsem ve svých osmi letech, pohlcen hrou na schovávanou, prázdnými baráky a byty té staré čtvrti, těsně před tím, než je zbourali a rozhrnuli buldozerem, a v údivu jsem co chvíli strnul sám uprostřed prázdné místnosti, nyní zcela opuštěné sluje, v níž kroky vracela mnohohlasná ozvěna. V některé místnosti jsem pocítil strach, v jiné uspokojení a tichou radost. Zdi vyprávěly a žily. Tragédie i láska. Život i smrt, loučení a nacházení, ztrácení a odcházení do nenávratna. A já ty příběhy stihl vyslechnout ještě před tím, než byly domy pohřbeny a nahrazeny sterilními panelákovými regály, mrtvými, nicotnými, jalovými a pyšnými skořepinami tolik podobnými většině jejich nových obyvatel. Dolehla na mne osudovost nenávratna. Byl jsem kluk a zatím jsem pouze naslouchal a pamatoval si paměť slonů.

A pak, jako druhý pól chlapeckého světa, jsou tu Blovice, malé městečko, rybinou vonící zelená hladina líné řeky, koňské tůně, ale také potoky, v nichž se ještě nechali chytit pstruzi a raci. Aut jezdilo málo a na záplatovaných silnicích se mohl i malý kluk učit bez dozoru jezdit na kole. A průvody před okny přízemního domku u hlavní silnice, pohřby s kutálkou v čele, i slavnosti. Především pohřby. Celá ta velká obec venkovských lidí, v černých šatech, v průvodu za rakví, a zpátky se vracel jen někdo. Velký dunivý hlas bubnu, pravidelně, rytmicky a bezchybně oddělující čas na cestě ke hřbitovu. Nikoho nenapadlo, když jsem pak stavěl ty dlouhé průvody z hrnců, kastrolů a hraček, na podlaze v kuchyni, jak je to symbolické. Mé smuteční průvody z hraček a má dychtivá vyhlížení z okna chápal jen děda Kovářík, který občas přicházel, vyhlížel se mnou, pak namířil prstem na mototechnu naproti, zalomil ukazováček, jako když střílí na zajíce a pravil: *Auto moto velo, do prdele jelo.*

Vím něco o marnosti. V pěti letech jsem stál před velkou černou rakví, ve které ležela máma, a strašně jsem toužil, aby ji otevřeli. Nikdy jsem už po ničem nedokázal tak strašně toužit. Dospěláci mi řekli, že už to nejde. Tak blízko a přesto tak nedosažitelně daleko. Ta osudovost nezměnitelného. Řekli mi, že chlapi nebrečí, a já už pak nikdy nezabřečel. Ano, vnímám to dnes jako předznamenání, protože od toho dne stále jen sleduji pohřební průvody, které vyprovázejí na hřbitov postupně všechny ty, které jsem miloval. A nezabřečím. Tvrdý jako skála, neuroním ani slzu. Dívám se nezúčastněně, jako bych stále seděl v tom okně. Od té doby jsem chladný. Necítím žádný zármutek, ani lítost, když odejde a umře kdokoliv z mých nejbližších. Prostě to eviduji a vyprávím, jako ty stěny činžáků odsouzených k rozbití po stovek let obývání. Vím něco o marnosti. Vím, že je to pouze o čekání. Nic, co odešlo tou silnicí ke hřbitovu, se nevrátí, ale já půjdu za tím. Jednou. Chce to jen trpělivost.

**Tolikrát jsme se narodili ze všech svých smrtí
kolikrát jsme umírali v troskách růžových zámků.**

Tolikrát jsme v sobě život připustili

Kolikrát jsme ho pak zabili v spánku

Tolikrát jsme zápasili

A vždycky na konci, i na začátku

zvonil budík.

Jakmile se na horizontu vzpomínek objeví Blovice, dopadá na mne dvojí rozměr mé cesty. Kráčím známou krajinou svého dětství, postupuji důvěrně známým prostředím, v kterém se cítím bezpečně. Z Blovic pochází obě větve, které mne zplodily (Kováříkové i Drnkové), mám tu příbuzné a přece jsem zde nezajištěný. Vydanost se dostavuje v méně očekávané formě. Všechna ta známá místa jsou dnes krutě jiná, než v dobách, kdy jsem byl klukem, než když tu žil můj dědek a pradědek. Ta místa jsou překotně proměnlivá a o mnoho cizí. Všechno tu pestře bují a nelze nic fixovat tak, jako to dělají zahnědlé fotografie.

Z druhé strany je dům vyšší, protože byl postaven do stráně. Stará, dřevěná veranda (těch třísek v zadku) a dlouhé, točité schody na dvorek, suché záchody, v kterých to padalo kamsi do hlubin země a teprve za dlouhou dobu ohlásilo temné žuchnutí, kde až je žumpa. Dřevěný kruhový otvor. Křečovitě jsem se držel, abych snad, ani náhodou nespádl do té temné hloubky. Ještě mnohokrát jsem se pak v životě cítil stejně. V noci jsme chodili s dědou čurat z verandy na dvorek. Dva chlapi čelem proti široce rozloženému světu, dva chlapi nad přízemností dvorků. *Chlap je ten, kdo i svět může pochcat.*

Hlasy hrdliček na staré jedli. Také příkrá ulička, ve které se sáňkovalo, hnůj kde děda pěstoval žížaly na ryby, hladina řeky za mlhavého svítání, rybí potěr na mělčinách a skákající vodoměrky. Rámce i detaily, principy a jednotliviny, rozmanitost i jednota světa. A co já v něm? Co já ve světě? Ocítl jsem se tady, ale co s tím mám dělat? Zahrádka s altánem a houpačkou, sklepy připomínající vlhké, donekonečna se rozbíhající sluje plné dalších kasemat, chodeb, mrazivých tajemství. Psychoanalytická vrstevnatost Ega. Takový Carl Gustav Jung musel vyrůstat v něčem hodně podobném. Všechno je to dnes předěláno jinak. Beton a trubky, sterilita, drátěné pletivo a nic za ním... Jsem vydáván cizotě na těch nejdůvěrnějších a nejzajištěnějších místech. Carl věděl, že: *Svět je jen údolí k utváření duše.*

A vždy znovu chlapácký děda Kovářík, ranní výpravy na ryby, koně na lukách, lesy plné hub. A hlavně ten nesmírný pocit bezpečí velké široce rozvětvené rodiny. Měl jsem mimořádné štěstí, protože mi dlouho zůstali zachováni oba dědové a obě babičky, táta, tety i strýcové, spousta známých a sousedů. Úžasné dětství, rozedřené kalhoty, nabouraná kolena i nosy, venkovská domácí zvířata, studená plnost rybníční vody... Klukovské války nebo velké, společné oslavy Vánoc a Silvestrů s venkovskou pospolitostí nepatrných, ale pevně zakořeněných lidiček. Utkvěl mi v paměti hučivý život ohně v kamnech, vůně sušeného heřmánku a hluchavek, mátový čaj a krajíce namazané máslem, černé hodinky, vrkání holubů na střeše kůlny, pes a kočky, červi lovení v hnoji. Ani jsem si nevšiml, jak mne postupně opouštějí lidé kolem mne, jak krásné věci i bezpečí mizí. Ale, jak říká Bradburry: *Bezpečí je zvíře, které nikdy nežilo!* A nikdo mi nikdy nesliboval, že to bude pohodlná cesta.

První klukovské platonické lásky a copánky s červenými beruškami a problémy s návratem domů, večer a za tmy. Hry na vojáky a na život. S kým jsi a proti komu, kdo je srab a zač se nechá koupit přátelství? Ale také, že chlapi nebrečí. A rány je třeba vracet.

A období renesance klukovských skautských ideálů. Znovu vycházely Rychlé šípy a v kinech běžel Vinnetou. Čest, hrdost, pevná vůle, sebeovládání, pravdomluvnost. Zakládali jsme kluby a konali dobré skutky, které se vždycky podivně zvtly. Znovu ten chlupsky ztopořený svět šlachovitých postav, širokých ramen, pevných brad a čelistí, svět, ve kterém se neuhýbá a který se skloní snad pouze tehdy, když Božka z III. B čurá, aby využil její bezmocnosti a

podíval se jí pod sukni. Po pravdě řečeno, viděl jsem něco jiného, než jsem si představoval. Božku pak za půl roku porazil autobus a já jsem zase nebrečel. Můj Bože, jak to všechno jen odčiním?

Svět je příliš složitým labyrintem, aby k nalezení stačilo jen hledat. Je třeba nechat se vést...

(Ukázka z deníku z pouti na Vladař – 2001)

28. 4. 2001- sobota

Sedím v Toužimi v hospodě a sleduji, jak na pošmournou, cínovou dlažbu šedého náměstí dopadají dešťové kapky a vytváří na loužích jakési napínáčky rozsévané pichlákem vzhůru. Pobolívá mne hlava. Ráno jsem vstával příliš brzy a nechal za sebou v baráku úžasný binec.

Také jedno z míst mého dětství. Sem se táta přistěhoval v pětadesátém z Plzně jako dosídlenec. Tady jsem chodil do školky a pak do školy, až do 4. třídy. První party, kluby, klukovské objevování světa. Odsud nás vyhnali v sedmdesátém pro neschvalování vpádu osvoboditelů. Nedělám si iluze a na cizotu jsem připraven. Už jsem to zažil. Je tu, navíc, nový obchvat, nové komunikace, něco nových paneláků a pár firem. Příliš toho nepřibylo a městečko stále zápasí s puncem větší vesnice. I nyní, po přístavbách, se to zdá všechno strašně malé. V mém dětství to bylo větší a členitější a byla tu tajemství, která nyní nevidím a nevnímám.

Obhlížím školu. Plochým krabicím, kdysi školní novostavby, přidělali šikmou střechu. Cihlák v Tepelské ulici č. 392, proti očekávání nezchátral, má novou omítku. Jména na zvoncích jsou všechna nečitelná a já nemohu zjistit, jestli je tu ještě nějaké, které jsem znal. Na oknech těžké závěsy a není vidět, jestli v mém bývalém pokojíku zachovali na stěně ten obraz Vinnetoua v nadživotní velikosti, nebo ty malované kobry a lvy, kterých jsem se tak bál, kdykoliv se setmělo a ony ožily. Ohrada, u které jsem se poprvé zarputile a z hecu porval do naprostého vyčerpání, bez možnosti couvnout. Pod cihláky bývalo vrakoviště, kde jsme, jako kluci úžasně závodili v troskách aut a traktorů. Pak tu bylo volejbalové hřiště a lidé z baráku tu po večerech hrávali a povídali... Stojí tu teď dva soukromé rodinné domky. Garáž se zahrádkou, po které táta rozhazoval bodláková semínka, když ho vyháněli, okno nad vchodem se stříškou, odkud táta, když se musel odstěhovat zpět do Plzně, přiopilý, shazoval nábytek na korbu přistaveného nákladáku. Za tři dny tomu bude 12 let, co táta zemřel.

Jdu do centra. V domě, kde bývala školka, je jakási firmička, staré kino vyhořelo. Z tehdejších dospělých jsou starci, kteří dobojovali své velkolepé životní zápasy a z kluků a holek z ulice jsou ti zodpovědní, kteří to teď mají všechno na triku. Poznal by mne dnes ten výtečník, který si se mnou, cestou z kina, rezavou rybičkou pižlal zápěstí, abychom mohli smísit krev jako rudý a bílý bratr? Kdepak, nejsme jedné krve, ty a já, bratříčku, asi jsme se tehdy řezali příliš mělce a opatrně.

Mají tu laciné jídlo a dobré pivo, ale dopadá na mne balvan chmur a duchna těžkých mraků, necítím se dobře, opouští mne odvaha i chuť, nejraději bych zalezl, ale kdo jiný, než právě já, poutník, má vyrazit do mlh a neurčitých, rozplizlých horizontů? Já jsem ten, kdo odchází od spoutané zajištěnosti tam, kde nic není rozpoznatelné a může tam být cokoliv. Odcházím a vracím se až po létech do stejných míst, která jsou už jiná, i já jsem jiný. Víím to vlastně už od dětství. Lze jen odcházet, nelze se vracet. Ten, kdo zůstává, změnu nepostřehne. Kdo pluje s pomalým proudem, vidí jen měnící se břehy, hladina kolem něho zůstává tatáž. Jen poutník, který jde okolo řeky, vidí proměnu obého. A nikdo nevidí místo, ze kterého se kouká. Jen poutník. Později. Bude-li mít odvahu ohlédnout se.

Zvedám se a oblékám nepromokavé poncho. Musím se prostě zvednout a jít. Cesta ze mne všechno odře, na cestě všechno zlomím a budu navrácen sám sobě.

Těhotný vlkem

Když v dubnu 1966 zemřela máma, s otcem se něco stalo. Zemřela v devátém měsíci těhotenství na krvácení do mozku. S ní zemřel i můj téměř narozený bratr. Nešťastná náhoda? Nikoliv, jen podřadný a věčně opilý doktor vyhnaný do Sudet pro neschopnost. Táta držel v ruce těhotenský průkaz bez jediného záznamu o povinném měření tlaku. Pro tento průkaz si pak do bytu přišli dva uniformovaní příslušníci bezpečnosti s jedním chlapíkem v kožené bundě. Pro tátu to byla strašlivá rána a neprovázelo ji hvízdání bomb, ani dunění explozí a rachot hroutících se domů. Žádná válečná ztráta, žádné zranění utržené na bojišti nemohlo být horší. Ne válka, ale mír mého otce zasáhl a zmrzačil na zbytek života. Nebyl na rány zvyklý, předchozí život socialismem protěžovaného mladého nadějného kádru ho rozmazlil. Nemohl si však dovolit umřít nebo se nechat odnést z bojiště do nějaké citové invalidovny. Musel se postarat o mne, což se až do své smrti snažil zodpovědně dělat. Táta ve skutečnosti o ženách mnohé nevěděl, máma byla jeho první a jediná láska od 14 let. Jeho pozdější pokusy o nový trvalý vztah končily většinou bolestnými rozchody a obě další manželství rozvodem.

Také do mého života se začala zponenáhlu vkrádat cizota, jako studená a nebezpečná potoučná mlha. Otec se časem vzpamatoval, ale vždy už byl někým jiným, než před smrtí matky. Dětským instinktem nezakaleným racionalitou, jsem vycítil, že se v něm usídlilo cosi nevyzpytatelného a zrádného, cosi, co je třeba hlídat a být před tím ve střehu. Vnímal jsem, že je to stále táta a mám ho rád, ale bylo tam ještě něco jiného, něco, co nebyl táta. Občas ta zrádná divnost zesílila a já se měl na pozoru. Tehdy jsem ještě netušil, že se tak děje, když táta pije.

Táta hledal novou ženu a více se účastnil různých večírků, zábav a společenských akcí. Každou takovou noc jsem zůstával doma sám. Otec mne nejprve uložil, a když se domníval, že spím, zamkl a odešel. Já ale nikdy nespal v tom velkém bytě ponořeném do tmy, v bytě plném různých zákoutí, ve kterých mohlo číhat cokoli. Malby na zdech i zdánlivě neškodné stíny, vázy i předměty, ožívaly. Já měl bezbřehou fantazii. Nikdy jsem neusnul, dokud se v zámku opět neotočil otcův klíč. Seděl jsem celé ty dlouhé noční hodiny tiše a ve střehu, vyhodnocoval jsem zvuky z předsíně z kuchyně, z ulice. Vybudoval jsem si v peřinách cosi jako bunkr, kulometné hnízdo, vybavené pozorovatelnami a střelnými, obklopil se hračkami, jimž jedině jsem mohl důvěřovat a držel stráž. Mluvil jsem se svými hračkami, uděloval jim rozkazy a přijímal hlášení. Tvořily moji malou bojovou skupinu střežící temný a nevládný prostor bytu z opevněného kouta.

Spolu s cizotou se do života malého kluka stále více vkrádal i strach. Byl jsem ale na všechno sám a nemohl si dovolit selhávat, nebo se spoléhat na kohokoliv jiného, než na svou fantazijní armádu. Uvnitř klukovské osobnosti se odehrávala dramata, o jejichž síle a prudkosti okolní svět zhola nic netušil. Z vnitřních zápasů, které jsem sváděl, navenek nepronikalo nic. Bylo to tak silné, že to mohlo být deformující, nebo formující. Vůbec mne nepadlo, že Bůh do takových situací nevodí člověka zbytečně, že jsem vlastně pod kontrolou. Celé legie andělů strážných musely být vyznamenány za to, že mne hlídaly a hlídají dodnes. Musel jsem se naučit strach ovládnout a potlačit. Musel jsem zůstat akceschopný a nezpanikařit, nezduhnut. Ten malý kluk musel přežít, dokud nevyroste a nezesílí, dokud nenajde nějaké vhodné spojení a účinné zbraně. Z tohoto období mám silný a kdesi v podvědomí usazený strach ze tmy. Samoty jsem se nebál a nedivil se jí. Být sám proti světu, být uzavřený a opevněný, se stalo přirozeným modem mé existence. V noci a ve tmě se však svět změnil a stal se nevyzpytatelným. Jasně a ve dne mrtvé tvary se jakoby hýbaly a proměňovaly. Nedohlédl jsem do všech koutů a neměl svět pod kontrolou. Teprve po desetiletích jsem si sám uvědomil, jak moc jsem závislý na schopnosti orientovat se kdykoliv a v čemkoliv, a kontrolovat své okolí. Kdyby mi byla v životě dána velká moc, mohl jsem se stát paranoidním diktátorem posedlým kontrolou celé společnosti.

Právě proto byla má schopnost orientace vždy už spojena se zrakem a s racionálním analytickým myšlením, které také pracuje s obraznými pojmy. Právě proto mi dlouho unikalo to, čím vidí srdce.

Nikdy jsem se nedivil tomu, že bytí ve světě (jak by řekl existencialista) je z větší části jen válka a boj. Narodil jsem se do světa, který si teprve lízal rány po nedávné zničující válce a již sbíral síly na další, ještě horší válku. Válka patřila ke kulturním projevům civilizace od pravěku. Sotva jsem se začal po světě rozhlížet vlastníma očima, a také chytat rány, ocitl jsem se pod palbou. Vnímám jsem, že lidé v mém okolí, které mám rád, jsou hodní a nic neprovedli, tu a tam umírají a opouštějí společný zákop, jako by šlo prostě jen o spolubojovníky, které, stejně jako mne samého, dříve či později, nějaká kulka zasáhne a zabije. Stesk po padlých je cosi nepatřičného, s čím nemůžete sice nic dělat, co nejde zrušit a zakázat, ale čemu nesmíte dovolit, aby to ovlivnilo vaši schopnost mířit, zasahovat a uhýbat. A chlapi nebrečí.

První třída základní školy přinesla do mého života zvláštní fenomén, totiž knihu. Naučil jsem se číst plynule a rychle, zásluhou mého blovického dědečka, který byl poměrně sečtělým mužem a pro svého vnuka schovával celou knihovnu důležité dobrodružné literatury. První knihou, kterou jsem přelouskal a později dychtivě vysál samostatně celou, byl Londoun *Bílý tesák*. Začal jsem číst ještě koktavě a slabikoval, ale děj knihy mne strhl a na konci jsem byl již zkušeným čtenářem. Kniha popisující svět a růst vlčího mláděte, mi zcela potvrdila mé vnímání světa jako správné. Vlčí mládě také přišlo o matku a v boji o přežití nejprve prohrávalo, postupně se postavilo na vlastní nohy a vypěstovalo si v nemilosrdném světě smečky mimořádné schopnosti, zuby a drápy, až nakonec svůj svět zcela ovládlo, nepřátele zastránilo a zjednálo si úctu, obdiv i respekt, tedy určitou formu bezpečí a přijetí. S Bílým tesákem a Jackem Londonem jsem se ztotožnil po celou polovinu svého života. Jack London jakoby mne znal, jakoby na zvířeti popsal můj vlastní život. Na základě tohoto příběhu jsem se identifikoval s vlkem samotářem jako se svým totemovým zvířetem a životním vzorem.

Ale stalo se toho ještě víc. Hned od první mé přečtené knihy jsem začal i svůj vlastní život chápat a nahlížet jako příběh. Příběh, který má začátek a konec, ale přece se nějak vztahuje k plynutí před a za příběhem, možná i k nějaké věčnosti. Jako příběh, který není jen pouhým popisem, ale vždy nese důležité sdělení. Také můj životní příběh nemohl být jen pouhou náhodou v chaosu světa. Muselo mít nějaký vyšší a hlubší smysl a význam, že jsem se narodil a žiji, že existuji, že věci jdou právě tak, jak jdou. Nedokázal jsem to definovat, byl to jen pocit, ale prostoupil mne do poslední buňky. Zkrátka začalo být důležité, že jsem.

Objevil jsem okouzující říši psaného slova a příběhu. Bylo mi jasné, že literatura má obrovskou moc svět tvarovat a znovu vytvářet podle potřeb a přání autora. V psaném příběhu se svět dal nejen popsat, ale i změnit. Psaný příběh byl formou komunikace s dávno mrtvým Jackem Londonem, kterého jako bych po přečtení knihy důvěrně znal a dokonale si s ním rozuměl. Byl to prožitek důvěry a spojení k člověku, který již dávno zemřel. Jack London jako by mne také znal a promlouval ke mně. Mohl jsem čtením získávat další přátele, spojence, rádce a důvěrné kontakty i mezi již mrtvými autory. Nemusel jsem všechny zkušenosti se světem absolvovat sám. Mohl jsem se o některých nebezpečích dozvědět předem a také se dozvědět předem, jak jim čelit a jak předcházet budoucím ohrožením. Příběh mi ukazoval, jak se určité děje budou nejspíše vyvíjet dále do budoucna, na co se mám připravit já sám, který se nacházím teprve kdesi na začátku příběhu. Knihy nesmírně rozšířily můj klukovský obzor. Cítil jsem, že intenzivním čtením a vstřebáváním, získávám před svými vrstevníky značný náskok a mnohé výhody. Učil jsem se načtené příběhy převyprávět a získával tak pozornost a vliv na své okolí.

Darwinovský svět Bílého tesáka a jeho boje o přežití, byly jednou věcí. Zcela jinou záležitostí byly knihy Jaroslava Foglara, které právě začaly znovu vycházet. Nad tím, co nabízely, jsem

užasl. Foglar vyprávěl především o chlapcích v mém věku a popisoval jejich svět s důvěrnou znalostí všech jeho tajemství a niterností, jakoby sám nikdy nepřestal být klukem. Zároveň byl ale dospělým mužem a zvládal obě polohy, aniž by byl odkázán pouze na jednu z nich. Mohl být po libosti klukem, stejně jako mužem. Foglar nezatajoval, že život je svého druhu bojem, ale nabízel mi boj vyššího řádu, boj, který svým významem daleko překračoval pouhý vlčí boj o přežití či nadvládu. Prostřednictvím Jaroslava Foglara - Jestřába vstoupil do mého světa omamný závan zvířatům nepřístupné vznešenosti. Foglarovy příběhy mne přesvědčily o tom, že člověk není jen dokonalejší zvíře, že je velký rozdíl mezi pralesním dravcem zápasícím o kořist i o přežití a člověkem – válečníkem, zápasícím o ideály, o naplnění vizí. Rytířské ideály vyzývající ke cti, pravdomluvnosti, poctivosti a obraně slabších, se vztahovaly kamsi úplně jinam, než k pralesu a přírodnímu výběru. Vize lidské pospolitosti založené na ochraně slabších, nesmrtelném přátelství a sdílených vyšších hodnotách, mne samozřejmě lákala prostě jen proto, že nabízela větší bezpečí a úlevu od života v neustálém střehu, jaký jsem doposud žil, ale nejen to. Bylo v tom něco víc, co jsem neuměl pojmenovat. Kdesi hluboko v mém nitru se rodilo poznání, že nežiji jen proto, abych přežil, že život – příběh, musí být k něčemu dobrý. K něčemu obecně dobrému. K něčemu, co je větší, než já. A když to tak je, naplní mne to mnohem větší spokojeností, radostí a klidem, než kdybych byl úspěšný jen v pouhém přežití.

Poslání spolupracovat na světě bezpečných vztahů jsem velmi dobře rozuměl. Ale Foglar nezastíral, že zápas a boj nikdy nepominou (protože jsou bojem o vlastní duši), že bezpečí a opevněné jistoty jsou jen chimérou úpadkových a zpohodlnělých společenství. Foglar sám představoval chlapce a muže jako bojovníka a vyžadoval pěstování vlastností bojovníka, osobní statečnosti, fyzické zdatnosti, moudrosti a ochoty k sebeobětování. Sebeobětování zde bylo vlastně klíčem, neboť se jednalo o cosi nadřazeného pouhému přežití. Člověk, aby dal životu smysl, musel něčemu dobrému sloužit. Za něco dobrého svůj život směniti. Musel sloužit něčemu většímu, než byl on sám, musel mít důvod obětovat se, žít i umírat. Boj Foglarových hrdinů, jakoby byl bojem za cosi většího, vznešenějšího a vyššího, než čím kdy může být pouhý boj za přežití, než čím může být člověk sám. Dobrodružství bylo družení se s dobrem. Bojem za dobrou věc a službou dobré věci. Rikitan a Rychlé šípy jakoby čímsi nekonečně přesahovali Bílého tesáka. Sám Bílý tesák se v závěru Londonova příběhu obětoval z lásky pro svého pána, ale láska zde byla vysvětlována jako nezbytnost vyplývající z pouhého zvířecího instinktu a pudu, nikoliv ze svobodného rozhodnutí. A právě tím se člověk odlišil od zvířete. Starost Mirka Dušina o jeho hochy, sebeobětování rytíře Lancelota nebo i v televizi opěvované hrdinství sovětského vojáka, který se ověsil granáty a skočil pod nepřátelský tank, aby ho zničil, zjevně mělo s instinktem a pudem jen pramálo společného. Naopak, šlo pudům přímo proti srsti. Náhle a s ohromením jsem zjistil, že boj o přežití může být převýšen bojem jiného druhu a zároveň mohou být oba způsoby boje spojeny v jedno. Nerozuměl jsem tomu a nedovedl to vysvětlit. Určitě to nebyl výsledek dedukce nebo dětského rozumu, ale cítil jsem to jako nesmírně pravdivé poznání, skutečnost pravdivější a skutečnější, než všechno s čím jsem se doposud setkal. Setkal jsem se s kulturní tradicí západní civilizace. Začínal jsem chápat, že dobro je něčím mnohem větším a závažnějším, než pouze tím, co je příjemné a pohodlné, účelné nebo jen užitečné. Ne, žádné jasné definice se v mé hlavě nekonaly. Jen se změnilo něco hluboko uvnitř mne samého a mně to začalo být automaticky jasné.

Začínal jsem po svém chápat, že člověk není jen chytřejší zvíře. Zvířata se mohou chovat na pohled ušlechtilé, ale vždy je to jen jakási naprogramování pudu či instinktu, jakási strategie. Zvířata se tak chovat musí, nemají na výběr, a ušlechtilost jejich jednání je jen zdáním. Člověk má jiné možnosti a musí se k ušlechtilosti rozhodnout, často proti programu svých pudů a instinktů. Zvíře není svobodné, člověk ano, a to nemá nic společného s chytrostí či šikovností

primáta. Je to cosi podivného, nevysvětlitelného a nepřirodního, co dělá člověka člověkem. A když tomu člověk přitaká, napije se z pramene vznešenosti a slávy.

Začaly mne fascinovat mapy a plány. Ta možnost uvidět situaci celou, v její komplexnosti a provázanosti, jakoby shora, a přitom schematicky s možností snadné orientace. Věděl jsem, že detaily nebo konkrétnosti přímo na životním bojišti jsou důležité a mohou vše změnit. Například palec ukopnutý o kámen, počasí, chřipkový bacil, vosí žihadlo nebo vlastní ospalost, lenost a únava. Ale přesto... Ta možnost vidět všechno a shora, vyznat se, orientovat se, moci předvídat, k čemu vše směřuje, co se nejspíš stane.

Larvy a motýli

Ošklivá larva se zpravidla zakuklí, aby z ní vylezl krásný motýl. A svět zelených sítin, který ta larva požírala, aby se směla proměnit v motýla, je náhle plný mužů se sítkami. Je to prostě zlé období, ve kterém buďto získáte sebeúctu a zpevníte a spojíte vše, co je ve vás dobré a životaschopné, tak, aby to bylo také silné, nebo vyjdete pokroucení a pokřivení, zákeřní a zbabělí, bytosti, které se celý svůj čas mstí za to, že jim bylo naloženo břímě žití. V té době několika let, a někdy měsíců, se rozhoduje o všem. Musíte obstát ve světě dospělých, kam jste náhle, bez přípravy a bez varování vtaženi, musíte se dokázat vyrovnat těm, kterým jste zdaleka nedorostli a kteří vám to nikterak neusnadní. Ještě nejste tak silní a tak schopní, tak rafinovaní a tak zkušení, motáte se v tom jako vosy v medu a už také od pohledu nejste malí a nemůžete se schovávat v dětském pokoji. Už nemůže maminka odehnat z pískoviště ostatní konkurenci, aby si chlapeček v klidu a dosyta vyhrál. Vypadáte jako dospělí, tělesně, fyzicky, můžete pít pivo a kouřit a to, co máte mezi nohama, vás trápí stejně jako dospělí, ale oni už vědí co s tím. Vy nevíte. Máte strach, že otevřete pusku a ozve se dětské zajíknutí. Máte strach, že se to pozná a tak děláte samá silná gesta, užíváte silná slova, posloucháte silnou muziku, vyhrožujete a strašíte své okolí předstíranou silou. Máte strach, že jste, a zůstanete méněcenní a vůbec nemůžete tušit, že skutečná síla tkví někde úplně jinde. Je to strašný věk, nyní, z pohledu nazpět, ale také nesmírně krásný. Všechno vnímáte jako přes zesilovač, vůně, touhy, chutě, zvuky, doteky, sny... Máte mimořádně nabuzenou intuici a fantazii. Nejste svázáni zvykem a dokážete si představit úplně všechno. Jste přece jen na něco lépe připraveni než oni dospělí suveréni, totiž na nečekané. Pán cest mne v tom nenechal. Díky mu za to, ale tehdy to tak nevypadalo.

Toto je ukázka z románu *Setkání s Vlkem* ve verzi z roku 1986:

Vlk byl malé postavy, byl dlouho malý a vyrostl naráz až někdy v učením. Jeho malá výška a celková slabost se pochopitelně staly dalším zdrojem závidění a tajných přání. Když potom opravdu vyrostl, stal se velkým mužem s komplexem malého muže. Jeho vášně a slabosti by z něho možná udělaly schopného modeláře a znalce vojenského umění, samotáře a osamělce, kdyby se, při jednom ze školních Mungových náborů nerozpomněl na Hochy od bobří řeky, kdyby se nenechal nalákat k prvním schůzkám turistického oddílu Žlutá střela, a kdyby hned první akcí, které se zúčastnil, nebyl velikonoční sjezd řeky Berounky. Tady skončila hra na hrdinství. Ocitl se, náhle, bez varování v kouzelném světě vyřezávaných totemů, ručně malovaných kronik, moudrých citátů a rušné činnosti. Vlk tu navazoval na své krátké a kouzelné působení ve skautském oddíle v pohraničí. Z tohoto dýchalo věčné přátelství, chlapecká podání ruky, čest, pravdomluvnost, lovení bobříků, hvězdné noci a táborové ohně, svět, o kterém předpokládal, že již neexistuje, o němž se domníval, že byl navěky ztracen, zničen režimem...

Hned při první schůzce sice Vlk zaregistroval, že nezazněl milovaný zvuk kytary, že ho nikdo nepředstavil ostatním, nikdo se neobtěžoval podáním ruky, hoši si nehleděli zpřímá do očí a neprokazovali si navzájem rytířské úsluhy. Hoši k sobě opravdu nebyli pozorní a někteří hovořili vulgárně, což Mungovi jakoby nevadilo. Ale Vlk byl šťasten a v celkovém okouzlení přehlédl znepokojivé signály. Nechal se vylákat.

Vlk byl přesvědčen, že až ho propustí z nemocnice, s oddílem a s dobrodružstvím nadobro končí. V knihách je to jiné, knihy jsou podvod... Krátce poté, co ho vytáhli poloutopeného z vody, nebyl s to udělat pro rozchod s oddílem drsnáků vůbec nic. Zatím se jeho myšlenky soustředily na jediné. Chtěl suché šaty, jídlo a odpočinek. Chtěl bezpečí, babičku, která ho polituje, a chtěl, aby o jeho činu zpívali trubadúři. Jenže ostatní takový čin zřejmě vůbec nepovažovali za důležitý, za hodný jakékoliv pozornosti.

Všichni byli zmrzlí a mokří, ale nikdo si nestěžoval, nikdo se nesnažil rozdělat oheň, což byl pro Vlka další šok. Všichni se snažili napravit škody a vyjet dál po vodě. Někteří trpěli jakýmsi nepochopitelným rozjařením. Začalo říditce mrholit a mrholení přešlo v ledovou déšť se sněhem. Vlka neuvěřitelně zábly nohy, ale nikdo si na nic podobného nepostěžoval, bylo samozřejmé, že ve studené vodě zebou nohy, no a co? Mnohem později mu Mungo vysvětlil, že je nemoudré dovolit svým končetinám, aby poroučely celému tělu.

- Jsou to tvoje nohy, tak si je zkrát, donuť je, aby poslouchaly, nenech je, aby ti vládly, aby tě vydíraly tím, že začnou bolet.

Vlkovi se chtělo na záchod, ale nikdy v životě nebyl, jen tak v přírodě, na velké straně, nikdy nevystrčil zadek do mokra a zimy... Jen zoufalství ho nakonec dohnalo k tomu, aby šel za křoví, vykadil se a utřel si zadek velkým listem. Překvapilo ho, že to jde. Dokázal to, a byla to první věc, kterou v tomto divném světě dokázal sám. U dalšího jezu vyřešil zeboucí nohy. Vyhledal trsy suché trávy, ukryté pod hustým smrkovým mlázím, a touto travou vycpal své ponožky. S vycpanými koulemi na nohou běhal po břehu, až se zahřál a rozhýbal. Náhle mu došlo, proč se ostatní vrhají do jakékoliv práce, proč se odhodlaně dřou s těžkými pramicemi přes jezy i po souši, proč pádlují jako pominutí. Pokusil se také zahřát tímto způsobem, ale měl slabé, netrénované paže a příliš dlouho neudržel pádlo. Ruce mu málem upadly. Měl za to, že jede s bandou sebevrahů, kteří touží po zápalu plic či po utopení. Krkolomné kousky a těžkopádný let mohutné pramice přejemí mu naháněly strach. Ještě několikrát se ocitl ve vodě a ta si s ním dělala, co chtěla, zahltala ho, otloukala jím o kameny, zatímco ostatní řvali, aby chytal pádlo či batoh.

Když konečně dojeli k tábořišti a vytáhli loď na břeh, odešli všichni nejprve do lesa na dřevo. Vlk nikoliv, začal se převlékat do suchého, přesvědčen, že každý rozumný člověk musí jeho chování uznat. Když vzápětí přišel Mungo, vyčetl mu jeho prohřešek a poručil mu sbalit si věci, byl Vlk přesvědčen, že ho pošle vlakem domů a byl tomu rád. Ale nestalo se. Dovedli ho ke břehu s plnou krosnou na zádech a musel tak za trest přeplavat rozvodněnou řeku tam a zpět. Když váhal provést neuvěřitelný příkaz, Mungo ho surově skopl do vody. Proud ho odnesl o kilometr

dále. Nikdy v životě nebyl víc vyřízený. Potom dostal službu, aby neměl čas zabývat se svým neštěstím. Nové požadavky a nové úkoly se hrnuly jeden za druhým a všem musel vyhovět. Udržovat oheň, vařit společné jídlo, mýt nádobí. Teprve v noci mohl sušit věci a najíst se. Ráno se namočil již při nástupu do lodě a všechno začalo nanovo.

V pondělí večer, ve vaně s horkou vodou, si přiznával, že je na lopatkách. Chtěl rychle zapomenout a ponořit se do literárních dobrodružství. Toto jej přesahovalo, a byl více než ochoten couvat. Jenže už ani knihy nebyly to, co předtím. Slova přestala být pouhými slovy, nyní jasně chápal, že cosi konkrétního znamenají, že se za nimi skrývají prožitky, a žít ta slova i příběhy je něco jiného, než popis takových zážitků. Náhle jej četba neuspokojovala. V knihách se psalo o hrdinech, ale co on?

Když v úterý vstával do školy, neměl ani horečku, ani kašel a bolení v krku, jak s jistotou očekával. Jen mu slabě teklo z nosu. Nic neobvyklého. Tělo sneslo víc než by se dalo soudit podle jeho protestů.

Již jsem naznačil, že škola nebyla pro Vlka právě příjemným místem. Čekalo tu na něho právě to, čeho se mladý muž nejvíce obává, posměch. Oprávněně si připadal jako idiot v tesilovém oblečku s nohavicemi, jejichž délka očekávala protržení přehrady, s čerstvým zástřihem na hlavě a dalšími handicapy. Otcova nadiktovaná představa slušnosti Vlka předurčovala k roli kašpárka. Nemohl ten diktát nikterak obejít. Samozřejmě, toužil vypadat jako velký nekompromisní frajer v přiléhavých džínách, chovat se přirozeně, sebejistě, pohazovat hlavou s dlouhými vlasy. Většina ostatních ve třídě tak vypadala a tak se chovala, aniž jim rodiče cokoliv vnucovali. Ti hoši užívali silná gesta i slova, poslouchali tvrdou hlasitou muziku a občas užvejkli verš foneticky odposlouchaný v Angličtině.

Vlkovi nezbyvalo nic jiného, než se naučit tlumit svůj vztek, lítost, neslyšet urážky a posměch. Byl jeden z nejslabších, neměl spojence a zavdával příliš mnoho příčin k negativní pozornosti okolí. Naučil se tuhé sebekázně, jako se to dříve či později naučí všichni slabí a déle žijící. Naučil se čekat trpělivě na svou příležitost, i když mu jeho literární hrdinové nedovolovali žádné podlosti a zákeřnosti. Tak ubohý byl počátek Vlkova fenomenálního sebeovládání a takové jsou kořeny jeho neobyčejně silné vůle k růstu.

Seděl tiše v lavici a pozoroval několik uhrovaných hrdinů, kteří zatlačili do rohu k umyvadlu předčasně vyvinutou Irču a odvážně ji tam osahávali. Povykovali skřípavými hlasy, dělali kravál a kontrolovali, jestli je ostatní vidí. Irča pištěla a také kontrolovala, jestli ostatní holky vidí, jaký je o ní zájem. Byla to jen hra na hrdinství, hra na suverény a pány tvorstva a Vlk ji vytušil. Náhle se otřásl odporem při myšlence, že by mohl hrát některou z těch rolí. Víkendový zážitek mu dával odstup. Tady mohli být jeho vrstevníci silní, tady, v teple a ve třídě, v prostředí které znali, kde o nic nešlo doopravdy. Zvládali své role, směli se obléknout do kostýmů a mohli hrát hru na jako, ale stačilo si ty chlapíky představit tam venku v ledové vodě. Ta představa Vlkovi úžasně zvedla náladu. Náhle věděl: "Je pól a je elita. Pól si na něco hraje, předstírá sobě i druhým, elita něco doopravdy je. Elita nedbá na to, co jak vypadá, elita něco opravdu je, elita bez ustání překračuje své vlastní hranice. Pro příslušníky elity je svět výzvou, ne jevištěm. Kdo se počítá mezi elitu, ten kašle na veřejné mínění a na vypadání, ten je sám sobě soudcem a poměřuje se jen se sobě rovnými, nebo s lepšími než je sám."

Stačila by trocha výsměchu, bezvýchodnosti, trocha samoty v drsném hrubém světě mezi cizími lidmi, trocha bezmoci a únavy, zimy a nezvyku... Ty statečné hochy to mohlo v životě potkat, ale Vlk se ocitl ve výhodě. Jeho už to potkalo! Už ho to nepřekvapí! Vlk náhle, v jasném prozření pochopil, že to, co zažil o víkendu, je skutečný svět a že má šanci ho vyhledávat a postupně zvládnout, kdežto tihle stateční chlapíci možná stráví celý život mezi úpornou snahou vyhnout se opravdovému životu a předstíráním, že opravdu žijí.

Ten turistický oddíl byl skutečně utajeným 1. roverským oddílem střediska Žlutá střela – Dakota a vedl jej skutečně drsňák všech drsňáků Vladimír Wenig alias Mungo alias Šéf. Tento muž připravil pro život tolik neopeřených pubertáků a z tolika kluků udělal muže, že na ně do smrti nepřestanu narážet na svých cestách. S mnohými z nich jsem později zakládal Perut' a oni sami dodnes vedou své skautské oddíly a jezdí na vodu, do hor, do lesa nebo prostě jenom tak, normálně zvládají svůj vlastní život. Nikdy se nepřestanu cítit zavázán za to, že jsem mu směl padnout do rukou. Vždycky jsem tušil, že to budu muset nějak vrátit. Už tehdy jsem to tušil.

Mungo byl vychovatel. Rozený vychovatel, stejně jako můj děda. Když jsem později zjistil, že mi Bůh dal stejnou schopnost, že to dovedu, aniž se musím cokoliv učit a studovat, bylo mi jasné, čím budu platit. Výchova je formace, a tedy jistý druh násilí. Výchova předpokládá autoritu, a tedy nerovnost. Budou mne potřebovat a budou mne nenávidět.

Ocelové město

Škodovka mne šokovala. Nastoupil jsem do učení 1. 9. 1976 ve strojním oboru frézař. Na nic lepšího jsem neměl známky. Ale tohle jsem si snad nezasloužil (ještě jsem nebyl připraven připustit si, že si nezasloužíme nikdo a nic, že naše tělo, svět, daný čas a vůbec všechno je jen darem, z něhož žádný nárok nevyplývá).

Nejlépe to řeknou ukázky z románu Kronika Ligy černých jezdců (verze 1999):

Ráno co ráno jsme stávali v černé, lepkavé, sněhohodešťové plískanici u vysoké a starodávné, zubaté zdi, připomínající temný, šupinatý hřbet nějakého jurského veleještěra. Byla to zvláštní, ponuře beznadějná rána, kdy i uprostřed léta na východě teprve světlalo nebe, kdy občas pípl první ptačí mutant, co vytrásal popílek z hnízda.

Tři roky jsme se tu takhle scházeli. Čuču pravidelně dojídal snídani a občas padlo hrubé nebo sprosté slovo, jen tak, bez úmyslu, pod nohy dusajícího stáda workerských bagančat, ne ze sprostoty, spíše z neuvědomělého smutku, jako když jeden odkopne kámen z cesty. Připomínalo to melancholii ztracených mejdanů, kam člověk zabloudí, aby našel spřízněnou duši, a pak celou noc civí na známé, ožralé ksichty, sám střízlivý. Náš, nebo určitě můj smutek byl smutkem probuzeného uprostřed nenapravitelně spících, jako bych žil mezi mumii dokonale osamělý, živý a čekal, až se proberou, což bude za stovky let a to zase já natáhnu brka, nabalzamován v olejnaté a zksylené zemi, takže stejně nikomu nemůžu říct ani nazdar.

Řemeslo mne nestrašilo, už proto, že jsem neměl tušení co je fabrika. Ne, práce jsem se nikdy nebál, ale fabrika je víc. Hororové galeje, špína, prach, tuny železa, bláto, horko i zima a především osamělost uprostřed systému, který se člověka snaží vcucnout, zařadit, zaběhat a funkčně ždímat. Ale já jsem nebyl a neměl být kolečko hodinového stroje Programu Zeměspásy.

Všechno se ve mně proti tomu vzpíralo, mé poslání bylo jinde, odjakživa, a má touha po svobodě živelná a nevladatelná. Jenže někam jsem jít musel, to za druhé, protože sabotovat vědomě a úmyslně spásný boj o čistotu země, třebaš tím, že bych nepracoval nebo že bych pracoval jen tolik, kolik bych uznal za vhodné, že bych se ani nevzdělával, prostě, že bych svá zelená práva nekompensoval žádnou zelenou povinností, to by se mnou společnost zle zatočila.

Za třetí mi bylo, snad od piplární, jasné, že jsem se narodil do obří latríny, do perverzního lapáku nebo groteskně vulgárního cvokhausu, že všichni rodiče, sousedi, učitelé, mistři, vedoucí, vůdci, politici, vládcí, škůdci i ekologisti, všichni, kromě mne, mojí babičky a několika vzácných bláznů, musí být mentálně deviovaní lidé, protože, kdyby byli normální a zdraví, nikdy by nedokázali žít právě tak, jak žijí. A v tom byla celá ironie mých keců o škole, kterou Děsík moc dobře pochopil. Nesmáli jsme se proto, že bychom ten jejich Ekoinstitut studovat nemohli, že bychom na to snad při troše snahy neměli schopnosti nebo vůli, my jsme ho prostě, stejně jako cokoliv jiného studovat NECHTĚLI! A kdo ví, jestli jsme se chtěli vůbec vyučit, jestli jsme chtěli dělat něco jiného než plivat na chodník, pít pivo, souložit a poslouchat černé nahrávky bridgeskye.

Ten den jsme nemuseli mít píchnuto, ten den jsme se stali jakožto vyučenci přebyteční a ten den jsme naposledy vychutnávali ranní solidaritu společného šourání v jedné partě. Ten den nás měli rozeslat a rozházet do jednotlivých provozů, do skutečných dílen, kde zůstane každý z nás, živých a bolesti přístupných tvorů, sám, utopen v moři mechanických figur solviňáků. V partě se dalo vždycky vzdorovat, protože v partě je možné se zasmát. Jakýsi klasik kdysi pravil, že hrůza může být krásná, dovedou-li jí společně vzdorovat dva skuteční muži. Ale tady nebylo nic skutečného, ani my jsme nebyli skuteční muži a i jen mlhavé tušení, že skutečná hrůza je být sám, mne ochromovalo předem.

Ne, nikdy mne neděsilo, že budu muset plnit opravdové normy a opravdu vydělávat peníze, nepotřeboval jsem k životu mnoho a nakonec, vždyť jsem ani neměl pocit, že bych nějak doopravdy žil. Znal jsem všechny triky jak dělat, že dělám a netvořit hloučky, jak nekazit normy a nikdy nekopnout do nastražené roličky od plastmechu, která mohla skrývat špalek desítky oceli. Neznal jsem ale trik, jak žít sám, střízlivý, vzbuzený a živý mezi masou nenapravitelně spících. Od bolesti mne odděloval nejskutečnější a nejpravdivější pocit mého dosavadního života, nejhraničnější zkušenost se světem i se sebou samým, totiž bezbřehý a temný oceán, hlubina nezmapovaného a ničím nevysvětlitelného nekonečného smutku.

Vincek dělal jakoby nic, ale viditelně znervózněl, když odhoukal i konec svačiny. Seděli jsme navlečení ve vatovaných kabátech, v krytu, který tajně a pracně vybudovala celá parta na konci nákladové rampy, až vzadu u plotu, až v místech, kam se odkládaly bedny s nepotřebným materiálem, kde hnily již desítky let, kde se z nich postupně sypal jejich neužitečný obsah, mísil se, rezavěl v kyselých deštích a rozpadal se v zoxidovaný prach. Sem nikdo z dotyčných a zodpovědných pracovníků sám nechodil, snad ze strachu, že by musel zničený materiál právě on nahlásit a odečíst ze zisku tkáně, že by tím upadl v nemilost a připravil celou dílnu o prémie. Snad každý doufal, že to bude muset nakonec udělat někdo jiný někdy jindy.

Vincek prohlásil, že musí s pískem, což byl krycí název pro močení do kovových pilin. Věděl jsem, že už se nevrátí do krytu. Ne, to já se zvednout nedokázal. Seděl jsem tvrdošjně na hromadě zatuchlých hadrů a vychutnával ticho na pomezí. Nebylo to žádné opravdové ticho, jen jednotvárný hukot pod prahem vnímání. Bylo to ticho jako neměnnost monotónní hladiny řinčení dílen, a hluku fabriky i sociotopu, kde nevyniká žádný jednotlivý zvuk rozpoznatelný od ostatních. Ticho vnímané očima, ticho, které snímá kamera spuštěná na dno hřmícího oceánu.

Sledoval jsem kapku deště, dokud se neutrhla z okraje překližkové desky střechy bunkru, zapomínal jsem na všechno a prostupoval mne zvláštní pocit. Takový pocit by se byl nikdy nedostavil, kdyby zůstal Vincek sedět. Ten pocit přicházel vždy, když jsem pohlédl k jihozápadu, kde se krajina svažovala a kde rozhledu nebránily ohavné krabice moderních výrobních hal, čím dále od historického centra fabriky, tím ohavnější, větší, monstróznější a sterilnější. Tam, kam

jsem zaměřil svůj pohled, se donekonečna táhly zdi, zídky, ohrady a ploty, z nichž každý se dal přelézt. Plazily se tam hadovité silnice a cesty do pobořených, zpustlých a dávno neužívaných částí fabriky, nad nimi, pod nimi a kolem nich ovinutá klubka spletených rour, trub, plynovodů, parovodů, vodovodů, potrubních pošt atakdále, některé ještě s obalem stříbrné izolace, jiné černé od théráku, rezavé nenatřenou ocelí, zpuchřelé a dávno vyřazené. Mezi tím vším splet kolejnic jen výjimečně stříbrně vyježděných, nitě tratí s odstavenými vagony, roztroušenými vozy a labyrinty materiálových skladišť s tou nejbizarnější nabídkou profilů, plechů, kulatin, rour, desek, odlitků, výkovků, odložených kokil a forem, hromady šrotu, slisovaných karosérií, odpadu a špon všeho druhu, drátů, zápustek i kovadlin, raznic a střižníků ve štosech. Nad vším nadělením, jen tak pod širým nebem, tu a tam jakoby bezhlučně plující jeřáby na obnažených konstrukcích vysutých drah, komíhající se háky nebo magnety či klepeta, krabovité zakladače, obří lisy, pece, komíny, šílené architektonické zázraky, cihlové věže a stavby s poslepovanými přístavbami, mansardami kancelářských buněk, zábradlíčky, schodišti a žebříky, terasy a vibrující ocelové lávky, titěrné balkóny a chladicí věže, torza plynojemů a vodojemů, čerpací stanice, rampy a opravy, dílny a garáže, železo a zdi, a opět železo a bláto a popílek a nafta a oleje, kouř a hluk a zase zdi a železo, někam do dálky, čert ví kolik stovek či tisíc kilometrů.

A mne prostupovala nekonečná touha zahlédnout, co je za kovovým a zděným horizontem, neskutečná zvědavost, jako bych nevěděl, že za všemi ploty a tratěmi a silnicemi a budovami jsou jen další cihly a další železo a pralesy agresivních bříz a trní a krysy velikosti psů a za sociotopem další sociotop, čtvrtě, křižovatky, okrsky, tkáně, vilové úseky a také sídliště v šílených pláních v monotónních řadách za řadami, přes kopce a pouště až ke břehu kontinentu a ke kraji světa a do vodních hlubin. Jenže touha, která mne prostupovala, všechno tohle vědomí ignorovala, a bylo mi, jako bych už kdysi žil a byl tam za obzorem a věděl, že tam je cosi hodné toužení, cosi co je hodno cesty a námahy a co je vždy v podobě touhy silnější než rozum.

Například by tam mohlo být gigantické vrakoviště se starou boudou a bubínkem plechových kamínek kde by se dalo sedět za oknem, pít rum a psát geniální verše a malovat geniální obrazy a vařit kávu na víku kamen a jen tak vysedávat v troskách lidského snažení, v troskách, které tak výjimečně souhlasí se stavem mé vlastní duše. Kdybych byl tehdy jen tušil, o čem to sním?!

Co dodat? Literatura vždycky řekne víc než nějaký analytický rozbor a popis. Dodnes je fabrika zvláštní sociokulturní celek, svázaný nepsanými pravidly, vlastní etikou a morálkou, který se liší od světa za hradbami. Je to ocelové město a má svoji poezii a mystiku, opuštěná zákoutí plná tajemství, tichá mauzolea mrtvých nočních dílen, inferno hutí a kováren, má své barvy a prosté, jednoduché vztahy. Tradují se tu humorné i hrůzostrašné příběhy. Fabrika sdílí s okolním světem války, krize i doby radosti a pokoje, pouze je transformuje a převypráví svým prizmatem práce, cílevědomého úsilí a zdroje obživy tisíců jejích zaměstnanců. Fascinovala mne od počátku, ale jakmile jsem překonal prvotní děs a strach, začal jsem fabriku milovat. I ve fabrice jsou místa, která vypráví, zpívají a básní.

Ukázka z románu *Poslední recesista a Tma* (vydáno roku 2007 v Avalonu):

To je, jako když někdo otočí knoflíkem potenciometru a utlumí všechno vjem ze snu. Řeči, myšlenky, děje, doposud žité se vsí vážností, ustoupí stranou, aby se už nikdy nevybavily jasně a aby po nich zbyla vždy jen sedlina nálady. Zvědavostí se propadám do neurčita. Tápu nohama v prázdnotě, až nahmatám dno jiného světa, rovinu potřebnou k jakési rovnováze...

Budík ukazuje „půl pátý, obyčejný pondělí“. Život se ustaluje do známých tvarů v trojrozměrné projekci světa, jako do kostýmu pro další reprízu. Cítím se podvedený. Chci zpět do snu, který jsem nedosnil, ale v němž jsem se již vyznal... ale to je, jako chtít se soukat zpět do kojeneckých dupaček.

Za oknem fičí vítr a sněhodešťová plískanice mění město ve slizkou chobotnici natahující chapadla účelnosti z inkognita inkoustového barviva. Studená voda stéká po tvářích do umyvadla

v křišťálovém perlení, láme světlo a zase ho ve svazcích spektrálních barev splétá do copánků. Rty, které se z vodního víru blížily, zaplácně zelená pasta. Opět pocity marnosti.

Z lepkavé tmy se vynoří plechová, vibrující obluda, zalije lidi na ostrůvku lesklou, čokoládovou polevou, včetně mne, Jonáše, otevře své tři tlamy a netrpělivě odfukuje. Poslední zoufalci mne vytlačí na plošinu. Za rozsvícenými okny paneláků se strojí masky pro celotýdenní karneval. Akustické ruce budíků ženou do zamlžených mozků injekce s povzbuzující látkou. Nazí a dezorientovaní, sbírají pracně, cestou do koupelny, zbytky včerejšků, aby ve vodní hladině sestavili mozaiku přítomnosti. Nato se v poklusu vrhnou ke stolu a snídají morfium. Den začíná a končí vlhkou tmou. Z betonových slují vycházejí temné, necitlivé přízraky a chrastíc brněním, vlečou statečně svůj nezbytný arzenál, jako vždy a všude. Podobni spícím netopýrům se navěsí na tyče, upřou svůj zrak na tušený bod v prostoru velrybího břicha. Hlavu cítím jako prázdnou barabiznu určenou k demolici. Prázdnotou zebe říjnové ráno. Ale kdo ví, ve velrybím břiše, jestli je říjen, jestli je svět, jestli je bytí, jestli jsem já?

V hlavě mi klíčí řezavý zvuk ostré pily, doprovodné kytary a pak elektrických houslí. Někde venku čeká střelec, až se otevře tlama a jednoho po druhém je sundává z tyčí, všechny ty ochablé netopýry, vykulené ropuchy, suché, bezhumorné placky. Nastupují jiní, hmátnou nad hlavu a milióny let nacvičovaným pohybem uchopí větev. A první skutečná myšlenka... Jsme chápaví, co se palců týče.

Já soukám z bezpaměti zpět nit polozapomenutého snu, dvou spletených copů, z jiného světa, z krajin, které na mne někde čekají. A opět zde. Chodím v zakrvácené zástěře a kolem dokola visí na háčích kusy masa. Já do nich řežu a bodám každou myšlenkou, každým slovem, pohledem, činem, prostě jen tak. Jako řezníka mne kusy masa provokují k řezání. Abstraktní skalpel, blues, držím hlavou. Odděluji fláky od kostí, pitvám se ve strukturách, protože musím očistit kostru, skelet, základní větu stavby. Jestli to nedokážu, budu dlouho nespávat. V pondělí, v úterý, ve středu...

**Pomalou,
s nadhledem věku,
starý dům s rozstřílenou římsou,
zaryl si dřevěný meč do břicha a trhl stranou.
Unavený nejen stářím
a zlomený nejen v pase
se zřítil kdesi v pátém rozměru
na rozespálé světy,
bezprostředností vzpomínek a vjemů.
Pod koly aut stříkala krev
a nebylo to v románu
Bezcitná těla okrasných soch
se rvala s bezvědomím
šíleného davu.
Na hlavy padaly trosky vteřin
ukradených ránu.
Zoufalé tváře vymáhaly zbytky včerejšků.
Bylo půl páté,
tma voněla narkózou,
a jako každý,
i třetí den v týdnu
se narodil v bolestech.**

Sedmdesátá léta

Nejsvobodnější období mého života. Kupodivu. V polovině sedmdesátých let byla normalizace již téměř ukončena a lidé roztrženi na otroky z vlastní vůle (předurčené k úspěchu) a na ztroskotance. Motýl se hrabal z kukly a svět byl plný pitomců. Navíc jsme se v té době přestěhovali do paneláku na nejstrašlivější sídliště Plzně, na Lochotín. Tátův sen se splnil, nemusel běhat do sklepa po uhlí a po tom celý život toužil. A mně se stýskalo po činžácích, po domech které jsou živé a jejichž stěny vyprávějí nespočetné příběhy svých obyvatel, kde se loupe omítka, kouří komíny a okna svítí do deštivých nocí světly žlutými jako staré máslo. Já chtěl spát v lese, toulat se, vařit na ohni v otlučené pánvi a štípáním dřeva si vydělávat na oběd... A přece, jakmile jsem učinil ten krok, jakmile jsem dospěl k rozhodnutí...

Ukázky z románu *Kronika Ligy černých jezdců* (verze 1999):

Praštil jsem s gumovou paličkou na doklepávání obrobků a vyšel ven na nákladovou rampu. Po mnoha dnech jsem se pořádně nadechl hořkého, železitého vzduchu. Světlo dne sláblo a mezi bedny s materiálem padal řídce déšť se sněhem. A za mnou se z pootevřených dveří dílen-ského přístavku vyplížil hnus, znechucení a naskákaly mi na duši pupínky jako svrab, ale už jsem neměl žádnou práci, do které bych to vybil, kterou bych to přetloukl. Už jsem neměl žádnou válku, ani tu pracovní, nic, v čem by se dalo zvítězit, kde by se dalo udělat gesto. Jsou situace, v kterých se nedá zvítězit, a jsou věci, které se nedají vybojovat. Vstříc se mi rozsvěcela zažloutlá okna dílen a mlha měnila spleť železa, rzi, plastu a betonu v mystickou bitevní pláň, v labyrint poutníků, v doupata draků a zámky princezen. Celá fabrika, celý ten geniální, zmatený, a nekonečný bordel, všechno mne volalo a táhlo, tak jak to bylo po generace uloženo v mých genech, tak jak jsem se toho vždycky bál, když jsem cítil, že se to přibližuje.

Vrátil jsem se, nakrátko, abych si oblékl vaťák a plášt s kapucí, abych vzal rukavice a do kapsy zapalovač a nůž. Byl pátek, táta jistě odejel na chatu a na té straně, kam jsem se zahleděl, na té straně, z níž přicházelo volání, nebyly žádné brány, žádné nepřekročitelné zdi, žádní hlídači se psy. Ta strana byla otevřená, protože kdo by chtěl na jihozápad, do ruin? Leda blázen. Já také nechtěl, já jsem tam musel, musel jsem něco dělat s tím hnusem ve mne, kdybych měl pojit, chcípnout jako pes stočený v šachtě u teplovodního potrubí. Lehce jsem prošel rezavým plotem Vlajek a odznaků a moje kroky konečně, s chutí, zakously cestu dlouho potlačovaným rytmem, a do tváře zastudil sněh.

Zpíval jsem si jakési neopakovatelné blues. Ta píseň nespěla k žádnému konci, závěru, rozuzlení. Mohla pokračovat volně variovanými slovy a obrazy stále dál, sloku za slokou, krok za krokem, jak to vyžadovala moje chuze.

Za tím opravdu posledním rozsvíceným oknem posledního strážního domku, bylo nebe zlověstně temné, výhružně zamračené. Dál už nebylo nic, jen nescíslné kilometry ruin k nejbližším osadám a sociotopům utopeným v troskách všech úspěchů našich předků. Tam dál žily jen divoké krysy, kořeny železníku rozhloďovaly a rozvalovaly zdivo, vítr fičel místnostmi bez oken a beze střeš, hvízdal ulicemi plnými trosek a křovin. Byla v tom zároveň výzva, bylo v tom cosi pradávného, divokého a vyzývavého.

Stál jsem na rozhraní, ale nemohl jsem se vrátit. Tam vpředu byla svoboda, i když za cenu zimy, mokra, tmy a snad hladu, za cenu nepohody. Byla tam svoboda a naděje na samotu, na mír pro duši. Za mými zády blikal a zářil svět úspěšných, svět lidí, kteří by udělali cokoli, včetně zrady, krádeže, vraždy, lidí, kteří by prodali vlastní tělo a duši, zhnusili by se sami sobě, jen aby dosáhli toho, co se považovalo za úspěch. Žili tam bez přátel, skrčení strachem, ne jako společenství, ale jako množství osamělců, nedůvěřujících nikdy nikomu, jako množství vrčících psů, kteří se nesmyslně tlačí v jedné boudě s věčně vyceněnými tesáky.

Věděl jsem, že když půjdu dál, připravuji se o mnohé. Vzdávám se možnosti studovat, bydlet a pravidelně jíst, možnosti mít peníze. Pravděpodobně si pak nikdy nevydělám na vznášedlo a snad ani na holovizi, nenajdu ženskou, která by chtěla žít s bláznem a vychovávat své děti k bláznovství, to všechno a mnohé další mi zůstane upřeno, vydělím a vyloučím se z lidské společnosti, když jednou vykročím, když přestanu být rozumným, umírněným, poslušným tichošlápkem, nebo pilným střádalek, či dravcem bez skrupulí, když půjdu svou cestou. Těžko je mimo stádo, ale jak říkal jakýsi Puškin: Nač jsou stádům dary svobody? Rozmýšlel jsem se, ale zachránil mne ten hnus, ta vzpomínka na život po krk v žumpě.

Vincek mi předvedl, jak je možné se stát někým důležitým a významným, zdvihnout se takzvaně z bláta na výsluní. A právě proto jsem zatoužil být tím úplně bezvýznamným poutníkem na cestách od neúspěchu k neúspěchu. Skákalka mi ukázala, jak si od života dopřávat vše co se samo nabízí a přitom byla tak chudá, přikovaná k svým pozitivům. Tušil jsem, že život nabízí podstatně víc, těm, kteří se nebojí za to zaplatit.

A tak jsem vyšel do houstnoucího soumraku, vstříc pohanskému smutku, který se vyléval z mraků, z pobořených domů, ze tmy a osamělé, nenavštěvované krajiny. A smutek se mne zmocnil a prosákl mnou na celý zbytek života, léčil mé rány, hojil a čistil, konejšil i zneklidňoval, vedl mne i zastavoval.

Tak nějak jsem se stal MUKVYDOTEM, MUžem, Který VYkročil DO Tmy. Fabrika za to nemohla, ta byla, je a zůstane fabrikou, a já jí vděčím za to, že mne připravila na život, že se se mnou nemazlila a hodila mne do vody, abych se v tom naučil plavat. Jaký jsme v tom získali neocenitelný náskok, my, dělničtí kluci, před našimi vrstevníky, kteří šli rovnou ze základky na střední školy. Jak málo jsme si pak dělali iluzí a o to více rozuměli hrám, které se kolem nás hrají. Nefňukali jsme a nedivili jsme se, ránu jsme opláceli ranou a sílu poráželi chytrostí. Už jsme nebyli naivní a už jsme nebyli nevinní. Odtud také ten smutek.

Ve skutečnosti jsem věděl, že tam někde za horizontem, kde se všechno zdá nejasné a temné, najdu svět svobody a bratrství, svět neuvěřitelné čistoty a jasu. Věděl jsem, že tam naleznu skryté kempy a že za nocí mohu tam kdesi v horách přistoupit k jakémukoliv ohni, vyjít ze tmy a přisednout. Věděl jsem, že tam budou sedět krásné, prosté a usměvavé holky s rozpuštěnými vlasy a s pihami od slunce, nádherné mazlivé bytosti mých nácti let, bytosti bez převráčky a bez líčení, plné světla a oblečené v obyčejné na omak hrubé bundy a svetry. Věděl jsem, že tam najdu sbírku nejroztodivnějších lidských typů, mladíčků i samorostlých podivínů, vousatých starců bizarních osudů, kovbojů, indiánů, námořníků, zálesáků, skautů, maskovaných US-seržantů i naprosto neidentifikovatelných zjevů. A téměř všichni hráli na nějaký nástroj a skládali vlastní písně a recitovali vlastní básně, psali povídky a romány, malovali obrazy, vyšívali, vydávali samizdatové časopisy a vůbec tvořili, ale ne pro velká pódia a nikoliv na statisícové náklady gramofonových nosičů, ne do televize ani do rádia, ale jen pro nás několik, pro mne, který jsem vystoupil ze tmy. Věděl jsem, že tyhle ohromující výrony tvořivé energie patří jen nám a my si je necháme pro sebe a umřou s námi. Věděl jsem, že budu vítaný, že tam mám své místo u ohně a svůj hlas v písničce, místo které zůstane prázdné a hlas který nezazní, když nepřijdu.

Byly to stovky a tisíce vandrů a setkávání na cestě, která byla pro nás božstvem, vedla nás ve své mystické podobě životem a za každou zatačkou připravovala překvapení, chystala úžas nebo nový zápas, který bylo nutno podstoupit, aby člověk někam došel, aby se změnil tím tvrdým odporem cesty, který překonával.

Byla to také jedinečná komunikační etika, sedět okolo ohně v kruhu, v němž jsou vidět pouze osvětlené tváře na temném pozadí. Musíte se soustředit na ty tváře. Mluvit může jen jeden a nesmí nudit, musí zaujmout. Hovoří se rozvážně, protože času je celý život, nikam se nespěchá. Těžištěm kruhu je mystické ohnisko plamene uprostřed, plamene, který je čistý a

spaluje zlé. Slova a věty jsou pronášeny skrze očištný plamen... A život v provizoriu, v nezájistě, která zaměřuje pozornost pouze na to co je podstatné a nutné a odhaluje tak nejzákladnější principy a věci, k nimž je třeba se vztahovat, abychom dokázali žít. Všechno ostatní je zde odhaleno jako přepych a snobství.

Bylo to úžasně silné, smět vytvářet vlastní společnost, vlastní bratrstvo, kulturu, poezii, hudbu, roubovat je přímo na kořeny dávných a zapomenutých poznání lidstva, smět se svobodně vyjadřovat a svobodně hledat. Byly to velké lásky a velká přátelství na celý život. Ten svět jste si mohli zasloužit jen za jedinou cenu. Vzdát se úspěchu. Jakéhokoliv a v čemkoliv. Jakmile jste překročili magickou hranici, patřilo vše, co jste měli a uměli pouze poutníkům a pouze jejich světu. Už jste se nemohli předvádět, bylo dovoleno jen obdarovávat.

Já jsem tam byl a patřil k těm několika vyvoleným, kteří směli okusit a zapamatovat si, propadnout úžasné pravdivosti toho světa. Nikdo mi to dnes neuvěří, že jsem žil několik nejhorších let národních dějin v nádherné čisté, tvořivé a svobodné Paralelní polis.

Jméno je velká košile

Vypadalo to, jako náramná legrace, když mi (protože jsem v oddíle vedl družinu Vlků) začali říkat Akela. Vypadalo to, jako nevinná hra na kiplingovské motivy. Jenže kdo mohl tušit, že dostat jméno a přijmout ho za své, není jen tak bezrestnou záležitostí? Kdo bral kdy vážně (v naší sekularizované době) bláznovství přírodních kultur a národů, kteří svá jména střežili jako tajemství, protože podle jejich víry a zkušenosti byla znalost jména nepřítelem, nebezpečná. Zjistit pravé jméno znamenalo najít klíč k osobnosti a duši soupeře. Dnes už to mohu posoudit. Nestěžuji si, ale mohl jsem si vybrat lépe. Přijmout se vší vážností jméno, je jako dostat košili, která mi nesedí, tuhle je velká a onde škrtí. Ani si nevšimnete, jak do ní dorůstáte a jak se s léty vaše tělo tvaruje podle košile, nikoliv naopak. A stejné je to i s duší, s povahou, s celým životem toho, kdo vážně přijal jméno. My stárnoucí šediví vlci posetí jizvami, my staří vůdci smeček, kterým zní v uších stálá ozvěna dávných bojů, když leháme na poradní skále s flaškou rumu, o tomhle něco víme.

Hlas proroka

Nikdy nezapomenu na onu noc v hloubi sedmdesátých let, kdy jsem, rozjitřen dospíváním a okolním svrabem, na které si horské chatě, ze starého šumícího a skřípajícího kazetáku, uslyšel hrát Karla Kryla. Ten osamělý hlas v temnotách. Ten strašlivý smutek ze zászvětí! Občejná kytara, občejné akordy a hlas. Nic víc a přece to se mnou zamávalo tak, jak to nikdy nedokázala žádná z hard-rockových kapel s celým svým složitým vybavením, nebo pečlivě vystavěné vokály či aranže profesionálů... Ten hlas! Ta dokonalá jednota textu, melodie a hlasu. Písnička – lehounký motýl s plechovými křídly. Texty podobné obrazům, břinkající i hladící naráz. A přitom jen pouhá slova a hlas! Pochopil jsem, že písnička je síla. Pochopil jsem, že je třeba umět užívat jazyk a malovat slovy na temná pozadí. Pochopil jsem, že tajemství není v melodii, v nástroji, nebo v textu, ale v jednotě všeho, v geniální prostotě, zkrátce a metafoře, ve správném namíchání poměrů a složek písničky, které se nedá naplánovat a kalkulovat. Karel Kryl mne naučil milovat český jazyk. Karel Kryl dovedl otevřít ty správné dveře a nezalekl se té síly, která se pak skrze něho drala do světa ven. Neředit ji, ani nebalit do stravitelných nízkokalorických porcí. Karel Kryl byl pro mne prorokem, který nekladl žádné překážky Hlasu, jenž chtěl znít. Vpustil ho do světa v ten takticky nejméně vhodný okamžik a nestaral se, co bude dál.

Jedno jsem tehdy ještě úplně nepochopil. Hlas je cosi jiného než zpěvák, recitátor a básník. Ti jsou jen rezonanční deskou. Hlas je to, co zní skrze to všechno a stát se dobrým nástrojem, k tomu vede ještě předlouhá cesta.

Naučil jsem se brnkat na kytaru a začal jsem psát verše. Poté, co jsem se životem nabil jako akumulátor, padaly ze mne lehce a samozřejmě. Skládal jsem je stejně lehce jako bych maloval akvarely a vlastně to bylo malování slovy. Střípky prvních pokusů o krátkou prózu zůstaly pohřbeny kdesi v denících.

Deníky

Zvláštní literární útvar doceněný také až o mnoho let později. Psal jsem si deník od oddílových dob do nějakých 35 let věku. Psal jsem je zcela upřímně a nechával volně číst kamarádům. Jakýsi pokus o absolutní otevřenost. Připadá mi pozoruhodné, že tehdy taková otevřenost nenadělala mezi mnou a mým okolím žádnou zlou krev. Dnes by to dopadlo jinak. Jsme jiní a jinde. Nejsme už čistí, krásní, mladí a nezatížení. Nejsme už na začátku, na kterém není co ztratit a vše se otevírá. Cesty, výzvy i další zkoušky.

Vojna

Prožíval jsem to jako umírání. V osmnácti letech se dva roky života nedají změřit. Je to stejné, jako odcházet navěky, bez návratu. V jistém smyslu to tak i je, protože nikdo se nevrátí stejný a nevrátí se ani do stejného světa. Opouštěl jsem svět, který mi po celá léta byl vším, co jsem měl, tím jediným a úžasným světem, s vědomím, že všechno končí a v této podobě se to už nikdy nevrátí. Nejprve rozloučení s desítkami kamarádů, několikahodinové hraní a zpívání na nástupišti. Ověšen taškami a sáčky plnými dárků, nastoupil jsem do vlaku ožralců, neurvalých zoufalců zapáchajících močí, zvratky a alkoholem. Nastoupil jsem do zcela jiného světa, jako by mne po pohřební tryzně spouštěli do hrobu. Ještě na mne mávali za oknem a pak se vlak pohnul a já si byl jistý, že takové je vidím naposledy. Pak někdo méně opilý řekl, že máme přestupný rok. Váha toho jednoho dne navíc k 730 dnům, s nimiž jsem počítal, mne srazila dolů.

Na druhou stranu jsem odcházel téměř s chutí. S gustem jsem zabouchl dveře bytu, kde začínalo být mezi mnou a otcem nesnesitelné dusno. Aniž bych domýšlel do budoucna, vytušil jsem, že vojna a dvouletá odloučenost, je jedinou možnou cestou k samostatnosti a nezávislosti na rodiči, k rozetnutí magické podřízenosti syna otci, ze které má nakonec zůstat pouze úcta a respekt.

Narukoval jsem v říjnu roku 1979 na poddůstojnickou školu do Nitry. Pak půldruhého roku v Benešově u protiletadlového dělostřelectva 79. motostřeleckého pluku (*pluk vznikl jako 30. pěší zeměbranceký prapor v roce 1869 ve Vysokém Mýtě, od 1896 30. pěší zeměbranceký pluk tamtéž*). Dotáhl jsem to na desátníka a velitele děla. Vojna, ta lampasácká i ta mazácká, by mne byla zabila, kdybych neprošel již před tím Mungovým oddílem. Mám už to v životě tak zařízeno, že nedostávám nic zadarmo. Některé mé kamarády vojna skutečně zabila, zbytečně a blbě, ale o tom je psáno jinde. Bůh mne protáhl všemi sračkami světa, než jsem pochopil, jak mne má rád.

Ukázka z románu Poslední recesista a Tma vydaného roku 2007 v Avalonu:

- Vzpomínalo se na kdeco. Na první rok vojny, na mazáky, kteří nás řezali do krve, aniž to lampasáky zajímalo, na Scotyho, kterému rozkopali Maďar Puha obličej, tak, že musel být s vadou zraku propuštěn do civilu, na to, jak jsme potom Puhu dostali před prokurátora a na tři roky do Sabinova, na starý barák za hradbou kasáren, který jsme našli a po nocích vybavili lépe než pětihvězdičkový hotel a na Slívu, který nás udal kontrarozvědce, na zimní cvičení a omrzliny, na útěky do hospod s vysílačkou na zádech a na moulu Fínu, který naladil chybnou frekvenci, takže nás ve velitelském stanu slyšeli z televize... Rejnok s Jidášem přišli ze stojky a přidali pár hitů undergroundové kapely Rezavé hřebíky. Vzpomínalo se na guláš z přejeté srny, na velitele roty vhozeného společným úsilím do požární nádrže, na Jožku, který šel na nástup pluku nahý, protože se vsadil.

- Bezva parta, tvrdil jsem ve slabé chvíli Bukvicovi.

- Tohle už asi nikde nezažijeme, souhlasil výjimečně.

- Jak je možným že jsme to přežili? Vrtalo hlavou Bábrlemu.

- No vidíš, vole, ušklíbl se Bukvice. - Tak děsní jsme kamarádi, a jakmile se rozejdeme, už nikdy nikoho z těchhle lidí neuvidíš. My dva se uvidíme, protože bydlíme kousek od sebe. Ale stará garda vstupuje do legendy.

Přinesli mi poštu. Psal táta. U nás začala Porta. Ven k ohňům začala jezdit spousta nových lidí, které už neznám a kteří neznají mne. Čírka se mi vdala a Lucka žije ve Vídni, kam emigrovala s nějakým chartistou. Tady právě ztrácím nádhernou, skvělou a ohněm prověřenou partu, svůj jediný zisk z téhle mizerné vojny. Jenže já ty lidi neztrácím z tak banálního důvodu, že se za pár dní rozprchneme po celé republice, to by skutečná přátelství neohrozilo. Já starou gardu ztrácím z úplně jiného důvodu. Už, totiž, nevěřím, že by mohla nějaká bezvadná parta, nějaké přátelství, obstát v každém ohni a v každé situaci. Ne, kvůli nim ta nevíra. To kvůli mně, kvůli sobě, protože já sám, jsem si byl jist, že bych selhal.

- Nechmuř, básníku, objal mne Múra a já se styděl. Také se mi chtělo brečet jako celé líhni želv.

- Ticho. Bard nám řekne básničku ze ztraceného deníčku. Poslouchejte, barbaři. A ty, barde, naper to do nich!

- Můj milý deníčku, dneska zase hovno, zadeklamoval opilý Blud.

Múra měl, nakonec, pravdu. Tohle mělo smysl, to jsem uměl a to jsem pro ně mohl udělat právě v tu chvíli právě jen já. Jak mi došlo o dvacet let později, byli jsme poslední generací, která si vůbec všimla, že existuje nějaká poezie.

- Papírové růže, markytánky, krepové lásky, cínoví vojáčky do čítanky a oslí kůže...

Jó, po pohádkách vyhlásili ostré střelby (na nadřízené cíle).

A poslední seskok z hnízd se konal jen tak, z dlouhé chvíle...

Jó, po pohádkách někdo velel: Do sedel! Někdo to zmáčknul, aniž se co dozvěděl...

To ještě válčila stará garda s trojčiferným číslem.

Jednou nám nadávali do zobáků, a my si to celou noc vyšívali na prápor ze zaprděných trenek.

Tehdy jsme nakoupili na dluh vojenským přátelstvím. Na bažině plul vor našich duší...

A ponožky nám ještě stály v koutě.

Krepové růže, markytánky, cínová pýcha... Být sám, ale nikdy už... Nebýt zticha!

*

Také já uslyšel to ze všech nejmorbidnější a nejzběsilejší blues. Blues, jako tlak hladu sílící se syrovostí předhazovaného masa. Jako stav, kdy je všechno temné a nejasné, těsně před tím, než se mlhy rozdělí na figuru a pozadí, než nebudou tvarů, které mohu milovat nebo odmítnout. Blues jako znepokojení, jako cit, jímž milují silní, jako čelo proti větrům a TMÁM, pro SVĚTLO, které vlastně nedokážu definovat.

Blues bylo slyšet již od rána, ten den, kdy nás, celou starou gardu a ty ostatní, oblečené do orvaných džínů a ošoupaných bund odvedli před budovu štábu. Byli jsme ospalí a utahaní, protože poslední tři dny a dvě noci zabila stará garda nepřetržitou hrou biliáru, kterou jsme přerušovali jen na okamžik, když nám zobáci uvařili kafe, nebo přinesli jídlo z kuchyně. Spadly první kaštany. Přišel náš čas a každý se těšil, že nám za pár minut Dědek před štábem vydá malou šedou knížku a vykopne nás do života, v němž orientace bude mnohem složitější, závislá na spektru jemných, někdy sotva postřehnutelných signálů, jakým jsme tady, ve světě kondenzovaného řevu a jasných facek či plácnutí po rameni, jistě odvykli. Otupěli jsme jemným signálům džungle.

Konečně jsem také stál ve zlatavém slunci posledních zářijových dnů, na šedé dlažbě buzeráku, kousek od basy, a musel jsem se smát, když náčelník štábu, jako hodný otec, připomínal, že pokud někdo odnáší tajně nějakou nevybuchlou municí, světlice, nebo cvičné dělbuchy, ať ji prostě teď, před prohlídkou, v davu odhodí na zem a on se chvilku nebude dívat. Blázen, vše podstatné už bylo dávno za hradbami. Jak dojemné dobráctví. Vše odpuštěno, vlaky jedou, sluníčko svítí, můžeme, skoro kam chceme a co chceme, v rámci širší cely státu. Můžeme jít a pít bez rozkazu, usínat a probouzet se po libosti a mnoho dalších relativních volností, které je třeba vyzkoušet, znovu objevit a pak se chytit za hlavu... Bože, už! Už se chci probudit!

Zároveň z nás ti dobráci měli strach. Jakoby tušili, že tu nejtěžší municí a nejničivější zbraň si každý z nás navěky odnáší uvnitř v sobě. Tam dole, pod nánosem svinstva a opatrnosti, dřímá doposud nevyhořelá láska. Touha a síla všech sil. Podzimní vítr ji z nenápadných žhavíků rozfouká a vyšlehne plamen. Bude pálit, ale i hřát, provokovat a čistit. Pozdvihneme prapory, zadujeme do polnic a vyrazíme na bodák. Jistě, to ano. Ještě si vyměnit adresy, na které nikdy nikdo nenapíše, pak minutu ticha za padlé a konečně si na nádraží svobodně sednout s kytarou na kandelábr a vzpomenout si na písničku, které jsem svého času neporozuměl, když mi ji hrála Cíťa před dvěma roky na perónu při loučení. A pak jsem si ji častokrát zpíval sám.

- Může zlejí vítr nocí vát, může temný mraky hnát

Jen tu malou svíčku jedinou, nech ji za svým oknem plát...

Návraty neexistují

Tohle je hodně autobiografické, že? Vojna nebo válka jsou příliš silné a příliš poznamenávající zásahy do života na to, aby se od nich dalo abstrahovat k nějakým nadčasovým spekulacím. Ne, nebyl jsem ve skutečné válce. Přesto jsem viděl umírat kamarády a také já jsem ještě po dlouhé měsíce křičel ze spaní. Kdesi hluboko ve mne jsou stále ještě zazděné kobky plné zloby, agrese a strachu. Víím, že tam jsou, ale už nevím kde. Jen za hodně tichých nocí slyším ten tlumený, vzdálený řev zdola.

Psal jsem syrově a minimálně upravoval. Během vojny jsem psal již programově řadu poznámek a postřehů, které měly sloužit později jako základ k nějakému rozsáhlejšímu dílu. Můj vojnový deník se stovkou básniček a autentických postřehů zabavila benešovská kontrarozvědka pouhé tři týdny před civilem. Jsou ztraceny, kromě těch několika veršů, které jsem posílal v dopisech kamarádům. Je z nich patrné, jak mi tam bylo. Ale nezáleží na tom. Po návratu jsem zjistil, že dopisy odeslané domů a kamarádům obsahují více materiálu, než bylo možno předpokládat. Mou starostí bylo, aby hlas zazněl, zbytek není v mých rukou. Už tam na vojně jsem pochopil, že jsem na světě proto, abych vydával svědectví.

A návrat domů? Ani náhodou. Po dvou letech jsem vnímal jako svůj domov kasárna. Že byl nějaký život před tím, jsem si nepamatoval už po přijímači. Zůstala vzdálená vzpomínka bez emocí, jako bych byl kdysi viděl v kině nějaký film. Opět jsem odjížděl ze zabydleného a již zvládnutého světa někam do neznámého a cizího světa. A skutečně. Změnilo se úplně všechno. Bolestně jsem si uvědomoval, že návraty neexistují. Skutečné jsou jen odjezdy.

Tlak režimu na trempy se zmírnil. Ustaly osobní prohlídky na nádraží, obkličování vlaků, zabavování nožů a vojenského materiálu, ustalo potupné focení u zdí železničních stanic, byly tolerovány menší potlachy a trampským skupinám vyšly první desky.

Změnili se i sami trampové, nebo jsem se změnil já a to nemálo...

Ukázka z románu *Ideal army blues* vydaného roku 1991 v ZPČ nakladatelství:

Kaprál Bidlo právě sestupoval po vrzajících schodech do přízemí.

- *Vyhodila vás? zeptal se Petr drze.*

- *Udělal dobře, kývl Bidlo. – U některých žen je hodina až příliš na to, aby se člověk ještě cítil ve své kůži.*

Vyšli na schodiště před dům a Bidlo si zapálil cigaretu. Několik desítek metrů od nich vzplála v ulici popelnice. Světlo plamenů ozářilo okolní barabizny, vítr rozehnal papíry, rozvířil a zamíchal hlasy. Prostředkem vozovky táhla tlupa nalíčených Masek. Kopali před sebou velkou plechovku a tloukli do karosérií zaparkovaných vozů.

- *Ještě píšete dopisy? tázal se Bidlo s ironií v hlase.*

Petr se smutně usmál.

- *Samozřejmě, odsekl. – Občas sobě.*

- *A co zdrhnout taky? navrhl znenadání Bidlo. – Jako ta vaše holka. Při jednom cvičení u hranic se prostě sebrat a vzít roha. K čáře je nedaleko...*

- *Asi ne, odtušil Petr.*

- *Jste mladej, co vás čeká tady? Jste celkem vnímavěj a nemohlo vám ujít, že vaše generace pomalu a jistě degeneruje. Podívejte se na ně. Nezajímá je nic než žrát, spát, souložit nebo někomu vrazit nůž do zad. Živočišné stádo. Namísto rozumu a srdce jen pudy a instinkty. A naše rodiče zajímají jen prachy televize, majetek, auto... Ale generace rodičů pomalu vymře a vy tady zůstanete sám, jen s těmihle. A další generace bude ještě horší, ještě povrchnější a tupější. Začínají omezovat jazyk na pár jednoduchých výrazů a to jim stačí. Další už se budou dorozumívat jen skřeky a ranami. Stačí, když vypustíte z huby slovíčko, které neznají, když dáte najevo, že jste jiný... A ukamenují vás. Víte, co běžných slov už vůbec neznají? Ještě rok a půl tady budeš. Kamarádi se ti poztrácejí ve světě, zhloupnou, přizpůsobí se stádu a tu díru po tobě už dávno zapláclí někým jiným. Ty sám ses změnil. Jsi teď pochybovač a cynik, skáčeš z jedné potápějící se pravdy na druhou, po návratu se z tebe stane protiva a provokatér. Nepřijmou tě zpátky a bylo by naivní si myslet, že ano. Stihnou si zařídit život bez tebe. Co myslíš, že tuhle zemi čeká? Bída, možná hlad a občanská válka, zvůle, krádeže a vraždy. Copak si dovolíš do téhle doby zplodit děti a mít rodinu? Tady? Tady chceš zůstat?!*

Petr si vůbec nevšiml, že kaprál přešel na tykání jako mezi mazáky. Bidlovy šílené vize jej ohromily a zaskočily.

Copak ale nemá pravdu? Skutečně, všechno tím směrem ukazuje. Tady se všichni za pár let uvaří ve vlastní šťávě, navzájem se pohryžou a zardousí...

- *Jenže..., řekl Petr a náhle nevěděl jak dál. – Já to asi stejně zkusím. Přes to... Vždyť to nejde, jen tak se sebrat a utíkat, vzdát to...*

- *Správně, uzavřel Bidlo uznale. – Ani útěk z pekla není snadnou záležitostí, když zároveň znamená ztrátu svobody žít v pekle!*

Laskavý čtenář pochopí, že tohle bylo napsáno a-posteriori, tedy až dlouho po návratu z vojny. Až po prožití onoho roku těsně poté, který byl pro mne horší než vojna sama. Tak nějak jsem se cítil a chudák kaprál to musel říct za mne.

Ale nebylo všechno zlé. Po mém návratu otec pochopil, že se stala zásadní změna a napříště mi už pouze radil a doporučoval. Začal jsem žít svůj vlastní život. Studoval jsem, od roku 1982 večerní strojní průmyslovku (na to, abych udělal přijímací zkoušky, jsem utekl načerno

z vojny). Zajímaly mne humanitní obory, filosofie, historie, psychologie, ale neměl jsem šanci ve hře režimních směrných čísel. S výučním listem strojaře mne mohli přijmout jen na strojní průmyslovku a to ještě se štěstím, neboť jsem byl synem nespolehlivého, jenž praštil se stranickou legitimací. Ale stále jsem se cítil jako svobodný člověk. Četl jsem, co jsem chtěl a tak jsem i psal, pro svobodné lidi ve svobodných společnostech. Vydávat literaturu či jen oficiálně publikovat v tisku, jsem nepovažoval za možné a ani jsem se tím nezabýval. Musel bych přestat být sám sebou a to byla příliš vysoká cena. Žádné trauma volby mezi opravdovostí a popularitou jsem neprožíval. Dávno bylo vše jasné. Já jsem já a v mezích možností si budu dělat, co považuji za správné. A jestli mne tenhle pokrytecký a měšťácký svět nebere, stvořím si jiný. Cítil jsem za sebou sílu, která dokáže stvořit světy a jiné zničit. Čerpat z té síly může jen ten, kdo se nezaprodává, kdo je sám sebou a nenechává si zadní vrátka, kdo všechno, co dělá, myslí doopravdy.

Trampský časopis Pajda, naši trampskou literární tribunu, během mé vojny stihla zlikvidovat StB, ale byly zde jiné trampské i netrampské samizdaty a tam občas ukápl veršiček nebo úvaha. Psal jsem na starém Royalu, nejvýše v osmi kopiích, občas hrál dekadentního trampského rozhněvaného muže při recitaci za trampských koncertů na Bílé Hoře a tu a tam zkoušel psát písňové texty. V mých školních sešitech se hromadily nápady, útržky budoucích celků, osnovy a konstrukce, syžety a charakteristiky postav. Všechno to zráló a kvasilo. Intuitivně jsem cítil, že tomu kvasu musím dopřát čas a pak, ve správnou chvíli, nezaváhat, odhodit všechno za hlavu a upéct to, než těsto zase spadne. První taková chvíle přišla asi tak dva roky po mém návratu z vojny. Nemusel jsem se honit za výdělkem a měl dost času na sebevzdělávání, na ježdění do přírody, na lásku i na pivo. Nestěžuji si, jen vydávám svědectví.

Mé první sbírky shromáždili, na stroji opsali a svázali po 10 kusech Pastor (Karel Crha) se Skříťou ve Vimperku. Jmenovaly se: **Pohádky končí špatně** a **Láska silných**. Byly výběrem esejů, deníkových postřehů a básní, neboť tehdy ještě nikomu nepřipadala poezie jako projev správného chlapa nedůstojný.

Být na druhé straně věci!

Nejlépe bude začít ukázkou z románu Poslední recesista a Tma (2007 Avalon):

K ránu mne, prý, našel Dušín. To on, liška podšitá, nespal a sbíral nás po okolí. Rychlonožku našel na verandě jiné chatky, Červenáček se ztřískal způsobně až ve spacáku. Prý, když mne táhl do postele, prosil jsem ho za odpuštění, že mu vyháním diváky a musel mne uklidnit příslibem, že mne obsadí do role lodivoda.

Chladná a krutá jsou rána opilcovi. První dopoledne Nového roku vyznívalo všeobecně velmi krušně. Losna si málem vyrazil oko, neboť se shýbal nad stůl a nevšiml si, že na něm stojí láhev, do druhého si pak nalil okurkový lák, když zkoumal, kolik ho zbývá ve sklenici. Metelka měl mnoho nezodpovězených otázek, jako například proč se venku svítí, kde jsou ženské a kdy bude půlnoc?

Rychlonožka se probudil, chvíli třeštil oči do stěny a pak se náhle nahlas rozřehtal.

- *No to byl let. Vy volové! To jsme to všechno krásně posrali!*

Jemu nedělalo potíže vysoukat se z mumie, chodit relativně rovně a prudce hýbat hlavou. Vytahal barevné plastické šavličky z talíře jednohubek a zapichoval nám je do klop.

- *Co čumíte? Uděluju vám vyznamenání. Řád stoprocentních ptáků. Tobě červenou, otočil se na mne. – Tys to všechno začal tím kecáním.*

- *Sloužím ptákovinám! zachroptěl jsem. – Ale máš pravdu. Nejlepší kvalifikací na stoprocentního ptáka je ta skutečnost, že dovede naprosto všechno a bez výjimky, posrat. Někdy holt i tu svatou sochu.*

- Už zase přednáší, zasténal Mirek. – Ale jistě, jen přednášej, pitomče, poser to úplně všechno, stejně je to už všechno v troubě. Stejně už nemáme vůbec žádný kamarády a ženský nás poslaly do řiti. Rozpadly se sleziny U Koule, lidi jsou rozeštvaní, rozpadla se spousta osad, nový nikdo nezakládá...

- Osady! zachroptěl Losna. – My založíme osadu. Koupíme si stěsóny a vyrazíme. Sosna, skála, romantika...

- Vidím oheň – pečou buřta, kontroval jsem.

- Uvařte někdo kafe, žádal Červenáček.

- Tramping se modifikuje, promluvil Dušín cizím jazykem. – Proč ty nosíš invazní kecky, maskáče, kongo, proč si na opasek stěradáš nábojový sumky a proč musíš mít za každou cenu pravej americkéj dírkáč? Neješ ty náhodou taky, v tomhle smyslu, romantickéj? Co já se pamatuju, tak tady na západě se nikdy moc nejezdilo na klasický osady. Tady se vždycky jezdilo na starý válečný betonový bunkry na Plzeňskou čáru, a u nich se stavěly kempy. Tady si všichni vždycky hráli na americkou armádu. Není to náhodou romantika? A proč bys bez romantiky vůbec jezdil ven do zimy, tahal na hrbu takovej náklad a udil se venku u ohně? Proč to děláš dobrovolně? Jenom ze sportu? Kdo jsou ti, co tohle podstupujou, a nemusí?

- Stoprocentní ptáci! usoudil Hojer.

Od včerejšího večera jsem tušil, že tohle jsou pouze mužské úvahy. Ženská romantika a tedy i ženské pojetí trampování, je zaměřeno velmi účelově k seznámení, k zamilování, k sexu a k zahánění.

- Uvaří někdo to kafe? zoufal si Červenáček, kterému zřejmě dělal pohyb nějaké potíže.

- Máš pravdu, podpořil jsem Mirka. – V západních Čechách se osady nezakládají. Tady jsou to samý legie, komanda, armády...

- A ptáci nosí uniformy, volně asocioval Hojer.

- Ptáci, to je moc přírodní, namítl jsem. – Jestli chceme stavět na téhle metafoře, tak jedinečně...

- Piloti! zařval Hojer, který náhle prozřel.

- To kafe nikdo neuvaří?! posadil se Červenáček. – To jsem si mohl myslet.

A tehdy, prvního ledna krátce před polednem, vznikla na Metelkovic chatě u přehrady Perut'. Vylíhla se v mozcích střizlivějících romantiků z opilecké kocoviny a povýšila ptákovinu na nosný princip. Definitivní podoba té doktríny se rodila v chatě až do večera. Mezi vařením kafi a léčením bohlavů. Všem nám ta myšlenka cirkulovala v hlavách, a co chvíli se někdo k tématu vrátil. Hráli jsme si se slovíčky a s úžasem jsme zjišťovali, co všechno lze pod takový obraz pilota a jeho stroje, schovat.

O ženských nepadlo ani slovo. Jako by se nic nestalo, jakoby nikdo nepostrádal srdce, jakoby se každému nějak ulevilo. Druhý večer byl nezatížený, radostný a vtipný. Narážky a myšlenky nikoho neurážely, nikdo nezůstal stranou. Rozpomínali jsme se na mnoho velmi starých písniček, které se vztahovaly k našemu perutáckému tématu a toto téma je vytahovalo na světlo z temnot naší vandrácké paměti. Nikomu se již nechtělo ujet v lodi na jezero a nikdo nezůstával stranou zábavy.

Nový rok nám předhodil otázku, zda si vystačíme sami. A v odpovědi na ni zůstávala tahle parta nádherná a čistá, tehdy a tam. Při vzpomínce na tu dobu jsem ozářen stejně krásným a jasným světlem, jako když vzpomínám na vojenskou starou gardu. Tahle vzpomínka patří k oněm světýlkům ve TMÁCH, která nezhasí žádná bouře. Stejným světýlkem pro mne je i vzpomínka na Pecku, kterou jsem, přes všechna zklamání z ženské jednoduchosti, beznadějně miloval a doposud miluji.

Po několika létech Pecka vystudovala veterinu v Budějovicích a vdala se za kamsi do naprosté samoty na Šumavě, tam žije dodnes se svým chlapem, pěstuje koně a krávy a vychovává děti, protože to pravděpodobně vždycky chtěla a protože instinktivně věděla, že se jednoho dne bude chtít usadit definitivně a navždy, což by se jí se mnou nepovedlo. Věděla, co chce a dosáhla toho.

Věděla o mně víc, než jsem tehdy o sobě věděl já sám. Za to má moji úctu a já ji tam v horách nikdy nenavštívím, protože tahle žena je pro mne smrtelně nebezpečná. Je jednou z osudových žen, jednou ze dvou nebo tří žen v mém životě, pro které bych bez rozmyšlení udělal cokoli na světě, pro které bych spáchal bez zaváhání zločin, i kdybych věděl, že mi pak naplívou do očí. Není to její zásluha a není to její vina. Je to prostě tak a nikdo s tím nic neudělá.

Ten večer jsme věřili, že se před námi otevírá nová cesta jak dál, aby to mohlo být spolu. Bouře byla tu a světlo na konci tunelu také. Co více pořádný chlap potřebuje?

- Tak, pánové, kontakt! Pozdvihl jsem sklenku krátce po půlnoci gestem mechanika od Royal Air Force a Rychlonožka zaníceně napodobil zvuk motoru Merlin.

- Pronesu přípitek, pánové, upozornil jsem na svoji specializaci.

- TMA za oknem ještě zvoní mrazem, ale tady v hangáru se motory zahřívají, promazávají a doplňují palivem. Už zítra usedneme do kokpitů a zvuk našich, hluboce rezonujících motorů napoví všem přízemním existencím, že pumovnice nemáme jen pro parádu. Už zítra si vy, piloti, nasadíte kukly a zapnete kyslík. Nejprve bude třeba nabrat výšku. Před námi je Nálet století. Nálet na blbost, přízemnost a upocenou malost. Rozmlátit na atomy veškerou ortodoxii. Tak zní instruktáž. Úder provedeme v dobře zmapovaném terénu. Co na tom, že všechno děláme jinak, než se to smí, musí, než se to nosí. Zničíme fabriky na iluze, továrny na pohádky, protože právě to jsou zbrojovky veškerého přitroublého pad'ourstva tam dole. Srovnáme měšťácký svět do jednoho obrovského zrcadla, ze kterého pak už nikdo neunikne.

Každý se v něm bude muset vidět, ať chce nebo nechce. Všechny donutíme, aby se stali dost silnými na takové podívání, nebo je naženeme do zajateckých lágrů za ostatné dráty vlastní zbedněnosti. Donutíme svět, aby nám vrátil všechno, co dluží opravdovosti. A jakým právem? Právem těch, které malost tohoto světa spoutává a omezuje, které okrádá o jejich cestu, o bohatost, barevnost a mnohotvárnost života, který se snaží uvěznit do pravidel a do příruček. A to je pro začátek všechno. Bud'me vždy nad věcí, bud'me vždy na druhé straně věci. To be on after side think! Učiňme slavnostní zápis do palubního deníku.

Ano, tahle sebranka, to jsme byli my, těsně po vojně. V knize jsem udělil všem svým kumpánům jména z Foglarových Rychlých šípů, abych dosáhl žádoucího efektu kontrastu mezi tím, co nás kdysi vychovalo, a tím, co se z nás stalo. Je vidět, že jsem se pomalu začínal učit i spisovatelské řemeslo. Rychlonožka by nepochybně řekl: *To je krása, že by se i Foglar vožral.*

Vzpomínky jsou dosti autobiografické, ale I. Ornitologická, letecká Perut' si to plně zaslouží. Vznikla na Humbertovic chatě o Silvestru 1982 a založili ji z vojny se navracející veteráni, kteří tu bloudili jako nějaká zombie a nepoznávali svůj bývalý svět a on nepoznával je. O rok později naše řady posílila stará oddílová sestava všehoschopných drsňáků. Recese nám prodloužila bezstarostný věk mládí až někam do roku 1986. Postavili jsme srub u soutoku potoků poblíž vsi Brod u Stříbra a byly to krásné časy intenzivního hledání, několika lásek a mnoha přátel. Už to postrádalo romantiku a hlavně čistotu 70. let, bylo to spíše divoké a nemohlo to vydržet věčně. Pomalu jsme se připravovali na sestup z hory do údolí. Nadcházel čas osamělých zápasů, čas, v němž se bude každý z nás probíjet sám, aby založil rodinu, zploдил potomstvo, postavil dům a tu a tam něco zasadil. Nadcházel čas pro vlastní kariéry a nikdo to nemohl zadržet. Svět pad'ourů a mastňáků nás, jednoho po druhém, nezadržitelně vtahoval do svých konzumních bažin, abychom se pak, unavení a omlácení, po létech, každý někde jinde, vynořili, lapali po dechu a marně se snažili navrátit zpět to, co už není, to, co jsme zaprodali a zneuctili, tak, jako ti před námi a jako i ti po nás. Perut'ácká přátelství, jak se ukazovalo, neobsahovala a nenesla v sobě ta nezrušitelná pouta až za hrob, která přetrvala a která trvají dodnes z dob Paralelní polis sedmdesátých let. Hra skončila, bylo na čase zařít si vlastní život. Občas se ohlédnout je ale dovoleno. Dokonce se to doporučuje.

Epilog z románu *Poslední recesista a Tma* vydaného roku 2007 v Avalonu:

Ahoj kamarádi!

Tuhle knihu jsem naškrábal tak trochu pro sebe, abych si srovnal souvislosti, dnes, z odstupu let.

Kdysi dávno byla léta ještě horká, zimy zasněžené, jaro vonělo a podzim zahlcoval steskem. A bývalo jedno, kdo si hraje na indiány, kdo na vojáky, kdo je studovaný a kdo zašpiněný od šmíru. Bývalo nám spolu dobře a ten úsek cesty se nedá měřit časem. Je možné si ten úsek vykládat hledisky sociologickými, ontogenetickými, historickými či filosofickými. Snad šlo o generační vzpouru, snad o sociální revoltu, snad o morální vzepětí, nebo jen o naše malé, květinové období, snad v tom byl také kus návratu k mystice. Tady je každá analýza krátká.

Bylo to skvělé, ale nedalo se v tom zůstat navždy. Toto šťavnaté, zelené a prosluněné území lze jen projít a pokračovat dál, i kdyby za ním byla jen poušť. Vracet se, to nelze. Pokoušel jsem se o to a vím, o čem mluvím. Zkoušel jsem to různě a jedním z takových pokusů byla i Peruť. Díky za ni, jenže i ona zůstala na věky jenom stínem toho, co jsem hledal a co asi hledali i jiní. Nelze se vracet, nenajdeme to. Je nám to uzavřeno. Nic nepomáhá rozdělení, ani sjednocení, splynutí, ani odlišení. Nepomáhá recese a nepomáhá konformita. To krásné, teplé SVĚTLO našich nácti let můžeme pouze občas zahlédnout v dálce. Derme se za ním jako chlapi, bouřemi, větrem a ledovými sprchami dešťů, zůstane navždy od nás odděleno novou nepohodou. A, nebo, ho prostě nepoznáme, když k němu dojdeme. Nevím.

A snad, právě tady, se rodí tulák. Skutečný tulák. A je lhostejné, zda jezdí stále ještě do lesa, nebo les už celá léta neviděl. Takový tulák pak brousí cestami života a hledá. Jsou lidé, kteří hledají příznaky budoucího, známky toho, co přichází. Tulák nehledá, co bude, tulák hledá to,

co bylo. Hledá a ví, že to už nikdy nebude, pro něho, přístupné, že takové věci se neopakují, ale nemůže jinak, než hledat. Obludný stesk a nezvladatelný neklid ho přibíjí na kříž cesty a on se z posledních sil ptává, jestli je natolik moudrý, nebo takovým idiotem, jestli je cesta jen metaforou, nebo absolutní, nekonečnou jistotou, jestli je cesta jediným cílem, který nikdy nepomine a jestli ono SVĚTLO v TMÁCH je vůbec důležité jako SVĚTLO, jestli není důležitější ten fakt, že svítí v dálce, čas od času v TMÁCH.

Okusit úspěch

O Peruti, o recesi a o tom všem je kniha **Poslední recesista a Tma**. Její první verzi jsem dopsal někdy během roku 1985 ještě v meziskladu Turbinové haly, v časových prostojích mezi výměnou ocelových kulatin v pilách, které jsem obsluhoval.

Byla dokončena téměř současně s Vojnovou reflexí **Ideal Army Blues**, kterou čekalo ještě nejméně šest prepisů a celkových korektur, než mi ji v roce 1991 naložilo Západočeské nakladatelství v Plzni. Uzavíral jsem životní kapitolu a bylo třeba vydat svědectví.

Ani na konci 80. let pochopitelně neměly obě knihy šanci oficiálně vyjít. Počítače neexistovaly a za domácí tiskárnu bylo mnoho let vězení. Vhodný papír, množící blány a podobný materiál ležel v uzamčených střežených skladech a každé jeho použití se vykazovalo. Ale mohl jsem tu a tam při nějaké příležitosti předčítat a vyzkoušet si tak, zda jsem, jako vypravěč, schopný udržet pozornost posluchačů a na jak dlouho. Také jsem zjistil, že při hlasitém čtení konkrétním posluchačům náhle slyším vlastní text jinak, téměř jako bych sám byl posluchačem, a že mi náhle zní odlišně, než jak zní autorovi. Náhle jsem slyšel chyby, hluchá místa, různé disharmonie, arytmie a podobně. V mé hlavě zní text úplně jinak, než v uších posluchače. Posluchač neslyší a nečte nic z toho, co mně je zřejmé, ale co jsem nenapsal nebo nevyslovil. Naopak, zjistil jsem, že nahlas vyřčené slovo má úplně jinou váhu a jinak zasahuje do světa, než pouze myšlené slovo. Naučil jsem se získávat odstup od vlastního textu a příběhu, který mne při psaní zahlcoval. Stejně jako u zpěvu, se na papír či do úst dostane něco trochu jiného, než co zní autorům v hlavě. Naučil jsem se napsaný text odložit na celé měsíce, někdy i roky, abych se k němu mohl pak vrátit téměř jako k cizímu textu a číst jej očima čtenáře. Začínal jsem si uvědomovat, že to, co dělal Ginsberg s volným veršem, lze dělat s beletrií, totiž, že text má rytmus a melodii, existují zde harmonie a disharmonie, že čtenář pozná, kdy autor něco nezvládl, kdy mu něco uteklo, kde zaškokbrtl a nenavázal, kde příběh neproudí hladce, kde to vrže a dře záměrně nebo jen autorovou chybou. Jako mladému autorovi, který se začínal brát již trochu vážně, mi největší potíže dělalo škrtat a stříhat. Je těžké zahodit něco, co vyšlo z vás, z nitra, co je tak nějak vaším dítětem a vaší součástí. Dokud si autor neuvědomí, že je jen zprostředkovatel, že to, co napsal, vůbec není jeho, ale je skrze něho jen pasírováno do světa, nezbaví se bolesti ze zmuchlaných stránek a škrtnutých řádek.

Dvakrát po sobě (1985 – 1986) jsem se účastnil soutěže Františkovy literární lázně. Nad soutěžemi tohoto typu bdělo neselhávající oko soudruha Hrbka, tehdy režimního dozorce západočeské literatury a mnozí literáti se s ním snažili vycházet. Byl předsedou Západočeského svazu spisovatelů a bez jeho svolení nebylo možné cokoliv vydat či publikovat. Bylo to první větší pokušení i příslib úspěšnosti. Z dálky jsem mohl přičichnout k vůni papíru a tiskařské černi, a představit si, že tak voní má první vydaná kniha. Jen tuhle malý ústupek, tohle vymazat, tohle přepsat. Dokonce jsem tam i něco vyhrál, jednu druhou cenu v próze. Večer v divadle probíhalo vyhlašování vítězů a školení herci četli ukázky z úspěšných děl. Dostal jsem tu druhou cenu, ale kupodivu, moji ukázkou nikdo nahlas nepřečetl. Vynechali mne. O tu cenu se zřejmě zasloužilo pár dobrých literátů v porotě, jako byl tramp a vodák Zdeněk Šmíd,

redaktor Zpč. nakladatelství. Ten mi večer v restauraci u piva řekl, abych neplýtvat časem na soutěže tohoto typu, že mám na to, abych začal vydávat.

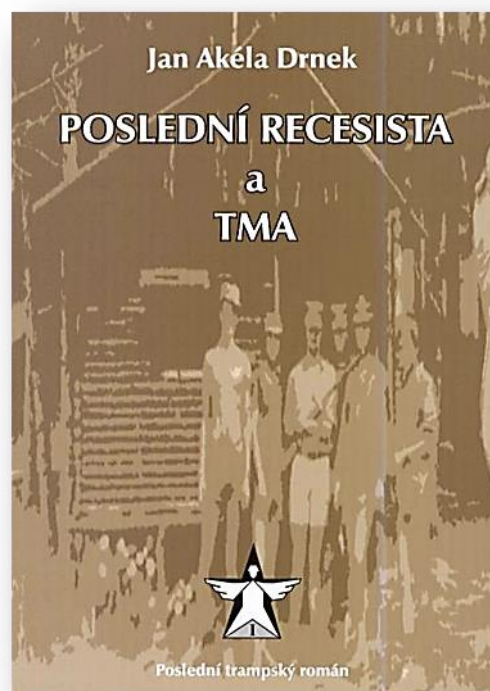
Mnohem důležitější než ceny a vyhlašování vítězů mi připadaly celonoční mejdany na pokojích hotelu, kde jsem měl možnost číst ze svých prvních několika románů kolegům mladým autorům a autorkám, kteří již napsali několik povídek či básní a zkoumali, zda je to cesta pro Nobelovu cenu za literaturu. Zde jsem s velkou naléhavostí pochopil, že se od nich liším, že jsem cosi jako dělník pera a mezi budoucí literární aristokraty patřit nechci. Maloval jsem na hrubá plátna, nikoliv na hedvábí. Na rozdíl od nich jsem věděl něco o světě pod povrchem, o světě dílen, lesních campů, barákových a bytových seminářů. Byl jsem vycepaný ostrými diskusemi o filosofii, politice a všem možným. Tento přirozený a životem tepající svět již tušil, že časy se brzy změní, že věže ze slonoviny padnou. Sázka na kompromisy s režimem by byla chybou.

Zajímali mne outsideri pozlátkového světa velkých poetů a šroubovaných, po celé týdny pocených textů. Zajímali mne ti, kdo psali přirozeně, kdo své řádky sypali z rukávů jako kouzelníci a ani nevěděli, jak se to stalo, že zaplnili papír. Právě z outsiderů takových soutěží vznikl v Plzni **LITCLUB, tedy literární klub**, jehož členové si posílali, podle dohodnutého koloběhu, balík s ukázkami svých děl a vždycky když se k nim balík vrátil, přečetli si, co napsali jiní, opepřili dílka nevybíravými kritikami a vyměnili svůj příspěvek za nový. Takových svépomocných podniků bylo v činnosti více.

Za zmínku stojí ještě **Debatní klub DEBACL**, méně formální bytová záležitost vytvářející můstek mezi bluesovou hospodskou a trampskou inteligencí. Zde byla atmosféra o něco ostřejší a jazyky se brousily jako meče dlouho před dalším setkáním.

Pomaloučku mi začínalo docházet, že ani v mém životě, ani v životech druhých lidí se nic neděje jen tak náhodně, že jsme součástí příběhu. Že každý člověk má svůj příběh tak, jako postava v pohádce. Každý je v tom příběhu nějak veden a čekají ho v něm nějaké zkoušky, než dozraje, vyspěje a pochopí. Kdo se svému příběhu vzepře, nikdy nedojde, kam dojt měl a nevyroste na svých zkouškách. Beletrista je ten, kdo rozpozná příběh a zapíše ho.

Kniha **Poslední recesista a Tma** se vlastně nikdy nestala ryzím románem, dokonce ani generačním. Příběh nikdy nedosáhl klasické románové formy. Byl seskládán z mnoha deníkových a namátkou, pod tlakem psaných útržků, zápisů a vzpomínek. Tvrdošíjně se bránil fabulaci a chtěl, aby věci vyprávěny syrově, tak, jak se skutečně odehrály. Text mi jako autorovi odpíral právo na řemeslné zpracování. Trvalo mnoho let a dalo mnoho práce, než mi prožité příběhy začaly být dost cizí a lhostejné, abych se s nimi mohl přestat párat. V 90. letech mi vydání knihy nabízel Jirka Cihlář z jistého trampského a rodokapsového nakladatelství, ale nedohodli jsme se ne honoráři a já byl tehdy ještě velmi pyšným autorem. Po létech čtení u ohňů mi zas až tak nevadilo, když budu dále vydávat samizdaty jen pro přátele. Kniha o Peruti si na vydání počkala ještě nejméně 10 – 12 let, do května 2007, kdy jsme si ji s Tonym a Vokounem vydali sami pod hlavičkou sdružení STREET

a trampského sdružení AVALON. Ale prospělo jí to. Dnes ji mohou číst i ti, kdo to tenkrát s námi neprožívali.

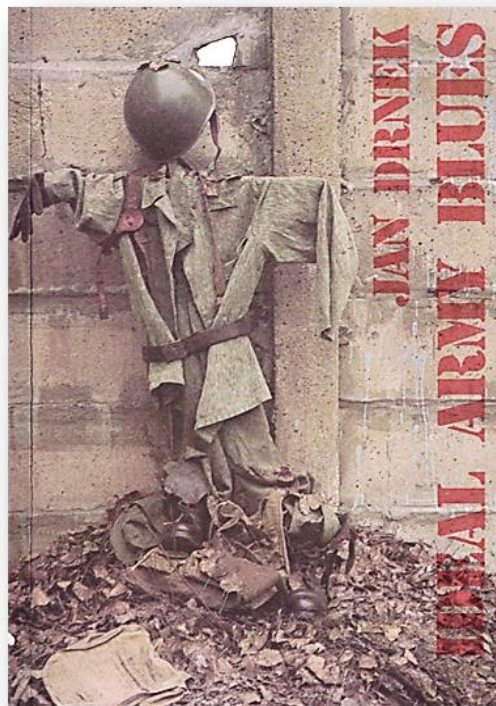
Moji prvotinu **Ideal army Blues** vydalo ZPČ nakladatelství v roce 1991. K vydání ji připravil tehdy již známý spisovatel Zdeněk Šmíd, s nímž jsem se seznámil roku 1985 na Literárních Františkových lázních. Vzal si ode mne nějaké texty a jako redaktor ZPČ nakladatelství si tenhle schovával na nejbližší vhodnou příležitost. Ta ale nastala až po pádu režimu. Hoši a dívky z nakladatelství si mne vzali do parády a teprve oni mne naučili škrtat. Původní text byl nejméně dvojnásobný. Rvalo mi to srdce, ale moc jsem toužil vidět konečně svou knihu za výkladem a na pultech knihkupectví. A také jsem ji pak viděl, chodil mezi regály a tajně po očku pozoroval, jestli někoho zaujme, zda si ji někdo koupí. Vydali ji v dnes neuvěřitelném nákladu 15 000 výtisků. Za pár měsíců byla polovina prodána. A pak město zrušilo nakladatelství. Ani v nejhorsích snech bych si byl nepředstavil, že na druhou knihu si budu muset počkat celých 15 let. Čekaly mne lekce pokory. Na všech stranách a ve všech rovinách. Pokud něco opravdu nevidíme a nemůžeme vidět z nadhledu, pak je to můj vlastní a osobní příběh. Oko může vidět všechno, jen ne samo sebe. Proto je autobiografický román vždy neúplný a vlastně je vždy jen o jedné životní kapitole, která se již uzavřela a mohla být popsána tím, kdo ji prožil.

Vždycky jsem, také, slušně maloval, máme to v genech. Literatura se pro mne stala jen jiným druhem malby. Příběh je v obraze, stejně tak rozčleněn na hlavní figuru a pozadí, stejně tak musí mít prostorovou hranici a říká si o zarámování. Jsou v něm náladové popisy a je v něm zakletý děj. Příběh i obraz naznačují pokračování, které v nich zachyceno není, ale je nevyhnutelné. Probíhá věčný souboj mezi uzavřeností a ohraničením díla na jedné straně a velkým kontextem světa i času na druhé straně. Celý velký svět se cpe autorovi do jeho obrazu a on prožívá muka volby, kde povede hranici plátna, co zůstane odříznuto venku, nezaznamenáno a přece nezapřeno. Dlouho jsem nevěděl, zda budu spíše malovat nebo psát. Obě možnosti byly otevřené a mé obrazy byly často okolím přijímány lépe, než texty.

Po vojně došlo i na výstavy obrazů v rámci trampských večerů kapely Krůpěj na Bílé Hoře a na mé soukromé chatě. V roce 1985 jsem poznal Petru. Ta pro mne z lásky a z mladické nerozvážnosti opsala další sbírky básní **Direct song** a **Láska silných**, které jsem si svázal již sám. Byly to mé poslední sbírky. Doba a její tenze začínaly gradovat a odehrávaly se v dějích ryze epických a čím dál tím více strhujících. Čekala nás etická, politická i osobní dramata, někdy absurdní, někdy historická, což se, nakonec, navzájem nevyklučuje.

Od začátku 80. let se začínala měnit celá společenská scéna, na níž se odehrávaly naše životy. Tušení zlomu a změna taktiky režimu uvolnila celé doposud přísně konspirační trampské Paralelní polis dveře k šedé, námi doposud opovrhované, zóně. Zpočátku to znělo jako výzva, jako apel k ovlivnění tohoto prostoru, jako možnost přinést sem cosi z čistoty, ušlechtilosti a přímočarosti lesních komun.

Estébáky a svazáky prolezlé, zmanipulované a střežené folkové festivaly nabídly písničkářům, a poetům první opatrné možnosti působit na veřejnost. Tu a tam někdo vydal desku, tu

a tam článku či povídku. Režim musel uvolnit otěže, aby odvrátil nebezpečí, že se silně intelektualizovaná generace zahnaná do vnitřní emigrace spojí s chartisty a tvrdým undergroundem. Některé z nás, tvůrčích povah, se pokoušel uplatit a koupit, získat metodou cukru a biče. A jednou pootevřená dvířka se již nedala přibouchnout nazpět. Škvíra byla rok od roku (asi tak od roku 1979) trpělivě a po milimetrech rozšiřována a zvětšována. Za to vše jsme zaplatili nesmírnou cenu. Rozplizlé a neurčité hranice mezi naším a pad'ourským světem vedly k relativizaci hodnot, k frakcionářství a ztrátě dosavadní soudržnosti, dosavadní čistoty a upřímnosti. Bylo nám nabídnuto okusit úspěch a nutno přiznat, že jsme na to nebyli připraveni ani dost málo. Tyto trendy vyvrcholily až Sametovou revolucí, která přinesla hotový příval úspěšných a devalvací hodnot téměř absolutní.

A byly zde lomcující kritiky uznávaného pražského Guru – Shortyho a s nimi celý svazek cenných dopisů rozbíjejících můj pohodlný, zapšklý a samolibý svět úspěchu, byť jen lokálního. Jen málo literátů mělo takové kritiky:

...Milý mladý autore! Dostal se mi do rukou útržek Tvoji prózy, spolu s vybídnutím, abych Ti o ní něco napsal - tedy, očekává se ode mne kritika. To samozřejmě není lehké (zvláště z takového útržku) ale pustím se do toho, neb jsem čekal, že to bude daleko horší. Některé věty se docela dají číst a to zdaleka nelze říci o všem, co se dnes tváří jako literatura.

...Líbí se mi, že se snažíš ukázat sám sebe jako Tebe skutečného, mladého člověka, tak, jak je postaven do dnešního světa, že se do toho pouštíš bez zábran a respektu. Čistá duše zde může být dobrým vkladem, ale přesto ti radím: čti, čti, čti, a všímej si, jak je co napsáno. Literatura posledních 100 let není hromada cizelované veteše. Čepova realistická povídka vonící sentimentem, Demlův snový příběh nebo popis rodného Tasova, Olbrachtova židovská Podkarpatská Rus a další a další.

...Proč teď raději nepíšeš něco, na co máš hloubku pohledu? Proč nepíšeš o tom, jak se může znamenitě nedařit? Nechci Ti vnucovat biografičnost, tu jsem minule naopak vytýkal. Drž se toho, co máš v ruce, piš o tom, co tvoří dnešek. Začni znovu a nově, bez vazby na minulé zážitky. Postav své Město na zelené pláni, dej mu tvar, jaký chceš, vyber si místo pohanských kultů nebo křesťanských zázraků, postav tam oltář a okolo něho kostel, před něj náměstí a dvory, ulice... Vyjdi z toho, čeho se dotýkáš, co se Tebe dotklo. V šedi práce na tom všem co sebou neseš, zasedni, až se rytmus Tvých dnů uklidní, až získáš jistotu. Opak je iluzí – hledat jistoty v množství práce, kterou přes nepřízeň věcí neživých před sebou tlačím... je marností.

... „Ale vždyť Ty se snažíš mne vést,“ namítneš asi. Ne, myslím si, že se snažím vyvést Tě ze zabydlenosti do vydanosti, z pohodlného bezpečí vyhýbajícího se otázkám do ohroženosti a otevřenosti. Mám, takto, jistě cíl, jenže je to cíl, paradoxně, zaměřený proti všem možným cílům, které člověk může mít nadosah, které si může pojistit, zajistit, na které se člověk může vázat a ve kterých může spočinout. Jestliže očekáváš, že Ti, po provedení destrukce zbylých myšlenkových světů nabídnu nějaký zázračný lék vlastního systému, mýlíš se. Naopak. Nechám Tě na holičkách a jednoho dne uvidíš, že to je úděl člověka. Být člověkem znamená nést víc než o co stojím. V intelektuálním smyslu to platí dvojnásob.

Shorty měl pravdu ve svých kritikách, ale nejprve jsem se musel vyčerpat, umlátit a unavit se jako kapr ve vlastním vypuštěném umyvadle, musel jsem napsat několik stohů neuvěřitelně vyčerpávajících a nepublikovatelných blábolů, než jsem v sobě uvolnil prostor pro skutečnou literaturu.

Četl jsem. Hodně jsem četl již od základní školy a nedostatek exilové či takzvaně nedoporučené literatury a naopak dostatek času a minimum existenčních starostí mi umožnily přelouskat autory, ke kterým bych se byl nikdy nedostal, kdybych například vyrůstal v tržní konzumní společnosti. Shtal jsem Dostojevského, Tolstého, Senkiewitsze, Gorkého, proletářskou i fantastickou literaturu, Waltera Scotta, Stevensona, Kiplinga i Londona, prodíral jsem se Thoreauem, Setonem, Dumasem i Poem, uchvátili mne Exupéry a Bradburry a nekonečná řada dalších klasiků. V samizdatech se ke mně dostával Solženmicin, Havel, Masaryk, Kohout, Václav Černý a celá plejáda dalších. Zakládal jsem velkou knihovnu, abych postupně zjistil, že to, co bych chtěl doopravdy číst, nikde nenajdu. To si musím napsat sám.

V roce 1986 jsem se oženil, o rok později dokončil dálkově maturitu a přešel zpoza ostnatých drátů zašmírovaného ocelového města ven do krajiny. Začal jsem pracovat jako vychovatel mládeže. Pro tentýž podnik, ale již venku. Jak se můj rodinný život ustaloval a uklidňoval, získával jsem čas k utřídění nahromaděného materiálu, útržků a postřehů z předchozích let. Nastal čas pro syntézu velkých a rozsáhlých celků.

Stále mne fascinovala autobiografie a marně jsem se snažil dát jí nějaký nadčasový abstrahující rozměr. Možná mne zajímala proto, že jsem potřeboval nějaký odstup a celostní pohled na sebe sama a svou vlastní cestu životem, možná jsem prostě jen Narcis. Jenže autobiografie je jako měňavka. Nikdy není hotova a nikdy dokončena, protože i autor se mění a vyvíjí, jeho pohled na svět se mění a nejraději by stále znovu otevíral a přepisoval již uzavřené celky. Jako malíř, který donekonečna přemalovává jediný autoportrét.

Pokusy o autobiografický román mne naučily vidět před očima konkrétního čtenáře, pro něhož píšu, jemuž vyprávím. Tak, jak jsme to dělávali u ohňů a různě po chalupách. Připadalo mi velice svůdné vystoupit jen tak sám ze sebe, jako po smrti duše vystoupí z těla, a dívat se na celý svůj život odněkud z boku i ze všech ostatních stran, shora i zdola. Nemusel jsem vytvářet postavu takových románů. Byla tu, jako jsem tu byl já. Zároveň jsem ale mohl s postavou pracovat, trochu ji přizpůsobit, někde utlumit, jinde vytáhnout některý její rys do absurdna. Jako bych mohl manipulovat a něco udělat sám se sebou. Jako bych se byl mohl za uši sám vytáhnout z bahna. Jako bych se mohl zvenku o sobě dozvědět něco, co mi uniká, jsem-li uzavřen uvnitř, sám v sobě. Ale také, jako bych mohl říct ostatním: nekoukejte na mne skutečného, dívejte se jen na tohle, co vám o sobě ukazují. Takhle si mne pamatujte, tohle si o mně myslíte.

Bylo to troufalé a narcistické, zabývat se takhle sám sebou, ale bylo to i trochu terapeutické, vykecat se, otevřít tajné komnaty a prozradit na svůj zrcadlový obraz to, co bych sám na sebe nikdy prozradit nedokázal. Autobiografický román mi připadal jako úžasný druh literatury a podařilo se mi jej umocnit.

Dopisování se Shortym a s dalšími moudrými lidmi mi odkrylo kouzlo osobního dopisu, tedy literárního útvaru, kterým cosi sděluji pouze jednomu konkrétnímu čtenáři. Odtud jen krůček k nápadu napsat celý rozsáhlý román v dopise jedinému člověku. Takové plýtvání papírem a talentem bylo neodolatelné. Udělal jsem to a pak mi přišlo líto, že tak osobní rovina díla je jiným čtenářům nesrozumitelná. Následovalo několik prepisů, vždy v odstupě jednoho až dvou let. Román byl pochopitelně autobiografický, a jak mi radil Shorty, byl v první verzi napsán o aktuálním dnešku, o tom, co se mne právě dotýkalo, co zrovna bolelo a co mne rozesmávalo. Teprve po té, kdy se celé popisované období života zdálo být za mnou, již jsem ho neprožíval, ale mohl jsem se ohlédnout, hodnotit, bilancovat, se mi podařilo uzavřít ho do příběhu.

Setkání s Vlkem je příběh mladíka, který se narodil s duší válečníka uprostřed zatuchajícího míru, nehybnosti a nadiktované korektnosti, která ho dusí. Vyrovnal jsem se v tom románu se svou minulostí bytostného válečníka a rváče, a hned poté zjistil, že mne válčení unavilo a začínám se vyhybat konfliktům. Dopisový román jsem adresoval své pražské kamarádce Petře Hedvičákové, bytostné pacifistce, milovnici slunce a míru. Polemika o válce a míru, nefilosofická alegorie ukazovaná na příbězích dvou protikladných hrdinů je popisována třetí postavou vypravěče, který pacifistce v dopise vysvětluje, kdo to byl Vlk, kterého znala. Skutečně jsem v té době byl třetí postavou. Již jsem nebyl onen rváč, válečník a Vlk a mohl jsem vysvětlovat, protože Vlka jsem znal ze všech nejlépe.

Ještě i dnes se chystám k novému přepisu celého díla. Kolem roku 1996 jsem se k této formě psaní i k stárnoucímu Vlkovi po 10 letech vrátil volně navazujícím dopisovým románem **Setkání s Beránkem**. Zde se Vlk, když morálně zdeptal pacifisty, utkává z šokující a nečekanou zkušeností, totiž s nemožností vybojovat a jakýmkoliv vítězstvím udržet lásku. Přerod válečníka v křesťana, aniž by se ztotožnil s pacifismem, je historicky trvalé a jistě velké téma. Ale to bych předbíhal příliš.

V roce 1987 jsem také složil maturitní zkoušku a přihlásil se jako vychovatel ve Škodovských internátech. Podařilo se mi to, protože tehdy potřebovali nutně doplnit stavy, a protože jsem zde měl dosti známých z dob Mungova oddílu. Konečně jsem unikl z dílny a nehodlal se tam již nikdy vrátit. Převážně odpolední směny mne ale diskvalifikovaly na pár let ze společenského života. Můj dědeček byl celoživotním vychovatelem mládeže v tělovýchovných jednotách, u skautů DTJ i jinde. Byl přirozeným vůdčím typem, dlouholetým šerifem rodinné trampské osady Mračno. Opět to bylo kdesi v mých genech a již v dobách, kdy jsem vedl oddílovou družinu Vlků, to vystrkovalo růžky. Internáty to probudily zcela a naplno. Nemusel jsem se skoro nic učit. Všechno šlo skoro samo. Být autoritou, vědět ihned a intuitivně jaké rozhodnutí v jaké situaci je správné a k jakým povede koncům. Rázem pochopit životní příběh toho kterého adolescenta, který, jako Jeníček s Mařenkou bloudí temným lesem, ztracený, někdy i zrazený vlastní rodinou, a nezasahovat příliš. Chápat, že v lese svítí lákavá světýlka, na která tenhle človíček pochopitelně naletí, chápat, že musí dojít ke své ježibabě a po svém se s ní utkat, aby na tom utkání vyrostl, aby se přestal bát světa, aby nežil do smrti v křeči, aby pak potkal prادلenu a zjistil, že ve světě jsou vládni a dobří lidé, a aby nakonec došel smíření i odpuštění. Chápat a neprozradit mu to, nezkazít příběh, jen posilovat některé vlastnosti svěřeného človíčka, tak, aby později obstál ve svých zkouškách, dávat mu obecné návody a vzory či modely chování, které si osvojí, sám mu organizovat krizové situace a cvičné zkoušky, učit ho, jak se může poučit na vlastních chybách. Neochraňovat příliš, nekrmít muže kašičkami, ale naučit je žvýkat výživné maso silnými zuby. A po 20 – 30 letech se těšit z dopisů, které mi ještě dnes chodí od těch, kdo napálili ježibabu. Potkával jsem i takové, kteří se ještě v žádném příběhu neocitli, a lámal si hlavu s tím, jak je dostat do temného lesa, aby se příběh rozeběhl.

Mungo, ten, který tu stejnou službu poskytl mně, byl dávno v důchodu. Obnovil jsem oddíl a jezdil s učedníky do lesů, na skály a na divoké řeky. Jenže časy už se měnily a ducha starých drsných vychovatelů Mungova typu vytlačovalo opatrnictví, pokrytectví, alibismus a skleníkové ochranářství pedagogů – sociálních údržbářů. Dlouho mi nebylo jasné, odkud se ten společenský tlak bere, proč se náhle všichni mění v byrokraty, vrátné a statistiky. Ne, nepřišlo to až se vstupem republiky do Evropské unie. Ten ochranářský tlak na nevychovu, na pouhé udržování, to nechutné rozplizlé nic, rozmazlování, obrušování hran do hladka, to vy-polštářování tvrdého světa, programově vnucovaná bezproblémovost a urputná nechuť podstoupit konflikt či krizi, to přicházelo již v druhé polovině 80. let. Vzápětí poté, kdy jsem z internátů vypadl jako zub z dásně, jsem se právě s tímto problémem utkal v čistě pedagogickém románu **Analýza hnoje**.

Zde je ukázka z tohoto románu, z jeho pozdní verze z roku 1994:

- *Tak, řekl, když vešel do místnosti.*

Seděli už zdánlivě v klidu, ale ještě nic nevzdali. Zatím jen zjistili, že hrubostí nového vychovatele nezastraší. Pavlata si kousal nehty a štípal Montegla do stehna, aby vyvolal nějaký neklid. Friml prohodil něco šeptem k Muličovi a při tom se díval na Petra. Mělo to vypadat, jako když vychovatele pomlouvá, jako když se posmívá. Kolegyni Boušovou by tím vytočil spolehlivě.

- *Ticho hovada! Ticho, soudruh vychovatel čeká né?! zakročil modrooký, světlolvasý fotbalista Zdenka Bárta, a vykroužil při tom komediální kličku jako dirigent udávající takt.*

Na takový nějaký podnět Petr skutečně čekal. Konfliktní situace ho nikdy neznepokojovaly. Byl mužem konfliktu a uměl ve všech krizích rozeznávat hluboké spodní a nosné tóny. Popošel mezi ně.

- *On říká, že jste hovada, zdůraznil sedícím učňům. – Mluví k vám jako k dobytku. Přikázal abyste se utišili a vy jste ho poslechli. Co to znamená?*

Okamžitě vzrostl podrážděný šum. Tohle je znepokojilo. Petr nevzrušeným hlasem pokračoval.

- *Jenom stádo poslouchá pastýře. On je tady nějaký váš pastýř?*

Okamžitě padlo několik výkřiků prudké nevole.

- *Sám je hovado! To nehrozí, vod něj! Hej pasáku! Zabuč debile!*

- *Zdeňku! Oslovil Petr Bárta a vyvolal udivené ticho.*

Uvědomili si, že o nich ví více, než se dalo čekat. Znal je jmény. Co ještě o nich věděl?

- *Zdeňku, my dva se dohodneme snadno. Víš, se stádem je těžká řeč. Stádo jen hlučí a nedá se s ním jednat. Stádo nepřemýšlí, jen bučí a dupe. Stádo se dá někam hnát nebo nalákat na dobrou pastvu, ale nemůžeš se s ním dohodnout. Jestli je to tak, nikdy bychom se dohromady nedomluvili. Ještě, že tohle stádo má svého pastýře. To je pro mne štěstí, protože já se dohodnu s pastýřem a ten stádo nažene, kam budu chtít.*

Mezi učni opět začala vzrůstat podrážděná, stále hlučnější nevole.

- *Víš, Zdeňku, s tebou se vždycky dohodnu. Ty se docela dobře učíš, jsi asi inteligentní, nemáš žádné vážnější kázeňské přestupky, sílu máš taky a znáš je lépe než já. Když jim říkáš hovada, já ti věřím.*

Bárta zmateně zaprotestoval, protože tahle role se mu vůbec nelíbila.

- *Počkej, teď mluvím já, zarazil ho Petr. - Jen dobytek hlučí bez pořádku, všichni najednou. Lidé mluví jeden po druhém a lidé vysvětlují, argumentují. Jak říkám, budeš můj honák a já ti dám do ruky hůl. Ty mi přineseš svoji vycházkovou knížku a já ji roztrhám. Ty mít knížku nemusíš, protože honákům se dá věřit, s honákem se prostě domluví. Ty můžeš chodit, kam chceš a kdy chceš, když splníš svou povinnost a zvládneš tohle stádo. Tobě budu říkat jménem, jim zatím ne, protože dobytek jména nemá. Ty budeš trestat a já ti k tomu dám pravomoc. Budeš kontrolovat pořádek ve stájích, v šuplících, ve skříňkách a ty budeš říkat, koho mohu pustit na vycházku do výběhu, do areálu nebo do kina a na televizi. Ty budeš říkat a koho nepustit nikam. Nediv se, stádo je třeba kontrolovat, dobytek není samostatný...*

Proti bledému Bártovi, který nevěděl, co si má myslet, se strhla nechutná smršť nadávek, urážek a výhrůžek.

- *Podívej se na ně, stupňoval Petr napětí. – Ani utišit se sami nedovedou, protože, všimni si, dobytek se rozhoduje vždycky jen ve stádu. Není mezi nimi jediná osobnost, jediný jedinec, který by se prostě rozhodl přemýšlet a počkat co se z toho vyklube. Dobytek můžeš utišit jedině bičem. Ne, že by nechtěli být zticha, chtějí, ale nikdo se neutiší sám za sebe, čekají, až ztichne celé stádo a zatím také hlučí. Říkají si, až to udělají všichni, udělám to i já. A dopadá to tak, že do ochrapštění řvou: Ticho! Řvou to jeden na druhého a ticho nikdy nenastane. V celém národě to tak vypadá, nejen tady.*

Čenda u okna kanceláře ztichle pobledl.

- Ty, mluvil Petr dále k Bártovi, - ty budeš mít u sebe náhradní klíče od všech pokojů, abys mohl kontrolovat stáje. Budeš celé stádo vodit společně na oběd a na večeři, určíš čas a pak vztyk od žlabů a spát...

Nyní už skutečně nenávistně řvali, ale ne na Petra, na Bárta. Na Zdendově tváři bylo možno číst nefalšovaný strach. Montegl se dokonce pokusil ze židle vykopnout proti stojícímu Zdeňkovi.

Nikdy bych něčemu takovému nevěřil. Ta situace byla vrcholně nebezpečná a Petr ji vyvolával záměrně. Co chtěl, ten šílenec? Odsud z kanceláře to vypadalo strašně. To byla čistá manipulace s davem.

- TICHŮ!

Ostré a krátké štěknutí šokovalo i Čendu i mne, a to jsme stáli za zdí. Petrovo krátké a úsečné štěknutí nebylo ani moc hlasité, ale zaznělo jako skutečné prásknutí bičem. Petr dokázal užívat hlas jako prvotřídní nástroj. Nevím, v čem to přesně bylo, ne v hlasitosti, to ne, snad v modulaci, v tónu, snad také v sugestivní myšlence, kterou do toho slova vložil, protože oni také naráz a naprosto ztichli.

Pak se z utkvělého ticha, pomalu a jasně začínal probublávat na povrch tichý a stále, zvolna zesilující pobavený smích. Tryskala z něho nefalšovaná radost, uvolnění a veselost, která nebyla ani trochu hraná. Byla skutečná.

- Ach vy pitomci! Ulevil si opovržlivým tónem před zkoprnělými mladíky. - Jen dvě minuty mi stačily, abych vás, lidi, Homo sapiens, odhalil jako dokonalé stádo. Co vlastně Bárta řekl? Nic, pitomost, řekl jen to, co si normálně říkáte desetkrát do minuty a přesto jste byli najednou ochotni ho zbít, ublížit mu, přesto jste najednou byli našťvaní a nepřítelští. Roztrhali byste ho na kusy, jenom proto, že já jsem tady něco plácal do větru. Už je vám jasné, že se chováte jako stádo? Už je vám jasné, že kdokoliv vás, stejně jako já, dokáže pobláznit a znepřátelit? Nestydíte se, jak naletíte jednomu pitomému vychoušovi? Copak nemáte vlastní rozum? Copak jste jen hadry, se kterými si každý udělá, co chce?

Petr se opět otočil k Bártovi.

- S tím pastýřem, to nebyla legrace. Bude to, jak jsem řekl, až na ty kontroly, ty si obstarám sám. Ale pro tebe, Zdendo, pro tebe mám ještě zvláštní úkol. Budeš dávat dobrý pozor. Kdyby se tady objevil někdo, kdo nebude jenom nadávat a fňukat, kdo se nebude schovávat za ostatní a nebude věčně říkat: Nám se chce, nám se ubližuje, my bysme, my máme právo, my se na to vykašleme... To je jen bučení. Kdyby se ukázal někdo, kdo vstane a sám za sebe řekne, Já si myslím, já tohle udělám a udělám to, pro to, že mi to připadá správné, a je mi jedno, jestli půjde někdo se mnou, tak toho mi ukaž, to není dobytek, to by mohl být chlap. A chlapy teď potřebujeme. Skuteční chlapi jsou vzácné zboží, k nezaplacení. Za půl hodiny přijď za mnou do kanceláře, já ti řeknu, co mají dělat dneska do večerky.

- Zatím konec, oznámil ostatním a vyšel ven.

Dveře společenské nechal otevřené a oni ještě nějakou chvíli seděli na židlích a vydechovali. Cítili se naklepaní jako řízky před upečením. Čekali důležitého blba, jakým byl minulý vychovatel Vymětal, čekali zmateného mladíčka, kterému zatopí, ale nečekali tohle. Dotklo se jich něco silného a zatřepalo to s nimi. Dotklo se jich cosi, s čím si naprosto nevěděli rady, na co nebyli připravení a ani nemohli být, neboť něčemu takovému zdaleka nedorostli.

- Kdyby tě viděl říd'a, varoval jsem Petra. - Co když si někdo z nich bude stěžovat?

- Nepůjde, uzavřel Petr. - Nešli si stěžovat ani na toho lampasáka a ten jim, jak jsem zjistil, nadával ještě horšími jmény. Jenže on si jen ulevoval a oni to vycítili. On jim to nikdy nevysvětlil. Od něho je to uráželo, ale teď nejsou uraženi.

Když zaklepal, vešel konečně Zdenda Bárta, Petr na něho spiklenecky zamrkal.

- Tak co? Smějí se ti? Nadávají? To nic, to je jen bučení. Samozřejmě, se můžeš vrátit do stáda a být jedním z nich. Nezlobil bych se, protože být jenom kusem ze stáda, to svádí, je to pohodlné

a zdá se to být bezpečnější, než být sám sebou. Je to bída, co se dnes stalo s muži. Ale neboj se, nebudu tě nutit, abys dělal pastýře. Bud' prostě jen chlap, bud' Zdenka Bárta a stůj na vlastních nohou a jdi vlastní cestou, ať si stádo bučí a dupe, kudy chce. A pomoz mi zachránit všechny chlapy, kteří v tom stádu spí. Musíme je probudit k životu. A ještě něco... Pokud se rozhodneš být hovadem, říkej mi prostě soudruhu vychovateli. Pokud se rozhodneš být Zdeňkem Bártou, říkej mi Petře.

Analýza hnoje velmi volně navazuje na dávno uzavřenou **Ideal Army blues**. Hodily se mi její postavy a hrdinové. Analýza hnoje zdaleka není jen o výchově, ale také o osobní odpovědnosti toho, kdo vychovává. Mluvím o odpovědnosti za svět. Už tehdy jsem musel nějak intuitivně vědět, že někde je Někdo, komu jsem odpovědný za to, že do světa zasahuji, že ho tak trochu měním, že užívám jakousi moc. Říkal jsem si, že když má někdo talent a vlohy být vychovatelem nebo spisovatelem, pak má i cosi, jako povolenku a licenci to dělat. Ještě mne nenapadlo, že talent nemusí být jen povolenka, ale i pokušení.

Stále zřetelněji se ukazovalo, že svět, jak jsme ho od dětství znali, se ocitá na pokraji zásadního zlomu a převratu. Síly, které se chystaly k zápasu, stále naléhavěji tlačily na každého jedince, aby se vyslovil, aby se rozhodl, kde bude stát a na čí straně bojovat, čemu a komu sloužit. Stále obtížnější a nemožnější bylo zůstat neutrální.

Ještě jsem stihl publikovat několik povídek a úvah v samizdatových časopisech (například **Zbabělci a hrdinové** v Jazz Topu), ještě jsem stihl nepříliš podařené povídkové kompiláty na motivy písní Wabino Ryvolý – **Země tří sluncí**, a byla tu revoluce. Nejprve demonstrace a honičky s policisty v bílých přílbách, nejprve trocha živočišného strachu, nějaký ten výslech a podpisy na peticích a pochopení, že už jsem tak jako tak na druhé straně, a když to nepraskne v dohledné době, čeká mne nejspíš vězení nebo emigrace. Nejprve odhození všeho závaží minulosti a pak už jen onen velký prak, který nás katapultoval do světa úspěchu a šancí, jaké jsme si nedovedli představit ani v nejbujnějších snech.

Nezačalo to, ovšem, sněním. Začalo to znechuceným odchodem z internátu, kde ti, kteří chtěli vychovávat, byli demokraticky přehlasováni a vyhnáni těmi, kdo chtěli pouze dozírat a byli manipulováni těmi, kdo chtěli velký areál internátů namísto k výchově, použít k pronajímání firmám na skladiště a na kanceláře.

Trend ochranářství se ovšem již nezastavil. Z výchovy se posléze stalo cosi jako zakázané slovo a výchova (cílevědomé ztvárňování) byla nahrazena systémy sociální údržby parazitů a i tyto systémy byly nakonec proměněny v páku na převádění veřejných finančních prostředků do soukromých kapes. Ochránářství se ukázalo být velmi nebezpečnou skleníkovou taktikou neznámých mocných. Taktika spočívala v inovaci normalizační myšlenky husákovského socialismu, ve snaze postavit obrovský skleník, v němž by mohli být uzavřeny všechny rostlinky bez rozdílu, rajčata stejně jako astry, bodláky a všechen plevel. Až by tyto rostlinky, chráněné před drsným přirozeným klimatem, po několika generacích zchoulostivěly a zeslábly, neobešly by se již bez stavitelů skleníků, a nové společenské elity by vyrostly z ochranářů, díky nově vypěstované závislosti. Pro jedince to znamenalo, že nadále nebyl vnímán jako postava příběhu, která má příběhem vyrůst a dospět, ale jako finální výrobek nějaké oblundné výrobní linky – systému povýšeného nad člověka. Pro skleník to znamenalo, že chráněný prostor zcela ovládly bodláky a plevel, a byla udušena krása i užitečnost ostatních rostlin.

Tehdy jsem ještě tak přesně nevěděl, čeho se bát, ale mnohé se dalo vytušit již před pádem socialismu. Moji hrdinové to vytušili.

Ještě jedna ukázka z románu **Analýza hnoje**:

- *Ne, nesouhlasil Petr. – Příroda není to nejdůležitější. Pořád existuje nezávislé prostředí, i kdyby to měla být skládka. Pořád existuje možnost zapálit oheň, žít v provizorních podmínkách, vychovávat se pomalu v malých skupinkách, vytvářet ostrůvky normálních vztahů a pak je pospojovat...*

- *Ale za kolik let může být něco znát? zoufal si Ryba. - Všechno je pryč. Tradice je přerušena. Na tohle nám prostě nezbude čas!*

- *Gándhí vychovával svůj národ třicet let, než se domohli nějaké samostatnosti, vysvětloval Petr. – I kdyby se podařil politické převrat s těmihle lidmi, s tímhle stádem, tak se nic nepodařilo. Skončí to větší katastrofou, než je vláda budovatelů. Práce kvapná, málo platná...*

Ryba zíral do uschlého podrostu za Petrovými zády a nastalo krátké ticho, v němž každý hledal argumenty. Mladý farář přiložil tak, že se pro nejbližší klacek pouze natáhl ze sedu. Dřeva k pálení bylo v okolí opravdu dost. Plameny olízly nové sousto. Mokré dřevo nevytvářelo jiskry a plazivý dým s párou pohltila tma. Byli tu bezpeční.

- *Ale ne, setřel Ryba dlaní cosi z čela. – Ta ekologie je cesta. Tam to nezvládají. Do toho se musíme napřít, a když budeme rychlí, když nezaváháme, nakonec to převrhne. Dostaneme se jim na kůži. Životní prostředí je cesta k tomu, jak získat lidi, masy, proletariát. Na tom se všichni sjednotí a budovatelé mají tu zkázu jasně na triku, a nikoho nepřesvědčí, že by mohli něco vylepšit nebo zachránit. Na tom je dostaneme. Ale ne tak, jako dneska. A až to převrhne, budeme mít volnější ruce k působení na lidi, pak je budeme moct líp vychovávat.*

- *A až to převrhnete, oponoval Petr zalézající do spacáku pod igelitovou stříšku, - vyrojí se spousta spravedlivejších a všichni budou mít najednou volnější ruce k tomu jak působit na lidi. A všichni budou přesvědčení, že právě oni to všechno ví a oni tomu rozumí správně. A budou lidem říkat velmi krásný a líbivý věci, budou jim říkat lži, který nebudeš moct jako lži odhalit hned a až se jako lži ukážou, bude už pozdě. Nevím, jestli to víš, ale jsou tu jiní, kteří čekají, až to někdo převrhne a bude z toho převrhování unavenej. A oni jsou připravení a vyzbrojení a neunavení. Nejen tady u nás, ale tam za hranicí, která se otevře, nečekají jen demokrati a humanisti. Pak budete mít převrženou vůz a národ, kterej sám neumí chodit. A spousta spasitelů, kteří je rádi, zdarma a radostně někam odvezou. Nejsem si jist, kamaráde, jestli si někdo z vás dokáže představit, jaký hrůzy tím pustíte ze řetězu.*

Díky mým peripetiím s výchovou jsem v předstihu, mnohem dříve, než ostatní, pochopil, co přijde. Pochopil jsem, že základním nástrojem k ovládnutí již nebude represe, ale pěstování závislosti.

Devadesátá léta – parabola úspěchu

Začal jsem tuhle nejnadějnější dekádu svého života čistě disidentským zaměstnáním čerpače u Vodních zdrojů (od léta 1990). A nikdy jsem nebyl spokojenější s prací. Celé dlouhé týdny sám v lesích v maríngotce, být pánem svého času, podnikat dlouhé výlety, třídit si myšlenky a datlovat je pak po nocích do psacího stroje, psát desítky dopisů na všechny strany a vzdělávat se, dohánět co byla zanedbáno. Také přijetí ke studiu do Prahy na filosofickou fakultu UK – obor Pedagogika, psychologie.

Konečně dostatek času, abych začal vyplňovat mezery ve vzdělání, abych se důkladně seznámil s celou historií lidského myšlení, počítaje indickými Védami a řeckou filosofií, konče Kantem, pozitivisty, existencialisty a fenomenology. Abych se s nimi vyrovnal svým vlastním rozumem a dovedl je vyložit svým vlastním jazykem trampa, outsidera a spisovatele hovořícího skrze obraz v mysli a příběh.

A konečně hmatatelný úspěch. Přátelství se spisovatelem Zdeňkem Šmídem navázané kdysi v Literárních Františkových lázních vyvrcholilo vydáním **Ideal Army Blues** v Západočeském

nakladatelství v Plzni (1991). Ve své idiotské pýše jsem bloudil po knihkupectvích v celém městě a kochal se pohledem do výloh a do regálů a hypnotizoval zákazníky, aby neváhali a koupili si ten zázrak moderní české literatury. Do půl roku bylo nakladatelství zrušeno, coby podnik v nadcházejícím tržním systému nekonkurenceschopný a polovina nákladu se ztratila neznámo kde. Domýšlel jsem se, že ve stoupě. Knihy zmizely z výkladů a regálů. Teprve po létech jsem celý dvoumetrový stoh svých knih objevil ve sklepení Plzeňského magistrátu a spěchal za šéfem Odboru kultury, zda bych náklad nemohl odkoupit za přijatelnou cenu. Vzal beze slova ze šuplíku hlavičkový papír a napsal na něj potvrzení, že všechny knihy jsou moje. Musel jsem se mu zavázat, že si je do týdne odvezu, protože ve sklepě překáží. Za dalších pár let jsme se, po jednom koncertu, výborně bavili s Jadou Hutkou povídáním o tom, jak takové neprodejné knihy (v jeho případě desky) bezvadně slouží coby zvuková a tepelná izolace, když jimi obložíte vnitřní stěny bytu. Poučilo mne to. Úspěch je parabola, má strmé stoupání, vrchol a o mnoho prudší pád.

A znovu Škodovka. Fabrika měla dlouhé prsty a tentokrát po mne sáhla velmi lákavou nabídkou místa tiskového mluvčího nového generálního ředitele koncernu – Ladislava Novotného. Vůbec žádnými zkušenostmi z oboru Public relations jsem nedisponoval, ale byla to doba otevřených dveří a všechno leželo na ulici, stačilo sbírat. Nikdo netušil, co má takový tiskový mluvčí dělat a moji předrevoluční přátelé a spojenci, kteří potřebovali obsadit posty svými spolehlivými lidmi, povolali mně, spisovatele. Bylo to dobrodružství a já si věřil. Otvíral se přede mnou celý nový svět žurnalistiky, pro romanopisce velmi zvláštního stylu a způsobu zkratky. Teorie komunikace a informace patřila k mému zahájenému studiu a těžko bych hledal lepší praxi. Byl jsem vržen do vody a bylo čistě na mně, jak vzniklé vakuum zaplním. Psal jsem desítky článků a žvanil do práce redakci Škodováka i rozhlasovému studiu, dělal jsem medvědáře (vodil delegace a návštěvy po fabrice) a hlavně pilně sbíral všechen dostupný materiál ze své práce i ze škodováckých archivů. Pohyboval jsem se mezi mlýnskými kameny veřejnosti a občanských struktur, které vyžadovaly naprosto volný přístup k informacím a na druhé straně mezi řediteli a šéfy top-managementu, kteří, coby technokraté raději zakazovali uveřejnit cokoli, jen co zjistili, že nelze zplodit dokonalý a nenapadnutelný článek. Poměrně brzy mi došlo, že tohle mé povolání vyžaduje provádět bezohlednou a bezskrupulózní manipulaci s davem. Nebylo to o informatice, ale o utajování a o propagandě. Naštěstí, po dvou letech (1993), ukončil mé trápení odchod generálního ředitele, což znamenalo, že, jako u středověkých králů, bude vyměněn celý dvůr monarchy. Celé to období se neslo ve znamení podivné rozpolcenosti. Duše vandráka zajatá neuvěřitelně svůdnými lákadly moci, veřejné slávy, na pokraji pozvání do společnosti zašpiněných rukou. Vyklíčkoval jsem z toho tak, že jsem se stal raději šaškem, raritou mezi top-managementem. Tolerovali mne, ale ve skutečnosti mne přestali zvat ke skutečně vážným věcem. Mé zisky – stal jsem se veřejně známou osobou, plat za mnoho nestál, kamarádil jsem s mnoha novináři a mediálními pracovníky. Napsal jsem mnoho špatných a hlavně marných článků. Vysoká hra se hraje jinak. Snad bych se to byl naučil, ale odmítl jsem.

Zvláštní legitimace mi otevřela všechny dveře v celé fabrice dokořán. Všude jsem mohl chodit a všechno vidět, všechno číst a pozorovat. Znovu na mne dolehla má učednická léta a já zjistil, že s touhle kapitolou svého života a vůbec s fabrikou, jsem se doposud nevyrovnal. Velmi rychle a náhle, jako byl dávno hotov a připraven v záhybech mé duše, vznikl učednický román **Kronika Ligy černých jezdců**. Celé dílko je rozvrženo do atmosféry sedmdesátých let a také tak trochu do zelena (jako výstraha ekologickým iniciativám, kterým všeobecně narůstal hřebínek). Je to fantastická vzpomínka na budoucnost viděná očima dospívajícího učně uprostřed diktatury Ekologické strany. Ale pocity tam jsou všechny. Nezapomněl jsem na nic. Mé deníky jsou si tím jisté.

Ukázka z románu Kronika Ligy černých jezdců ve verzi z roku 1992:

Objev rozbrušovačky a rychlého plnění norem mne neuvěřitelným způsobem osvobodil. Měl jsem teď tolik volného času, že jsem ho nemohl zabít v přístavku u mašiny. Hnal mne to ven z dílny, mimo tkáň, do jiných, neznámých oblastí podniku. Letní dny před slunovratem poskytovaly světlo a slunce, které již nepálilo, příjemně nažloutle, svítilo až téměř do večera, do konce směny. Již v učení mne překvapila zkušenost, že osamělého chlapíka, pokud je oblečen v ušpiněných montérkách, si na ulicích a tratích fabriky, stejně jako na cizích dílnách, nikdo nevšímá, i když se zjevně jen toulá. Uvědomoval jsem si, že jsem tu doma, snad více než jinde, mimo fabriku, že mne tu berou za svého, že sem zkrátka patřím, že to tu znám, nejsem tu podezřelý. Nyní jsem si ještě s větším úžasem uvědomoval, že pro mne fabrika nemusí být jen vězením, že je určitým druhem prostředí, určitou zvláštní komunitou, a že, když nejsem svázán šílenstvím norem, se tady cítím poměrně svobodný.

Začalo pro mne období objevitelských výprav. Nejprve do blízkého okolí, ale když se ukázalo, že mne na odpolední nikdo z dílny nepostrádá, protahoval jsem tyhle spanilé jízdy dokonce na dvě, tři hodiny nepřítomnosti. Objevoval jsem neznámé dílny, neznámé činnosti, stroje, obrazy a pachy. Procházel jsem infernem hutí, hefaistovskými kovárnami podél obřích lisů a bucharů, prolézal jsem obrobny i gigantické sklady. Bloudil jsem v nekonečných bludištích otevřených odkladišt' hutního materiálu, mezi stovkami a snad i tisíci stojanů, mezi rezavějícími obludnými odlitky, mezi strojními parky, po hrázích mezi nádržemi vápenných bahnišť, kde vzduch čpěl karbidovými výparry. Navštěvoval jsem rozestavěné nové haly a v ohromení jsem stanul před dílnami obehnanými dvojitým ostnatým drátem, v nichž do úmoru dřeli šediví muklové hlídání strážnými se samopaly z výšky pavoukovitých strážních věží. Byl to stejný pohled, jaký jsem znal jen ze starých fotografií koncentračních táborů v dějepisných učebnicích.

Zabloudil jsem i do opuštěných hal a budov, kde se v rezavém prachu rozpadaly opuštěné stroje, kam celá léta nikdo nepřišel, kde se drolil odepsaný materiál nikdy nedokončených zakázek. Prolézal jsem nedodělané a polorozpadlé lokomotivy, které nikdy nevyjedou po, křovisky a travou zarostlých kolejích, na které, ze střeš, skapával sluncem rozpuštěný asfalt. Bylo to mystické a tajemné, jako objevy pozůstatků dávno zaniklých civilizací. Mohl jsem se domýšlet, kdo tady pracoval, kdo se tu dřel a trhal normy a představoval jsem si ty dílny v plném nasazení, hemžící se zelenými workery, plné dohadů, osudů, hádek a sporů, ty hlučící kantýny ze kterých zbyly jen rozklížené pulty a rezavé mrazicí boxy. Navštívil jsem opuštěné kanceláře s vytlučnými okny, kde průvan mlátil uvolněnými závěsy dveří, napínal obrovské pavučiny, kde bydlel bezpočet krys a potkanů, kde hnízdily kuny a divoké kočky, kde kořeny bujících železníků a jiných houževnatých křovin lámaly starý beton podlah a celé háje odolných bříz strhávaly zarostlé okapy i střechy... A ve světle těch ztracených zdivočelých míst jsem se začínal také jinak dívat na rušnou dílnu Vlajek a odznaků. Pomalu jsem si uvědomil, že se nesmím nechat zblbnout tou atmosférou vážného snažení a pracovního nasazení, protože, jak už jsem řekl, to všechno bylo jen hovno před spláchnutím. Tušil jsem, že vím více, než všichni strašlivě zodpovědní workeri na dílnách a pupíci v kancelářích. Ví, co oni nevědí nebo nechtějí vědět, totiž, že všechno je marnost. Ale nevěděl jsem co s tím.

Režim padl, byli jsme slavní a mne cosi varovalo před vstupem do politiky. Celá generace lesních a hospodských povalečů, samovzdělanců a konspirátorů nastupovala mohutnou vlnou do uvolněných funkcí, aby bolestně zjistila, že své značné destruktivní schopnosti, kterými by bylo možno rozložit snad každý režim, těžko uplatní ve chvíli, kdy bylo třeba něco vytvořit, obstát v konkurenci proti starým, zavedeným, zkušeným a lstivým strukturám šizunků, bývalých aparátčíků a profesionálních úředníků. Mnozí odešli, mnozí se změnili a přizpůsobili, mnozí začali podnikat a bohatnout. Potkával jsem na ulici ty krásné holky, které jsem znal jako prostá stvoření s rozpuštěnými vlasy a vytahanými svetry od ohňů v lesích, nyní zmalované, ověšené cetkami a oblečené v nějakých blýskavých značkových modelech.

Míjely mne bez pozdravu jako gypsově panny z výkladních skříní konfekčních obchodů a vrhaly kolem sebe gumové úsměvy. Potkával jsem kluky známé z blátivých a prašných cest v drahých autech nebo v luxusních restauracích, kde se polévali šampaňským v křečovitě extázi úspěchu. A mne náhle doslova vyděsilo pochopení, že Paralelní polis je definitivně minulostí, že už jsme jako oni!

Ne všichni, pochopitelně. Někteří si plnili dávné sny. Sam vybudoval westernový ranč a dovezl si bizoní stádo z Ameriky, Tímé miláček slonů zmizel na mnoho let do pralesů Barmy, kde skutečně jezdil na slonech a dělal mnohé další krásné hlouposti. Funebrák se nechal najmout ke službě na vědecké základně v Antarktidě, pak odejel do Brazílie, kde naložil kánoi cetkami a železnými hroty k šípům, načež odpádl proti proudu Orinoka a léta žil s pralesními indiány. Jiní slézali vysoké hory na jiných kontinentech a další sjížděli divoké horské řeky. Někteří procestovali s kytarou Ameriku a živilo se hrou po hospodách, někteří mladší se nechali najmout do nové profesionální armády a vyzkoušeli si skutečnou válku v dalekých misích. Každý si plnil své sny, ale někam se vytratil společný sen o tulácké zemi, o doživotní cestě ve skromnosti a čistotě, v pravdě a kráse prostého kamarádství.

Kamarád Houla skočil pod vlak a začínaly přicházet zprávy o dalších kamarádech, které na tomto světě již nepotkáme. Začínalo se kácet v našem lese.

Paralela mého úspěchu se také zlomila za kulminačním bodem do stále sestupnější křivky. V létě 1993 mne vyhodili i z redakce Škodováka. Byl jsem nezaměstnaný, přes můj knižní a literární debut se převalila vlna komerce, obchody a nakladatelství tarasily barikády encyklopedií, jazykových učebnic, všelijakých návodů na úspěch a manuálů pro kariéru. Beletrie stanula obecně na vedlejší koleji a trvalo celé desetiletí, než lidé zjistili, že úspěch je podvod a potřebovali si zase přečíst prostý příběh o životě.

Lekce pro válečníka

Jako kluk jsem byl vojákem klukovské armády dolních Skvrňan a dodnes jsem na to hrdý. Šlo o klasickou klukovskou armádu dělnického předměstí, jakou tehdy disponovala každá slušná městská čtvrť. Foglarovy knihy o Rychlých šípech nejsou moc vymyšlené. Malý kluk nemohl v těch letech jít na ulici jen tak a existoval jenom sám o sobě a za sebe. Museli jste někam patřit a nebyly to jen tak nějaké party, ale dobře organizované klukovské armády, které si předávaly po celé generace jejich vůdci, když dospěli, a ve kterých si své odsloužili i naši otcové a dědkové. Nestihnul jsem víc, než být pouhým vojcem, než staré Skvrňany zbořili v roce 1969, ale i tak jsem dostal své lekce disciplíny, loajality, odvahy a zbabělosti, i pojetí cti a pocit ochrany a příslušnosti. Skvrňany byly mou první vlastní. Výcvik se týkal i prvních dostupných zbraní. Každý kluk si musel umět vyrobit slušný luk a prak, dobře házet šutrákem, zacházet s ohněm i s provazem a slušně šermovat klackem. Každý kluk musel mít kudlu a každý vůdce musel umět zorganizovat bitvu po taktické stránce.

V pohraničí (Toužim), kam jsme se přestěhovali záhy, žádná armáda a ochrana za poslušnost nebyla. Byly tam agresivní party a jedinci, každý se rval sám za sebe, zmlátit v přesile jedince nebylo považováno za ostudu a poražení se okrádali. Já byl až do konce devítiletky malý a slabý a dostával jsem hodně do těla. Máma zemřela a táta měl jiné starosti. Byl jsem v tom sám, s vědomím, že mi nikdo nepomůže. Když jste ve rvačce na ulici prohráli, zkoušeli to na vás další a další hrdinové, protože to bylo snadné. Prohrál jsem mnohokrát, ale naučil jsem se zraňovat a i mnohem silnějším protivníkům způsobit takovou bolest, aby si příště už netroufali. Zesurověl jsem a naučil se v tom plavat, poštvat silné navzájem proti sobě, organizovat aliance spojenců. Naučil jsem se, že válka je dlouhodobá záležitost a jedna bitva nemusí znamenat nic. Naučil jsem se během několika měsíců zničit a izolovat silnějšího soupeře, i když jsem s ním prohrával každou jednotlivou rvačku. Naučil jsem se taktice, strategii,

diplomacii a všemu, co potřebuje malý kluk, aby přežil. Když jsem pak vyrostl a zesílil, stal jsem se velkým mužem s mindráky malého kluka.

V jedenasedmdesátém nás vyhnali zpět do Plzně a já zjistil, že po klukovských armádách je veta. Zanikly po desetiletích své kontinuální existence a nahradily je ubohé sídlištní gangy předhánějící se ve sprostotách, krádežích a jiných amoralitách. Jen během devítiletky jsem 4x měnil školu. Všude jsem byl cizinec, všude jsem se musel osvědčit a vždy znovu si vybojovat své místo na slunci. Všude mne místní rváči vyzkoušeli. V oddíle mne pak naučili skutečnému boji zblízka, umění přežití a taktiky v otevřeném terénu. Nikdy se nevzdát. Přežít a zvítězit, kdykoliv a kdekoliv. Na skalách, na vodě, v lesích i v horách, ve tmě, v dešti i ve sněhu a mrazu. Vidět a nebýt viděn. Zjistit si informace, oslabit nepřítele, zpomalit ho a vnitřně rozeštvat, zavést do terénu, v kterém se neorientuje a když udeřit, tak nelechat. Byl jsem silný a vytrvalý. Mohl jsem se nechat vyhecovat v plzeňské hospodě a rovnou z místa vyrazit pěšky do Prahy, dojít tam bez zastávky za 20 hodin nebo běhat 10 km v kuse za holkou na druhý konec města, spát ve sněhovém zahrabu v – 20° a podobně. Na vojně mne naučili zacházet se zbraněmi, ale o boji to moc nebylo, spíše jen o přežití a o nefňukání, nestěžování si. Ale také o schopnosti vést jiné muže. Ne jen poroučet, ale být autoritou a mít důvěru. Udělat z hejna výrostků, kteří pocházeli každý z jiného konce světa a jiné kultury, kteří tu být nechtěli a proti své vůli museli, kteří byli rozmazlení a líní, nebo naopak namyšlení a agresivní, skutečný tým, kde bojuje jeden za druhého, a na kohokoliv se můžete spolehnout.

Není divu, že jsem četl cokoli o válkách a o boji, především historické romány. Pak, ještě v učení, mi někdo donesl pětidílné dějiny vojenského umění. Vyšly jako učebnice pro sovětské vojenské akademie a byly plné marxistických blábolů, ale to mne v nejmenším nezajímalo. Byly plné podrobných nákresů bitev od starověku po současnost, bylo z nich pochopitelné, jak se nové zbraně promítají do bitevních sestav a do změn taktiky, jak pracují štáby. Konečně jsem měl v ruce to, po čem jsem po celý život prahl. NÁVOD JAK ZVÍTĚZIT. Prostudoval jsem je i odzadu a můj prospěch v dějepise šel raketově vzhůru. Všiml jsem si, jak důležité jsou informace, ale ještě důležitější a určující jsou souvislosti. Pochopit celek, který je vždycky víc než pouhý souhrn informací. Porozumět mu a to nejen mechanicky, ale i intuitivně. Nechat se dovést k pochopení čímsi, co mne vést chce a co neovládám.

Vlk strnule zíral na velkou mapu nad svým stolem. Byl to plán ručně malovaný ve stylu ptolemaiovských námořních map, napnutý na obdélníku hobry. Plán podivné země, státu, který vedl válku téměř na všech frontách, jak označovaly špendlíky s barevnými praporky a znaky bojových jednotek. Někde se bojovalo intenzivněji, jinde konflikt pouze doutnal. Jednotlivé fronty a úseky se prolínaly, ale bylo možno zhruba rozlišit několik základních linií:

- linii OTEC a RODINA
- linii LÁSKA a SEX
- linii VZDĚLÁNÍ a ZAMĚSTNÁNÍ
- linii PSANÍ a LITERATURA
- linii KARIÉRA a PŘÁTELE

Vlk byl prostě blázen, který namísto toho, aby život jednoduše prožíval a užíval, musel ho navíc zaznamenávat, zakreslovat, analyzovat, pitvat a uvádět do souvislostí. O mnoho let později mu z toho vyšla poměrně atraktivní psychoterapeutická metoda, ale to už nebyl tak zarytým válečníkem. Kdyby byl nějaký psychoterapeut mohl spatřit Vlkovu mapu v této fázi, především by mu řekl, že ten, kdo musí bojovat do všech stran zároveň, není hrdinou, ani dobyvatelem, ale zoufalcem, který se jen brání v obklíčení. Vlka to tehdy nenapadlo. Když svoji mapu náhodou vyhrabal ze štosu starého papíru o patnáct let později, poznal to ihned.

(ukázka z románu Setkání s Vlkem – verze 1995)

A pak, přesně ve 33, v Kristových letech, na vrcholu síly a úspěchu, jsem dostal nejtvrdší lekci. Já, starý válečník, který jsem celý svůj dosavadní život věnoval pěstování a posilování schopnosti přežít a zvítězit, který jsem cílevědomě sbíral sílu, zkušenost, dovednost, znalost a schopnost aplikovat taktiku a plánovat životní strategii, dosahovat pozic a udržet je, vyřadit soupeře a protivníka, já vlk samotář, voják uvyklý extrémnímu sebeovládání a sebekontrolé, jsem náhle a bez varování stanul před nemožností vybojovat a uhájit lásku. Vše, co jsem se po celá léta pilně učil, a pěstoval, celý můj dosavadní život, vše co jsem dobyl a nabyl, vše náhle, během několika vteřin ztratilo smysl. Byl jsem dobrým válečníkem, ale i kdybych byl nejlepším válečníkem, nestačilo to k tomu, abych dokázal žít bez lásky.

At' tomu věříme či nikoliv, v neděli dopoledne oslovil Vlka, stejně jako před ním jistého Abraháma, Jákoba, Izáka a miliony dalších, Bůh, jeho, Bůh Vlkův. V ten okamžik se Vlkovi zjevil jako jeho skutečný a jediný Pán a Vlk ho poznal a přijal!

Nebyla to hra ani fantazie, nebyla to podvědomá projekce. Vlk už přece nestál o záchranu, vzdal se života stejně opravdově a se stejnou vážností jako by padl na nůž nebo skočil z okna. Procházel takovou bolestí, že bolest, kterou by si byl způsobil sebevraždou, se mu zdála přijatelná. Vlk už se nedovolával žádné autority, ani Boha, ani spojenců, ani nepřítelů... Vlk to nechtěl, přišlo to samo a to bylo, právě, pro něho, nejvíce přesvědčující, Bůh si ho našel sám, Vlk na tom neshledával žádný svůj podíl, kromě toho, že k tomu Boha kdysi, v záchvatu naivního furiantství, vyzval!

Stále, již třetí den seděl v křesle a už sám sobě nepatřil, nebyl schopen udělat žádné rozhodnutí, upnul se k smrti, ale také nijak majetnický a jednoznačně, prostě všechno ponechal otevřeně. Vyzval smrt a uvolnil jí cestu. Uznal, že sám není schopen zvládnout svůj život a otevřel se, aby mohlo vstoupit cokoli, co by chtělo jednat namísto něho, tedy nejspíše smrt. Byla to nejnebezpečnější chvíle jeho života, protože vstoupit mohlo opravdu cokoli.

Z věcí po kterých přejížděl očima, ho upoutal obraz nad kuchyňskými dveřmi. Visí tam dodnes, ta kdysi sériově vyráběná prvorepubliková reprodukce Krista modlícího se v zahradě getsemanské před svým zatčením. Nic víc, než právě bylo řečeno, o tom Vlk nevěděl, ale už jen to, že ho obraz zaujal, bylo co říci, protože tou dobou už ho nezajímalo nic v jeho okolí. Ta tvář ho zaujala. Byla to tvář, která už také nepatří tomuto světu, která se také upíná mimo něj, mimo život a odhazuje zábrany i společenské ohledy jako nepotřebný šrot, jako proslapané škrpály na konci cesty. Byla to tvář, kterou již nemohly přemluvit žádné ideály, žádní příbuzní nebo přátelé, kterou nemohla zadržet žádná starost a žádná zodpovědnost.

Ani Vlk neví, jestli mluvil doopravdy a nahlas, ale v tu chvíli se slyšel. Měl tu myšlenku v hlavě, tu otázku, jako by ji za něho někdo vyslovil. Stejně jako Kristus na obraze potící krev a vidoucí hříchy i osudy celého lidstva do konce věků, trpěl. Vlkovi však bohatě stačily důsledky vlastních chyb a omylů, aby nechal lidstvo plavat a zajímal se o jediné:

- Co teď? Jak si mohu ulevit? Co ještě mohu dělat?

A jestli tohle Vlk řekl, potom hovořil k autoritě, kterou za autoritu uznal, ve kterou, jako v autoritu uvěřil. Uvěřil, že je v moci té autority mu pomoci. A autorita nečekaně odpověděla:

- Musíš jí odpustit. Beze zbytku odpustit..

Vlk se prohnul jako motýl nabodnutý na špendlík. Ta odpověď musela přijít zvenku, ta se ve Vlkově hlavě, ani v jeho podvědomí, nevylihla, protože takové alternativy se děsil a považoval ji za nemožnou, sám by ji nepřipustil a nezformuloval. Zoufalstvím skoro zařval.

- Odpustit? Ale jak? Jak by to bylo možné? To přece nejde, vždyť mne zabila, zničila všechno, pro co jsem byl schopen a ochoten žít, zničila i naděje, že bych mohl začít znovu... Ne, není to omyl, udělala to úmyslně, naplánovala si to a kochá se tím, roční se v tom jako v hnoji..

Snad to skutečně nebyl křik, ale jen myšlenky. Ve Vlkově duši ovšem explodovaly silou výbuchu Vesuvu.

Náhle pochopil všechno. Ve zlomku vteřiny mu došlo, že když už se jednou všeho vzdal, má tedy šanci být svobodný, nejen od celého minulého života, ale i od spáchané zrady. A od zrady se může osvobodit jen tak, že se nejprve osvobodí od všeho, co bylo, je a mohlo by být zrazeno, od nadějí a cílů, které si vytýčil, od nároků, které na sebe kladl. Náhle věděl, že skutečně zemřel a to všechno nízké, hořké, podlé a beznadějně, zůstalo tam v tom uzavřeném, zapečetěném a odhozeném a zrazeném životě. Je svobodný k novému životu, může od začátku dělat všechno jinak, od nyníška nemá zábrany stát se někým jiným, jinak se chovat, jinak myslet, VĚŘIT!

Klečel na kolenou na šedém linoleu kuchyně, zíral do Kristovy tváře a brečel jako želva, jako dítě. Po tvářích mu tekly slzy obrovské úlevy. Pochopil, že jeho osvobození je velkolepější, než se původně zdálo. Nebyl osvobozen jen od bývalého života a starých vazeb, byl osvobozen i od světa a jeho zákonitostí a norem. Nabídku k jinému životu, kterou právě dostával, nedostával ze světa od fyzických rodičů, tato nabídka šla úplně odjinud. Sypal z rukávu, co se mu hrnulo hlavou. Zbavoval se starého smetí, starého harampádí. Dostal nový dům a nechtěl do něho sebou tahat staré krámy.

- Ne, nechci být slavný spisovatel! Nechci mít před jménem titul PhDr., a nechci Nobelovku za literaturu! Nechci mít firmu a peníze, auto... Nechci udivovat svým bytem! Nechci být nejlepší! Nechci žádnou významnou funkci! Nechci být nejchlapštější chlap, nechci mít největší svaly! Nechci být příkladným obdivovaným otcem! Nechci mít pocit, že všechno ovládám a všemu rozumím. Nechci být nezasazitelný a nechci se prosadit! Nechci nic, co by mi Karolína mohla brát, nechci nic, v čem bych se cítil ublíženej, nechci nic, co by mi bránilo jí odpustit! Můj Pane! Chci jen možnost, pouhou možnost žít, mít rád!

Vlk cítil, jak od hlavy dolů k patám postupuje úleva, jak se uvolňuje, jak odchází sevřenost a křeč z vnitřností, jakoby ho Pán rozpáral obřím otvírákem a ven se valil hnis a jak s oblibou říkal: sračky. Ulevilo se mu.

- Já VĚŘÍM! opakoval si sám pro sebe v úžasu.

To, co cítil, se dalo přirovnat k pobytu v předpokoji království Božího. Vlk netušil, že do tohoto předpokoje byl uveden, jen aby nezapomněl, kam jde, až vykročí, netušil, jak strašná cesta ho čeká aby se toto zahlédnuté stalo skutečností, aby to dokázal nejen přijmout, ale i žít...

Obraz nevisel v kuchyni náhodou z nostalgie po prabábě. Vlk ho vyhrabal v garáži, když starý Volf zemřel a bylo v něm tajemství. Byla to hodně tmavá, zlověstná malba, krajina utopená v nejasnosti a černi, ze které vystupovala jen světlá tvář Krista, prozářená vnitřním světlem.

Vlk vůbec nezapochyboval, že za tím, co se stalo, je osobně ON, že je a je zde a oslovuje jeho, Vlka. Po nějaké době mu došlo, oč v obraze jde. Věděl to, protože se o křesťanství zajímal jako o filosofický systém. Tolik věděl, že Ježíš se tam na obraze modlí k Bohu Otcí přibližně těmito slovy:

"Je-li to možné, ať nemusím pít tento kalich, Otče, **ale ne jak já chci, jak Ty chceš, se staň!**"

Pro Vlkův rozum znamenala ta věta něco úplně převratného. Klíčové heslo druhé poloviny jeho života. Erbovní heslo, kdyby byl šlechticem a vlastnil rodový erb. Rezignace na vlastní JÁ, na vlastní život, na sebe vůbec. Když nezáleží na JÁ, není potřeba být válečníkem. Není co bránit. Poprvé ho zasáhl skutečný význam pojmu pokora a později si poznamenal, že: Být pokorným, přijmout život v pokoře, není nic pro sráče a slabochy, to je skutečně jen pro ty nejsilnější. Pro ty, kdo jsou tak silní, že se své síly odváží vzdát. Pro ty, kdo nejsou silní jen sami ze sebe.

Nevím po jaké době, ale nakonec i Vlk řekl Bohu Otcí:

- Vzdal jsem to, Pane, nemám na čem lpět a oč stát, jestli chceš, vezmi mne k sobě, ale jestli mne potřebuješ tady a teď, v téhle situaci, tak si mne použij. A ne jak já chci, ale jak TY chceš!

Pak už jen dlouho brečel a tekly mu slzy proudem. Dostal hlad a padla na něho ospalost. Jeho tělo začalo žít. Zdvihl se ze země a udělal krok. Nevěděl, proč ho dělá a neudělal ho s žádným záměrem, ale v tu chvíli si byl jist, že je tu někdo, kdo si tuhle maličkost ohlídá.

Vykročil ke dveřím kuchyně, právě když se otevřely a dovnitř se vhrnula Karolína s taškou nákupu. Vytřeštila oči a na chvilku vystřízlivěla z růžového oparu zamilovanosti při pohledu na Vlkovu bledou tvář porušenou vlhkými čůrky po slzách. Jejich pocity se do jisté míry v tu chvíli podobaly. Vlk necítil zamilování, jen úlevu, ale Karolína také zažívala slastný pocit člověka, jenž se osvobozuje od sebe sama a dává se k dispozici někomu jinému se vším všudy a v plné důvěře. Její odevzdávání se, vypadalo na první pohled také jaksi reálněji než Vlkovo, ona se odevzdávala reálné osobě. Vlk si již nebyl tak docela jist obsahem slova realita.

- Děje se něco?! zamračila se a strnula.

Vlk kývl hlavou.

- Já jsem asi... asi jsem mluvil s Kristem.

Postřehl úlek v její tváři, náznak zděšení, paniky, zmatku, ale ona to ovládla, zakroutila hlavou a on se musel jít okamžitě vyspat.

(ukázka z románu Setkání s Beránkem – verze 1999)

Přežil jsem rozklad vlastní rodiny, přežil jsem zradu, která se řadila do kategorie těch vražedných zrad, dokázal jsem odpustit neodpustitelné, a v důsledku toho i předčasně ukončil vysokoškolská studia. Ověřil jsem si známou poučku o tom, že ze dna dohlédne člověk nejvýše a uvěřil v Boha, který, spolu s několika prověřenými přáteli mi postupně pomohl přestat fňukat a začít něco užitečného dělat. O tom, co je dobré a užitečné jsem ale už nerozhodoval já. Náhle mi bylo vše jasné. Pochopil jsem průběh a smysl celého svého dosavadního života v několika vteřinách. Bůh mne vedl od narození. Vycvičil mne tak, že se ze mne málem stalo válečné monstrum, a pak mi podtrhl nohy. Všechny mé schopnosti a síly zlomil tak lehce jako zápalku mezi prsty. Ukázal mi mou malost, závislost a omezenost, která pramení z podstaty stvořeného člověka a nedá se zrušit či nahradit žádným výcvikem a učením. Zároveň mi dal do vínku dost síly, abych dokázal poprosit o pomoc, abych se už nikdy nebál porážky a neúspěchu, abych zahlédl skutečnou moc, která se projeví teprve v bezmoci. Abych dokázal kapitulovat. I já jsem uslyšel onu osudovou výzvu, stejně jako kdysi Šimon Petr a další učedníci – Následuj mne! A odpověděl jsem – Ano. Nikdy jsem toho nelitoval.

Ve křtu (Velikonoce 1995) mi Bůh dal nový život nezatížený ničím z toho starého. Postaral se, abych pochopil, že jsem nedokonalý tvor a ani ten nový život nedokážu naplnit správně, že to po čase skončí stejně jako ten první život. Že existuje jen jediné řešení, žít ten nový život pro Něho, ne pro sebe nebo pro mnou vykonstruovaná dobra. Žít ho v takové otevřenosti, aby mne mohl vést. Chtít být veden a učit se důvěře v toto vedení, ať má situace vypadá jakkoliv beznadějně a neřešitelně.

Pochopil jsem, co je ve skutečnosti láska. Něco, co nevyžaduje odpověď. Láska není obchod něco za něco. Mohu milovat, aniž by se mi dostávalo odezvy. Láska je pouze mé vlastní rozhodnutí, že té či oné osobě neublížím, že pro ni udělám vše, co jí podle mého svědomí ochrání či pomůže k růstu, k povznesení se a k dobru. Láska je akt rozhodnutí a vůle a s city má málo co společného. Láska žije z dávání a z oběti, ne z přijímání a z výměny. Byl jsem vlk, kterého si ochočil Beránek.

O víře, o Bohu a neúspěchu, o dravosti a pokoře, poutnictví a o hledání je autobiografický román **Setkání s Beránkem** (1998), v němž jsem si, vypůjčil postavy ze **Setkání s Vlkem**.

- Žádné partnerství a žádný Řád už nebudou, oznámil nám mdlým hlasem Hogjaw Johanson, to, k čemu po hodinách přemýšlení dospěl, a otočil k nám bledý, sinalý obličej.

- Tohle je konec všeho. Copak to není jasné? Všechno je pryč. Už to nelze vrátit. Nelze to udržet. Zkusil jsem to, ale nejde to. Vyčerpali jsme poslední možnost, vždycky nás to svádělo, zkusili jsme tu možnost a... Taky nefunguje. Vůbec nic jsme nevyhráli.

V tom hlase znělo sálem tiché zoufalství. Báľů se zvedl, prošel mezi námi ke krbu a položil vůdci Smečky ruku na rameno.

- Jsem Duchovní, když ne Řádu rozumného egoismu, tedy alespoň legie Vlk, a je na mě, abych to vyslovil a zkusil pojmenovat.

Známe tu bezmoc. Prožili jsme ji tehdy, když zabili generála JÁ. Vlastně už tehdy jsme věděli, že je to nevratné, a že naše osvědčené umění být nejlepší, přestalo fungovat jako staré amuletové kouzlo dávných medicinmanů. Změnil se svět, nebo jsme byli slepí? To je jedno. Už tehdy bylo jasné, že to musíme zabalit a rozpustit nebo se musíme úplně změnit, získat jiné kouzlo, které by fungovalo, jinak nasměrovat svůj pochod dějinami, mít jiný cíl, jiný recept, prostě stát se úplně něčím jiným. Připomínalo nám to zánik, smrt, a proto jsme to chtěli zabalit, ale před branami stálo jiné kouzlo a nabízelo se, a tak jsme si řekli, proč ho nevyzkoušet. Začali jsme s tím, protože to nové kouzlo se ukázalo být mocné a účinné, když v tom se odkudsi z pohraničí vrátil jeden mladý divoký Janek a s ním tlupa jiných Janků, kterým to staré kouzlo ještě fungovalo, a nemohli pochopit, proč jsme začali s jiným kouzlem. Vypadalo to jako zrada a vy jste to museli zkusit. Museli jsme vás nechat to vyzkoušet, protože jinak bychom nezískali váš souhlas a jedna legie nemůže být rozdělena dvěma kouzly. Musel jsi zjistit, že to nefunguje, a my jsme si mohli ještě jednou ověřit, že to skutečně nefunguje. Ghol-sam a ti bílí mají pravdu, protože tohle je jejich svět a my jsme v něm hosty. Jsme v jejich zemi, kde zvítězí ten, kdo nebojuje, v bezpečí je ten, kdo nestaví hradby, kdo je trpělivý a velkorysý, a kde zbohatne ten, kdo rozdává ze svého zdarma. Absurdní kouzlo, ale ono to funguje. U kouzla, které funguje, je snad snesitelné, je-li absurdní, ne? Tedy, tě vítám v jiném světě, jiného kouzla, Hogjawe Johansone.

(Z románu Setkání s Beránkem – verze 1999)

Plodné intermezzo

Po krátkém, ale užitečném úřednickém dobrodružství (1994 – 1997) zaměstnance Odboru Životního prostředí Magistrátu Města Plzně mne opět přemluvily mé vychovatelské geny. Bylo mi 37 let a jen hlupák si může myslet, že si udrží sílu až do smrti. V životě jsem prošel již ledasčím a vždycky pracoval pro někoho za mzdu, zatímco moji vrstevníci řídili své firmy, společnosti a uskutečňovali si své sny. Rok po rozvodu jsme bydleli s dětmi stále v jednom bytě a střídavě se starali. Právě dozrával čas vydat se jinam, jít vlastní cestou. Právě zbývaly síly ještě tak na jeden pokus postavit si novou existenci, podle svého, takovou, jakou bych chtěl já sám, kde bych já držel kormidlo, kompas i mapu. Na dokončení vysoké školy nebylo ani pomyslení. Nakladatelé se nad mými rukopisy stále vymlouvali a nedokázali mi ani otevřeně říct, že nemají chuť tisknout neznámého autora, jít do rizika a zkoušet nevyzkoušené. Neuměl jsem nic jiného než vychovávat.

Kamarád Vokoun, v té době náměstek primátora za lidovce, mi řekl o potížích, které má město s narůstajícími tlupami takzvaně nonkonformní mládeže, která utíká z domova, bere drogy, pochlastává po hospodách, žebrá a krade, nebo jinak vyvádí. Policie, a nakonec ani společnost tuto situaci řešit nechtěli. Represe již byla z módy a převažovalo skleníkové ochraňování všech rostlinek včetně plevelů a bodláčů. Mládež reagovala na nastolený kurz konzumní společnosti a rozhodla se pro programové outsiderství a pro rozchod se společností jako takovou. Nešlo o hnutí, jako v případě trampingu mé generace. Nechtěli stvořit

lepší, svůj vlastní svět. Šlo o spontánní anarchii, o protest a únik sebezničením. Kamarád Vokoun mne také informoval o tom, že na Ministerstvu sociálních věcí vzniká jakási skupina inspirovaná západní tradicí streetworku, práce na ulici. Streetworkerům je prý dovoleno le-dacos, co by běžným sociálním pracovníkům neprošlo. Nechal jsem se tam magistrátem delegovat a našel partu správných drsných chlapů vedených dobrou myšlenkou. Únik z úřednického ghetta a uplatnění svých výchovatelských vloh byl konečně onou cestou ke splnění snů, k tomu, abych ještě stihl udělat něco užitečnějšího, než za veřejné peníze do důchodu vysedávat v kanceláři. Byl to krok do neznáma, neboť i v této oblasti se vše teprve utvářelo a vznikalo, neexistovaly mantinely ani návody, vše se muselo vyzkoušet. Byl to krok do neznáma, neboť vše mohlo do roka skončit fiaskem. Věděl jsem, že jakmile opustím teplé úřednické místo, nikdy ho již nezískám zpět a budu závislý na nejrůznějších nadačních fondech a grantech. Dostanu se do ostrého konkurenčního boje s již zavedenými sociálními institucemi, které nebudou chtít dělit o jeden koláč dostupných finančních zdrojů. Ale byl jsem MUKVYDOT, MUŽ, Který VYkročil DO Tmy. Muž, který se chce nechat vést.

V roce 1997 jsem dal dohromady základní projekt terénní práce a s pomocí nových známých a přátel ve funkcích (na vsi jako je Plzeň to jinak nejde) jsem založil nízkoprahovou terénní organizaci Centrum sociálních asistentů, která se věnovala práci s ohroženou mládeží, punkery, squattery, bezdomovci a podobně. Vedl a řídil jsem ji do konce roku 2009, obklopen spolehlivými a prověřenými lidmi. Byla to loď, která proplouvala jednu bouři za druhou, přes jejíž palubu se bez ustání přelévaly vlny a nikdy snad nebylo období, ve kterém by nehrozilo úplné potopení. Ale byl jsem svým pánem, dělal to, co jsem doopravdy uměl a co mne těšilo a při tom všem jsem měl dost času na přátele, na vlastní děti, na legraci i na pivo... A, pochopitelně, na literaturu. Využil jsem všechny své válečnické schopnosti a zkušenosti, abych získal prostor a prostředky pro činnost organizace. Angažoval jsem rváče a bojovníky, válčil s úředníky, s politiky a se systémem, organizoval aliance spojenců. Ale už jsem se nebál porážky a dobře jsem věděl, kdy je čas padnout na kolena a prosit (ne lidi, ale Boha). A také jsem věděl, že když věci nedopadnou v můj prospěch, ani přes moji snahu, ani přes modlitby a prosby, je pro to nějaký dost dobrý důvod, který já zatím nevidím. Naučil jsem se dosahovat toho největšího vítězství, jakého je vůbec možné dosáhnout, totiž odpuštění a smíření.

Kromě ucelených větších románů a novel jsem plodil desítky článků pro nejrůznější periodika. Nejprve ve funkci tiskového mluvčího generálního ředitele Škodovky, potom ve službách Odboru životního prostředí magistrátu a také v zájmu boje a propagace ve funkci ředitele Centra sociálních asistentů.

Vznikaly ale i čistě úvahové statě a fejetony, kterými jsem mapoval pocity a náhledy čerstvého konvertity a křesťana. Postupně jsem je shrnul do sbírek:

Zpráva o stavu duše (1996 – 1997)

Dopisy sobě (1997 – 1999)

Poznámky zahradníka (1999 – 2002)

Znovu jsem objevil kouzlo deníku, a sice ve formě **poutnických deníků** z tematických mystických poutí ve spolupráci s Regulou Pragensis. 3 takové poutnické deníky byly publikovány ve speciálních číslech Lázeňského hosta. Znovu jsem objevil fenomén poutnictví, a to již nikoliv v jeho trampské, ale spíše mystické podobě. Poutník vyráží na cestu sám, aby byl dostatečně otevřený a přístupný světu. Poutník jde za jistým cílem, ale skutečným smyslem pouti je, vydat se napospas všemu, co ho na cestě může potkat, nevyhýbat se tomu, ale projít tím, a nechat se změnit, v důvěře, že síla, které se vydal všanc, je silná a dobrá a bude ho chránit a měnit k jeho vlastnímu dobru. Skutečným cílem pouti je poznání a proměna. Byl jsem na mnoha poutích a vím, kolik odvahy je k tomu zapotřebí. A přesto je každá taková pouť pouhým tréninkem na tu skutečnou pouť, kterou jdeme od narození k smrti.

Jednou z takových poutí byla i Pout' ke kořenům v roce 1996. Poutník vyrážel někdy mezi letním slunovratem a podzimní rovnodenností sám na týdenní cestu po místech, kde žili jeho předkové, pátral a pokoušel se přijmout své kořeny. Spal jsem v blízkosti vesnic či měst, na tribunách stadionů, v různých kůlnách či autobusových zastávkách, povídal si s lidmi na cestě i po hospodách, navštěvoval kostely, úřady a také hřbitovy, fotil a zapisoval. Od podzimu 1997 jsem se pak zabýval, pro mne zcela novým, žánrem, totiž sestavováním a sepisováním **Rodové kroniky** vlastního rodu. Roky běhání po matrikách, třídění a studia rodinných dokumentů a archivů. Ta práce (a předchozí studium VŠ) mne naučila systematickému studiu podkladů a materiálů. Výsledek rozhodně přesáhl pouhé hromadění dat a výčet událostí. Bylo to pro mne literárně cosi zcela nového a nečekaného. Současně to byla detektivka a já byl tím detektivem, který po léta trpělivě odkrývá tajemství vlastního původu. Z náznaků, střípků informací a indicií jsem sestavoval příběhy celých rodin dávných sedláků, hospodských či řezníků. V roce 2014 byly na internetu zveřejněny digitalizované matriky a já poskočil o další kus cesty. Podařilo se mi zmapovat 16 generací rodu až k sedláku Tomášovi Drnkovi z podbrdských Kocelovic, který se narodil někdy před rokem 1619.

Vedle Rodové kroniky, jako vedlejší produkt, vznikl i poutnický román **Radost a břímě pouti**, fantastická reportáž z pouti ke kořenům, absurdní svědectví o cestě k sebenalezení a vlastní stabilitě. Toto je ukázka z verze roku 2005:

Stojím na kraji otevřeného prostoru. Trochu jsem v lese uhnul, takže z něho vylézám více vpravo těsně u rybníka a v první chvíli mám dojem, že jsem se spletl, že jsem zabloudil.

Přímo přede mnou se tyčí cosi mezi vilou a zámečkem. Vidím hrázděné zdivo, dvoupatrovou základní stavbu s vysokými komíny a nad hřbetem střechy vykukují věžičky i všelijaké girlandy. Kolem vily několik dalších, menších a znatelně modernějších domků. Vše evidentně patří k jedinému areálu. Musím své nohy přinutit, aby stavbu po cestě obešly. Tělo klade odpor, ale není to tělo, kdo se vzpírá, je to rozum.

Vylezl jsem z lesa u zadní stěny hlavní budovy. Opatrně ji obcházím dlážděným chodníkem, který vede mezi zdí a břehem rybníka, pak pokračuje dále k silnici. Pomalu si dělám představu. Jakýsi lovecký zámeček postavený do tvaru U se dvěma průčelími a vysokými štíty s bohatou, ale již mírně zašedlou dřevěnou vyřezávkou. Takovou stavbu bych čekal někde v Karlově Studánce v Jeseníkách, ale ne tady na pomezí Brd a Blatenska.

Pomalu shazuji batoh a vytahuji z něho rodovou kroniku. Listuji ke starým fotkám jednotářské trampské osady Mračno ze čtyřicátých a padesátých let. Konfrontuji je s podobou místa. Stále ještě doufám, že jsem zabloudil a vylezl z lesa někde jinde, ale má naděje se pomalu rozplývá. Okolí v podstatě odpovídá. Velikost rybníka, směr přítoku jeho tvar a poloha vzhledem k silnici i k lesu. Výška stromů odpovídá nárůstu padesáti let. Lovecký zámeček stojí v místě, kde se do lesa zařezává obdélník louky, na níž, podle zahrnutých fotografií, stávala podkova podsadových stanů. Obdélník louky je zde stále, ale zastavěný řadou nižších budov a rozdělený oranžovými obdélníky tenisových kurtů. Mezi tím vším se v pravých úhlech lomí dlážděné chodníčky. Na trávnících vidím automatické rozprašovače vody a tu a tam záhon s růžovými keři. Celý areál ohraničuje asi metrový, pečlivě zastřižený živý plot. Ze své návštěvy zde v sedmdesátých letech si pamatuji, že za mými zády a za silnicí stávala chatová osada. Není tam nic. Ani ruiny, ani základy, zato stojatý a nejméně šedesátiletý les až ke krajnici silnice.

Schovávám kroniku a vracím se k budově. Působí opuštěně, ale ze dvou komínů se táhle lehký kouř, takže je obydlena. Teď vidím uvnitř nějaké karosérie aut. Chodník vede k prvnímu průčelí mezerou v živém plotu. Na velké tabuli před vchodem je pestře malovaný erb, který neznám, ale nejsem heraldik. Pod ním je česky a pak ještě německy napsáno:

*OZDRAVOVNA Sv. Jana Nepomuckého
Soukromý majetek Barona Karla Klimenta z Lilgenau, Panství Hvožd'any.*

Pan Baron? To vypadá na jednu z porevolučních restitucí šlechtického majetku, ale ihned mne napadá, že aby bylo co restituovat, musel tu zámeček stát ještě v době, kdy stát majetek zabavoval, tedy nejpozději v roce 1948. Ale já mám, tady v batohu, fotografii z roku 1948, na níž je tato louka prázdná, posázená jen podsadovými stany s parafinem impregnovanými plátny. Tabule hlásá existenci panství. Již pouhé prohlášení existence panství je v příkrém rozporu se základním republikovým zákonem o šlechtě a titulech z roku 1918. Dnes je ovšem možné všechno. Před půl rokem, při odhalování sochy France Josefa I. ve Františkových lázních, oslovil ministr zahraničí, lidovec Cyril Svoboda Otto von Habsburka titulem Vaše císařská Výsosti a nebyla z toho ani ta nejmenší aféra. Coby monarchistu mne to tehdy potěšilo, ale získat majetek v restituci a prohlásit ho za panství, to je již opravdu silné kafe i na poměry.

Pak mi dochází ještě něco jiného. Ta budova je stará. Sice udržovaná, má zbrusu novou střechu, čerstvou omítku, okna svítící novým dřevem, ale sama stavba je stará. Takovéhle girlandy, tvar komínů a vůbec styl stavby... Něco takového by dnes nikdo nestavěl. Cítím slabost v kolennou.

Pod železnou rohoží u vchodu vidím zapadlou drobnou minci. Zvedám rohožku a vytahuji peníz. Je na něm číslovka 1 a dokola nápis. Čtu: Donau Reichs Eine Krone – 1996. Mince vypadá skutečně poměrně nová, ale co je to za zemi, Dunajská říše? Pak zírám na starou dobrou dvouhlavou orlici a je mi to jasné. Na rubu obvyklý boční portrét ušlechtilé hlavy a opět dokola nápis: Kaiser Otto von Habsburg.

Jsem-li poutníkem, proč mne to překvapuje?

Celá devadesátá léta mne zatížila událostmi a břemeny, k nimž jako úlevný ventil upouštějící páru, nemohla dostačovat jen vážná literatura. Během této dekády vznikaly v ústraní, pro pouhé pobavení, dva rozsáhlé svazky satirického románu **Deset spravedlivých**. Formu nazývám absolutním brakem a výsledek lze klasifikovat jako velmi lehkou parodii na gangsterky a detektivky, špionážní romány a ságy o supermanech, to všechno dohromady. O literární úrovni díla se nehodlám přít, ale několik mých přátel upřímně pobavilo jeho čtení. Jako podklad posloužila takzvaná Žlutá kniha, malovaný a ručně psaný sešit, který jsme s kamarádem Bukvicí zaplňovali během vojny neuvěřitelnými historkami o životě na tvrdém českém západě. Tuto hojně ilustrovanou relikvii jsem zachránil a doposud vlastním. Postupem doby jsem objevil, že se očima spravedlivých gangsterů, kteří se notoricky snaží konat dobro, ale vždycky se jim to nějak vymkne a výsledkem je krveprolití, mohu satiricky vyjadřovat i k aktuálnímu stavu společnosti, stejně jako ke komunální politice města. Satira umožňuje zlehčit palčivé problémy a ukázat jejich pravou důležitost, která se blíží nule. Konec románu zůstává a vždy zůstane otevřený dalšímu pokračování. Když mne naštvete, objeví se vaše postavy v textu a těšte se, co s vámi provedou moji kladní hrdinové. Například to, co v následující ukázce z verze 1992 – 2002:

Achab Sergejevič Mogilev, v Absurdistánu přezdívaný Houslista, znuděně seděl za mahagonovou přepážkou, která oddělovala ve vestibulu budovy šatnu od recepce a v obřím zrcadle naproti sledoval vchod hotelu, své dokonalé dílo. Bříška jeho osmahlých, chlupatých prstů, netrpělivě bubnovala po skrytém ovládacím panelu pod pultem s recepční knihou, kolem tlačítka, jímž bylo možno v okamžiku spustit dvojí mříž z molybdenové oceli, na konci i na začátku desetimetrové předsíně. Dokonalá past. Gangsteři, pochopitelně bez vědomí majitele hotelu, uskutecnili po pronajmutí některé citlivě vedené stavební úpravy. Nyní stačilo čekat, až ptáčci vletí do klece a sledovat čas, aby bylo později možno určit, jak dlouho trvala útočníkům cesta a v jakém okruhu později hledat jejich základnu a skryš.

Zašvíkšvilli byl hlava otevřená a nyní se rozhodl definitivně skoncovat s tím obtížným hmyzem, který kolem něho v poslední době stále obletoval.

Asi půl hodiny po telefonátu přivezla dodávka před hlavní vchod objednané dorty, salámy a klobásy, dále několik celých krocanů v alobalu, vola nadívaného beranem v jehož vnitřnostech spočívala husa s holubem v útrokách atakdále...

Houslista se vysílačkou spojil s bossem. Na svatební hostinu, nyní, již bez nevěsty, nebylo ani pomyslení, ale pochutiny byly jednou objednány a Zašvíkšvilli je poručil roznést po jednotlivých stanovištích svým gunmanům, poté, co ochutnavač odebral vzorek z každého sousta. Mezitím Houslista oba závozníky pečlivě prověřil a teprve když si byl dokonale jist, že jde o zaměstnance firmy a že pod bílými plášti neukrývají zbraně, nechal je odnést lodny s pochutinami k nákladnímu výtahu.

Houslista myslel na to, že Boss musí být nyní vzteky úplně bez sebe. Ta holka byla již třetím zajatcem, kterého mu tamti amatéři jen tak, mimochodem, a samo sebou, vyfoukli před nosem Vor v zákonné ztrácel autoritu. Hrozilo mu, že vyšší bossové z bývalého svazu pošlou nového člověka, aby se postaral o bezpečnost zdejších obchodů. Takový nový člověk Zašvíkšvilliho nejen sesadí, ale nadobro odstraní, definitivně zlikviduje. To se neúspěšným v téhle branži stává a čím vyšší šajba, tím větší riziko. Vor nyní potřeboval přímo zoufale nějaký úspěch.

Po Příčné ulici se pomalým, ostýchavým krokem šoural slepý stařeček. Bílou hůlkou oťukával chodník a sunul se k hornímu konci podél hotelu Hübsch. Jednu nohu za sebou poněkud vlekl, a co chvíli odpočíval. Zaraženě se zastavil u potravinářské dodávky, kde dva závozníci právě zabouchli zadní dvířka a nasedali. Děda se zastavil, zpozorněl, celý se poněkud napřímil, co mu pokroucená páteř dovolila, čichal na všechny strany a tůkal okovaným koncem hůlky tak neobratně, že břítkl i do skla hotelových dveří.

- Mmhmmm, slanina, mumlal stále hlasitěji. - Panebože klobásky..!

Když na druhém konci předsíně stanul Achab Mogilev v celé své rozložitosti a výhrůžnosti, dokonce i dva toulaví psi, lačně očichávající schod před vchodem, stáhli ohony a upalovali za roh.

- Hej! Što tam sdělaješ stary? Zmizni! Uběgaj adsjuda!

- Aáááj, dobrý člověče, továrišč, ožil slepý stařec a málem se přerazil o schod. - Éto něvazmóžno, što zděs ja by vstréčil savětskovo čelavěka? Ja frontovýj šafjor, ja znáju ukrajinskije celíny...

Stařec ihned vstal a postupoval za Achabovým hlasem do nitra chodby.

Houslista nesnášel žebráky. Již od dětství je nesnášel, tam na vyprahlém předhůří Kavkazu, tam v Minerálních vodach jich žebrávaly spousty kolem mezinárodního letiště. Achab jimi pohrdal již jako kluk. On nikdy nežebral. Vždycky si prostě a jednoduše bral, nač měl chuť a oč měl zájem. Pohrdal neschopnými troskami, z nichž někteří byli ještě mladí a docela při síle.

- Vypadni. Uběgáj! Što ty tuná idiot stáry?!

Stařec jako by nevnímal. Zhluboka nasával vůni čerstvých uzenek a dral se za ní nezadržitelně do nitra budovy. - Jen kousek, dobrý muži, adín cipljónok dlja meňja, ja sprášivaju, tějja, ja uže sjedmij děň ničevo neabědal, neúžinal, ja gólodnyj kak sabáka na úlice Lénina... Pro Boha živeho, tady snad voní dršťková a...

- Jo, dršťkovou můžeš dostat, usoudil Houslista náhle absurdsky.

Z předsíně za recepcí vykoukl další strážný, Semjon Zjizvenec.

- Charašo, odbyl ho Achab. - Meňja tějper nado okončát' razgavór s étim továriščom, patóm ja prichadím...

- Éto kakája nibud' čjornaja rýba! varoval kolegu pradávným kubáňským příslovím Semjon, kterého znepokojil vypěstovaný instinkt. Ale Achab, zaslepený hlubokou nenávistí k žebrákům, hmátl pravačkou po klopách dědova mastného a dohladka ošoupaného sáčka.

Semjon zmizel ve dveřích svého stanoviště a nechal Achaba, aby takovou prkotinu vyřídil sám.

- Chlapče, vždyť je to násilí?! sípal udiveně stařec a ocelový hrot slepecké hůlky hladce projel skrze svalovcův solar plexus.

Achab se s heknutím napřimil jako motýl na špendlíku a v poslední vteřině uznal, že na tohle by žádný žebrák v Minerálních vodach nepřišel. Pak sebou tělo zaškubalo, z úst se mu vyvalila krev a silák zvald.

Laskavý čtenář pochopí, že svůj brakový román uvádím jen kvůli úplnosti výčtu.

Kdysi ve svých začátcích jsem psal do velkých školních sešitů ručně. Psal jsem po hospodách, na vandrech, na škodováckých dílnách, v náhlých tišinách mého rychlého a dobrodružného života. Doma v klidu jsem pak přepisoval nápady do smysluplných celků do jiných sešitů a spojoval je v příběh. Příběhy jsem opět po čase přepisoval i několikrát, protože každé přepsání po čase přineslo větší odstup a obohacení, vřazení nových nápadů, zahlédnutí nových možností jak rozvinout a kombinovat děj, jak vést dějovou linku v několika rovinách a vrstvách současně.

Když příběh dozrál, jakousi definitivu představovalo jeho přepsání na starém Royalu, staříčkém psacím stroji, který jsem se naučil rozebírat a sám opravovat, promazávat, vyrábět si náhradní součástky. Líbil se mi zřetelný font liter toho stroje. Postupně se ukazovalo, že ani toto přepsání není definitivní. Příběhy stále zrály a bujely, zvláště když jsem se na ně dlouho nepodíval. Pak jsem je po čase znovu četl sám nebo živému publiku a s úžasem pozoroval, co nového mi za tu dobu nahromadily a nabízely, co v nich nového vyrostlo a co mezitím odumřelo. Často bylo třeba děj přeorganizovat a ke slovu přišly nůžky. Nemilosrdně jsem stříhal, přesouval odstavce jinam, dodával a vřazoval nově napsané odstavce a stránky, dopisoval propisovačkou do textu i na prázdné okraje textu glosy, nápady, odkazy. A pak to celé znovu přepsat na stroji, aby to zase tvořilo plynulý celek.

Jako člověk, který také hrál na kytaru, zpíval a skládal své vlastní písničky, jsem vždy nějak automaticky cítil, že psaný text také musí znít. Občas melodicky a harmonicky, občas prudce rytmicky odsekávanými krátkými údernými větami a výkřiky v přímé řeči postav. Občas musí čtenáře z pohodlného plynutí vytrhnout záměrná disharmonie či přímo pazvuk. Cítil jsem, že text musí mít rytmus a věty je třeba tvořit tak, aby délkou a počtem slov do rytmu a melodie zapadaly. Někdy jako by doslova šlo o volný verš. V cizích knihách jsem se naučil vyzorovat nešikovné psaní, kdy čtenář doslova zakopl o jakousi trhlinu či schod v textu, který neprozrazoval záměr, ale necitlivost autora a nezvládnutí spisovatelského řemesla. Začínal jsem cítit, jak může být dlouhá poučovací či technicky vysvětlující pasáž, aby čtenáře neznechutila a neznudila tak, jako vodáka unaví olejovitá voda nadržovaná nad jezem, kterou musí přepádlovat vlastní silou a námahou, než se opět dostane pod hráz a strhne ho prudký proud mezi balvany. Oleje, tišiny, peřeje a různé druhy plynutí musí být v textu vyvážené. Učil jsem se řemeslo a chápal, že talent ani zásoba osobních prožitků nestačí.

Hodně mi pomáhalo, představit si konkrétního čtenáře, člověka, kterého jsem znal, typ, pro který jsem ten či onen příběh psal, a mluvit k němu tím psaným textem. Vyprávět konkrétně jemu, jemu vysvětlovat, jeho chtít přesvědčit nebo pobavit, protože nikdo nedokáže psát pro všechny čtenáře na světě. Autor by musel psát velmi obecně a povrchně, aby oslovil velkou množinu čtenářů. Já zvolil jinou cestu. Psát pro konkrétní typ čtenáře s určitým druhem zkušeností a problémů, s určitým okruhem otázek v hlavě. Byl jsem přece i vychovatel.

A potom, jednoho dne kdesi v kanceláři nad první bránou Škodovky, asi v roce 1991 jsem spatřil první počítač vybavený ještě primitivním textovým programem T-602 a začal se s ním učit zacházet. Bylo to jako kouzlo pro mne, který jsem psal doposud jen na psacím stroji a musel mnohokrát všechno přepisovat. Najednou mohl člověk rychle opravit chybu či překlep, přepsat celou část textu. Vzít celé odstavce a přenést je jinam na jinou stránku nebo je vymazat. Najednou nebylo žádné psaní definitivní a já mohl odpovídat i reagovat na to, jak mi text zrál a bujel v čase, kdy jsem se na něj nedíval. Ale uvalilo to ne mně strašlivou zodpovědnost, protože já jsem musel rozhodnout a jednoho dne říci – Dost. Už je to hotové a dál se

na tom nic měnit nebude. Fixuji to a dál už nebudu textu odpovídat úpravami. Mé dítě dospělo, ať maže do světa po svých.

Mystifikace

Jako starý zjizvený válečník a pilný čtenář historických románů jsem vždycky toužil napsat úžasný válečný román. Kolik jsem jich jen přečetl a v každém bylo něco špatně. Něco bych napsal jinak, něco bych zdůraznil, jiné potlačil. Kolik se mi jen dostalo se ruky vysloveně mizerných politických válečných agitek. Chtěl jsem psát o nějaké válce tak, aby tam bylo všechno. Konkrétní a přesné počty a sestavy armád, něco o taktice a strategii, cosi o politickém pozadí událostí a pak i výrazné figury politiků a plastické postavy velitelů, konkrétní emotivně popsané válečné scény, to vše propojené v dokonalé souhře a v harmonizovaném celku. Vše v logice příčiny a následku, ale i s místem pro zázrak. Aby to byl především příběh. Strhující příběh. Ne příběh jedince v chaosu dějin, ale příběh bitvy, války, armády, země.

Kolem roku 1999 se mi do ruky dostala Mc Kesseyova kniha *Invaze do Británie - 1940*. Četl jsem první exemplář literatury takzvaných alternativních dějin a od prvních řádek jsem věděl, že tohle je ono. Mc Kessey popsal fiktivní operaci Lvoun, která se nikdy neuskutečnila, ale byla naplánována a uskutečnit se mohla. Popsal ji tak, jako by se stala, jako by šlo o reálnou součást faktických dějin. Částečně se tedy opíral o skutečný podklad, o plán, který existoval a nenaplnil se jen díky Hitlerovu zaváhání již v červnu 1940. Mc Kessey popsal invazi zajímavě, ale na můj vkus příliš povšechně, stručně a povrchně. Já chtěl své velké plátno, něco ve stylu Muchovy Slovanské epopoje či panoramatu bitvy u Lipan. Něco napůl skutečného a napůl málem skutečného. Něco, co by bylo dostatečně věrohodné díky přesným údajům, co by vycházelo ze skutečných plánů i technických možností obou stran, co by bylo dostatečně domácí a česky historické, co by bylo ale i přes výčty a koncepce dostatečně čtenářsky strhující a napínavé. Něco mezi románem a literaturou faktu. Myslitelné téma pro českou knihu tohoto žánru bylo vlastně jen jedno – Mnichov a válka s Němci v říjnu 1938. Zde figurovalo mnoho nejasností a politicky motivovaných mlžení. Tímto tématem se mnoho spisovatelů nezabývalo, bylo pro ně příliš riskantní a bolavé. Mohli by sklidit kritiku. Mohli by vyvolat odpor. Národní trauma ale zaručovalo hojnost pozdějších diskusí, sporů a pří. Mohl jsem pořádně říznout do staré rány a počkat, zda poteče hnis nebo krev.

Jako každý Čech jsem se musel vyrovnávat s problémem známé české náchylnosti ke kapitulantství. Pravděpodobně jsem sám byl v pokušení kapitulovat ve svém soukromém životě a tato abstrakce velmi dobře posloužila ke svému účelu, totiž, abych to všem nepřátelům, v té úplně nejzoufalejší situaci, stejně natřel. Literární hrdinové měli za mne udělat to, co bych možná sám nedokázal. A nejen za mne. I za mnoho jiných Čechů. Měli převzít břemeno správné volby, kterému naši předkové nedostáli.

Válečník kdesi uvnitř mne ožil. Vymrštil se jako stlačená pružina z mého podvědomí, kam jsem ho vytěsnil pro holou nemožnost uplatnit se válečnický v tomto korektním světě. Vrhel jsem se do psaní tak, jak bych se byl chtěl vrhnout do bitvy. Našel jsem pro svého vnitřního válečníka zástupnou válku a mohl jsem ho nechat ji odžít. Kdo z akademických historiků kdy měl takovou motivaci?

Ihned začalo velké shromažďování map. S tužkou v ruce jsem pročítal asi 300 nejrůznějších publikací vztahujících se k tématu a podškrtoval, vypisoval rešerže. Zde se hodil návyk z vysokoškolských časů na systematické studium materiálu. Potřeboval jsem seriózní údaje, něco o dobové taktice a strategii, něco o zbraních té doby, ale také svědectví o povahách a zvycích generálů i politiků, také oživující svědectví účastníků (zachycení atmosféry doby), vtipné příhody a bezpočet dalších náležitostí. Na ostatní literaturu se začalo prášit. Byla zapomenuta a já co chvíli odbíhal k počítači, abych napsal pár odstavců či kapitoly, která mne

právě napadla. Dílo mne úplně pohltilo a během let 2000 – 2001 pomalu vznikala první hrubá verze románu **Žáby v mlíku - válka o Československo 1938**. Tvářila se jako seriózní vojensko-historická publikace, a v první své polovině jí také byla. Čtenář, který se začel, měl náhle zjistit, že čte o událostech, které se zjevně nikdy nestaly, a zůstat v rozpacích, kde přesně jsem od cesty skutečných dějin uhnul. Čtenář měl zjistit, že čte pouhou, detailně propracovanou mystifikaci a měl se vrhnout na studium skutečných dějin, aby si doplnil vzdělání a vyznal se v guláši, který jsem mu navařil. Byla to částečně kniha pro vlastence, ale také měla za úkol rozbít tradiční české sebelitovné a sbeomlouvající historické mýty. Měla nabídnout možnost jiných úhlů pohledů na historii a také měla čtenáře přimět k tomu, aby se o historii zajímal v této ponuré zatuchlé konzumní době. Ani na chvíli jsem nepřestal být vychovatelem a to je pro spisovatele velké riziko, protože čtenář vychovatelské přístupy nese nelibě, jakmile je v textu postřehne. Otevřel se mi prostor bořit národní mýty a lži, protože u fikce to je přece omluvitelné. Přitom měl čtenář s mrazením v zádech chápat, že nejde tak docela o fikci, i když popisuje věci, které se nestaly.

Ukázka z první verze *Žab v mlíku*:

Vrchní velitel 14. armády, generál Wilhelm List opouštěl své vídeňské velitelství ve spěchu, krátce před 17,00 hodinou, večer 15. října. Doprovázela ho operační důstojník jeho štábu, plukovník Otto Wohler. Zprávy z fronty se zdály být alarmující. Náhle. Až do poledních hodin chodily jen samé optimistické zprávy. Samý postup. Deset kilometrů k Brnu, a o něco málo více, k sídlu československého generálního štábu. Během dvou hodin se všechno změnilo. Generál Guderian byl, podle hlášení velitele 3. pluku pancéřové divize, nezvěstný. Buďto zahynul, nebo byl zajat, při protiútku Tschechei, v jakési vesnici pod Brnem. Z divizního štábu se zachránil pouze důstojník rozvědky, který zhruba popsal, co se v Židlochovicích stalo. Všechny jednotky Guderianova sboru, již od odpoledne hlásily, že narazily na silný odpor československé obrany, která zvolna přecházela do protiútku. Postup k severu byl zastaven. Guderianovo zmizení ale, znamenalo, že odpovědnost, za výsledek operace, padá zpět, na hlavu velitele armády. Generál List věděl, že něco udělat musí. Nejprve chtěl na vlastní oči vidět, co se tam, na severu, děje. Již od únorového anschlussu se osobně věnoval přípravám k invazi z prostoru Rakouska na Moravu. Osobně plánoval překročení toku Dyje, a osobně vybíral nejslabší místa nepřátelské obrany. Jenže očekával, že před hlavním úderem budou jeho jednotky posíleny, a hlavně doplněny, o dvě až tři kvalitní pěší divize. Tento slib OKW nesplnilo. Namísto posíl, mu velení poslalo Guderiana, a s ním i rozdělení velitelské zodpovědnosti, faktické zdvojení velení v oblasti. Guderian provedl překotný útok, zavedl tři nejlepší divize do nepřátelského území, a zmizel. Odpovědnost za zpackanou příležitost zanechal generálu Listovi.

Skutečným viníkem byl, ovšem, führer, který se náhle, a nečekaně, rozhodl pro překotný okamžitý úder celé 14. armády k Brnu, tedy pro operaci, kterou na samém začátku války zakázal generálu Halderovi. Do 8. října se generál List připravoval zaútočit především na Slavonice, a Vranov, v těsné spolupráci s von Leebovou 12. armádou. Pak musel překot stěhovat celé divize ke Znojmu, a k Břeclavi. Prodloužily se zásobovací trasy, vozidla spotřebovávala vzácný benzín, a Tschechei opět bombardovali lineckou železnici. Opět to nikdo nečekal. V Berlíně se dělo něco velmi zvláštního.

Guderianova pohroma však nebyla jedinou katastrofou. Od 11. října musel generál List trpně sledovat, jak se válečná demonstrace oslabeného levého křídla, proti Slavonické linii, mění v protiútok rychlých divizí Tschechei. Z toho směru, nepřátelské tanky, také nikdo nečekal. Nyní, podle posledních hlášení, již Češi obsadili Krems, a odřízli celou 14. armádu, vrazili klín mezi její zbytky, a von Leebovu 12. armádu. Bylo velmi podivné, že nepřítel zahájil průlom na západě, přesně v ten samý den, kdy Guderian zahájil průlom na sever, k Brnu. Ještě podivnější bylo, že

v něm nepřítel, den za dnem pokračoval, i když věděl, že mu do kožichu stále více zalézají Guderianův oštěp. Proč nezastavili nápor na západě, a nepřevodili své síly na východ, k zastavení Guderiana? Jak mohou útočit, s vědomím, že mají v týlu Guderianovy tanky?

Celá tato válka byla jediným velkým zmatkem, a generálovi lezla na nervy. Nyní chápal, co se Wohlerovi snažil v Zossen naznačit von Rundstedt. Co se vůbec ještě dalo dělat? Co z celé armády zbylo? 3. horská divize u Vídně, a opotřebované divize, které ustoupí z Moravy zpět do Rakouska. Ano, ustoupí. Musí ustoupit, a takový rozkaz musí vydat on, velitel armády. Nakonec bude mít štěstí, když dá dohromady tři divize, které udrží linii na Dyji, a na západě. Ale kde vezme 14. armáda zásoby? Jak, a čím, je sem, na východ, dopraví? Nebude nakonec lepší, s celým zbytkem armády ustoupit k von Leebovi, a zlikvidovat onen nebezpečný průlom na západě? Ovšem, to by znamenalo vyklidit Vídeň. To by mu führer nikdy neodpustil. Navíc nikdo netuší, jak silný je nepřítel v západním průlomu? Kolik divizí a tanků tam útočí?

– Není myslitelné, aby to byl jen souběh událostí, usoudil nakonec. – Průlom na západě, k Dunaji, protiútok nepřítele u Brna, a ještě k tomu ta letecká ofenzíva, která již od rána vyhání celou slavnou Göringovu Luftwaffe z oblohy nad Rakouskem ruskými stíhačkami. Je to plán. Je to delší dobu připravovaný plán. Žádná improvizace. Tohle všechno měli v plánu, už v první den války, kdy poprvé bombardovali Linec. A kdo realizuje plán, musí mít dostatečné síly, pro jeho provedení.

Jistě, dnes ráno, jako by z říše pohádek a snů, přišla neskutečná letecká ofenzíva. Nebe bylo náhle plné ruských strojů s československými znaky na křídlech, Luftwafe zaskočena, letouny řítící se všude v plamenech z oblohy, zničená letiště u Vídně, bombardované silnice a mosty, rozbité a hořící vojenské kolony podél přesunových tras. Dělo se něco hrozného, a nikdo, kromě něho, generála Lista, jako by to neviděl. OKW, OKH, i OKL, dostávaly pravidelná hlášení, ale reagovaly příliš pomalu, a těžkopádně na to, jak hrozné to začínalo být. Generálové – úředníci v Zossen nedokázali improvizovat. Improvizoval jen Hitler.

– Myslím, že problém je jinde, mýnil von List netrpělivě sledující ubíhající kilometry silnice na sever ve směru Znojmo. - Toto vše je důsledek dobrodružných a romantických představ, že válku vyhrají samotné tanky.

Těsně před odjezdem na frontu, četl generál List poslední radiodepeši, která hovořila o stoupající hladině řeky. Že by ty vytrvalé deště?

– Ti lajdáci z Luftwaffe stále ještě nedokázali zajistit vzdušný prostor, připomněl Wohler. - Kde vzali Tschechei ta letadla? Máte pravdu, generále. Něco se děje. Je jasné, že ta letadla měli už dříve, ale čekali s nasazením. Čekali na tento den. To jsou již rudí opravdu na Slovensku?

– Zkuste projet až do Znojma, křikl generál na šoféra štábního vozu. – Najděte nějaký ponton.

Tento požadavek se však ukázal, jako nesplnitelný. Od hranice se vracela, kupředu vyslaná spojka na motocyklu. Voják v černém gumovém plášti zastavil smykem v blátě, vedle štábního vozu, sundal brýle a zasalutoval.

– Herr Generall, nebude možné tam projet. Řeka je rozlitá. Tschechei protrhli hráze té přehrady na západě. Celé Znojmo je pod vodou. Celý zbytek druhé lehké to prý utopilo. A také zadní odřady ostatních divizí. Vlna smetla pontony, a celá oblast je pod silnou palbou.

– Jedeme, kam to půjde, rozhodl generál. - Chci to vidět na vlastní oči.

Další nepředpokládaný tah nepřítele, pomyslel si. Co přijde dál?

Za čtvrt hodiny, při průjezdu Retzem, uslyšeli vzdálené dunění dělostřelby, a za dalších půl hodiny musel vůz zastavit, protože silnice končila v kalné, a prudce dotírající vlně. Mělkým údolím se hrnula voda připomínající deltu Amazonky. Proud odnášel těla vojáků, i koňské mrtvoly, součásti výzbroje, převaloval celé vozy, i kmene stromů. Generál List nemusel namáhat své mozkové závity, aby si domyslel, že žádné divize z Moravy, zpět do Rakouska neustoupí. Ti, kdo byli příliš hluboko v moravském vnitrozemí, se nevrátí. I kdyby, nemají kam. Ti, kdo měli to štěstí, a

utekli včas, od řeky na sever, budou muset čelit velké přesile nepřítele od severu, zejména silnému dělostřelectvu. Vojákům brzy dojde munice. Nemohl pro ty vojáky nic udělat. Nemohl zatím vůbec nic udělat, dokud neopadne hladina řeky. Nebylo kudy vojsko evakuovat zpět, ani kudy je zásobovat. Padala podzimní temnota rušená pouze záblesky dělostřelby. Velitelé vozidel křičeli rozkazy ke zhasnutí světel.

Generál vystoupil, a chodil po břehu, nedbaje hvizdu dělostřeleckých granátů, které dopadaly, také do rozvodněné řeky, zdvíhaly do výše gejzíry vody, a občas dolétly i sem, na jižní břeh. Všude se z vln drápali na zem mokří, a vysilení vojáci 7. pluku. Až voda opadne, promění se kraj v bažinu, kterou neprojde žádná těžší technika. Vše začínalo být více než jasné. Tschechei odpálili hráze, nikoliv proto, aby zabránili Wehrmachtu v útoku, to by byli udělali již při přechodu pancéřové Guderianovy divize. Oni zaplavili tok řeky až nyní, proto, aby zničili motorizovanou pěchotu, a přitom zabránili 2. pancéřové v ústupu! Tam nahoře, u Brna, je připravena léčka. Toto nebyl žádný průnik, to byl od počátku záměrný ústup, a lákání do pasti. Proto dovolili Guderianovi přejít řeku tak lehce. Tschechei museli mít soustředěny nějaké zálohy, museli shromáždit rezervy zde, nikoliv na západní frontě, proti Reichenauovi. A nyní mají převahu. OKW ubezpečovalo, že záložní divize Tschechei udrží v severozápadních Čechách, bojovou demonstrací 8. armády, a podvrženými zpravodajskými informacemi. Ale ty zálohy jsou dnes tady! Ten letecký přepad ráno, to byl jen začátek...

Generál se vrátil do zatemněného štábního vozu, rozprostřel mapu oblasti, a dělal si celkovou představu o situaci. Uvidíme, jak vypadá situace na východě, řekl List s nadějí v hlase. - V oblasti 29. motorizované divize již vlna musela ztratit mnoho ze své síly a vydatnosti. Kdyby se podařilo prolomit frontu u Břeclavi, snad by se podařilo i vyprostit a vyvést 2. pancéřovou, nebo alespoň to, co z ní zbylo.

- Můžeme obejít Brno, navrhl Wohler. - V pouličních bojích bychom mohli ztratit mnoho tanků.

Egyptským ranám toho dne ještě zdaleka neměl být konec. Radista náhle vytřeštil oči, a strhl sluchátka z hlavy.

- Herr Generall. Vysílají v otevřené řeči. Volají o pomoc, a nedodržují vůbec žádná pravidla pro spojení.

- Kdo volá?

- Ze štábu 3. horské divize. Prý na ně útočí obrněná vozba. České panzery jedou od Prešpurku. Po obou březích. Někaké lodě plují i po Dunaji.

Generál List tupě zíral do mapy a snažil se pochopit. Tolik vojska zde přece Tschechei nemohou mít, aby nalíčili past u Brna, tlačili se na Krems, a ještě útočili ze Slovenska.

- Ze Slovenska! zařval generál, který najednou pochopil. - Stáhli armádu ze Slovenska! Tak docílili převahy zde! Ten zbabělec Horty se ani nepokusil vázat armádu Tschechei na Dunaji.

Okolo desáté hodiny večer, se již mapa ve štábním voze značkami jen hemžila. Mohutné, a zřejmě do poslední chvíle utajené uskupení československých záloh nastupovalo od východu na Vídeň. Po Dunaji pluly dělové čluny, či co to bylo... 29. motorizovaná sice obsadila Břeclav a unikla utopení, ale nacházela se v kleštích, mezi útokem ze severu, a z jihu, a její oddíly byly stejně zaháněny do zatopených, a rozbahněných území rozsáhlých lužních lesů okolo soutoku Thaya (Dyje) a Mähren (Moravy). Spojení s Linz (Lincem) přerušeno a z oblasti Krems (Kremže), pár kilometrů odsud, byl hlášen průjezd dalších, silných, tankových svazů nepřítele! Někde se české tanky objevovaly v týlu ještě bojujících německých jednotek. Až u Dunaje! Vlád tam zmatek a panika. Podle zachyceného vysílání byla většina Guderianových tanků nepohyblivá. Prý načerpali nějaký závadný benzín. O 3. horské divizi nemělo cenu uvažovat, jako o jednotce vyššího řádu. Byla rozprášena, a rozmetána po Moravském poli dříve, než stihla začít bojovat. Tschechei ve Vídni a před Lincem! Všude samé tanky. Kolik těch tankových divizí vlastně ti Tschechei mají? Katastrofa! Svět se zbláznil!

– Nemohu tomu zabránit..! užasl generál List, a mínil tím naprosté zničení nebo obklíčení svých jednotek.

Skutečně, byl to šach mat. Věděl, i před tím, že útok je za stávajících podmínek velkým rizikem, že může být odražen, ale takto dokonale, a takto rychle? Byl přečíslen, překvapen, přistižen s nekrytým bokem, a s velkolepými záměry v Karpatech. Nyní neměl k dispozici ani jediný pluk, který by mohl postavit do cesty tomu, co se na něho valilo od východu, od severu a dokonce i od západu. A valila se sem zřejmě síla, která všechno vojsko mezi Dyjí a Dunajem srazí do jednoho zmateného chumlu, nebo požene před sebou dále na západ, dokud nenarazí na jednotky 12. armády. Pochopil to ve vteřině. Úmysly nepřítele byly konečně odhaleny beze zbytku, ale příliš pozdě pro 14. armádu.

Generál si s hrůzou začínal domýšlet, co se stane potom. Divize 12. armády generála von Leeba jsou orientovány čelem k severu, a zakousnuty hluboko do území jižních Čech. Nebudou se moci rychleji přeskupit, až na ně znenadání dopadne boční úder. Von Leeb je na tom, že on, generál List, zaměstnává nepřítele, a dává mu zabrat. Von Leeb nyní spíše očekává, že po obsazení Brna nepřátelská obrana Čech ochabne, a Tschechei se stáhnou do vnitrozemí. Ani ve snu by ho nenapadlo, že 14. armáda, ještě ráno útočící a triumfující, již neexistuje a ani on, von Leeb, již nemá krytý pravý bok.

– Tak je to, zoufal si generál List chraptivým hlasem. - Jsem poražen. A nejen poražen. Nemohu ani ustoupit! Ti Tschechei zničili celou moji armádu během jediného dne. To si nemohu zodpovědět. Co mám nyní říct vůdci?

– Pane generále, naléhal Wohler. - To není vaše vina. To ta úspěchanost. Do týdne obsadit Karpaty! To přece bylo od začátku šílenství. Nestačili jsme provést průzkum, zajistit boky průlomů, přisunout zásoby a pěchotu. Kdybychom měli dost času, byli bychom tu přehradu zajistili sami, nebo ji vyprázdnili už před tím a zaútočili bychom, až voda opadne. Jak jste sám řekl. To je důsledek nezodpovědných snů o Blitzkriegu. Hnat se vpřed po jediné silnici. Obcházet centra odporu, nezajišťovat boky...

Potom se Wohler zamyslel.

– Do Vídně se vracet nemůžeme. Tam budou dříve tanky Tschechei, a zdejší posádka, včetně SS, je velmi slabá, na to, aby je zadržela. Kromě toho, sami Rakušané...

– Já vím, řekl odevzdaně generál List, hrdý pruský důstojník, který nechal během jediného dne zničit celou jednu armádu Wehrmachtu, a zhatil tak poslední naděje na rychlé vítězství německých zbraní. - Sto tisíc vojáků bude zabito, zraněno nebo padne do zajetí. Na jih od Donau žádné další německé jednotky nejsou. Většinu vojáků oněch lehkých, horských a jediné pěší divize, které byly dnes rozprášeny, tvořili Rakušané. Jak ti musí být zklamáni Wehrmachtem?! V celém Rakousku nyní dostanou opoziční živly odvalu k odporu, a k tomu zbraně.

– Zůstanu zde, u svých vojáků, napřímil se List. – Takto se nemohu vrátit do Německa. Budu organizovat odpor všech zbylých jednotek, a zadržovat nápor nepřítele na západ, jak to jen půjde. Vy si vezmete vůz, a okamžitě, co nejrychleji, se pokusíte projet ke štábu 12. armády. My se budeme pokoušet je varovat alespoň vysílačkou. Oni se musí připravit, než to tam přijde. Tschechei mohou být u Lince už za dva dny, a mohou způsobit katastrofu. Von Leeb musí přeskupit svoje jednotky. Jed'te jižními cestami, ty snad ještě nebudou odříznuté. A kdyby byly, překročte Donau a pokračujte k západu. Cestou informujte všechny naše jednotky o tom, co se zde děje. Kdyby nebylo zbytí, ať neustupují za žádnou cenu na Vídeň, ale ať ustupují za Donau, nebo na Linec. Tam jich bude nejvíce zapotřebí. Ať se nesnaží o spojení s námi! Nám nepomohou. S námi je konec!

– Herr Generall, vy nemůžete padnou do zajetí, vy...

– Jed'te! To je rozkaz! křikl přísně armádní generál bez armády. Wilhelm List ukázal do tmy, a otočil se k hloučku důstojníků. - Radiovůz zůstane zde. Pokuste se navázat spojení se štábem 12. armády, a s OKW. A vy Wohlere musíte projet do Lince!

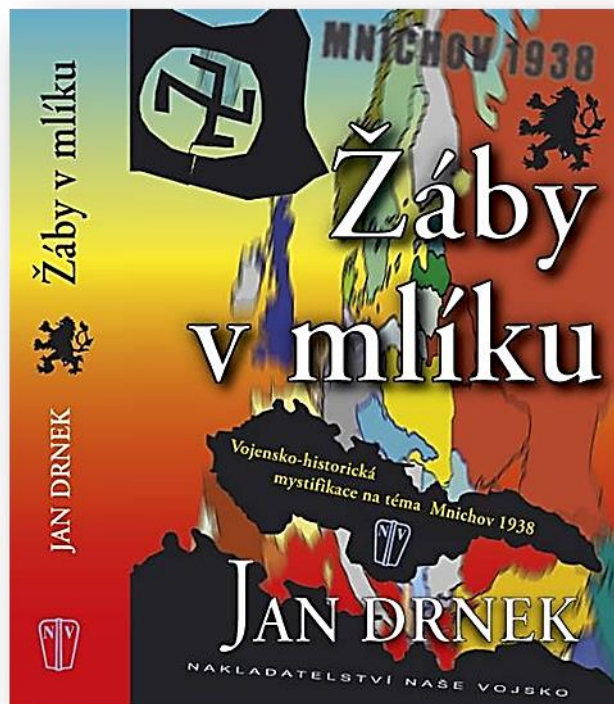

V roce 2002, po devíti letech marného snažení, přijalo rukopis *Žab v mlíku* nakladatelství Naše vojsko a podepsalo smlouvu na jeho vydání. V mé paměti bylo Naše vojsko uloženo jako prestižní nakladatelství skutečně dobré válečné literatury. Nějak jsem nepostřehl, že změnilo majitele. Stále vydávalo některé dobré knihy. Zase jsem nepostřehl, že priority nakladatelství se změnilly všeobecně, že již nejde ani tak o literaturu, jako o peníze. Časem mne udivilo, že NV nevznáší ohledně mého textu žádné nároky, že nedělá korekturu. Uběhly dobré tři roky, než jsem se odhodlal tlačit. Jenže ani tlačení nepomáhalo. Iniciativně jsem stále sám od sebe rukopis předělával a vytvářel nové lepší verze, poskytoval jej v samizdatové formě přátelům i odborníkům a zkoušel si jejich reakce. V Našem vojsku spadl rukopis do nějakého spodního šuplíku, kde se o něj nikdo nestaral a na mé naléhání přicházely jen

výmluvy a sliby, které nebyly ničím jiným, než popsaným papírem. Když se v roce 2007 chystalo vydání jiných mých knih, když jsem byl již v kontaktu s dalšími vydavateli a rozhodl se ukončit spolupráci, neboť smlouva již stejně pozbyla platnost, Naše vojsko náhle rychle *Žáby v mlíku* vydalo. Má radost neznala mezí, ale již po otevření prvního exempláře mne polil studený pot. Příšerná a odstrašující obálka by ani tak nevadila. O něco více vadilo, že nakladatel bez domluvy se mnou a oproti slibům vydal jen syrový rukopis, bez mapových a technických příloh, čímž kniha ztratila nejméně 50 % své přitažlivosti. Nikdy bych si byl nepředstavil, že existuje nakladatelství, které je schopno vydat opravdu syrový rukopis bez jakékoliv jazykové gramatické korektury. Kdybych to byl jen tušil, zajistil bych korekturu sám. Byl jsem po celá léta připraven na takové korektury spolupracovat, ale zde nikdo mou spolupráci nepotřeboval. A pak, když hrozilo, že rukopis předám někomu jinému, vydali jej tak, jak byl s tisíci překlepy a chybami. Škoda i ostuda byla spáchána a stala se veřejnou. Nekonala se žádná propagace díla, a jak jsem se později dozvěděl, nakladatel nikdy ani v nejmenším neuvěřil, že by se něco takového mohlo prodávat, jen z konkurenčních důvodů nechtěl, aby to vydal někdo jiný. Mému literárnímu dítěti, epochálnímu nápadu, který pohltil tolik mého času a nasazení, nezbylo, než aby se životem protloukl jako já sám, od úplného outsidera bez zájmu okolí, aby si razil cestu jen svým obsahem, příběhem a myšlenkou. Ale dokázal to. Po čase mne zavalila smršť dopisů, polemik, otázek, žádostí o zaslání map a podobně. Do roku 2011 se prodalo 5 000 výtisků a čtenářská veřejnost si vyžádala další pokračování. Stoupla má prestiž a já si mohl začít trochu dupat a diktovat.

Také majitel Našeho vojska Emerich Drtina se na moji maličkost začal dívat jinýma očima. Tržní úspěch a ohlas ho překvapil a přesvědčil. Od té doby přijímal každý můj nabízený rukopis a věnoval mu mnohem větší péči. Po letech tuto chybu napravilo nakladatelství Albatros, které celé *Žáby v mlíku* (nyní jen první díl rozsáhlé tetralogie) vydalo ve dvou knihách s patřičnou úpravou a precizní korekturou, se všemi mapami a technickými doplňky.

Žáby v mlíku vydalo Naše vojsko v říjnu 2007. Mezitím se ovšem odehrálo ještě mnoho jiných věcí.

Přítel Vokoun se mne na stará kolena rozhodl potěšit a učinil tak tím, že zákeřně, bez mého vědomí a za mými zády, poslal dvě mé povídky do trampské literární soutěže Trapsavec 2001. Byly to tyto:

Zlato Čajajů – vlastně krácená kapitola z chystané knihy Poslední recesista a Tma.

Chlapáci (1991) - povídku jsem později zapracoval do detektivky Zrození vlka.

Ta první vyhrála Zlatého Trapsavce, ta druhá cenu čtenářů. Kdysi dávno v hloubi sedmdesátých let jsem do Trapsavce i do *Mladého světa*, jen tak zkusmo, poslal několik básniček a nějaké texty. Nikdy mi nikdo neodpověděl, natož aby něco otiskli nebo zařadili do soutěže. Zahořkl jsem, takže nevím, jestli si mám přiznat, že mne na stará kolena přece jen ten Zlatý Trapsavec potěšil. Budu o tom hloubat, ale v této době se mi o vydávání stále mohlo jen zdát a číst či psát přímo pro kamarády kdesi u ohně, oslovit nové mladší generace a rozhodit tu a tam nějaký samizdatový tisk, bylo více než aktuální.

V roce 2002 získala povídka **Poslední ročník** 1. cenu Trapsavce v próze nad 23 let (Zlatý Trapsavec byl udělen za poezii). Zároveň jsem se rozhodl dále již neposílat do Trapsavce žádné příspěvky, neboť člověk nemůže stále znovu stoupat nohou na stejný schod a myslet si při tom, že vystupuje výš. Trapsavec vyžadoval tematické omezení na problematiku trampingu, skautingu a příbuzných témat. Já chtěl malovat na velká plátna a oslovovat i čtenáře s jinou životní zkušeností.

Detektivky

Psát detektivky mne napadlo vícekrát, ale nikdy jsem si na tento specifický žánr netroufal. V trampském světě byl králem detektivek písničkář Jarda Velínský alias Kapitán Kid. Od jeho břitkého, sarkastického a prostému lidu lahodícího stylu jsem se měl ještě co učit. Byl to zkušený spisovatelský vlk, který psal lehkým perem a bez zaškobrtnutí. Byl profesionál svého druhu a měl za sebou bohatou kariéru oficiálního vydávání. Ze starších detektivkářů si mne získal český klasik tohoto žánru Eduard Fiker. Nasával jsem od obou, co jen bylo možné, ale přece jen mi v jejich příbězích něco chybělo. Totiž druhá, případně třetí a pátá rovina. Jejich příběhy byly prvoplánové. Šlo v nich jen o napětí, o spád a závěrečné překvapení. Něco takového by mé maličkosti nikdy nestačilo. Nebyl jsem nikdy august, abych toužil jen pobavit čtenářský lid. Byl jsem protivný vychovatel a po svém jsem začínal rozumět tomu, co se kolem nás i s námi dělo. Chtěl jsem, aby o tom začali přemýšlet také ostatní, aby se začali dívat a zajímat. Detektivka, se svým strhujícím dějem, mohla mé snahy velmi dobře zamaskovat. Mohl jsem čtenáři nabídnout velký kus salámu, a aniž si toho všimne, spolkně se salámem také housku v něm zabalenu.

O Kapitánu Kidovi jsem v té době věděl ještě málo, i když jsem se s ním několikrát setkal a občas mu něco ze svých výtvorů poslal. Byl přesvědčeným komunistou, a jak se později ukázalo, byl registrován jako agent StB, tedy konfident a donašeč. Já byl již delší dobu věřící křesťan a irizovala mne nabubřelá přezíravost, s jakou se ve svých knihách potýkal s tématem náboženství. V jeho precizních textech působila tato místa jako onen pověstný schod, o který čtenář zakopne. Prozrazoval, jak málo o těchto tématech a o věřících lidech ví a jak málo je ochoten se s vírou v Boha vyrovnat. Pouze útočil a zařazoval tyto útoky do svých příběhů i tam, kde to naprosto nebylo nutné.

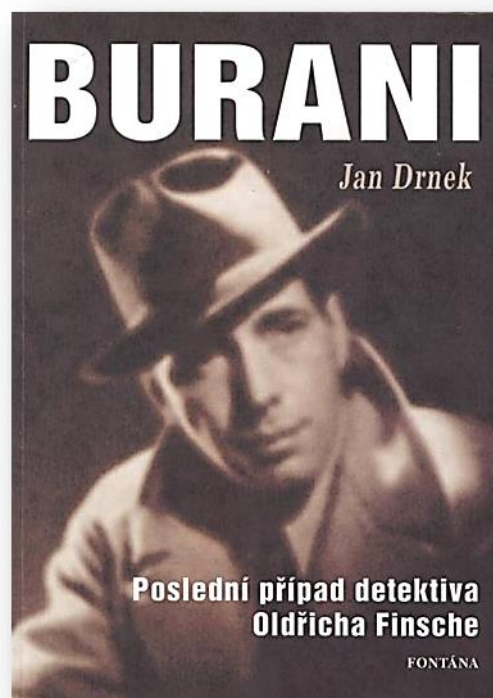
Nakonec, v plodném záchvatu let 2002 – 2003 jsem se nechal vyprovokovat suverénní vševědčností a zdravou selsko-dělnickou arogantní „moudrostí“ hlavní postavy detektivek Kapitána Kida, soustružnicko-policajtským monstrem Otakarem Finkem a vydal se po doposud neprobádané cestě detektivního žánru. Výsledek necht' posoudí čtenář sám. Nejprve šlo jen o ryze soukromý pokus sdělit Kidovi, kde se při psaní o duchovních záležitostech ocitá na tenkém ledě a přichází o věřící čtenáře. Napsal jsem první verzi čistě jen pro něho. Snažil jsem se dodržet i gradační a syžetovou strukturu Kidových *Finkovek*, abych ho nepřipraveného nalákal příslibem dalšího finkovského dobrodružství, a v závěru jsem nechal jeho hlavní postavu zákeřně projít konverzí na katolickou víru. Kid se zachoval dosti nervózně, ale uznal, že jde o dobře napsaný příběh. Po takové pochvale od mistra jsem nezaváhal a přepsal detektivku do obecnější roviny, tak, aby upoutala i čtenáře, který Kida vůbec nezná. Nakladatelství Fontána Olomouc zabývající se duchovní literaturou okamžitě rozpoznalo potenciál druhé roviny příběhu, v níž se skrývala polemika mezi ateismem (vědou) a křesťanskou vírou, a **v roce 2006 román pod názvem *Burani* vydalo**. Kid se mnou od té doby nepromluvil, ale já držel v ruce svou druhou vydanou knihu. Po 15 letech se mi tak podařilo prolomit frustrující nakladatelskou blokádu. Dvířka se znovu otevírala, a bylo třeba vrazit do nich zavčasu nohu.

A zde je ukázka:

Světlo ztrácelo na své pronikavosti, když jsem se blížil k cíli. Jel jsem pomalu a opatrně, po vymleté, podmáčené polní cestě na dně údolí sevřeného z obou stran lesnatými šedými kopci. Necelý kilometr před Nouzovem se při cestě šourala shrbená postava. Musel jsem zastavit, protože i stařec náhle zastavil, popořel doprostřed cesty a ignoroval blížící se vůz. Nebylo možné ho objet. Chlápek si i přes houstnoucí šero zacláněl oči a zíral někam nahoru do strání. Viděl tam nahoře něco, co pohltilo všechnu jeho pozornost.

Zastavil jsem a otevřel dvířka.

- *Haló! Stalo se něco, starej pane? (jako bych sám byl ještě mladík).*
- Muž se na mne ani neotočil, ale promluvil.*
- *Zase někomu svítí. Zas někdo umře.*
- Ze starcovy řeči nebylo patrné, jestli hovoří ke mně, nebo sám k sobě.*
- *Vy jste nějaký sýček. Kde, co svítí?*
- *Tam, ukázal stařec do stráně.*

Vystoupil jsem z původně umytého, ale teď už notně zacákaného žigulíku a postavil se vedle starce, abych viděl co on. Skutečně se mi po chvíli zdálo, že ve stráni prosvítá mlhou jakási chvějivá, nepatrně růžová skvrna. Mohla to být záře svítilny nebo ohně rozpíjející se přes chladnou páru, která stoupala z údolí nad potokem.

- Kdo svítí? Proč někdo umře?
- Vždycky někdo umře, když svítí, pokýval stařec hlavou a otočil se konečně k mé maličkovitosti s poněkud udiveným pohledem. - Vy nejste zdejší, že jo?
- Ne, jedu z Plzně. Koupil jsem v Nouzově chalupu, po profesoru Rosbaumovi.
- Tomu taky svítí, než umřel, konstatoval stařec chmurně. - Vždycky svítí, když má někdo umřít, akorát, že se předem neví komu.
- Ale kdo svítí?
- Ten co spaluje těla.

Asi jsem se otřásl, jakoby mne to mohlo probudit ze špatného snu. Podivná rozprava v horách na osamělé zšeřelé cestě. Ale na záhady jsem zvyklý. Záhady byly nakonec má živnost i koření celého mého života. Včetně přízračných záhad. Mohl bych tomu starci vykládat celé týdny, s jakými záhadami jsem kdy měl co do činění.

- Jedu do Nouzova, nechcete svézt?
- Kdepak, pohrdl stařík. - Já jdu na druhou stranu.

Z vozu se vysoukal můj spolujezdec, stopař, mladík s téměř holou, na sirku ostříhanou hlavou a nosem jako zednická skoba, oblečený v maskovanou bundu a vojenské oprané kalhoty.

- Děkuju za svezení, řekl. - Já tady taky vystoupím.
- Tady? překvapil mne. - Myslel jsem, že jedete do Nouzova.
- Tohle už patří k Nouzovu, farma je támhle nahoře pod lesem, mávl mladík ledabyle rukou do stráně na opačnou stranu údolí, než na které prosvítala záře. - O dvacet metrů dál uvidíte odbočku. Přijďte se někdy podívat.
- Co to světlo? ukázal jsem fascinovaný záhadou tajemné záře - Už jste to tady někdy viděl? Myslíte, že někdo umře?

Mladík tu, na rozdíl ode mne, nebyl cizincem a mohl něco vědět. Jen se pobaveně pousmál.

- Vždycky někdo umře a někdo se narodí. Takový je řád světa. A vždycky si to můžete spojovat s nějakým znamením. Tam nahoře je starej lom a jezdí tam trampové. Možná sedí okolo ohně, opékají si slaninu a zpívají modlitbu Fatyho Rogerse u tří bílejších křížů. Ale možná je to duch, možná zjevení, možná začátek lesního požáru. Já ale dneska večer zalezu do peřin. Rozhodně se tam nahoru škrábat nebudu. Bůh vám požehnej.

Tehdy jsem se jen kysele ušklíbl, nasedl a nastartoval. Chvíli trvalo, než protáčeující se notně ojeté pláště zabraly. Pak vůz opatrně a pomalu pokračoval do kopce ke vsi.

V následujícím roce 2007 mne události odvedly k jiným tématům. Byly vydány historické mystifikace Žáby v mlíku a Druhý dech habsburské monarchie, připravovalo se vydání trampského románu Poslední recesista a Tma.

Foto z představení knihy Poslední recesista a Tma v Hifi-klubu na náměstí v Plzni. Zleva Tony z Avalonu, já a Albín poléváme knihu rumem, v pozadí Vokoun, pak ideový vůdce Perutě Seno, za ním Bešák a Schýzova ruka.

Detektivka coby literární žánr mi ale zachutnala a poskytla zajímavé možnosti skloubení napínavého příběhu s nadčasovým poselstvím. Zdánlivě nevinné a všední, ve skutečnosti však destruktivní společenské vlivy či tendence lze na příkladu zločinu fabulovat tak, aby se ukázala jejich krajní podoba. Kvůli precizování řemeslného postupu gradace příběhu v jeho prvoplánové rovině jsem načel stovky rodokapsů a jiné brakové literatury.

Brzy se naskytl možnost pokračovat i v detektivním žánru. Od roku 2003 jsem se svým kolegou Michalem absolvoval šestiletý psychoterapeutický sebezkušenostní výcvik (Da Sein). Vedli ho existencialisté a fenomenologové. Jako hloubající křesťan jsem velmi brzy odhalil některé slabiny obsažené v osvobozování člověka od neurotizujících bloků a bariér, ale také od svědomí a zodpovědnosti. Začal jsem přemýšlet o faktu lidské viny před Bohem a o psychoanalytické relativizaci této viny vykládané jako pouhý pocit a konflikt ega a superega. Úzce to souviselo s nastupující vlnou politické a občanské korektnosti i ochranářství. Začal jsem chápat, že osvobozovat člověka může být nebezpečné, zvláště poté, kdy se tři naše kolegyně osvobodily natolik, že se rozvedly a rozbily vlastní rodiny. Začal jsem chápat, že svoboda je možná jen tam, kde jsou tygři a dravci v klecích, což osvoboditelé neslyší rádi, protože právě bezuzdné osvobozování jim dává moc nad lidmi, kteří se na jejich osvobozování stávají závislí. Spisovatel má v podstatě jediný způsob, jak terapeutům připomenout míru a fakt jejich zodpovědnosti za to, co dělají, a to je příběh.

Druhá detektivka **Probuzení vlka** s nepřekonatelným kapitánem Twodancem, šéfem plzeňské mordparty v hlavní roli, se odehrává v horské příhraniční pustině na vymyšleném záměčku Lysina a zaobírá se mezními situacemi ve skupině adeptů psychoterapeutického výcviku. Zde je ukázka z verze dokončené roku 2005:

Po snídani měl František zabaleno a hoši z Ralce dovezli náhradní pláště i duše, takže se podařilo zprovoznit alespoň tolik aut, aby se odsud dopravili zbylí pozůstalí. Odjíždělo jich o čtyři méně. O tři mrtvé a zatčenou Slávku. Spoustu z nich čekaly ještě doplňkové výsledky, předvolání, svědectví u soudu a všelijaké peripetie. Odbyl jsem si ranní rozhovor s šéfinspektorem Soukupem a své selhání v podobě dvou dalších mrtvých jsem vyvážil dramatickým nočním dopadením vraha uprostřed liduprázdných hvozdů. Šéf uznal, že to na Lysině muselo být dost divoké a těšil se na podrobnou zprávu.

Na chodbě před schodištěm do přízemí stála trojice terapeutů.

- *Co bude se Slávkou? chtěla vědět starostlivá Štěpánka.*
- *Nu, v podstatě jsem ji hlavně potřeboval dostat odsud ze zámku, přiznal jsem. – Byla by ideální příští obětí a my neměli čas ji hlídat. To, co provedla Jiřině, je ovšem skutečně mírně řečeno hnusné a státní zástupce na ni pravděpodobně podá žalobu. Přímé zavinění sebevraždy jí ale pravděpodobně neprokážou, a pokud si zaplatí dobrého obhájce, vyvázne s podmínkou. Bude to pro ni na každý pád dobrá lekce.*
- *Psychologa bude potřebovat, jestli si někdy uvědomí, co skutečně udělala, upozornil kolega Janák.*
- *A Tereza? zeptal se její skupinový terapeut Standa Kotrba. - Bude taky obviněna?*
- *Pravděpodobně nikoliv. Chtěla poškodit především pana Volfa a musel by ji žalovat on sám. Jak jsem ho poznal, tak to neudělá. Bylo by to pod jeho úroveň a své už jí mnohokrát řekl do očí. Napomáhání vraždě se jí dá sice vytýkat, ale nedá se jí dokázat, že to udělala s úmyslem krýt vraždu. Naopak ona prokáže, že o vraždě nevěděla. Státní zástupce nenalezne dost podkladů pro žalobu. Budou ji určitě vyšetřovat, ale nakonec případ odloží. Ta ženská potřebujete jen velký bič a malý dvorek.*

Doktor Brada mlčel a naslouchal, občas si mnul nosní chrupavku. Stále ještě neměl jasno v tom, zda bude moci ve výcviku pokračovat, zda budou ostatní ochotni se dalších setkání účastnit a zda by to mohl dělat ve stejném stylu jako dosud.

- Vy si asi neodvážíte moc dobrý dojem o skupinové terapii, že? zeptal se mne nakonec smutně.

- Pane doktore, já jsem měl o terapii hotový názor dříve, než jsem sem přijel a nemám důvod na něm nic měnit. Jde rozhodně o dobrou metodu a takovým jako je Barbora, nebo Andrea jistě může hodně ulevit. Ostatní se tu mohou stále dost naučit. Ale té vaší terapii skutečně cosi chybí. Jste vzdělaný, víte, že teraphón je průvodcem bohů. A bohové jsou ti, kdo drží jakousi pravdu o našem světě i o nás. Terapeut je pro mne ten, kdo provází lidskou duši k nalezení pravdy a k odhalení lži, protože pravda léčí, i když bolí a lež je základem pokřivení, traumat a neuróz. Pan Volf má pravdu, když říká, že takový průvodce pravdou musí mít nejprve jasno v tom, o jakou pravdu se jedná. Postavit vše na předpokladu, že existují různé pravdy a ty jsou si nějak rovnocenné, je zhoubný omyl, tedy alespoň podle mého názoru. Pravda může být pouze jedna, jinak by nebyla pravdivá. Baval jsem se o tom s panem Volfem celou noc. Víte, on říká, že názor o mnoha pravdách je deformace, kterou přináší liberalisté z různých důvodů, a tato deformace náš svět rozleptává a ničí relativismem. Říká, že pan Freud kdysi odsuzoval takový ten společenský korzet pravidel, předsudků a pokrytectví, z něhož vycházely neurotické symptomy. Jenže dnes žijeme také pod tlakem a liberalistický svět na nás šije nový korzet. On má na mysli takový ten tlak na to, aby všechno bylo měkké, plytké, neurčité, aby každý byl šťastný, aby se všichni vyhnuli nelibosti a za každou cenu dosahovali libosti, tenhle nový požitkářský hédonismus, který nedovolí muži být mužem a ženě být ženou. Víte, když chlapa urazíte a on vám nesmí dát ránu, protože by byl okamžitě popotahován a odsouzen jako hrubián a agresor, když nesmíte dát rozmazlenému děcku pohlavek, když nesmíte říct o lotrovi, že je lotr, to také zakládá na neurotické symptomy. Jako kriminalista denně vidím, k čemu to směřuje, jak jsou všemožně ochraňováni a hýčkáni vrazi, zloději a násilníci a na obětech nikomu nezáleží, jak už nelze ani zveřejnit jméno zločince, nelze na něho ukázat prstem a říci to je zločinec a spáchal to a to. Mizí obyčejná lidská slušnost, protože každý se dovolává nějakých práv a nikdo nezkoumá, na čem jsou ta práva vlastně založena a co nám způsobují. Všichni mají jen samé potřeby a jejich naplňování je posvátné jako to zlaté tele pod Sinajem. Původně dobrá myšlenka lidských práv se mění v jakousi děsivou a vše svazující ideologii. Lidé už nesmějí své obyčejné lidské spory řešit mezi sebou na základě prosté slušnosti a zdravého rozumu, nikdo se už nesmí ani rozčillit a projevit hněv, nikdo se neobejde bez desítek právníků, terapeutů a jiných prostředníků. A tak mne napadá, jestli ta nová liberální ideologie lidských práv vlastně nevytváří ideální podmínky právě pro vás, pro psychology, psychoterapeuty a právníky. Už dnes se bez vás a bez vašich výkladů neobejde nikdo a nic, bez vás už neumíme a nesmíme nic řešit. Nezískáváte tím příliš velkou moc nad lidmi? Nejste vy vlastně taková nová mocenská vládnoucí třída? Možná není daleko doba, kdy přijmeme zákony, které nám zakážou cokoli řešit a rozhodovat bez vás. A naše traumata a neurózy tím vůbec nezmizí, naopak, přibývá jich, stejně jako přibývá vás, nových kněží a vykladačů relativních pravd. A nakonec si člověk uvědomí, že jedna obyčejná, nadpřirozená a všemu nadřazená pravda, taková, která vychází z běžné lidské zkušenosti a dejme tomu z nějakého písma, víra v takovou pravdu, vás jako třídu musí nutně ohrožovat. Pravda, která říká, že potřeby vůbec nejsou posvátné, že jsou zde také povinnosti vyššího řádu a požadavky, kterým musíme dostát i kdybychom při tom měli strádat nebo umřít, pravda, která říká, že trpět a strádat je mnohdy oprávněné, by vás ručitele naplňování posvátných potřeb, odstavila jednoduše a rychle na vedlejší kolej. Jste apoštoly anarchie a relativismu, pane doktore. Ale díky Bohu nikoliv všichni.

- Nu, to mám o čem přemýšlet, zamnul si Brada bradu a nasadil ironický výraz.

- To máte jedno, uzavřel jsem. – Víte, každá ideologie je pro masy přitažlivá, protože vytváří bariéru proti změně, proti skutečnému stále se měnícímu světu. Ale jak říkají křesťané – Duch vane, kudy chce a všechny ty bariéry se zase zhroutnou jako domečky z karet. Budeme opět vystaveni surovému a nevyzpytatelnému světu, a naše pseudojistoty různých práv a pravd pomínou.

Tak, jako se to právě stalo vám tady. Třicet let se vám cosi osvědčuje a náhle je to pryč. Dotkl se toho skutečný svět. Zůstaly vám jen trosky, ale za těmi troskami všeho co bylo zpochybněno, byste možná zahlédl něco, co se ukazuje jako nepochybné. Takže, s Bohem, pane doktore. A ne-zoufejte. Postavte se tomu čelem, jako to dělají muži, kteří kašlou na pocity a dělají prostě to, co je třeba a co mají za správné.

Janák na mne zíral jako na panenku Marii v Lourdes, pro můj poučný proslov k doktoru Bradovi.

- Šéfe, tak tomu říkám efektní odchod ze scény. Každému udělit nějaká moudra a odejít středem.

Vyslal jsem své kolegy napřed do auta a rozhodl se vykourit poslední lulku na kamenné kuřácké terase nad hlavním vchodem se třemi výtečníky.

- Kdybyste zase někdy vyšetřoval v lese, tak dejte vědět, kapitáne, šklebil se Čingaščúk.

- Dole na nádvoří právě nasedala do světla zeleného BMW blond'atá amazonka Tereza a neubránila se, aby na nás alespoň náznakem nevyplázla jazyk. Pak nastartovala a akcelerovala tak prudce, že gejzír štěrkových kamínek smíšený se sněhem dopadl až na zeď jižního křídla. Vystřelila od zámku jako raketa.

- Hele, Terka se osvobodila, šklebil se Bowie.

- Proč ty jsi vlastně šel do takového výcviku? Obrátil jsem se na skauta. – Musí ti to lézt krkem od začátku do konce.

- Našlo by se víc důvodů, zabafal ze své dýmky. – Za prvé potřebujeme osvědčení o výcviku, kvůli práci a proto doufám, že to Brada nevzdá. Za druhé nic není marné a určité věci o sobě si tu člověk přece jen musí uvědomit, ať se už tváříte, že jste jakkoliv nad věcí. Za třetí dávám s jedním přítelem intelektuálem z Prahy dohromady něco jako esej o nebezpečí ideologie liberalismu, jak jsme se o tom bavili v noci. Tady se dá nasbírat skvělý materiál.

- Už jsem to použil, pochvaloval jsem si. – Dobrá teorie. Právě jsem ji omlátil o hlavu panu doktorovi Bradovi, tak se pak nediv.

Zasmál se.

- Asi mu za chvíli půjdu navrhnout pokračování výcviku.

- Víš, tam v lese, při pronásledování vlka, jsem si uvědomil celou pravdu, prozradil jsem mu.

- Před tím jsi mi vyprávěl o svém strachu ze selhání. A pak jsem tě viděl lovit. Bez traumat a beze strachu z nějakých selhání, morálních i jiných a také beze vzteku. Viděl jsem, jak se ženeš po stopě s rozkoší a radostí, jak jednáš chladně a automaticky správně. Neřekl jsi mi o sobě všechno.

- Co je to – všechno? Pokusil se o klasickou kličku.

- Nerelativizuj. Ty nejsi Hamlet, aby ses takhle ptal. Ty totiž znáš pravdu. Dokonce znáš i pravdu o sobě, jen se ji bojíš vyslovit, takže to udělám za tebe. Ty se nebojíš selhání. Ty selháváš, protože selhání je pro tebe východisko. Jsi rodem vlk, ne beránek. Jsi stejný jako on, ten kotelník. Daleko dříve než on jsi poznal, že ti ostatní ze skupiny, z komunity, jsou pouze kořist. Oni stále hledají nějaké kořeny té tvé agresivní obrany ve skupině. Hledají dávné trauma, z něhož pramení tvá zlost. Oni vůbec netuší, že nejde o zlost ale o vzrušení, nedovedou si představit, že je provokuješ, že si dopřáváš pokušení lovu a představuješ si závěrečný skok po hrdle. Oni dobře cítí nebezpečí a připisují ho proudící energii tvého vzteku. Omyl, pro tebe je tenhle výcvik jen zástupnou formou lovu. Jsi spící vlk a honíš je alespoň verbálně, když nesmíš jinak. Když to začne být opravdové, raději selháváš, protože se bojíš probuzení. Nevím, co by se muselo stát, aby v tobě někdo probudil vlka, ale ty to víš a bojíš se toho. Víš dobře, co by následovalo. Doufáš, že se to nestane, doufáš, že jako vlk vždycky včas selžeš, dokud nezestárneš a nestaneš se úplně bezmocným. Doufáš, že si budeš smět ponechat tu beránčí kůži, co sis navlékl přes drápy a přes tesáky.

- Haúúúúú, zavyl skaut tiše, podíval se na mne úkosem a odlehčil téma.

- *Dobrá. Je to jen teorie, i když tě donutila použít rušič. Doufejme, že ten vlk zůstane spát, dokud nezestárne.*
- *Já na teorie kašlu, připomněl se Čingaščůk, již opět ve svátečním károvaném ponchu, ověšený šňůrami dřevěných pestrých korálků. – Podívejte se támhle na ty stromy. Žádná teorie. Je to hlas země. Není v nich žádný pořádek, rostou cik cak, bez pravidelnosti a nenechají si nic předepisovat. A přece je v nich síla a řád. Rostou jen nahoru, vždycky mají kořeny, kmen a korunu, táhne je slunce a světlo. O těchhle principech a kontextech já mluvím. Jsou podstatou a, i když jdou ze země, jsou nadřazené, když chcete. Žádná teorie, jen síla a přirozenost.*
- *Jenže člověk není strom, upozornil ho Bowie. – Víš, Adam v ráji byl něčím podobným, jako ty stromy. Jednal a myslel jen přirozeně, v souladu s Boží vůlí. Ale pak se něco stalo. Bůh chtěl, aby ho Adam miloval, ale milovat můžeš jen ze svobodného rozhodnutí, jinak to není láska. Dal Adamovi svobodu rozhodnout se. Představ si, kdyby takovou svobodu dostaly ty stromy. Některé by se určitě rozhodly jednat podle svého, osvobodit se. Začaly by růst obloukem korunami do země, všelijak by se kroutily, přetlačovaly navzájem, zkoušely by vytahovat kořeny z hlíny.*
- *A potřebovaly by terapie, uchechtl se rocker Pepa.*
- *Přesně! souhlasil nadšeně Bowie. – Deformace pochází ze svobody. Jakmile se člověk začne chtít rozhodovat sám podle sebe, najde si k tomu stovky důvodů a pravd, ale výsledkem je pokřivení.*
- *Stromy znají jedinou pravdu a nemají jinou možnost. Proto jsou správné a nepotřebují terapie. Člověk buďto tu jedinou pravdu zase najde a vzdá se pro lásku k té pravdě svobody rozhodovat, nebo se bude stále osvobozovat k pokřivení. Nebude správný, jak říká písmo - nebude spravedlivý. Stromy jsou správné a tedy spravedlivé. To je totiž původní význam pojmu spravedlnost a...*
- Do nádvoří zámku se vřítilo bílé dukáto s nezaměnitelným logem TV NOVA na kapotě. Zastavilo a okamžitě se z něho vyrojili hoši s bobulemi mikrofonů na dlouhých tyčích.*
- *Pánové, já se loučím, vyklepal jsem rychle a v panice nedokouřenou lulku. – Ještě se uvidíme někde u výslechu. U tohohle já být nemusím.*

Terapeutům se můj příběh líbil a přečetli si ho s chutí. Měli vlastně jen jednu jedinou starost, sice, abych ho nedej Bůh, nezveřejnil a nevydal ještě za jejich života. Hlavní terapeut PhDr. Leoš Horák, fenomenolog a existencialista, se ale po několika letech stal věřícím křesťanem.

Nu a na podzim roku 2005 vznikl třetí z řady případů detektiva Twodance, tentokrát zaměřený na sféru sociální práce ve velkém městě. Patrně šlo o mé nekonečné zhnusení nad novým Zákonem o sociálních službách. Tam kde se pracuje s lidmi, automaticky naskakuje motiv krysařovy flétny a líbivých melodií, které odvedou nakonec celou společnost do zkázy. Něco o tom vím, neboť tou dobou jsem již devátým rokem vedl organizaci, která se sociální prací zabývala a balancovala na hraně nebezpečí. Tak tedy **Agentura Hammeln:**

Začínal jsem mít velmi nepříjemný pocit loutky vedené na provázcích.

- *Dobrá, ale co váš spolustraník inženýr Ruml? Ten pán se dopouští věcí, které jsou za hranici zákona. Ten pán se nyní evidentně pokouší ovlivnit výsledky vyšetřování. Ten pán se schovává za křesťanskými ideály a záměrně vede společnost k celkové destrukci a anarchii. Budete ho chránit, protože je to člen vaší strany?*
- *Budu ho chránit a uchráním ho, ujistil mne klidně a věcně, což mi způsobilo téměř fyzickou bolest.*
- Jako by mne kopl kůň do žaludku.*
- *Budu ho chránit, nikoliv pro to, že je členem strany, ale proto, že protože je to náš nástroj.*
- *Co prosím? Koho, váš?!*

Odklepl dvoucentimetrový suk popela a zahleděl se kamsi daleko skrze mne a skrze stěny kamrlíku.

- Dobře mne poslouchejte. Řekl jsem vám už na začátku, že poutníci a volná krajina, pro mne znamenají mnohem více, než jakkoliv výnosný chov dobytka, ohrady a pastevecká hůl. Bohužel žijeme ve světě dostatku, ve světě přebytku a všestranného zajišťování se proti změnám. Nedá se natrvalo zabránit stavbě ohrad a nedá se zabránit ani tomu, aby se ze svobodných lidí stávala stáda. Lidé k tomu totiž přirozeně tíhnou. Již jste pochopil, že jsou tak stvořeni. Tíhnou k podřízenosti a služebnosti nějakému pánu, tíhnou k závislosti a tíhnou k zajištěnému bezpečí a dostatku ráje. I když evropské lidstvo zbavilo katolickou církev společenského vlivu a mocenských nástrojů, neznamená to ještě, že přestalo usilovat o dosažení ráje. Říká se tomu různě, lidská práva, svoboda, humanita, liberalismus, rovnost a podobně, ale slova již dávno nesouvisí s významy a dají se nalepit na cokoliv. Faktem zůstává, že tahle cesta vede do pekla, vede k tomu, že přestaneme hledat svého skutečného Pána, spokojíme se s kdejakým náhradním pánem, přestaneme si klást otázky a staneme se zvěří. Bez úhelného kamene Kristova utrpení, bez dějin spásy a božského projektu s člověkem, se pro nás svět stane blábolem, kaleidoskopem vzájemně nesouvisejících fragmentů. Přestaneme světu a sobě samým rozumět v souvislostech. Zbude tu jen strach, nejistota, podněty a reakce, počitky, pudy, instinkty a emoce. Věci došly tak daleko, že stáda přestala naslouchat argumentům a důkazům. Nelze nikoho přesvědčovat, protože jediné bezpečí a jedinou srozumitelnou alternativu existence už skýtá právě jen stádo. Je to živelná a neodvratná masová cesta ke zkáze, k degeneraci lidství, je to vítězství d'ábla a otce lži. Výjimku představují malé skupinky lidí, mezi nimi i poutníci.

- Dobrá, ale Ruml není poutník, nebo snad je?

- Nepřerušujte mne, prosím, mávl velitelsky rukou. – Ruml je nástroj vypěstovaný ke zničení ohrad a stád, jak jsem řekl.

- Ale vždyť on právě ty ohrady buduje, pomáhá ze svobodných lidí dělat stáda.

Koukolík zavrtěl hlavou.

- On je cosi jako katalyzátor, Jen celý proces urychluje, když už se mu nemůžeme vyhnout, když už jím musíme projít. V příslušných archivech byste zjistil, jak to s ním bylo. Narodil se tady ve městě, v křesťanské rodině. Jeho strýc byl farářem u Svatého Jakuba. Vychovávali ho k tomu, aby miloval svého bližního, aby odpouštěl nepřátelům, vyrostl v atmosféře lásky a péče, chráněn před skutečným světem. Učili ho mluvit pravdu vždycky a všude. Jeho rodiče a příbuzní tak také jednali. Byli natolik důslední, že se velmi brzy dostali do konfliktu s režimem. Jednoho krásného dne zatkli strýce a zavřeli kostel. Hned nato zatkli i jeho otce. Zemřel při výslechu. Malého Rumla v sedmi letech odebrali matce a dali ho na převýchovu do dětského domova. Přizpůsobil se, přežil, ale nezapomněl. Zjistil, že strýce i jeho otce udali někteří velmi důvěrní přátelé, spoluvěřící všeobecně považovaní za dobré křesťany a ti pak také proti nim svědčili před soudem. Byly to krysy. Od té chvíle se o krysy začal zajímat. Studoval jejich chování, myšlení, touhy a ambice. Během dospívání zkoušel charaktery lidí okolo sebe a stále více zjišťoval, že krysy jsou milióny, že naše města, celá země, je jimi zamořena, že krysou je tady téměř každý až na vzácné výjimky. Přišla revoluce, režim padl a mladý Ruml už věděl o krysách všechno. Všiml si, že existují sny, podvědomá tíhnutí a tendence, zkrátka a jednoduše existují melodie, které se krysám zdají být natolik krásné a vábivé, že jim neodolají, že když je jen zaslechnou, jdou za nimi jako omámené. Naučil se ty líbezné melodie o pozemském ráji pískat a získal moc nad krysami.

- Takže Krysař! Připomněl jsem si nahlas poznání z předchozího večera.

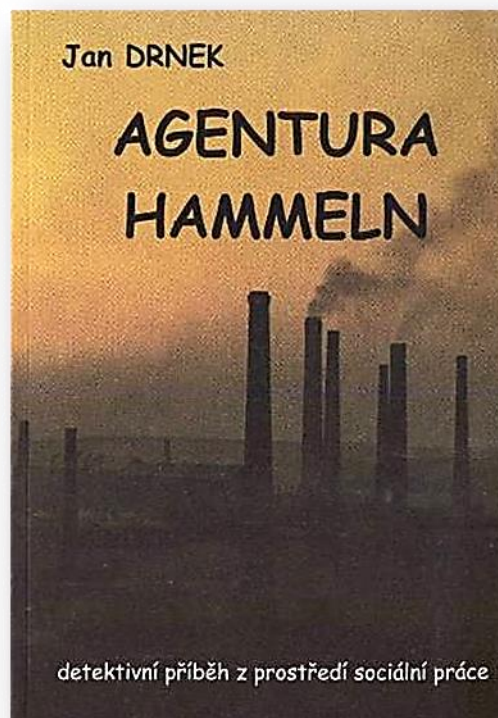
- Ano, Krysař, potvrdil Koukolík. – Všimli jsme si ho krátce poté, kdy začal dělat ředitele protidrogového centra. Hned jakmile začal realizovat své programy zajišťování veškerých myslitelných potřeb feťáků. Vystavili jsme ho některým zkouškám a ověřili si, že co dělá, nedělá jen pro kariéru, ačkoliv to tak vypadá. Nedělá to ani z nějakého slepého dogmatismu, je nad věcí. Je chladný a rafinovaný, rozhazuje a tká sítě jako pavouk, protože jde o jeho přirozenost. A není sám. Takových Krysařů jsou stovky, možná tisíce v téhle zemi a my o nich víme. Jsou už ve vládě,

na ministerstvech, v armádě, u policie a ve všech institucích, k nerozeznání promíchaní s obyčejnými kariéristy, pastevci, řezníky a dojiči. Skvěle se maskují a ladí své píšťaly do jedné, té neúčinnější tóniny. Pro Krysaře jsou krysy tím, co my poutníci nazýváme stádem. Líbezná melodie zní rok od roku silněji a svůdněji. Až se jednoho dne dají tací Rumlové na pochod, všechny krysy je budou následovat kamkoliv, zcela určitě do záhuby.

- Rozumím, svěřil jsem hlavu. – Zůstanou jen ti, kdo jsou proti líbezné melodii zpívající o ráji na zemi imunní. Ti kdo vyzývají skutečného Pána a poutníci, kteří za ním putují. Zůstanou pokorní hledači, kteří se nebojí kamení, bláta na cestách, deště a mrazu, námahy a bolesti.

- Bravo, potvrdil Koukolík. – Země patří jim. Tohle jste vy měl pochopit a vy jste to pochopil. Stopař odvedl skvělou práci. Bez tohoto pochopení byste vraha a především pravdu, nikdy nenašel. Ted' věřím, že ho najdete. V tom vás budu stále podporovat, ale Rumla před vámi ochráním.

Agenturu Hammeln vydalo občanské sdružení STREET v roce 2009, tehdy, kdy jsme již se sociální prací pro město končili. Jistý vlivný muž mne prý chtěl kvůli jedné z postav žalovat, protože se domníval, že má karikovat jeho samého. Ale rozmluvili mu to. Nebyl žádný důkaz, že jsem onou postavou myslel právě jeho maličkost. Navíc mu vysvětlili, že by mi takovou žalobou vyrobil skvělou reklamu.

Pro Perutáky, křesťany, trampy, monarchisty a další skupiny lidí jsem byl nyní člověkem, který píše o nás – o nich, a hrdě se ke mně i k mým knihám hlásili. Byl jsem tím, kdo se postaral, aby to, co jsme ve světě dělali, chtěli a prožívali, nikdy nezaniklo. Dalo se to ukázat dětem i vnukům a říci – Tohle jsme byli my.

Za císaře pána...

Kde se vzala v mé hlavě monarchistická idea, je trochu záhadou. Má rodinná výchova byla vlastenecky čechoslovakistická a moji předkové byli dělníci (ateisté) tradičně volící sociální demokraty (před rokem 1948). Jak trampské, tak undergroundové mládí se odehrávalo v prostředí veskrze liberálních idejí. Z dnešního pohledu se mi dokonce zdá, že jsme byli tehdy vlastně levičáci, zatímco tuhý autoritativní socialistický režim trvající na autoritách a disciplíně se projevoval konzervativně. Pan král pro mne byl postavou z pohádek, legionáři hrdinové a 28. říjen 1918 velkým dnem.

Při psaní Žab v mlíku, původně vlastenecky laděné epopeje, začaly mé iluze o idylických časech první republiky brát za své. Téma vyžadovalo poctivost v přístupu k informacím a zdrojům, vylučovalo předpojatost a předporozumění. A informace, které jsem se snažil získávat nestranně, začaly náhle ukazovat úplně jiný obraz první republiky, než jaký předváděli národovci a komunisté. Naopak, do popředí vystupovaly jasné dějové linky, spojnice mezi dnešním marasmem a tehdejším pohrdáním tisíciletým českým státním právem. Začal jsem přemýšlet o tom, co je vlastně zákon, správnost a spravedlnost, svoboda a nezávislost, obec

a věci veřejné, legalita a legitimita, kde se bere a jak se uplatňuje moc, jaký je vztah mezi mocí a službou, jakou úlohu hrají v historii lidstva peníze a jak se mají k moci. Stejně naléhavě, jako jsem pocíťoval tlak rozpadající se tisícileté civilizace, cítil jsem nutnost vše znovu promyslet z doposud neuvažovaných úhlů. Všechny dostupné politické systémy a ideje mi začaly připadat jako budík, který se rozbil, byl opraven a stejně netikal. Vždy tu k sobě pasovala nějaká kolečka a jinde jiná kolečka nepasovala. Zvenku to vypadalo dobře, ale budík současné společnosti netikal a nebudil.

Jednoho letního dne v roce 2004 jsem oslavoval jakési výročí a mírně podroušený úplně náhodou zabloudil na internetovou stránku Koruny České, monarchistické strany Čech, Moravy a Slezska. Po přečtení několika bodů programu náhle, jako kouzlem, zapadla všechna kolečka do sebe a budík se roztikal.

Pochopil jsem, kdo je konzervativec. Ne zpátečník, který se snaží zadržet běh času a vývoj, ale ten, kdo všechno co promýšlí, vztahuje k absolutnímu horizontu, k Bohu jako k jediné jistotě, jako k jasnému univerzálnímu měřítku, ke králi králů. Deus – Rex – Patria. Víra, dobrá služba, důvod k životu v lásce a ve slušnosti, důvod starat se o svět kolem sebe. Být věřící, služebník království, služebník vlasti, být konzervativec, křesťan, monarchista a legitimista v jediné osobě, v jasné souvislosti a harmonii. Monarchie se pro mne stále více stávala logickým průmětem křesťanství do politiky.

Nebylo to tak silné, jako konverze k víře, ale bylo to ohromující náhlé porozumění řeči, významu pojmů, které člověk užíval úplně špatně a falešně, porozumění dějinám a jejich aspektům i jejich celku. Potřeboval jsem důvod k tomu, abych celý svůj nový myšlenkový svět prověřil a znovu promyslel ze svého nového pohledu. Nejlépe studiem materiálů a psaním nové mystifikace. Jak se nejlépe vypořádat s tím, co se dnes z Čechů stalo a jak najít ona zlomová místa, kde jsme jako národ sešli ze správné cesty? Měřítka už jsem měl, ještě provést náročná měření.

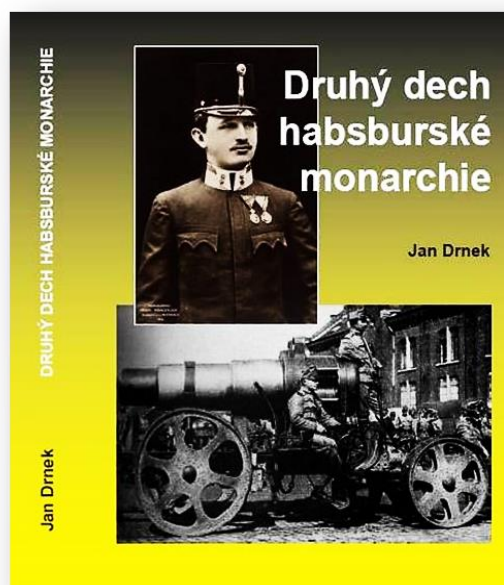
V letech 2004 – 2006 vznikala další historická mystifikace s pracovním názvem Kladivo na Habsburka. Přítel Jirka Kovařík, který psal napoleonskou historii, mi doporučil velmi solidního nakladatele pana Rybníčka a jeho AKCENT Třebíč. Panu Rybníčkovu se rukopis líbil a začala práce na vydání knihy. Vše šlo ráz na ráz a bylo vidět, že nyní se s textem skutečně pracuje. V listopadu 2007, současně s vydáním *Žab v mlíku*, vyšla i druhá mystifikace – **Druhý dech habsburské monarchie (jak český národ zachránil monarchii a jeho vojska vítězně prošla Sibiří tam a zpět)**.

Akcent si dal záležet jak na korekturách, tak i na obálce knihy a mělo velký význam, že *Druhý dech* vyšel ve stejnou chvíli jako *Žáby v mlíku*. Kontrast obou publikací přiměl pana Drtinu v *Našem vojsku*, aby se trochu chytil za nos.

Toto je ukázka:

28. říjen 1918 – Praha

Rozjásanou Prahou plnou červenobílých praporů pochodoval ve vyrovnaných řadách slavnostním krokem 35. pěší plzeňský pluk vracející se z jižní fronty domů. Za infanterií se řadily sevřené řady sokolstva v krojích vedené předsedou Schneiderem. Setník Rošický, profesor taktiky, řadil poblíž nádraží Františka Josefa I. žáky pražské kadetky ve slavnostních uniformách.

Spontánní veselí ovládlo Prahu již od časného rána poté, kdy večer předchozího dne dorazila z Vídně zpráva o tom, že hrabě Andrászy podepsal mírovou smlouvu se spojenci. Rakousko, až na nějaké válečné reparace, bylo z války venku. Za minutu dvanáct, v nejvyšší čas. Rakousko nemusí sdílet osud Německa. Ráno se okolo kaváren a v centru města začali shlukovat lidé předčítající nahlas tu zprávu z ranních novin. Objevily se první prapory a vypukla spontánní veselice. O několik hodin tím Praha předběhla hlasování Reichsrattu o schválení nové říšské ústavy. Z důvodu zasedání dolní komory parlamentu chyběli na balkónu Melantrichu proměněném národními socialisty ve slavnostní tribunu, nejvýznamnější čeští politikové, zástupci stran a zároveň hlasující poslanci.

Generál Kestřánek, velitel pražské vojenské posádky se ušklíbl, když v krojovaných zástupech jásajícího obyvatelstva spatřil nesené portréty doktora Masaryka a doktora Beneše. Zasahovat proti takovým, ještě nedávno nepředstavitelným výstřelkům, však nemělo smyslu. Pokud bude ústava schválena, tihle lidé budou amnestováni a navrátí se domů. V takovém případě je téměř jisté, kdo se stane ministerským předsedou první vlády českého království. Pokud však ústava schválena nebude... Na takovou eventualitu nechtěl generál Kestřánek ani pomyslet Hrabě Thun, poslední císařský místodržitel v Čechách, stojící na balkónu vedle generála, se domníval, že v takovém případě vznikne velmi nebezpečná situace. V takovém případě by mohlo dojít v Praze k rozsáhlému lidovému vzbouření. Z toho důvodu se také vojáci pražské posádky, většinou jednotky z Uher, nezúčastnili slavnostního vojenského pochodu. Na letenské pláni nad městem stála připravena dělostřelecká baterie a hrabě Thun doufal, že bude použita k odpálení slavnostní salvy na počest vyhlášení ústavy a nikoliv k potlačování rebelie. Přítomnost 35. pluku ve městě se z tohoto úhlu pohledu jevila jako nebezpečná a generál Kestřánek si od hlavního stanu vymohl příkaz, aby se tito, většinou čeští vojáci, ihned po ukončení přehlídky přepravili železnicí do domovské plzeňské posádky a byli k dispozici pro případ očekávané vzpoury sudetských německých oblastí.

- Co se teď asi děje v Egeru či Karlsbadu? Otázal se hrabě Thun, jakoby četl Kestřánkovy myšlenky.

- Zatím vyčkávají. Dít se začne, až bude-li ústava skutečně vyhlášena. Myslím, že naši Němci vůbec nepochopili situaci. Ignorují fakta. Německo je v koncích a Vilémovi vyjednávači urychleně jednájí o míru. Bude podepsán v nejbližších týdnech a tihle sudetendeutsche si stále myslí, že Vilém vyšle své divize, aby provedly anchluss.

- Myslím, že se přesto pokusí o oddělení od království, zasmušil se hrabě Thun. – Je to de facto vlastizrada, ale nemáme zde ještě dostatek vojska, abychom jim v tom zabránili. Budeme muset ta území postupně obsazovat a znovu připojovat k říši, jak se budou vracet české pluky z italské fronty a to nepřinese do budoucna nic dobrého.

- Jsou němečtější než Němci, kývl generál Kestřánek. – Německo se ocitá na pokraji komunistické revoluce. Vypadá to, že císař Vilém uprchne do exilu. Německo bude republikou, pokud to dobře dopadne. Berlín přijde o mnohá území. Nejen o Alsasko-Lotrinsko, ale také o Poznaňsko, o Gdaňsk ve prospěch Poláků. Německo bude nyní na dlouhou dobu oslabeno.

Na balkón se dostavil policejní prezident Kunz.

- Vše je připraveno, ale kéž bychom nemuseli...

- Vím jak zvládnout rebelii bez násilí, otočil se hrabě Thun na policejního prezidenta. – Zajistěte, aby byly připraveny orchestry. Všechny orchestry v Praze. Kdyby hlasování ve Vídni nedopadlo, vyšlete je do ulic. Ať hrají, ať se tančí a pochoduje stále do kola, do vyčerpání. Ať hrají české národní, taneční a všechny melodie, které je napadnou. Kdyby hlasování nevyšlo, ať nehrají německé písně. A kdyby hlasování vyšlo, vyšlete je do ulic také...

Po druhé hodině odpoledne vystoupil na balkón generál Zanantini.

- Pánové, přišla depeše z Vídně. Je to dobré, federalizační ústava je schválena. Vyhláste to ihned. Za deset minut zazní dělové salvy, tak ať si Pražané nemyslí, že na ně znovu přitáhl Windischgrätz.

Postavy na balkónu splaskly úlevou.

Po vyhlášení nové ústavy se oslavy v Praze změnilly v hotové šílenství. Černožluté rakouské prapory se mísily v davu s červenobílými českými, na uniformách četníků a vojáků se objevily červenobílé mašličky zastrkané za odznaky rakouských orlíčků. Vše vířilo v neuvěřitelném, téměř maškarním reji. U barokního sloupu panny Marie na Staroměstském náměstí se tísnil, okolo Vavro Šrobára hlouček zamklých Slováků. Bolestný výraz jejich obličejů ostře kontrastoval s nespoutaným národním veselím Čechů. Na Letné zazněly dělové salvy na počest obnovení samostatnosti českého království pod ochranou habsburského arcidomu. Dav ztichl a zazpíval neoficiální českou hymnu Kde domov můj. Ihned poté zazněla hymna císařská a veselí pokračovalo do nočních hodin.

V mém osobním životě se také děly změny. Děti odrostly a vylétaly z hnízda, naštěstí zůstávali přátelé a z rodin kamarádů, kteří se mnou jezdili do lesa v mých nácti letech, se pomalu utvářelo pevné široké společenství, jakási větší rodina spojená nyní i křesťanskou vírou. Byli tu lidé, kteří dokázali stejně tak postavit dům, pěstovat brambory a opravit střechu i elektrické vedení, jako zaníceně diskutovat o problematice univerzálií či o chybách novokantovství, lidé prošlí politickými funkcemi i věční outsiděři, lidé ve společné modlitbě, lidé schopní dát dohromady kapelu, zpívat a hrát jako o život, dobrovolně lpět na pravidlech a přitom být maximálně svobodní. Na toto pevné konzervativní jádro se vázaly další skupiny a okruhy, jako byli monarchističtí či církevní přátelé, kulturní okruhy nebo historicko-vojenské tradiční jednotky. Já sám jsem oblékl rakouský mundúr a stal se členem KVH slavného plzeňského 35. pěšího pluku.

Psychoterapeutický výcvik a zejména můj Pán nahoře mne přece jen osvobodil od nejhoršího mizogynství a v roce 2006 jsem se seznámil s budoucí druhou ženou Magdou. V roce 2009, v téměř padesáti letech jsme přijali svátost manželství a uspořádali obrovskou svatbu, na níž jen kytaristé hráli 17 hodin bez přestávky. Tak či onak, začínali jsme stárnout.

V roce 2008 jsem se stal na 4 roky hejtmanem Koruny České pro českou zemi, členem předsednictva strany, a téhož roku jsem, pro informovanost ve straně vymyslel internetový měsíčník **Monarchistický Zpravodaj**, který jsem tvořil a redakčně vedl až do roku 2020. Celkem jsem vydal přes 80 čísel s mnoha mými články a úvahami. *Zpravodaj* se, podle občasných ohlasů, šířil živelně po nesčetných větvích a cestách a měl stále větší a větší potenciál. V roce 2015 více, než 10 000 adres. Pro mne znamenal určité omezení, protože se jednalo o médium politické strany, ne o můj osobní nástroj. Jedním z úkolů *Zpravodaje* bylo držet oficiální stranickou názorovou a ideovou linii. Dokud jsem se cítil být ideologem monarchistické strany, neznamenalo to pro mne problém. V roce 2020 nastala doba, kdy jsem byl nucen zaujímat vlastní občanské postoje. Tehdy jsem výrobu *Zpravodaje* ukončil, abych předešel pokušení používat jej jako svůj osobní nástroj k ovlivňování jiných. Nebylo to mé médium.

Monarchistický zpravodaj

Zpravodaj Koruny České
(monarchistické strany Čech,
Moravy a Slezska)

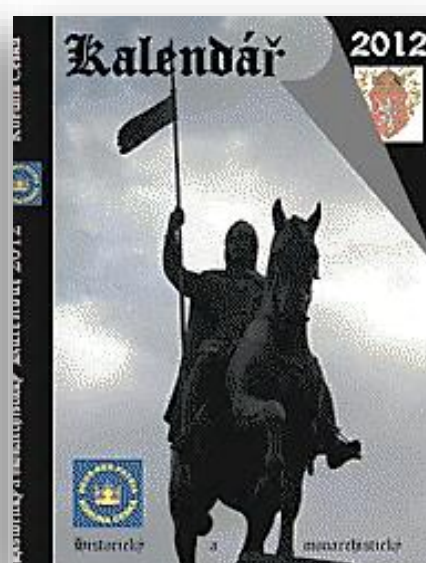
Číslo 64/2015

DEUS * REX * PATRIA

Řečníkem na Generálním sněmu Koruny České. A členem předsednictva. Vlevo předseda strany Václav Srb.

Pro Korunu Českou jsem vymyslel ještě každoročně vydávaný **Historický kalendář**, vytvářený ve stylu dřívějších spolkových ročenek. Od každého ze tří vydaných ročníků (**2010, 2011 a 2012**) se prodalo několik set kusů. V prvním ročníku vyšla jako čtenářská příloha má studie Dějiny české státnosti, ve druhém historická mystifikace Maxmilián a ve třetím, výběr z doposud vydaných čísel Zpravodaje.

Kalendáře, *Monarchistický zpravodaj* i vydávání knih značně umocňovaly mou schopnost šířit myšlenky. Vychovatel ve mně jásal, ale trochu mne drtila tíha zodpovědnosti za to, co šířím a většinou dosti přesvědčivě. Nikdy jsem nebyl politický agitátor. Nechci lidi jen nadchnout, ale přesvědčit. Řídím se veršem z písně Boba Dylana – *Co je dnes pomalé, bude zítra pevné*. Mám úplně jinou představu o úspěchu, než ti, kdo chtějí být pouze zvoleni do funkcí.

Už kdysi velmi dávno jsem zjistil, že když je člověk tělesně a fyzicky v dobré kondici, když tělo koná různé hrdinské činy, když člověku nevadí počasí, fyzicky pracuje, běhá a chodí velké vzdálenosti, je i v umění a v psaní mnohem odvážnější a nebojí se na plnou hubu napsat a popsat věci, které by ustrašenec nenapsal nebo by je opatrnicky zabalil do nějaké korektnější podoby. Stále jsme jezdili na vandry, když to šlo, a často s dětmi, které rostly jako z vody. Utvářela se velká společnost převážně křesťanských rodin, která si začala říkat Tukani (podle oblíbené nadávky).

Tukani pohromadě. Bourání starého campu Vánočky (v lesích u Blatna) a oslava Shortyho 49. narozenin. Zprava Míra Svoboda, Vokoun (Petr Náhlík), Žebroun (Franta Zyka), Shorty (Josef Štogr), za ním Jarmila, já. 2006.

K Tukanům patřil i můj literární kritik filosof Shorty (Pepa Štogr) z Prahy a z Hlinné s rodinou, můj starý kamarád z Perutě Žumpa (Jarda Hořejší), Žebroun (František Zyka) z Brd, náměstek plzeňského primátora Vokoun (Petr Náhlík), Míra Svoboda, naše kmenová zubařka Rita Chvalová, a mnozí další. Kromě spontánních vandrů a pobytů na barácích někoho z nás se ustálila řada pravidelných akcí opakujících se každý rok. V únoru jsme jezdili na brdský kemp Neskenon zapalovat oheň za kamaráda Houlu, následoval velikonoční duchovní vandr se společnou oslavou vzkříšení Krista, v létě se jezdilo někam do rumunských hor nebo na vodu, na podzim na brdský kemp Teuton a rok končil vánočním třídním vandrem se společnou oslavou Silvestra u někoho na baráku.

Pochopitelně se mezi Tukany psalo a četlo. Shorty psal filosofické knihy, s Mírou zakládali křesťanskou a konzervativní Knihovnu kardinála Berana, Vokoun knihy pilně sbíral a zatařasil jimi celý svůj byt. Já psal to, co jsem psal a ostatní to kupodivu četli.

Staré dluhy

Ani mé detektivní chutě neusnuly. Ačkoliv se mi v tomto žánru nedařilo a dodnes nepodařilo najít vydavatele, detektivky mne začaly nesmírně bavit. Psal jsem je zřejmě jako kompenzaci k obsáhlým historickým a historicko-mystifikačním projektům, které vyžadovaly soustředění, studium velkého množství materiálů, jeho analýzu a smysluplnou syntézu do nových celků. Detektivka mi šla stále lehce a takřka v jediném zátahu, poskytovala mi prostor pro svižný příběh okořeněný humorem a také pro nějakou tu angažovanou druhou či třetí rovinu.

Detektivka byla pro mne vždy zároveň pátráním samým. Nikdy jsem nepostupoval tak, že bych si nejprve rozvrhl osnovu, kapitoly a pak vyplňoval kostru masem. Mé detektivky vznikají tak, že se něco stane, nejspíše zločin nebo záhada. Já jsem pak oním detektivem, který pátrá. Nikdy předem nevím, jak to dopadne a neznám vraha ani rozuzlení, které mne vždy znovu překvapí. Je to způsob, jak si příběh sám užít, a zároveň, již při psaní jej vidět očima čtenáře, klást si stejné otázky a zkoušet stejné hypotézy, jaké napadnou i čtenáře. Já sám v roli své hlavní postavy vycházím ze zabezpečené současnosti do neznáma a tápu do tmy. Můj detektiv si umí sám poradit a pomoci jen do určité míry. Aby dospěl k cíli a odhalil pravdu, musí být veden tak, jako i já toužím být veden tím, kdo ví vše.

Již kolem přelomu tisíciletí jsem nějak cítil, že se Škodovkou ještě není konec, že jsem se s ní ještě po svém nevyrovnal a nezúčtoval. Byla zde ona doposud nezmapovaná kapitola mého působení v Kanceláři Generálního ředitele a byla zde skříň plná materiálů, které jsem si tehdy odnesl domů. Napadlo mne, využít postavy z románu Kronika Ligy černých jezdců (který se odehrává ve velké fabrice) a ukázat je čtenářům po dvaceti letech, čímž mohl vzniknout docela zajímavý kontrast a zároveň zde byla jakási kontinuita. Od začátku mi bylo jasné, že nemohu prostě jen popisovat svou kariéru tiskového mluvčího. Muselo to mít švih, vtip, spád a gradaci, tedy muselo jít o detektivní příběh. Škodovka mohla poskytnout bizarní a někdy i humorné kulisy zločinu a jeho vyšetřování. Tak vznikla postava soukromého detektiva, který je svými kamarády v nejvyšším vedení koncernu po revoluci najat na vyšetřování choulostivých případů, jaké by mohly na vedení vrhnout špatné světlo. Jako krytí mu slouží nově ustavená funkce tiskového mluvčího. Hrdina pochopitelně brzy zjistí, že bude muset se stejnou opravdovostí zastoupit a naplnit obě funkce. Vznikla svérázná dvojice vyšetřovatelů (Volf a jeho gorila Bárta alias Tvrďák), kteří se znali ze starých dýmajících normalizačních časů na dílnách i v lesích. Vznikl tak první příběh **Tajemství generálova kufříku**. Protože jsem potřeboval popsat i pokračování a závěr své kariéry v nejvyšších sférách podniku, navázal záhy příběh **Šrouby v hlavě**.

Zde jsou ukázky z obou příběhů:

- *Moment. To světlo! zastavil jsem se.*
  - *To je tady pořád, už celý roky, ukázal Tvrďák na reflektor. – Co je s ním.*
  - *Ne, tohle světlo nemyslím. Pojd' zpátky.*
- Vrátili jsme se do šera před vrátnicí.*
- *Támhle to okno.*
  - *Svítlí a co? nechápal můj zbedněný Wattson.*
  - *Ale kde svítí? To je přece patro naší kanceláře a kancelář generála se všemi místnostmi zabírá celej tenhle konec baráku, a pokud vím, my dva jsme poslední, kdo jsou dneska v práci. Před chvílí jsme procházeli všechny místnosti a určitě jsme všude zhasli.*
  - *A do prdele! vydechl Tvrďák. – Ty seš vážně detektiv. V těch místech ale není žádná kancelář, tam jsou jen kamrlíky pro uklízečku.*
- Něco šíleného mne napadlo. Vrátil jsem se pod lampu u vrátnice a vzal Tvrďákovi z ruky notes s nákresy všech tří stěn budovy.*
- *Podívej. Tohle je severní strana do ulice. Poslední okna u rohu baráku patří zasedačce a končí až těsně u rohu. Teď se mrkni na jižní stranu baráku a počítej okna od chodby před lítačkami. Plošina, to je tohle veliký šestidílný okno. Pak tady máme směrem doprava jedno okno Frantovy kanceláře, dál jedno okno u kuchyňky, dvě okna sekretariátu a jedno okno generálovy kanceláře. Ale co je tady?*
- Tvrďák zíral na můj prst jako uhranutý.*
- *Do hajzlu, ty máš pravdu. Od generálova okna zbejvá ještě pár metrů volný zdi a tak velká jeho kancelář není. Přece ji znám zevnitř. To okno je v generálově kanceláři přesně uprostřed*

zdi. Vždycky jsem byl na tom, že generálovo kancl končí až u rohu baráku, ale ta volná zed'... tam musí být ještě jedna docela velká místnost s oknem nad vrátnici! To přece... to snad není možný?!

Obešli jsme barák ještě k vrátnici na východní stranu a počítali od severu k jihu.

- Dvě okna zasedačky, zhasnuto. Jedno úzký okno má kamrlík uklízečky, zhasnuto.
- A jedno okno neznámé místnosti, rozsvíceno, doplnil jsem počty úplně vyšínutého rozvědčíka. – Když se podíváš na ten kus volný zdi za generálovým oknem, vyjde ti, že tam je rohová cimra s jedním oknem na východní stranu, asi tak šestkrát čtyři metry, což je poměrně dost. A navíc v ní někdo právě teď svítí.

Jako na povel jsme se rozběhli dovnitř do budovy a brali schody nahoru po třech. Tvrďák málem vyrazil sklo u obou křídel lítaček a mne napadlo, že musím později zkontrolovat, jestli se sklem také někdo nemanipuloval, aby se dostal dovnitř. Stanuli jsme jako u vytržení na konci chodby a před námi byly jen dvoje dveře. Kamrlík uklízečky a zasedací místnost. Žádné třetí dveře od záhadné rohové světnice se zde nekonaly. Podle onoho svítícího okna měly být vpravo od dveří kamrlíku pro uklízečku ještě jedny dveře, ale půl metru od dveří kamrlíku byl roh chodby. Tvrďák zachrastil mocným svazkem a vrhl se skrze sekretariát do generálovy kanceláře. V její zadní stěně, směrem k rohu baráku se nenacházela ani puklina, ani škvírka, kterou by se protáhla moucha. Zkrátka nic. V rohu baráku ve druhém patře zřejmě byla místnost, do které nevedly žádné dveře, a přesto v ní kdosi právě svítí. Pravděpodobně bílá paní, nebo nějaký úspěšný kapitalistický ředitel, kterého tam bolševik zazdil v padesátých letech za trest a on nás nyní strašil. Pak mi to došlo.

- Odemkni ten kumbál pro uklízečku.

Tvrďák se nedohadoval a učinil tak. Byl vyděšený víc než já, protože já tady byl teprve druhý den a odhalil jsem utajenou místnost, o které zbytek osazenstva v čele s generálem a jeho experty nevěděli nic ani za dva a půl měsíce. Dokonce i policejním vyšetřovatelům, kteří tu prohledávali všechno opravdu důkladně, její existence zůstala utajena. Teprve já, soukromé očko obdařené zvláštním pozorovacím talentem...

- No to mě podrž!

Tvrďák odemkl dveře kamrlíku, rozsvítil a zíral dovnitř. Na první pohled nic. Jen malá místnůstka metr na půl druhého metru s oknem na východní stranu. Kromě košťat, kbelíků, hadrů a láhví se saponáty tady byl na pravé boční stěně závěs a... A za ním ještě jedny dveře, hned vedle těch od kamrlíku, v nichž jsme se my dva tlačili.

- Ustup a buď ve střehu, poradil mi.

Sám rozkročil nohy a došlápl na špičky, připraven uskočit v mžiku stranou. Před tím si vyhrnul rukávy a položil pravou ruku na kliku. Pak stiskl a zprudka zabral. Nebylo zamčeno. Tvrďák škulb dveřmi doširoka s takovou vehemencí, že je málem vyvrátil z pantů, způsobil tlakovou vlnu, která mne skoro odfoukla a v kamrlíku se poroučela dvě košťata přes plechové kbelíky, což způsobilo dramatický randál. Pak se uvolnil, celý zvald, otočil hlavu a spočinul na mne zoufale bezradným pohledem.

V místnosti šestkrát čtyři metry se pohyboval malý bělovlasý mužík okolo velkého stolu, který rozměry zhruba čtyřikrát tři metry zabíral celý střed prostoru. Na stole spočíval obrovský, dokonalý a do nejjemnějších detailů zpracovaný model Škodovky protkaný kolejištěm dětské železnice modelu TT.

Stařík, svírající v pinzetě jakousi špejli, se udiveně a bez sebemenší známky překvapení ohlédl a nadzdvihl si brýle.

- Ano, prosím? Dobré odpoledne, přejete si?

Tvrďák musel pár vteřin lapat po dechu, než se vzmohl na vykoktání první nezbytné otázky.

- Kdo...kdo jste? Co tady děláte? A co je tohle? ukázal rozmáchlým gestem na obří model.

- Pěnička, představil se chlapík. Doktor Pěnička. Historik. Potřebovali jste něco?

Tvrďák byl natolik mimo sebe, že by byl komunikaci nezvládl. Odstrčil jsem ho stranou a ujal se hovoru sám.

- Promiňte, nezlobte se, pane doktore. My jsme zaměstnanci kanceláře generálního ředitele a tohle je součást kanceláře generálního ředitele. Proto se ptáme, kdo jste vy a co je tohle?

- Vy jste noví zaměstnanci? Vás ještě neznám, svraštil doktor Pěnička obočí a natáhl ke mně ruku. – Já jsem starý zaměstnanec kanceláře generálního ředitele. Jsem historik Škodovky a už dvanáct let dělám na modelu podniku. Jenže ho musím pořád předělávat. Oni tady stále něco staví nebo zase bourají a já to pak musím změnit i tady v modelu. Tak mám pocit, že s tím snad nebudu nikdy hotov.

Ne, nemohl jsem se smát. Vysmál jsem se až v kanceláři u Tvrďáka. Nahlas a dlouho, tak, že mi tekly slzy. Škodovský historik doktor Vladimír Pěnička přežil ve své kanceláři čtyři škodovské ředitele a jejich sekretariáty. Přežil zde i sametovou revoluci a o závažných společenských událostech snad pouze cosi tušil. Byl cele zaujat svou nikdy nekončící prací na mistrovském modelu fabriky, úkolem, který mu kdysi před mnoha léty zadal některý zapomenutý ředitel. Pěnička se vůbec neskrýval. Chodil zcela normálně do své kanceláře, téměř každý den procházel chodbou za lítačkami. Kdokoliv z nových zaměstnanců ho viděl, považoval jej prostě za návštěvníka a nikdy nikoho nenapadlo prověřit starcovu totožnost. Pěnkava od nikoho nic nepotřeboval a tak nikdy nezašel ani do sekretariátu. Ten pozoruhodný muž tady dva a půl měsíce přežíval, aniž by zjistil, že došlo ke změně generálního ředitele. Nikdo z nového personálu, dokonce ani rozvědčík Tvrďák, netušil, že je zde ještě jeden zaměstnanec a jedna kancelář a jeden věčný úkol. Odoráta Pěničku z předchozího osazenstva kanceláře pochopitelně znala, ale protože jí kancléř Kódl nedal ohledně historika žádnou instrukci, nezmínila se o něm, zařadila ho prostě bez řeči na seznam zaměstnanců a posílala mu výplatu poštou domů jako vždycky před tím.

Druhý den jsme Frantu Kódlu málem museli omývat, jakmile mu došly souvislosti.

- To je strašné, přejížděl si dlaněmi přes obličej. – To je děs a hrůza. No řekni. Co já jsem to za kancléře? To je ostuda. Tři měsíce tu mám zaměstnance ve stavu a já o něm nevím. Nevím ani o tom, že existuje ta kancelář. Musí sem přijít detektiv, aby to vypátral. Ale třeba to ještě není všechno. Třeba je tady ještě tajná chodba, nebo skrytá protiletadlová baterie, nebo co já vím!? Třeba je tady ještě deset dalších zaměstnanců ukrytých od starého Škody, nebo třeba ti mladší jen od protektorátu. Některé by bylo asi třeba najít a pohřbít. Jak tohle budu vysvětlovat generálovi, to tedy nevím.

- Tohle se může stát jedině ve Škodovce, usoudil Tvrďák. – Ale to je jen malá a poměrně přehledná kancelář generálního ředitele. Představte si, pánové, kolik takovejch mrtvejch duší musí bejt dole na dílnách a v celý fabrice. Kořím se ti, detektive, a věřím, že jestli někdo vyřeší tenhle případ, tak to budeš ty.

A ještě kousek z příběhu **Šrouby v hlavě**:

Položil jsem před Tvrďáka žlutý karton nalezený před dvěma hodinami na nákladové rampě v bedně s vylámanou dírou. Byla to vlastně malá papírová krabička vystřižená do přesného tvaru, ale ještě nesložená. Byl na ní nápis v azbuce, který říkal, že se jedná o kreativní dětskou hračku MOLODYJ ŠIFROVNIK, na níž se zvláště nadané děti mohou učit základům programování dírkováním. Vysvětlení doplňovala adresa v angličtině: Made in Czechoslovakia, DOMO-METAL. Obrázek šifrovníka, čtvercové destičky s devíti kruhovými otvory a několika dírkovacími střižníky, by tady ve Škodovce spletl jen naprostého pitomce. Navíc šlo zjevně o můj a zároveň Tvrďákův starý a svého času slavný vynález, který kdysi prošel rukama mnoha Škodováků a ne jeden z nich ho měl doma ještě schovaný na památku.

Tvrďák zíral na obrázek rozšířenými zornicemi a jeho obličej prudce měnil barvy.

- Děláš si srandu? Tohle přece není... Hovno šifrovnik. Tohle je přece...

- Jo. Přesně to. Tohle je věc, kterou jsi ty sám v roce 1978 vymyslel a vyrobil prototyp podle mého návrhu a podle předlohy, kterou jsem já sám, osobně, tenkrát v noci ukradl a odšrouboval v noční tramvaji. Nápad Volf, výroba Bárta.
- Obchodní zastoupení a prodej – Vincislav Dobroň, doplnil mne pohotově a procedil slova nenávistně mezi zuby. – Ty myslíš, že tohle ještě nějaký cvoci vyrábějí? Po tolika letech?
- Ne ještě. Už zase.

Hodil do sebe panáka a chvíli jen tak beze slova civěl do stěny. Prožíval totéž, co já před tím. Jako bychom náhle potkali ducha dávno mrtvého kamaráda. Z temných let našeho dospívání se náhle a bez varování vynořilo cosi, co jsme měli za pohřbené a uzavřené, ale ono to znovu ožilo a přihlásilo se to. Ještě nebyl konec, ani po těch všech letech. Řetěz příčin a následků pokračoval a žádal si po nás uzavření, dokončení, vyřešení a snad i usmíření. Dohonilo nás to.

Mým čtenářům se oba příběhy líbily a já náhle pochopil, že ve druhé rovině mi pod rukama vzniká popis celého procesu, jak byla Škodovka postupně rozkradena a privatizována. Chyběla poslední etapa procesu, totiž podvody a spekulace s nově vystavenými akciemi Škodovky. Bylo škoda nedopsat celý triptych. Musel jsem ale udržet své hrdiny v podniku i poté, kdy padl generální ředitel, a my jsme ve skutečnosti museli odejít. Vymyslel jsem jim originální živnost, totiž cestovní kancelář po Škodovce, soukromou firmu na provádění návštěv, exkursí a delegací. V této roli mohli být najati novým privatizačním ředitelem, aby vyšetřili případ: **Muž z budoucnosti**. Celou sérii jsem pak shrnul do celku s názvem **Factory Tour Company**.

Zde je poslední ukázka:

- Ale no tak, mírně bouchl Bečka dlaní o desku stolu. – Vraťme se k věci. Všiml jste si včera při tom vyšetřování, co měl ten mrtvý u sebe? Co měl v kapse?
- Všechno ne, ale válela se tam propisovačka a čouhal mu z kapsy výtisk Škodováka, myslím.
- Správně, rozzářil se Bečka. – Byl to tenhle výtisk. Získal jsem od kriminálky kopii. Podívejte se na ni.

Tučná, buclatá, ale hrubá ruka mi přes stůl přisunula dvě okopírované stránky.

Byly to stránky běžného úsporného formátu A3, jaký vydával Dudáš po té, co začal řídit podniková média. Také typ písma v nadpisech, v titulku i ve sloupcích byl stejný. Poněkud mne udivil nadpis úvodníku, téměř přes celou první stránku, hned pod titulem:

PO VELIKONOCÍCH PŘIJDE O PRÁCI NA 8 000 ŠKODOVÁKŮ!

Sjel jsem očima k dalším titulcům:

PROČ PŘIVEDL ING. BEČKA ŠKODOVKU NA MIZINU?

TRAPNÝ KONEC VELKÉHO SNU!

AKCIE KONCERNU VYKUPUJÍ VE SBĚRNÁCH SUROVIN!

Takhle v kopii, vypadal výtisk jako docela slušná provokace a vtip, který si někdo vyrobil doma na počítači, aby Bečku pořádně dopálil. Možná bych byl něco podobného vyrobil sám, kdyby mne to bylo napadlo dříve. Jenže já si byl jist, že jsem včera u zavražděného muže v kapse viděl skutečný výtisk opravdových novin tištěných na rotačce, ne nějakou počítačovou legraci tištěnou přes jehličkovou tiskárnu nebo přes kopírku. Kdyby se takové titulky objevily v novinách loni v létě, kdy státem řízené banky odepřely Novákovi překlenovací úvěr, nepřišlo by mi na tom nic divného, ale nyní? Bečkově a Dudášovi se podle všeho skutečně dařilo získat nějaké trhy a zakázky, vlít do Škodováků a investorů naději a pokud mi bylo známo, cena jedné akcie Škodovky se pohybovala okolo dvou set padesáti korun, což nebylo úplně špatné.

Logicky jsem se podíval na datum a polil mne studený pot. Toto číslo Škodováka bylo vytištěno 3. 2. 1994 a mělo k tomu odpovídající číslo výtisku 9. Tedy přesně za rok. Mohlo jít o překlep v datu, takové věci se stávaly, ale titulky nebyly překlep.

Přisunul jsem stránku Tvrdákovi a ukázal mu prstem rovnou na datum.

- *Tak už chápete? zamrkal Bečka a otřel si opocené čelo. Tvrďák vyprskl, zakryl si obličej kopíí Škodováka a zrudl úsilím nerozchechtat se nahlas.*
- *Mám dopadnout toho vtipálka?*
- *Vám to připadá jako vtip? zeptal se Bečka smrtelně vážně.*
- *Co jiného, pane řediteli? Nějaký trik, falzifikát? Vypadá to jako mystifikace.*
- *To jsem panu vyšetřujícímu komisaři také říkal, když mi přinesl ukázat originál těch novin, vzdychl. – Jenže mrtvý měl u sebe ještě občanskou legitimaci vydanou až v dubnu tohoto příštího roku. Policie říká, že legitimace je skutečná a jde o typ dokladu, který se teprve připravuje. Mrtvý měl plášť a v něm zapomenutou vlakovou jízdenku z konce ledna příštího roku. To není vše. Originál toho Škodováka byl vytištěn na papíru s příměsí umělých vláken, který žádá tiskárna u nás na Plzeňsku nepoužívá, ale který se naše tiskárna, ta, co nám tiskne Škodováka, chystá zavést až přibližně za půl roku.*
- *Chvíli mi trvalo pochopit, kam tím Bečka míří.*
- *Pane řediteli, naklonil jsem se spontánně přes stůl. – Vy opravdu věříte, že k nám toho mrtvého poslali z budoucnosti?*
- *K sakru! praštil do stolu, tentokrát o poznání razantněji a zrudl. – Samozřejmě, že je to podvod! A nejde jen o to, že si někdo dělá šoufky ze mne. Jde o to, že se snažíme udržet a vybudovat dojem prosperity podniku. O to jste přece usiloval i vy, jako mluvčí. Jde o to, že musíme získat zakázky a přístup na trhy. Musíme získat úvěry a půjčky, čas, musíme přimět všechny okolo nás, aby nám uvěřili, že to dokážeme. A nějaký arcilotr tady působí na dělníky v tom smyslu, že Škodovka stejně za rok zkrachuje. Víte, jak jsou lidi náchylní věřit všelijakým báhorkám o ufonech, o cestování časem a kdesi cosi. Vychází o tom knížky a lidi to kupují a hltají jako evangelium. To by nám tak chybělo, aby se po fabrice začalo šeptat, že v Zubárně spadl ze stropu muž z budoucnosti, který nás přiletěl varovat před podnikovou apokalypsou.*
- *A vy jste prý vynikající detektiv, zalísal se z boku prodejný Dudáš, zatímco jeho Mesiáš z čela a přes stůl drtil v pěstech vzduch.*
- *Podívejte, pane Volfe. Dělal jste to pro mého předchůdce a byl jste v tom dobrý. Potřebuji vědět, kdo a co za tímhle hloupým vtipem stojí. Řídíte firmu, já vím. Zaplatíme té vaší firmě všechny prostoje a ušlé zisky po dobu pátrání. Já vám to zaplatím!*

Jakmile byla celá série pohromadě, pochopil jsem, co se mi vlastně podařilo vytvořit. Totiž dokonalou alegorii procesu, jakým byl po sametové revoluci ovládnut a rozkraden tento stát, většinou za potlesku davu. Vše ukázáno na příkladu plzeňské Škodovky, včetně rolí, motivů a chování lidí, jak těch ve funkcích, tak i těch obyčejných tam dole. Nezamýšlený, ale velkolepý efekt, který dal prostým detektivkám jakýsi vyšší rozměr a nadčasovost.

S detektivkami vyvstal určitý problém. Nenacházely zájem vydavatelů tak snadno jako vojensko-historické mystifikace. I když mne již Žáby v mlíku a další mystifikace proslavily, nakladatelé nevěřili, že by bylo možné prodat i mé detektivky. A tak se hromadily v mém počítači a v počítačích mých přátel. Psal jsem je proto, že mi to dělalo radost a poskytovalo relaxaci mezi náročnějšími celky.

Objevila se úžasná možnost e-mailového přenosu dat v internetové síti. Nejprve jsme si tak posílali jen dopisy a informace, ale pak někdo zjistil, že lze přenášet i poměrně velké literární celky a celé knihy. Neváhal jsem ani okamžik a začal své nevydatelné rukopisy rozesílat kamarádům do všech stran, upravené tak, jako by byly připravené pro tiskárnu. Každý si mohl knihu sám vytisknout, když měl zájem. Bylo to jako mnohem efektivnější samizdat a moje touhy šířit napsané se tím stávaly ještě nezávislejší na oficiálním vydávání. Mám kamarády, kteří si doma vytiskli naprosto všechny mé nevydané knihy, nechali si je svázat a přivezli mi je k podpisu.

S detektivkami nešlo tak jednoduše přestat a proto jsem se v roce 2008 k oběma škodovác-kým hrdinům vrátil příběhem **Případ Chronos (Pozdě Bycha honit)**. Zde jsou již oba stár-noucí chlapíci v předčasném důchodu, lépe řečeno, mají vyděláno a užívají si života. Smrt jejich kamaráda je vtáhne do nesmírně podivné situace, kde se zjevně manipuluje s časem. Část děje se odehrává na staré faře v Domaslavi u Konstantinových lázní, kde jsem často po-býval kdysi dávno s křesťanským společenstvím NOE a kde jsem se toho roku i podruhé že-nil. Tentokrát se ale pro záhady nenajde žádné obyčejné a prosté vysvětlení.

Ukázka z románu Případ Chronos:

Do literární práce se mi neustále pletly myšlenky na Holý Vrch v podobě možnosti napsat re-gionální mystifikační román o historii lokality, nebo rovnou detektivku na dané téma.

Právě jsem projížděl internetové stránky, abych zjistil všechno možné o bitvě u Zenty, kterou jsem hodlal použít jako vzor a podklad pro fiktivní bitvu u Řezna, když mne na stránkách Vo-jenského historického ústavu uhodil do levého oka nadpis jednoho z nejnověji uveřejněných článků:

ARCHIV UNIVERSITAS CAROLINA JE NA SVĚTĚ!

Po šedesáti pěti letech se do Čech možná vrátí relikvie z doby Karla IV., která byla již odbornou veřejností pokládána za nenávratně ztracenou. Vedení Karlovy univerzity oznámilo, že praž-skému vysokému učení byl nabídnut k odkoupení archiv starobylých univerzitních insignií z 15. a 16. století, obsahující také originály nejstarších univerzitních listin a samotné císařské zaklá-dací listiny. Tyto písemnosti se uchovávaly v archivu univerzity až do jara roku 1945, kdy byly uloupeny nacisty a odvezeny do Říše. Na bližší neznámém místě železniční trati mezi Klatovy a Železnou Rudou byla vlaková souprava údajně napadena spojeneckými hloubkovými letadly a vozy se vzácným obsahem shořely. Poválečná vyšetřovací komise již nedokázala zjistit, nakolik se zpráva zakládá na pravdě, a vzácné listiny byly do minulého týdne považovány za nená-vratně ztracené. Samotná císařská zakládací listina se v archivu Pražského hradu uchovala jen v exempláři arcibiskupského druhopisu.

Nyní byly tyto, pro Čechy nenahraditelné historické dokumenty, nabídnuty známou vídeňskou aukční síní Karlově univerzitě k odkoupení. Tiskový mluvčí aukční síně potvrdil, že archiv se nachází v majetku osoby, která si nepřeje zveřejnit svoji identitu. Majitel však chápe, že jde o relikvie první důležitosti pro Českou republiku a nabízí je proto k odkoupení přednostně jejím orgánům. Teprve v případě odmítnutí by byly dokumenty draženy v aukci. Vláda i ministerstvo kultury oznámily, že vysílají do Vídně skupinu expertů, kteří mají posoudit pravost relikvií, ne-boť dokumenty takové historické důležitosti pochopitelně český stát odkoupit musí, nechce-li propadnout soudu předků i potomků.

Zamrkal jsem pravým okem, ale článek nezmizel. Protřel jsem si obě oči a byl tam pořád. Dále se v něm rozebíraly okolnosti založení univerzity a podílu Karla IV. Lucemburka, který byl Kar-lem IV. pouze na říšském trůnu, ale jako český král byl na de facto, Karlem I. a z poloviny byl Přemyslovcem.

Mne však článek doslova uhranul a okamžitě jsem si jej vytiskl. Během jediného týdne se v mém zorném poli objevil už druhý záhadně nalezený poklad. Na Holém Vrchu, před týdnem, vyzvedla parta čtyř najatých pitomců poklad biskupa Vojtěcha, o kterém nikdo nemohl vědět, že a kde tam leží. Asi ve stejné době se znenadání objevil listinný poklad Karlovy univerzity, o kterém se mělo za to, že je ztracený, poklad složený z dokumentů, po nichž mnoho let po válce pátrali čeští odborníci všude po světových aukcích a tajných milionářských sbírkách, v pozůstalosti naci-tických nalezených pokladů a skrýší. Marně. V obou případech, a to byl onen spojovací článek, se kdesi vzadu za scénou skrýval kdosi neznámý. Osoba nepřející si zveřejnit identitu, osoba, která za sebe kohosi nechávala věci vyzvednout, nebo je prodat.

Bleskem jsem zadal do vyhledávače klíčové slovo **poklad** a Google mi ukázal 186 257 odkazů. Namátkou jsem nahlédl do ekologického letáku: Lesy jsou náš **poklad**, získal jsem notový záznam foxtrotu **Poklade** můj a dočetl jsem se něco o roli Vlasty Buriana ve filmu: U **pokladny** stál. Odkaz k předprodeji vstupenek na **Poklad** kupce benátského jsem neotevřel. Samozřejmě se tu nechaly najít i odkazy na skutečné poklady, ale jen na ty notoricky známé a žádný nebyl nalezen v posledních pěti letech, vyjma jednoho egyptského. Konečně mi došlo, že můj čmuchalský nos nezajímají poklady, o nichž bych mohl najít zprávu na internetu, nýbrž poklady, které nenajdu nikde, protože o nich neví nikdo, kromě nálezce, který je neohlásil, ale potichu vybral a prodal.

Na oné faře v Domaslavi jsem se roku 2009 podruhé oženil (před Bohem poprvé). Vzal jsem si Magdu Proškovou. Vlevo ode mne Vokoun a moje dcera Rozárka s vnukem Adamem.

Ve stejné době se pokračování dočkala i Agentura Hammeln a můj oblíbený šéf radyňské mordparty detektiv Twodance, který mezitím odešel od policie a užíval si důchodu kdesi na venkově, kam se odstěhoval po zklamání ze světa a z lidí. Jako soukromé očko je najat svým známým radyňským primátorem, neboť v předvečer komunálních voleb byla náhodou nalezena mrtvola, a tento nález by mohl primátorovi značně zkomplikovat volby i život. Román se jmenuje **Muž v sedmé rakvi**:

Najednou jim to docházelo. Stáli jsme před horší záhadou, než byla záhada zamčeného pokoje neboli klasická kriminalistická kvadratura kruhu. Koukolík byl hotov asi za půl hodiny.

- To zdivo je jednoznačně středověké, konstatoval rezolutně. – Žádný cement v maltě, jen minimum nehašeného vápna, a ještě mizerně drceného. Zazděná schodiště jsou nejmladší kousky. Tam už je hašené vápno, ale ještě ne cement. Takže to devatenácté století by asi sedělo. Všimněte si, že tu není ani jediná cihla. Když projdete podzemí, co je pod zástavbou okolo náměstí, v půdorysu středověkého města, najdete tam, většinou, stěny a klenby z cihel. Lidi ty sklepy totiž pořád užívali, a předělávali vyzdívkou. Tu a tam nechali kámen, ale většinou ho postupně nahradili cihlou. Tady nenajdete ani jednu. Celé je to, jen a jen gotika, někde i starší. Bez bourání, bez přezdívaní. Místy se to sype jako perník. Klenba je dělaná z lichoběžníkových hranolů, a proto vydržela tak dlouho, byla samosvorná, i potom, co se malta zčásti vydrolila, akorát trochu poklesla. Jinak by se propadla už dávno. Vlastně je i tak dost divné, že se propadla. Takhle poskládané kvádry by měly vydržet, i bez pojiva. Vždyť jsou to komolé Jehlany. Nenašel jsem ani kousek novějšího zdiva. Ani flíček. Víte, co jste chtěl vědět?

Kývl jsem.

- *Potom mi ale nedává smysl tři dny stará mrtvola v tomhle sklepení. Jak se sem dostala? Kudy? Jediný otvor vytvořil dneska ráno dělník, co se sem propadl klenbou. Ale před tím tu žádná díra nebyla, a to, jak sám právě potvrzujete, od začátku 19. století.*

Primátor Koukolík se rozpačitě usmál a bezradně pokrčil rameny, rozhlédl se po místnosti, couvl o dva kroky, a náhle zmizel. Vypadalo to jako zázrak. Prostě najednou zajel do podlahy. V příští vteřině se vynořil, hmatal po okraji studny a prskal vodu.

- *Do hajzlu! Já se pro město obětuju hodně, ale co je moc, je moc, chlapci...!*

Byl jsem jediný, kdo si dovolil smát se otevřeně a nahlas. Ostatní vyprskli do dlaní nebo se diskrétně otočili. Primátor je přece jen primátor, i když si hrajeme na rovnostářskou demokracii.

- *Uklidněte se, to je jen voda a vy, ani v podzimních volbách, ještě nepůjdete ke dnu. Alespoň myslím.*

Pomohli jsme mu ze studny.

- *Myslíte, jo? Do hajzlu, to je ledárna, začal primátor drkotat zuby a docela ztratil glanc.*

- *Zajdu za vámi tak za půl hodiny nahoru na grog, nabídl jsem mu.*

Kývl, že jistě, pak se otočil a beze slova se drápal po žebříku ven z díry. Nahoře, na náměstí, lilo takovým způsobem, že se od ostatních chodců moc nelišil, i když z něho crčela voda v celých potocích, a vrátný ve vestibulu radnice chtěl volat policii. Zavola jsem mobilem jako sekretářce, a poradil jí, aby postavila na grog.

- *Vrah je vodník! zajásal netaktně Honza Janák.*

- *Chyba, opravil jsem ho. – Vrah je potápěč.*

Zvolna vznikaly dvě řady detektivek. V jedné dominovali bývalí škodováci detektivové Volf a Tvrdák, ve druhé bývalý šéf mordparty Twodance. Občas se v té malé Plzni navzájem potkávali a doplňovali.

Podporujte prvovýrobce

Ke konci první dekády 21. století začínalo přituhovat co do finančních záležitostí. Stát byl rozkraden, každoroční výběr daní operativně osvědčenými tunely přečerpán do soukromých kapes. Novopečená oligarchie vysávala nové a nové poplatky z lidu a navíc nás všechny bezprecedentně zadlužila. Všude na Západě nenažrané smečky přerůstaly státy a využívaly je jen k vytěžování hodnot vytvořených obyvatelstvem. Politici se stále místo vládnutí specializovali na ovládnání. Globální ekonomika stála na dolaru, který si americké banky tiskly bez jakéhokoliv krytí. Ti, kdo měli peníze, se snažili vše ve svém okolí ovládat skrze dluhy a úroky. Bylo to lepší, než aby to dělali skrze násilí, ale bylo to dlouhodobě neudržitelné a roku 2008 vypukla celosvětová hospodářská krize.

Zkrátka jsem se musel starat i o peníze, zejména koncem roku 2009, kdy bylo zřejmé, že ukončíme svou činnost v sociálních službách a zlikvidujeme vlastní organizaci, protože se nechceme podílet na přeměně sociální práce na podnikání v sociálních službách a následném tunelování veřejných peněz skrze tuto sféru.

Jako prásknutí dveřmi a umíráček za vychovatelským obdobím svého života, jsem sepsal dvoustránkovou historii organizace pod názvem **Dějiny nasertivní školy 1998 – 2009**. Samozřejmě to kromě výčtu událostí, statistik a metodik, byl i příběh organizace. Původně jsem chtěl tuto poučnou bilanci se souhlasem správní rady vydat jako brožuru organizace a zdarma ji rozdat po kancelářích a organizacích, které se prací v oboru zabývají, ale bohužel v rozpočtu posledního roku nezbylo potřebných pár tisíc a tak zůstala v šuplíku.

Vedl jsem truchlivé myšlenky o možnosti žít se psaním. Skrze vydávání u nakladatelů to rozhodně nebylo myslitelné. I když jsem jako osvědčený autor dostával již kolem 20 % z velkoobchodní ceny každé knihy, i když jsem měl plný šuplík hotových rukopisů a i když se mi dařilo vydávat nejméně dvě knihy ročně, jen platba zdravotního a sociálního pojištění by mne přišla na celý průměrný honorář z jedné vydané publikace. V situaci, kdy na knize vydělává nejen nakladatel, ale i distributor a knihkupec, z nichž si každý bere 30 – 40 % z ceny knihy (více, než ten, kdo ji napsal), se psaním užít nelze.

Situace spisovatele v Čechách je dokonalým obrazem celého zdejšího podnikání. Člověk, který něco umí, je tvůrčí, nápaditý a pilný, má své zákazníky, se svou vlastní prací nemůže užít ani tehdy, když se smíří s tím, že svou prací bude život ještě několik dalších lidí. Existují dva základní druhy parazitů. Rozumný parazit, který svého nositele vysává rozumně, tak, aby nezahynul a aby se na něm mohl přiživovat trvale. Druhým typem je sebevražedný parazit, který svého nositele bez zaváhání zničí a pak sám zahyne hladu. V Čechách převažuje druhý typ parazita, proto se pilní přestanou snažit, kreativní přestanou tvořit a chytří se budou tvářit hloupě.

Řešením pro mne mohlo být soukromé vydávání. Obejít se bez distribuce a bez knihkupců. Internet již takové možnosti poskytoval. Stejně jsem ale věděl, že nutně půjde o lokální vydávání a trh. Něco jsem mohl prodat prostřednictvím internetu a něco v komisi v knihkupectvích ve městě a okolí. Bez váhání jsem přeměnil naše bývalé sociálně orientované **občanské sdružení STREET** na vydavatelství a zařídil vydání živnostenského listu.

Toho roku se mi podařilo splnit sen plzeňských Pětatřicátníků a vydat skutečnou historickou publikaci s regionálním významem: **Hoši jako květ, příběh pluku a města**, kompletní podrobnou historii 35. pěšího pluku od jeho založení v roce 1683 dodnes. Jako spoluautor byl podepsán Václav Vondrovský, můj formální velitel z KVH 35. ppl. On knihu ale nenapsal, sehnal a zprostředkoval informace, zdroje a prameny, dělal mi historického poradce, neboť v těchto věcech byl znalcem.

Bylo jasné, že pro lokální vydávání musím volit lokální patriotická témata a je lépe zřídit si vydavatelství jako neziskovou organizaci, protože taková neziskovka mnohem snadněji dostane nějakou dotaci z veřejných fondů, zvláště na křížení místních tradic.

Do tisku jsem vrazil slušné peníze a 10 000,- Kč mi přispěla Nadace 700 let města Plzně. Vydávalo a prodávalo pochopitelně sdružení, se kterým jsem na to uzavřel smlouvu, jako bych pro STREET knihu napsal na objednávku. Mé náklady byly ale fakticky takové, že musely být mé téměř i všechny zisky. Kniha jsem nechal vytisknout v nákladu 500 kusů a vyvolala poměrně značný zájem. Pochválilo ji i Západočeské muzeum. Objednávaly ji knihovny, vojensko-historické spolky po celé zemi a další zájemci. Šlo o doposud nezmapovaný úsek plzeňské tradice a kulturní historie. Prodat celý náklad trvalo něco přes rok a bylo dotištěno dalších 300 ks, které se ještě prodávají. Aby mne taková kniha živila po pouhý jeden rok, muselo by být během tohoto roku prodáno nejméně 1 000 ks. Byl jsem tedy na polovině toho, co by mne alespoň uživilo a spolu s podporou v nezaměstnanosti jsem nějak přetloukl rok 2010. Na zimu jsem si už musel najít zaměstnání.

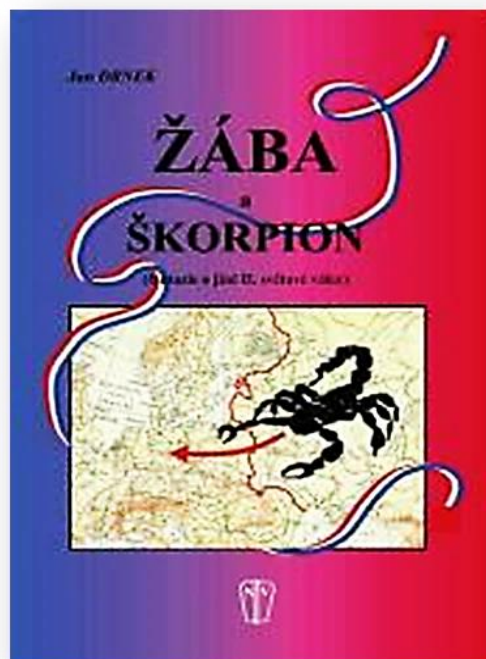

Nastal čas vrátit se k vojensko-historickým mystifikacím. Žáby v mlíku jsem původně zamýšlel jako jednorázovou samostatnou knihu a děsil jsem se devalvace tématu, která vzniká konjunkturálním vytvářením epopéjí o nekonečných pokračováních. Neodolal jsem ale a v mezidobí, ještě před vydáním *Žab v mlíku*, jsem si z čiré zvědavosti zkusil představit, jak by asi vypadal další vývoj v Evropě a ve vítězném Československu po vyhrané mnichovské válce. Nepřistupoval jsem k tématu s naprosto žádnou předpojatostí. Nevznikla předem žádná má určující představa, jak by co mělo dopadnout a k čemu dospět. Zajímaly mne čistě nastolené trendy, trajektorie a siločáry dějů, které se navzájem ovlivňovaly a splétaly. Nechal jsem se jimi vést a respektoval, k čemu mne dovedly. Výsledek experimentu mne samotného překvapil. Také jsem se už nedokázal zastavit a posléze vzniklo další tlusté pokračování: **Žába a škorpión**, poněkud přece jen ovlivněné četbou knih ruského historika v emigraci Viktora Suvorova. Naše vojsko tento díl již bez větších průtahů vydalo v květnu 2010.

Zde ale bylo již při dopisování tohoto druhého dílu jasné, že nemůže být dílem posledním, neboť události se mi nepodařilo smysluplně uzavřít, ani na tak velkém prostoru, jaký poskytuje nějakých 500 stran textu. Musel vzniknout třetí a čtvrtý poslední díl, kterým se stane vývoj definitivním a nevratným někdy na konci roku 1942.

Někdy při psaní druhého dílu – *Žáby a škorpióna*, jsem si uvědomil další rozměr své mystifikační trilogie. Bylo to o nás, o Češích. Vznikal prostor, na kterém jsem mohl ukázat, že Češi by se i ve změněných podmínkách evropské historie chovali stále a beznadějně stejně česky. Mohl jsem to ale ukázat tak, aby si to uvědomili i Češi, což mi mohlo vynést mimo jiné také zášť a nepřátelství mých mnohých soukmenovců očekávajících nacionalistické sebeoslavo-
vání.

Všechny mé vojensko-historické mystifikace vznikaly nejprve jako mnohem stručnější příběhové osnovy. Asi tak, jako si malíř nejprve dělá situační črty a návrhy, než se pustí do velkého plátna. I bez vydaných mystifikací jsem měl v šuplíku ještě celou řádku podobných nápadů počínaje příchodem Čechů do Bohemie, přes vraždu Boleslava Václavem, vítězství husitů u Lipan, triumf a založení královské dynastie Poděbradů, vítězství českých stavů na Bílé Hoře, vítězství Turků u Vídně roku 1683, vraždu mladého Františka Josefa I. a nástup císaře Maxmiliána na trůn, rozhodnutí Františka Josefa I. nezahájit první světovou válku a podobně. Protože tyto črty pokrývaly téměř všechny klíčové události v dějinách národa a protože nebylo možné, abych je všechny rozpracoval do podrobných velkých mystifikací, rozhodl jsem se je upravit, přepsat a sestavit do jedné publikace. Asi tak, jako malíř, který pochopil, že ze všech svých črt nestihne namalovat velká plátna a rozhodne se uspořádat z nich alespoň nějakou výstavu. Čerstvě jsem dodělával pouze kapitulu ze současnosti, jejíž mystifikace spočívala v rozpracování spikleneckých teorií o tom, jak byla Sametová revoluce v roce 1989 naplánována předem. Poslední kapitola: *Skleníková strategie*, mi také umožnila zdůraznit

v předchozích textech určité pro mne určující vývojové linky a završit je, aby čtenář pochopil, odkdy a jak se na některé současné děje v tomto národě zakládalo. Kniha tím získala jistou formu a poslání. Nebyla jen nějakým slepencem příběhů, ale stala se zvláštním druhem historické analýzy. Vypravěč překročil zakázanou hranici mezi příběhem a analýzou. Vyšla v Našem vojsku na jaře roku 2011 pod názvem **Země zaslíbená**.

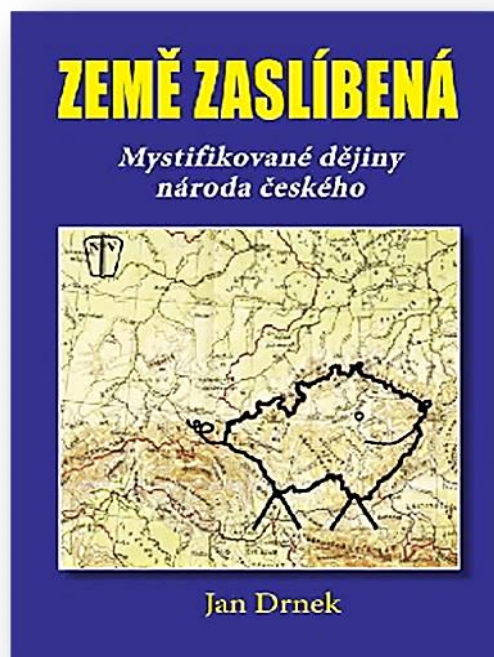
(ukázka z úvodu knihy Země zaslíbená)

Chcete vědět, kdo byl praotec Čech či bájný Moravod? Kdo byli Čechové i Moravané a odkud přišli? Chcete vědět proč se nerozplynuli a nezaničili jako mnoho jiných i větších kmenů a národů? Chcete vědět, proč v této kotlině zvané Bohemie vydrželi téměř půldruhého tisíce let pod stejným jménem, a z toho tisíc let v jednom a tomtéž státě? Mohu to říct, protože už to nejspíš končí. Povím vám to, protože já jsem praotec Čech. Jsem také kagan Bugo a měl jsem i řadu jiných jmen. Jsem Ária, Skyth, Slovan i Avar. V mých a také ve vašich žilách koluje krev národů celé Asie i Evropy. Můj smutek nad tímto národem nemá dna, stejně jako mé veselí a pobavení nad učenými výklady. Ostatně, není důležité kdo jsme byli, ale kdo jsme a kým jsme mohli být, kdyby... To však již není v mých rukou.

Kdybyste mohli vidět budoucnost, jevila by se vám jako planina protkaná nekonečně mnoha cestami, které se na každém kroku kříží v nekonečně mnoha křižovatkách. Na každé z těchto křižovatek, každým krokem, myšlenkou a činem se musíte rozhodovat. Každý z vás jako jednotlivec, nikoliv národy jako celek. Vaše osobní cesta životem není ničím jiným, než souhrnem a výslednicí všech těchto rozhodnutí. Žádné naplňování předurčeného osudu. Cesta národa dějinami není ničím jiným, než souhrnem a výslednicí všech individuálních rozhodnutí všech jeho příslušníků. Svoboda je obrovské břemeno a zbavíme se ho teprve smrtí. Nelze nebýt svobodný, ne v tomto životě. Nelze se nerozhodovat, protože i rozhodnutí nerozhodovat se je rozhodnutím a uplatněním svobody volby. Dokonce i vězeň či otrok se rozhodují. Dokonce i odsouzenec na popravišti se smyčkou na krku má ještě mnoho možností jak se zachovat a jednu z nich zvolí. Nemáme žádné právo si naříkat, protože nakonec jsme to byli my, kdo se rozhodoval a za svůj osud i cestu si neseme zodpovědnost jen každý sám. Za osud národa neseme každý svůj díl zodpovědnosti, podle svého vlivu a podle toho, co jsme udělali, nebo udělat mohli a neudělali. Pocity, instinkty, podvědomé a nevědomé síly nás mohou ovlivňovat, ale rozhodnutí je vždy jen naše. Proto je naše i vina a žádný terapeut z nás vinu sejmout nedokáže.

Dějiny jako pouhý souhrn faktů, nemají žádnou cenu a žádný smysl. To nejsou dějiny. Dějiny vznikají tím, že oněm faktům dáme vzájemné souvislosti (je to jedna z podob naší svobody). Jakýkoliv výklad historie, jakékoliv spojování dvou faktů souvislostí, je již rekonstrukce a do jisté míry mystifikace. A neexistují jiné dějiny, než ty vykládané někým někomu. Nikdo nedokáže vytvořit nějaké skutečné a pravé dějiny. Vždy je to výklad a rekonstrukce.

Dějiny musí mít počátek a konec, protože jinak by neměly od čeho k čemu plynout a jaký by pak mělo smysl, že se vůbec cosi děje? Dějiny Hebrejů a poté i celé západní civilizace mají svůj počátek ve vyhnání člověka z ráje, poté, kdy naplnil svoji potencialitu k hříchu. Jsou to dějiny

lidské viny, začínají jejím vznikem (uzurpováním si svobody rozhodování) a spějí ke svému konci, kterým je spasení (smíření a odevzdání svobody), které zároveň znamená zánik světa v němž by se mohly dějiny odehrávat. Minulost, přítomnost i budoucnost na jedné hromadě. Naše dějiny jsou dějinami viny a skončí spolu se zánikem a odpuštěním této viny. Jako Prométheus uloupil bohům oheň, tak se i lupič svobody – člověk, krade zšeřelým bludištěm času a jeho lup je mu břemenem stejně tak omamným, jako nesnesitelným. Jeho věčný útěk a bloudění je nesmyslným dějem, pokud nesměřuje k rozuzlení, k nápravě svého zločinu. Jen vědomé hledání konce je dostatečným důvodem k zaznamenávání této historie.

Čas je zvláštní fenomén, protože když řekneme, nebo jen pomyslíme: *Ted'*, už je ono *ted'* minulostí. Snadno zjistíme, že přítomnost nemá rozměr a nic se v ní nemůže odehrát. Nemá kdy. Je to jen bezrozměrná dělící čára mezi minulostí a budoucností. Jenže pak neexistuje ani minulost, protože nemělo kdy se to odehrát a neexistuje budoucnost, protože nebude mít kdy se to odehrát. Čas je zvláštní druh podvodu, ale my přesto víme, že se dějiny odvíjejí, že se cosi děje. Ale kdy a kde se to děje? Ryba neví nic o vodě, protože je v tomto médiu úplně ponořena. Zvíře neví nic o čase, protože je v něm beze zbytku ponořeno a nemůže ho nahlédnout zvenku, v odstupu. Jak ale my, lidé, víme o čase? Je možné, že bychom mohli dění nahlížet i z pozice mimo čas?

Autoři vědecko-fantastické literatury nedávno objevili kouzlo paralelních světů v nichž se dějiny odvíjejí jinak a ono jinak začíná změnou jednoho jediného rozhodnutí. Cesta pak vede jinudy. Považujeme to za fantazii a nikoho nenapadne, že již dávno žijeme mezi paralelními světy. Každé naše jednotlivé rozhodnutí na každé křižovatce možností je přechodem mezi světy. Kdybychom se rozhodli jinak, žili bychom v jiném světě. Každé naše rozhodnutí jeden svět otevírá a mnoho dalších nám uzavírá, ale na začátku, před rozhodnutím, byly otevřené všechny možnosti. Tyto námi nevyužité možnosti jsou stejně reálné jako možnost, kterou jsme zvolili, protože nic nebylo předem předurčeno. Tak proč bychom se neměli pokusit do nich nahlédnout? Výklad alternativních dějin je stejně mystifikovaný jako výklad těchto dějin. Stále jde o námi doplňované souvislosti mezi fakty. Rozdíl je pouze v jednom. Ne cesta, kterou jsme zvolili, ale samo rozhodnutí tou cestou vykročit, změnilo naši duši. Tato změna je nevratná, činí naši cestu a naše dějiny reálnými, závažnými, skutečnými a určujícími. Nahlédnout do paralelních světů může být velmi poučné a zajímavé, jen to nezmění naši duši. Neneseme zodpovědnost za to, že se tyto alternativní dějiny vyvíjely tak, jak se vyvíjely, ale neseme zodpovědnost za to, že jsme se rozhodli vykročit jinudy. A zodpovědnost z nás dělá lidské bytosti. Vědomí viny z nás dělá lidské bytosti.

Jakmile jednou začnete s analýzou, nedá se jen tak přestat. Navíc jsem již přečetl a vstřebal tolik různých historických publikací, názorů a teorií, že jsem se začínal cítit být přes historii jistým druhem odborníka. Hrátky v Zemi zaslíbené probudily mou druhou přirozenost vychovatele. Syntetizovat vypravěče, vychovatele, analytika, historika, konzervativce a monarchistu do jednoho díla není nic jednoduchého. Především je zapotřebí být sám integrální osobou, potom udržet rovnováhu a harmonii. Začal jsem si s tím již v případě Monarchistického kalendáře na rok 2010, jehož přílohou byla asi 80 stránková studie **Dějiny české státnosti**. Příloha tehdy zaznamenala značný ohlas a po vyprodání nákladu se stále někdo dožadoval dotisku, především kvůli oné příloze. Pomalu ve mne klíčila myšlenka rozpracovat studii do většího a důkladněji propracovaného celku se všemi nutnými přílohami a vydat ji knižně. Myšlenka zrála a přetvářela text, s nímž jsem si hrál do téměř didakticky uspořádané učebnice s názvem **Dějiny české státnosti pro konzervativce a legitimisty**.

Náhle tu byla má soukromá odpověď na liberální rozklad světa, který jsme bolestně prožívali, očištná odpověď na všechny heroické pohádky a báje o udatném českém národě. Ano, vezměme onu staletou školskou indoktrinaci národoveckou pohádkou a porovnejme ji s historicky a celosvětově uznávanými principy, definicemi pojmů. Odpovězme na otázku: Co je to stát, jak vznikl z kmene, jak se liší kulturní vzorce pěstitelů a výrobců od kulturních matic

lovců a sběračů? Vyložme pěkně v kontextu pojmy jako spravedlnost, zákon, autorita, nezávislost, svoboda a mnohé další. Pokusme se identifikovat onu mez, za níž se z kmene Čechů stal středoevropský stát, a pokusme se ukázat, proč právě dnes Češi svou státnost ztrácí.

Kolega z řad Koruny České, který mne k tomuto psaní vyprovokoval, mi také sehnal nakladatele, ale první redaktor, který si dílo přečetl, v panice odmítl jeho vydání. Zato osvědčený nakladatel pan Rybníček, majitel vydavatelství Akcent (vydal Druhý dech habsburské monarchie), postřehl, že jde svým způsobem o jistý unikát, totiž o vůbec první téměř učebnici dějin napsanou z konzervativního pohledu, která by mohla zaujmout právě kantory a učitele dějepisu. Kniha vyšla v listopadu roku 2012.

Krajina nad pokladem

Ani po Hoších jako květ jsem se nepřestal zabývat regionální historií. Pouze takto zaměřené knihy bylo totiž možno vydávat vlastním nákladem prostřednictvím vlastního vydavatelství STREET s jistou pravděpodobností, že je zde v regionu prodám a nebudu muset platit žádného distributora. Že bych se tím mohl živit, z té představy jsem dávno vystrýzlivěl.

Kdesi vzadu v hlavě mne tlačil ještě jeden starý dluh. Moje babička pocházela z hornické rodiny sídlící po několik generací na západ od Plzně. Zdědil jsem po ní celý archiv dokumentů a fotografií. Jako malý kluk jsem si vtiskl do paměti obrazy obřích kuželovitých výsypkových hald hlusiny, které z Plzně, při západu slunce dělaly cosi jako Údolí králů v Egyptě. Jako kluk jsem jezdil do domku v hornické kolonii své prababičky na starém Sulkově, toulal se ruinami již opuštěných a polorozpadlých budov starého dolu Pomocný a s tátou hledal v odvalových haldách kusy prohořelého lupku, v jehož listech se před stovkami miliónů let otiskly kapradiny či roztodivní tvorové.

Má žena Magda velmi ráda chodí na houby. Vzal jsem ji tedy do zalesněného údolí Lučního potoka, v místech, kde stával onen starý hornický Sulkov, kam jsem chodil na houby právě s onou babičkou. A náhle jsem spatřil docela jinou krajinu. Kopečky nebyly kopečky, ale odvaly starých důlních jam. Táhlý terénní val nebyl žádný přírodní hřeben, ale starý násep úzkokolejné vlečky zarostlý lesem. Před mým vnitřním zrakem se namísto klidného a vůněmi dýchajícího lesa objevily parní lokomotivy přivázející do práce zástupy umouněných chlapů s kahany a bandaskami, zaslechl jsem křik štajgrů, uviděl nakládací rampy, prádla a třídírny uhlí, ucítil hustý dráždivý dým z komínů koksovacích pecí. Pár desítek let před tím tu byla poklidná zemědělská krajina, nezměněná po celé stovky let. Rybníky s chovem línů ukryté v lesích, chaloupky porybných a hajných všude kolem příkrčené vesničky s barokními kostelíky a okopanými políčky, spojené vymletými polními cestami. Neměnný každoroční rituál práce, svátků a generací. A náhle někdo objevil poklad, který se místy vynořil na povrch zemský, ale pak rychle mizel ve vrásněných slojích do stametrových hloubek. Během jediné generace zde byla úplně jiná, průmyslová krajina zahlcená přívalem cizinců, lidí, kteří sem přišli za prací tak, jako i moji předkové. 150 let tu rostly haldy, lidé se jako krtci vrtali pod zemí, hloubili jámy, dýmaly tu parní stroje, točila se kola, jezdily vlaky a rachotily gravitační lanovky. Vzduch byl plný kouře a na kraj sedal prach. A náhle bylo po všem. Opět, během jediné

generace vše skončilo, opuštěné ruiny se rozpadly, byly sanovány, vyrostly nové lesy, do rákosí u břehů potoka se nastěhovalo ptactvo, cizinci odtáhli nebo se usadili a lidé se začali žít jinak.

A nikdo to ještě nepopsal. Mohl jsem to být já, s tím svým zvláštním darem vidět pod povrchem samozřejmosti, která se nabízela, dávné a ohromující děje. Dlužil jsem to svým hornickým předkům. Otcí mé babičky, horníkovi a kapelníkovi hornické kutálky, kterého zabil důl Austria ve Zbůchu. Prababičce, které místo, kde celý život bydlela a žila, zasypala škodovácká skládka, a kudy nyní vedl dálniční obchvat. Bydlel jsem a bydlím v domě, který můj otec postavil z 200 let starých cihel onoho prababiččina hornického domku. A já rozumím tomu, co vyprávějí zdi. Stálo to za to, začít vyprávět příběh o vyloupení obřího pokladu, který spal 300 miliónů let pod poklidnou venkovskou krajinou.

Začal jsem právě Sulkovem, oblastí Zbůchu a Líní. Začal jsem, aniž bych věděl víc, než že se tam někde dolovalo. Začal jsem dohledávat zprávy a dokumenty a ke svému úžasu jsem zjistil, že mi nestačí mapa, že potřebuji západně a jižně od Plzně i mapu Nýřanska, Chotěšovska, Liticka a Dobřanska, Merklína, ale i Třemošné a Kaznějovska na severu, s odbočkami k Manětínu, Touškovu a k Nevřeni. Ale ani to nestačilo. Potřeboval jsem mapy severovýchodu Plzně, Radnicka a na jihovýchodě mapy Mirošovska. Doly, jámy, větrací, fárové, zkušební, pomocné a další šachty a vrty se množily do celých stovek. Vyskakovala na mne jména průmyslníků a těžařských společností, nitky souvislostí vedly k železárnám a ke stavitelům železnic a vleček. Náhle jsem mnohem lépe a komplexněji začínal chápat i historii města Plzně a okolí jako takovou. Motivace a zájmy politiků byly náhle jasnější a zdůvodnitelné. Musel jsem vstoupit do jednání s Báňským úřadem a posléze i se znalci v oboru jako je strašický Martin Lang. A náhle už to nebylo jen vyprávění příběhu. Začala mne zahlcovat statistika a mapové podklady, geologické charakteristiky, podnikatelské, finanční a politické struktury, lokalizace více než 870 děl do země. Nic nešlo vynechat, vše tvořilo jediný, těsně provázaný celek. Má práce připomínala pohádku: Hrnečku vař a vše se valilo z mého původně skrovného kastrovku, jakkoliv jsem se snažil udržet pouze povrchní, co nejméně odbornou rovinu.

Musel jsem se dostat ke starým důlním mapám v archivu ZUD Zbůch. Musel jsem nastudovat alespoň učebnicové školní základy geologie a hornictví, základní historii obcí a míst, kde se dolovalo, kde bydleli horníci. Šokovalo mne, jakým skokem jsem začal lépe rozumět místu, kde bydlím a žiji.

Nakonec jsem to zkrotil. Mé vzdělání nebylo na té úrovni, abych se mohl vydávat za odborníka. Přijal jsem tedy formu turistického průvodce po dolování v Plzeňské pánvi s občasným vyprávěním, s medailonky hlavních těžařů a společností, s oddíly o vlečkách, tratích a lokálkách, s demografickými přehledy, tu a tam se statistikami, s mapovou přílohou a statistickým přehledem dolů. Rozděлил jsem oblast geograficky na pět základních turistických tras a vedle historických fotografií hlavních dolů přidal fotografie míst, jak vypadají dnes. Sešlapal jsem materiál do stejného rozsahu, jaký měli Hoši jako květ a sehnal na vydání i dotace. Nadace Landek Ostrava mi poskytla 50 000 a město Plzeň 10 000,- Kč. Stačilo to dokonce na barevné vydání.

Knih **Krajina nad pokladem (průvodce po dolování na Plzeňsku)** vyšla v nákladu 300 ks v režii vydavatelství STREET v prosinci 2012. Do měsíce byl celý náklad rozprodán a dodnes mne bombardují lidé dotazy na druhé vydání. Na to jsem již ale nikdy neměl peníze a

žádná nadace se nevyskytla. Kniha totiž ztloustla a vyrostla. Dostávalo se mi odezvy znalců i místních písmáků a pátračů, kteří mi posílali další materiály, vzpomínky havířů a informace. Znovu jsem prošťáral archivy a získal další mapy. Znovu jsem některá místa osobně vandrem navštívil a fotografoval zbytky. Některé výpravy si u mě objednávaly průvodcovské služby po místech dolování. Kniha se v rukopise pro druhé vydání začala podobat velké encyklopedii. Bylo již nemyslitelné ji vydat jinak, než v barvě a ve formátu A4 s pevnou vazbou. Byla by se jistě prodala, ale neměl jsem investici na tisk a žádná nadace mi již nepomohla a uhlobaron Bakala mne ani neposlal do háje, nestál jsem mu za odpověď.

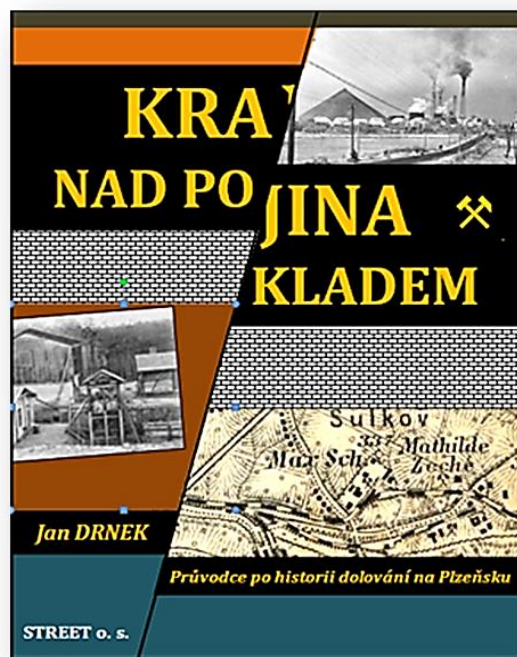
Dodnes Krajinu nad pokladem pilně prodávám v digitální verzi a zájem neopadá.

Hledání pokladů je činnost, která odpradávná vzrušuje téměř každého člověka. Jenže s poklady to není tak jednoduché. Jak poznat co a kdy se stává pokladem? Vždyť ani zlato nebylo vždycky pokladem ani cenností. Pro prehistorického člověka byl pokladem pořádný mamut a nejedlá zlatá zrnka jej nechávala lhostejným. Aby se věc stala pokladem, musí nabýt určité hodnoty a tu může nabýt jen ve vztahu k člověku, jen v jeho očích a myslí. Bez člověka by poklady neexistovaly. Přitom se pokladem může stát doslova cokoliv. Kdyby mohl někdo z nás stanout před 300 milióny lety nad odporně zapáchající bažinou, jistě by se nedomníval, že stojí nad pokladem. Středověký rolník, kterému uhlí smíšené na výchozech k povrchu s ornicí zhoršilo plodnost země, považoval černý kámen za pohromu, nikoliv za poklad. Kvůli uhlí nemohl orat, mohl zem pouze rozrýpávat klackem (Rejpanky).

Uhlí, kámen, který hoří, lidé znali již tisíce let. Tu a tam s ním dokonce topili a nacházeli ho téměř až na zemském povrchu, pod mechem, či pod ornicí. Přesto na něho nepohlíželi jako na cennost, či dokonce jako na poklad. Dokonce ani majitelé železářských hamrů se po něm nesháněli, i když po lesích pilně pálili milíře a vyráběli jeho výhřevnější období – dřevěné uhlí. Někteří zjistili, že uhlí se může stát zdrojem síry a jejích derivátů. Kamenné uhlí se ale stalo skutečným pokladem teprve v souvislosti s věkem parních strojů a velkovýroby oceli, s rozvojem železnic.

Člověk je totiž kouzelník, i když to není na první pohled zjevné. Vezme kouzelný kámen a dovede ho proměnit v teplo. A nejen v teplo, ale i ve světlo. Kamenem rozjasní noc na obrovských městských plochách a aglomeracích. Promění kouzelný kámen v pohyb nebo v čas. Hodí kámen do ohně a z nejméně dvoudenní cesty z Plzně do Prahy jsou náhle necelé dvě hodiny. Člověk kouzelník vykouzlil z pouhého kamene desítky hodin času. Hodí kámen do ohně a z jiné horniny vykouzlí tvrdou či pružnou ocel. Jiný kouzelník, aniž by se uhlí osobně dotkl, promění ho v hromadu peněz. Další zamumlá kouzelnou formuli a stane se mocným mužem. Ale ne jen tak. Musí mít uhlí. Pro lidské čaroděje je médium uhlí vzácnější než kořen mandragory.

Tento poklad ležel různě hluboko v zemi a nepatřil nikomu, dokud se nezjistilo, že jde o cennost, o hodnotu, o prostředek ke kouzlení a cestu k požitkům, k uspokojení potřeb, k získání předmětů a také moci. Pak, náhle a přes noc vyvstala otázka vlastnictví, potřeba zákonů a předpisů, technologií a statistik. Pak, náhle začali být lidé schopni nesmírného úsilí, vynalézání, riskování vlastních životů, organizačních a pracovních výkonů, aby se prohrabali stovky metrů pod zem a v prostředí závalů, záparů, požárů, třaskavých či jedovatých plynů, tmy, prachu a horka, vyškrábali z horniny, písku a hlíny i poslední černý kámen.

Vyrubání uhelných slojí nebylo loupeží, protože původní vlastník neexistoval. Uhlí se však stalo pokladem a poklady lákají hledače, prospektory, muže, kteří zorganizují jeho vyzvednutí, jiné muže, kteří k tomu vynaleznou a vyrobí technické prostředky, další muže, kteří ho dokážou prodat a proměnit v peníze, muže, kteří to vše zaznamenají, zapíší, právníky, kteří vymyšlením pravidel předejdou tomu, aby se všichni ti pokladu lační muži nepovraždili navzájem.

Poklad, o který se zajímalo tolik lidí a institucí, již v této části Čech z větší části zmizel. Co bylo vzato, zcela jistě nenajdeme a nedokážeme vrátit. Byl spotřebován k čarování. Uhlí vyletělo komínem (statisíci komíny), proměnilo se v teplo, světlo, čas, peníze, moc a v pohyb, stejně jako v tisíce dalších věcí. Jámy do země byly zasypany, zatopeny, konstrukce a zařízení na povrchu zbořeny a rozebrány, budovy spadly, nebo byly přestavěny a obydleny, půda znovu zorána. Lanovky a železniční vlečky zrezavěly a zmrtvěly. Krajina změnila charakter a maskovala svou nevábnou hornickou tvář, jako by šlo jen o nepříjemnou vyrážku kdysi v mládí, která zmizela a nikdy se nevrátí. Nikdy? To nevíme, protože již zítra se pokladem může stát jiný druh kamene.

Nějaké stopy ale přece jen zbyly a já se po nich někdy v roce 2010 pokusil vydat. Dozvídal jsem se kdy, jak, proč, a za jakých okolností ten poklad zmizel. Ne všude, jen u nás, na Plzeňsku. Miluji totiž detektivky a přede mnou ležel případ tisíciletí. Záhada nad záhadou. Otázky vyžadující odpovědi. Obrazy, které zmizely z paměti lidí a musí být objeveny, vystaveny a vráceny do paměti mého kraje.

Další žaby

Na konci roku 2012 došlo na třetí díl žabí série s názvem **Žaby v Bouři** a podtitulem **Operace Barbarossa naruby**. Čtenáři už jej dosti netrpělivě očekávali a vyžadovali. Dějově navazuje na oba předchozí díly. Osu tvoří má verze naplnění Operace Bouře, což byl název plánu invaze Rudé armády do Evropy, která byla skutečně plánována v letech 1941 - 1942 Stalinovým hlavním štábem.

Zde jsme však v jiném, změněném světě, který se utvářel v předchozích dvou dílech trilogie. Máme zde Velkoněmeckou říši očištěnou od nacismu a Československou republiku, která se po odražení Wehrmachtu v roce 1938 stala motorem nového sjednocení Malé dohody. Ta však přerůstá meze pouhého spojeneckého paktu a směřuje k vytvoření federace, nového podunajského soustátí tří monarchií a jedné, zpola sekularistické republiky. Toto směřování děsí zejména prezidenta Beneše, který je ochoten spojit se s kýmkoliv, kdo zabrání návratu Habsburků na trůn. Češi nevěří Němcům ani proradnému Západu, nedůvěřují katolickým

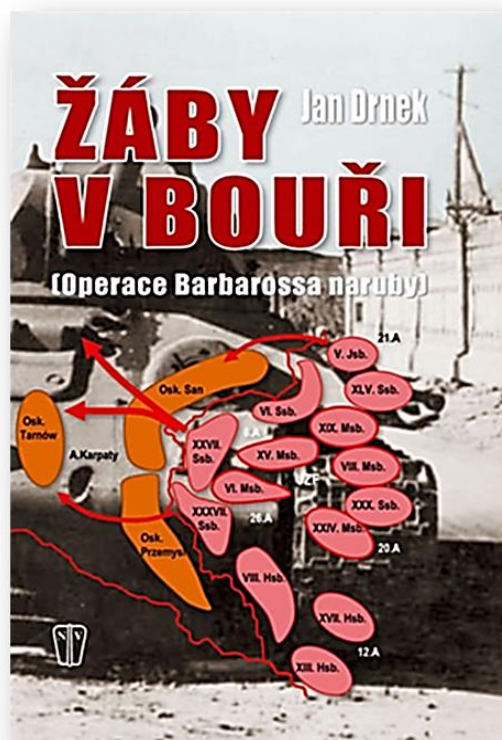
Slovákům a nakonec ani svým balkánským spojencům. V národě doznívají ozvěny panslavismu a část Čechů stále sní o velké slovanské říši a věčném bratrství na východě. Realistické a konzervativní síly se snaží o to, aby se Československo postavilo po bok Němců a spojenců v zápase o Evropu. V létě 1942 začíná sovětský vpád do Polska a Češi stále ještě neví...

Žáby v Bouři ale nedokázaly do jedné knihy pojmout celý rozsah posledního dílu, jak jsem ho zamýšlel, rozvrhl a již rozepsal. Byla tedy nutná ještě jedna kniha s pracovním názvem **Žáby na prameni**. Zde malá ochutnávka z Žab v Bouři:

Plukovník Grišin, velitel 208. mechanizované divize, která se 4. července přeplavila přes Vislu a vybojovala předmostí sahající až na předměstí Bydhošť, si začínal dělat starosti. Jeho divize utrpěla v pouličních bojích značné ztráty a přišla o většinu svých tanků. Zde se Poláci bránili urputně a drželi se zuby nehty každého domu či sklepa. Město hořelo a připomínalo Inferno. Nicméně břeh byl vyčištěn a po půlnoci začala přeprava prvních sledů 25. Nikiforovy tankové divize. Ale zoufale chyběla pěchota. Grišinova divize byla jedinou pěchotou široko daleko. Podle posledních zpráv se na tanková čela pomalu dotahoval II. střelecký sbor, ale i jeho nejzápadnější kolona se nyní nacházela kdesi u Plocku, 150 kilometrů odsud. Sousední XVII. mechanizovaný sbor 10. armády na tom byl podobně, a jeho jediná 209. MD potřebovala všechnu svou pěchotu na to, aby udržela předmostí jižně od Toruně. Chyběla podpora dělostřelectva. Divizní motorizované dělostřelectvo se sice na místo dostalo společně s tanky, ale nikoliv s muničními kolonami. Pomalu začínalo docházet i tříštivé střelivo tankům, o protipancéřovém nemluvě. Grišin si uvědomoval, že rozkaz ze štábu sboru dobýt a zajistit Bydhošť, byl chybou. Sbor se měl zastavit a neměl překračovat řeku. Nejprve měla být přisunuta pěchota a letecká podpora. Měly být doplněny zásoby a pak podniknut koncentrovaný útok. Držet předmostí bylo sice strategicky významné, znamenalo to faktické znehodnocení poslední polské obranné linie, a mohlo to značně ulehčit příští útok, ale divize se zde zapletla do bojů, které měly vysloveně ztrátový charakter a nestály za to.

Grišin vylezl ze svého štábního vozu skrytého mezi pobořenými zdmi statku v osadě malá Kepa a díval se přes řeku na hořící město, kde bojovali a umírali jeho vojáci. Tento den mohl být rozhodující. Do večera snad město padne, protože jakmile se přeplaví tanky, obejdou město z boků. Tmu začalo ředit matné světlo prvních příznaků jitra. Bylo půl čtvrté. Pak náhle hluk výstřelů přicházející přes vodu od Bydhoště zesílil. Vlastně to nebylo jen od města. Grišin zaznamenal ohromující množství záblesků po celém obzoru v půlkruhu od severozápadu po jižní směr. Za okamžik dorazilo zlověstné dunění masívní dělostřelby a charakteristický hvizd granátů. Pak se na druhém břehu zvedl široký pás země. Pole se ve vzduchu obrátilo naruby a spadlo zpět. Široká hladina Visly se začala vařit a vyrážely z ní mohutné gejzíry vodních sloupů. Grišin spatřil dva pontonové mosty, které se vzepjaly v oblouku a roztrhané pleskaly svými díly o hladinu. V několika vteřinách zmizela v hloubce nejméně jedna celá tanková četa. Jednotky jeho divize se rázem ocitly tam, vpředu, v ruinách a ohni města, odříznuté od posil a v pasti.

Jenže to nebylo možné. Plukovník Grišin strnul v ohromení. To, co viděl, byla soustředěná a přesně zaměřená palba z mnoha desítek hlavní poměrně velkých ráží. Ale Poláci měli již pouze několik kanónů a houfnic, všechny uvnitř, v ulicích města. Nikdo nemluvil o nějakých větších

zálohách, naopak, na štábu sboru panovalo přesvědčení, že Polská armáda již nasadila všechny své poslední zálohy na jihu, k obraně Lucku. Počet a koncentrace pálicích děl odpovídaly síle dělostřelectva čtyř, možná i pěti divizí.

Postupně si Grišin, strnule a uhranutě zírající na divadlo, které se před ním otevíralo, uvědomil, že Bydhošť a jejím bezprostředním okolím nic nekončí a také nezačíná. Záblesky a děsivé dunění bylo vidět i dále za Vislou na severu a také na jihu. Dělostřelba neustávala a naopak nabírala na síle. Pak se hlína na protějším břehu uklidnila a vzápětí měl Grišin dojem, že se ocitl přímo v kráteru sopky. V záblesku pochopení si domyslel, že nepřítel přenesl palbu na východní břeh. Zásah do statku rozprskl do okolí smrtonosný déšť kamení, ale plukovníka naštěstí již před tím porazila tlaková vlna. Za ním se objevil oblak ohně a kolem jeho hlavy přelétl plát plechu z jeho štábního vozu. Plazil se do mělkého příkopu za blízkou zídou a snažil se chránit si hlavu. Země se pod ním chvěla, nadsakovala a kroutila se, jako kůže, do které bodá chirurg jehlou. V uších mu zvonilo a na otázky nepřicházely žádné odpovědi. Měl pocit člověka, který si v největší bouři století omylem vylezl na železný stožár na vrcholku hory. Věděl jen jedno: Pokud přežije, bude velitelem divize, jenže bez divize. Netušil, jak dlouho dělostřelecký přepad trval, ale náhle se země uklidnila a fronta výbuchů trhala povrch, domy a auta o pár set metrů dál na východě, kde se před chvílí řadil jeho 578. motorizovaný dělostřelecký pluk. Vzduch, pro změnu, zaplnil děsivý, pekelný jekot.

Převalil se na znak, setřásl ze zad nejméně metrů blátivé hlíny, a spatřil odpověď na své nevyložené otázky. Ze světlajícího nebe se přímo na něho řítit letoun, za nímž se, jako korálky na šňůře, řadily v elegantní spirále další a další střemhlavé bombardéry. Silueta se zvětšovala a Grišin rozeznal charakteristická zlomená křídla. S nelidským vytím na něho nalétával německý Junkers Ju-87. Ve všem důležitém měl rázem jasno.

Pro každého spisovatele je nesmírně frustrující, když mu v šuplíku leží hotový rukopis, o jehož čtivosti je přesvědčený, pro který nemá vydavatele. Na konci roku 2012 mi tam takových rukopisů leželo zhruba deset. Převážně detektivky, dále poutnický román a ještě něco. Vydával jsem ročně zhruba dvě knihy u nakladatelů a pod rukama se mi rodily stále nové rukopisy. I kdyby byl ze strany nakladatelů zájem, nemohl jsem zahltit knižní trh samými Drnky. Vydát knihy vlastním nákladem, prostřednictvím vydavatelství STREET nebylo možné. Za prvé bych potřeboval desetitisíce na investici, za druhé bych je pouze v regionu bez zapojení distributorů neprodal, a kdybych zapojil distributora, nezaplátil by prodej ani náklady na vytištění.

Někteří přátelé, kteří ony rukopisy četli, se dožadovali jejich vydání a já jim nemohl vyhovět. Chtěli je po mně alespoň elektronické podobě a tím mne přivedli k řešení. Na konci roku 2012 jsem skrze vydavatelství STREET zorganizoval **prodej rukopisů v digitální podobě**. V první vlně bylo nabídnuto 10 publikací. Primárně nevydané rukopisy, k nimž bylo zapotřebí udělat korekturu a grafickou úpravu, vymyslet systém prodeje a realizovat ho. V další vlně měly být nabízeny nové rukopisy a knihy, které byly sice vydány knižně, ale smlouva s nakladatelem již vypršela.

Na jaře 2013 vydalo Naše vojsko moji monarchisticky laděnou a lehce satirickou detektivku **Zlaté hovno** pojednávající humornou formou problematiku plebejství, šlechtictví a monarchistické strany v republikánských Čechách. Tak trochu jsem si vyrovnal se stranou úcty po neshodách v rámci prezidentské kampaně minulého roku, které mne přinutily odejít z předsednictva. Jako hlavního hrdinu jsem využil osvědčeného detektiva na penzi Twodance a tak se kniha stala volně návaznou na vydanou Agenturu Hammeln a nevydaného Muže v sedmé rakvi. Při psaní jsem se královsky bavil a dělal si legraci z monarchistů, kteří byli ochotní volit prezidenta jen proto, že na funkci kandidoval kníže Schwarzenberg.

A opět malá ochutnávka:

Mluvicí kůň zařehal před domem již v sobotu kolem deváté ráno a hlasitým bušením kopyty na bránu se dožadoval vstupu. Podkovami vykřesával zlaté jiskry a pošmournost minulých dnů jako mávnutím proutku zmizela. Na oblohu se vyhouplo zlaté pachole a lezlo po své ekliptické dráze na pozadí jasného, šmolkově modrého nebe.

Potřeboval jsem si odpočinout, udělat si přehled v získaných informacích a rozvrhnout další postup. Převyprávěl jsem mu všechno, co se stalo od chvíle, kdy on zůstal s nalezeným Votýpkou a já šel domů spát.

Zaujalo ho to, ale nepřekvapilo. Bodejt', byl přece Mluvicí kůň a byl to on, kdo mne má provázet, nosit mi zbroj a napovídat cestu. Při vyprávění o velkém stovebním ruchu kolem zámku Jeho Jasnosti knížete von Lobkowicz zpozorněl a vyžadoval více informací o tom, co řekl Koukolík. Pokoušel jsem se mu naznačit, že není důležité, co mi ex-purkmistr konkrétně řekl jako to, že mne dovezl ke správnému břehu. S pohádkovými postavami nelze mluvit otevřeně. Znají jen omezený příběh a svět své vlastní pohádky a tak vzniká cosi jako komunikační pole. Vaše Výsost je v tomto případě ve značné výhodě, neboť král se vyskytuje v každé pohádce a komunikační pole Vaší Výsosti je prakticky neomezené. Mluvicí kůň ale neví nic o Převozníkovi a jeho úkolu v příběhu, a vnímá ho výhradně jako expurkmistra Koukolíka.

Mluvicí kůň doslova vybuchl smíchy, když se mé vyprávění dostalo k epizodě v České spořitelně. Jak říkám, nemohl vidět všechny ty záby na prameni a hady užírající kořeny kouzelné jabloně, kterých byla budova plná uprostřed pustnoucí země, v níž přestala téct živá voda, a přestala zrát zlatá jablka. Chápal ale komičnost celé situace a cítil, že i toto je jen příběh, který spěje ke svému dobrému konci, takže se tím nikterak netrápil a byl ochoten provázet mne příběhem dále.

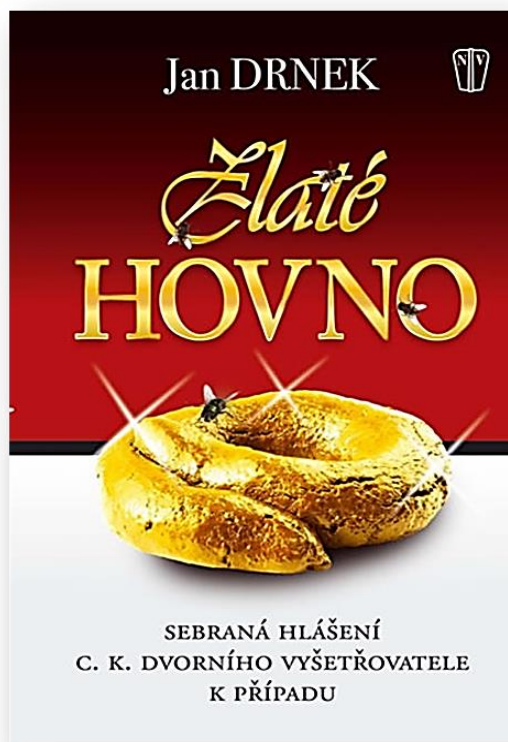
- No to si děláš srandu, řehal na celý dům. – Šéfe, to jsi opravdu udělal? No to je dílo. V převleku za F. L. Věka vlézt do banky a vydávat se za sudetskýho šlechtice odněkud z Řezna, to muselo bejt k nezaplacení. Ho ho ho. A vysvětlovat šéfovi banky lámanou češtinou, že si chceš dát pojistit zadek, co sere zlatý hovna, to si nedovedu představit. Co bych za to dal, tohle vidět!

- Vidět bys to mohl, ujistil jsem ho. – Všude tam měli kamerový systém. I v té kanceláři. Celé to je nafilmované. Mohl bych říct Frantovi Heřmánkovi, aby si pod záminkou nějakého vyšetřování nechal udělat kopie.

- To udělej, šéfe. Prosím. Tohle chci mít doma a přehrávat si to vždycky na Silvestra. Pak náhle zvažněl.

- No jo, ale ona to asi nebude taková sranda, že jo, když to ten magor v kvádru vzal vážně. To je přece blbost. To je neuvěřitelný. Šlechtici serou hovna, který se dají zpeněžit. Dokonce tak zpeněžit, že si za to opravujou zámky a kdo ví co ještě. Banky jim to docela vážně, i když tajně pojišťujou a mají na to specializovaný laboratoře. Uvědomuješ si, co to znamená?

Hlavní postavou je stárnoucí bývalý šéf mordparty major Twodance, přesvědčený monarchista, který se tajně považuje za agenta současné hlavy Habsburků a píše jim pravidelná hlášení o situace v Čechách. Z těchto hlášení se pak rodí celý příběh, výhled na to, co by se

v Zemích koruny české dělo, kdyby kdosi zjistil, že z lidských exkrementů lze separovat látky, které léčí nevy léčitelné nemoci a prodlužují věk. Ovšem jen ze šlechtických exkrementů.

Komerce

V říjnu 2012 jsem přišel o místo noční služby v sociální organizaci, které jsem převedl prostory, v nichž jsem před tím provozoval devět let svoji sociální organizaci. Nechtěl už jsem dělat sociální práci, ale noční služba v azylové noclehárně mi vyhovovala. Mohl jsem klienty vychovávat, měli tam počítače a zbylo i dost času na spaní. Docházely peníze a místní vedoucí potřebovala místo pro svého přítele, který tam pak za půl roku zdefraudoval jisté finance.

Ověřil jsem si, že nemohu mít nadřízeného a konec konců, žádná práce nebyla k mání. Neuměl jsem jazyky a neměl jsem řidičák. Něco člověk musí v životě obětovat, když chce být v jiném oboru kapacitou. Zastihla mne nešťastná doba. Psáním se život nedalo, zvláště ne psáním podle své nátury. Člověk by musel být bavičem davů a k tomu žít celou marketingovou kancelář, která by se starala jen o propagaci a prodej mých knih. Ze spisovatelského řemesla se zkrátka stalo podnikání a kšeft, jako z čehokoliv jiného. Čtenáři někdy četli to, co je zajímalo, ale jen někdy a většina jich nečetla nic, ovšem masy kupovaly to, co jim propagace vnuťtila jako nezbytné, co musí mít v knihovně, aby nebyli za blbce. Z kupování určitých autorů se zkrátka stala jen další identifikační známka, podle které se poznalo, že člověk patří do velkého stáda. Já mezi ty autory nepatřil. Měl jsem 15 vydaných knih, mystifikace se prodávaly po několika tisíci výtisků a nakladatelé se stále domnívali, že bych měl být vděčný za to, že mi vůbec něco vydají, natož, abych za to chtěl peníze.

Ovšem má zkušenost s regionální historií byla jiná. Hoši jako květ i Krajina nad pokladem se prodaly rychle a stále po nich trvala poptávka. Knihkupci v centru města mne už znali a byli ochotní mé knihy prodávat. Díky kamarádům v komunální politice jsem mohl žádat nejruznější městské nadace o dotace a občas mi něco dali. Jenže to pořád finančně nehrálo. Tisk byl také drahý a zisk z prodeje převyšoval náklady jen o málo. Musel bych vydávat každý měsíc jednu knihu a všechny prodat. Já potřeboval něco, co by mi dalo alespoň 150 000,- na rok a já mohl ten rok psát. Musela to být zakázka. Peníze v téhle zemi měly už jenom instituce, a to takové, které rozdělovaly veřejné peníze z daní nás poplatníků. Mohl jsem tedy nabízet knihy historie obcí nebo městských obvodů. Volené komunální politiky ale nějaká historie jejich obce naprosto nezajímala. Zajímaly je zakázky a investice, ze kterých sami něco měli. Nemělo smysl něco takového nabízet. Leda tam, kde jsem měl známé.

První zakázku mi zprostředkoval Pěťa Žižka, místostarosta z Třemošné, který si již před tím koupil deset kusů Krajiny nad pokladem. Zakázku na sepsání kompletní historie Třemošné od pravěku do současnosti, za kterou mi obec zaplatí 150 000,- Kč, z toho polovinu hned jako zálohu.

Brzy potom jsem díky starému rockerovi Lumíru Aschenbrennerovi dostal zakázku na stejnou historii Městského obvodu Plzeň 2 Slovaný. Na Slovanech jsem měl hodně známých. Za peníze z těch zakázek se dalo žít dva roky. Slovaný byly větším a složitějším územím, proto jsem si řekl o 300 000,- Kč s tím, že to možná bude trvat dva roky (dělal jsem současně Třemošnou).

Také jsem dva roky na obou knihách pracoval. Chtěl jsem něco mimořádného. Něco, co by mi udělalo jméno. Ne kvůli mé touze po proslulosti, ale kvůli obchodu a dalším zakázkám. Nejsem historik, ale vypravěč. V těch knihách muselo být všechno. Každá informace, které se dala někde vyšťourat. Celou tu hromadu informací bylo třeba analyzovat a hledat souvislosti, které ještě nikoho nenapadly. Najít jakousi logiku děje. Vztít něco jako telefonní seznam a převyprávět ho napínavě, tak, aby čtenář, jakmile se začte, nemohl knihu odložit. Každá obec má svého Genia loci, nějaké ustavující a určující ústřední téma, které se v průběhu věků

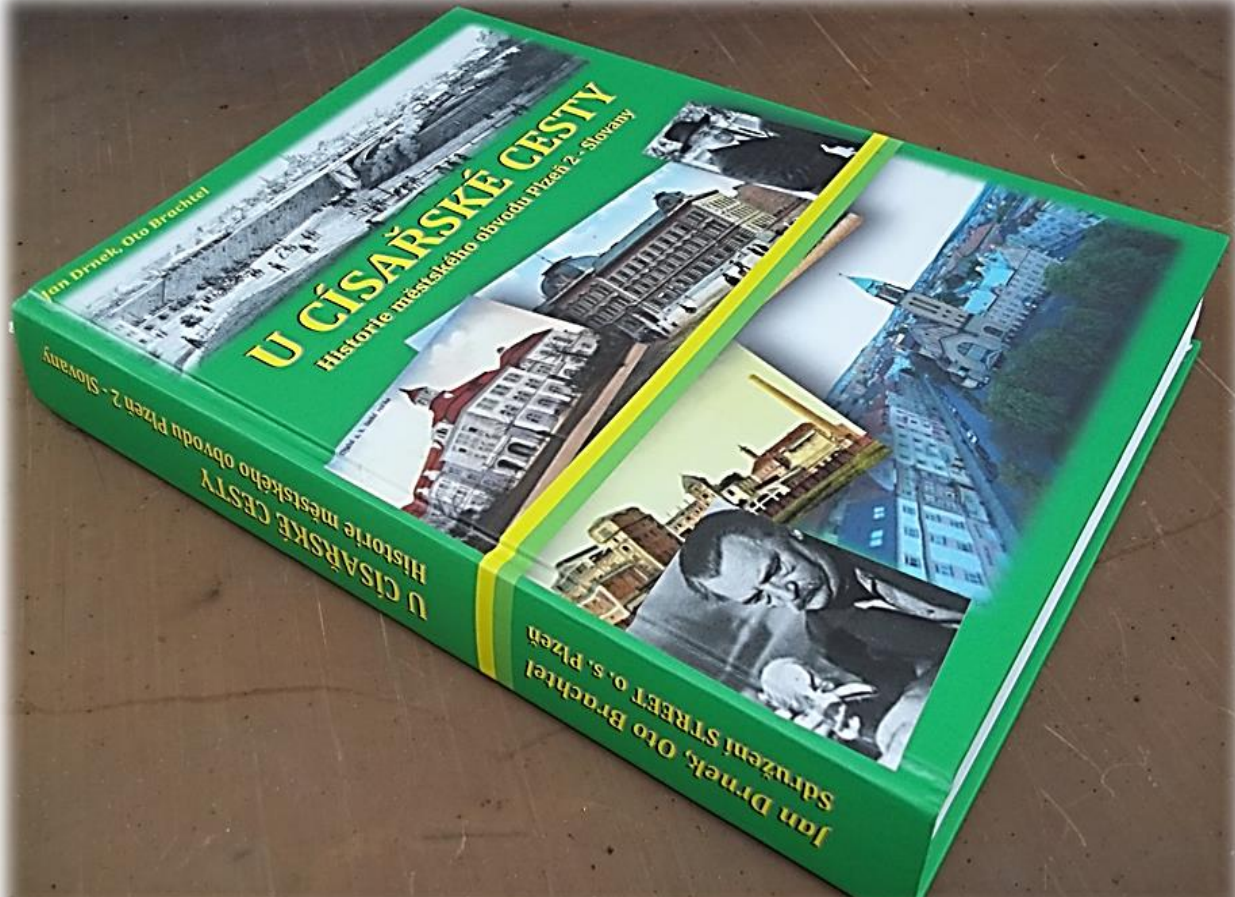
stále dokola řeší. Musel jsem najít v minulosti něco, co určilo charakter toho zápasu, vývoje a děje. U Třemošné to nakonec byl zápas původních selských rodů o kontrolu nad jejich obcí, u Slovan to byl a je zápas o to, zda budou jen periferií a noclehárnou Plzně nebo skutečnou obcí.

Kolega a člen STRRETu Ota Brachtel se ukázal být výkonným hledačem informací a odborníkem na archivy všeho druhu. Staral se mi o funkční počítač. Rychle jsme zjistili, po čem musíme v každé obci pátrat. Obecní kroniky, školní kroniky, farní knihy a kroniky, všechny možné císařské a další katastry, berní ruly, zpovědní seznamy, dále kroniky spolků, tělovýchovných jednot, sokolů, skautů, hasičů, baráčníků a podobně. Soupisy a paměti různých starých písmáků, divadelní spolky, osvětové besedy, historie hospod a obchodů, historie duchovní správy, zápisy obecních rad a zastupitelstev, místní časopisy a věstníky. Bylo třeba zpracovat kromě obecných dějin i finančnictví, banky a záložny, myslivce a rybáře, zahrádkáře a chovatele zvířectva, svazáky a pionýry JZD a státní statky, politické strany a jejich boje, všechny výsledky všech voleb, obsazení samosprávy v každé době, důležité stavby i demolice, památky a pomníky, pamětní desky na zdech, válečné děje, historii školství či dopravy a komunikací a ještě mnoho dalšího. Ota běhal po světě se skenerem a s fotoaparátem a hrnul mi vše do počítače. Já seděl doma, četl a luštil staré kroniky, přepisoval, vypisoval, chronologicky řadil a pátral po příběhu. Když byl materiál zhruba pohromadě, jezdil jsem do té obce, prohlížel si ji, seděl po hospodách a bavil se s místními lidmi, prolézal staré mrtvé továrny a nasával atmosféru tak dlouho, až jsem se v obci vyznal. A pak jsem vzal všechno znovu od začátku a začal vyprávět. Příběh jsem doplnil medailonky osobností, firem, podnikatelů, významných politiků či umělců, filantropů a podobně. Musel jsem se do obce vžít a znát ji důvěrně, jako bych tam bydlel již 1 000 let. Zpracoval jsem širší dějové a historické rámce vysvětlil, co bylo domovské právo, jak vznikly občanské legitimace, co byly akční výbory, co se tou dobou dělo v zahraničí a ve světě, jaké platily právní a ústavní normy. Vyprávění jsem okořenil přepsanými vzpomínkami pamětníků, příhodami a místními pověstmi. Ve zvláštních seznamech jsem chtěl mít kompletní starosty, vůdce, náčelníky, tajemníky a načalstva všech spolků a stran, které kdy v obci působily. Jaké byly lidové kroje a jaké se pilo pivo. Nevynechal jsem ani éru socialismu, které se historici raději vyhýbají, a vše jsem od starověku a prvních archeologických nálezů dotáhl až k posledním komunálkám v roce 2014.

Slovan vyšly na 630 stran a Třemošná na 520 stran formátu A4. Dělal jsem tedy velké encyklopedické knihy s mnoha fotografiemi a především mapami či plánky. Dělal jsem sám celou grafiku, vše v barvě, vše ve starém wordu. Museli jsme ošetřit autorská práva obrázků a map, článků, které jsme si vypůjčili. Dodávali jsme zákazníkovi kompletní rukopis na CD připravený pro tiskárnu, s tím, že během tisku budeme do tiskárny chodit a kontrolovat, jestli to tisknou podle našich představ. Dodávali jsme text s jazykovou korekturou, kterou dělal třetí člen sdružení Johann Ježík, středoškolský učitel jazyků. Prodávali jsme zákazníkovi i autorská práva s tím, že my budeme podepsaní jen pod prvním vydáním a později může obec knihu předělávat, doplňovat a nakládat s textem dle libosti. Byla to zkrátka práce, výrobek, který jsme vyráběli, jako jiní vyrábí židle nebo auta. Jedinou mou ambicí bylo vyrobit něco, co by jiní nedokázali napodobit, vyrobit to perfektně a precizně. Bylo to cosi jiného, než napsat román.

Obec pak musela ještě sehnat peníze na tisk. V roce 2015 jsem odevzdal oba rukopisy. Na Slovanech ho přijali s nadšením a ihned začali chystat tisk. V Třemošné se nenašel nikdo schopný takový text přečíst a buďto ho schválit, nebo mi říct, co chtějí napsat jinak, kde se mýlím a co jsem pochopil špatně. Protože si tudíž nebyli jistí, co v knize je a by to mohlo na vsi způsobit, strčili rukopis do šuplíku. Historii Třemošné jsem dal název **Ve stínu střemchy** a během let jsem ji stále přepisoval a doplňoval.

U císařské cesty

14. srpna 1907 proběhlo první kolo voleb do Říšské rady podle nového zákona o všeobecném volebním právu (ber je a voliči). Zvoleni byli socialisti demokrate Karel Löbl, Gustav Rahrman, Antonín Remek, Karel Falber a Václav Johannis. Dále mladoběží J. Opekar a národní socialisté V. Frel.

11. srpna 1907 organizovali socialisti demokrate práci a národní volební právo. Přišlo asi 10 000 lidí, všeobecnému volebnímu právu. Přišlo asi 10 000 lidí. V roce 1907 vznikla v Píseň místní organizace Národní strany svobodomyt mladoběží. Předsedou byl purkmistr V. Peck. Sio tedy víceméně o radnici uskupení.

V roce 1907 si velkoprostornostel drotek Jan Fytilk pořídil dva automobily značky Laurin a Klement a zapřadl je ke stáru na náměstí. Tak vznikl jakýs zárodě budov taxiluby.

17. července 1907 byla dokončena přestavba nádraží (od 1898) dostavbou hlavní budovy s kupolí. Podle projektu Jana Bášty ji postavil stavitel Rudolf Such, stavební velk plzeňské synagogy. Byla postavena ní nástupišti, nová výtahová a seřadovací nádraží.

Interiér restaurace.

Na plánu z roku 1908 již vidíme nové uspořádání nádraží po přestavbě. Zvládně se sítěm k výhu rozšířily dálný státních dráh, nyní největší v monarchii a zároven největší zaměřenost na Sídlovce v Píseň. Z bývalého nádraží řezenské dráhy vzniklo nákladové a skladištní nádraží. Hlavní nádraží mělo být nástupišti a sloužitou strukturu kolejí. Vznikl skutečný železniční uzel.

PROBUZENÍ A EXPANZE

U císařské cesty

Nové nádraží bylo postaveno v secesním stylu. Do prostoru mezi nástupišti zařadila tramvaj (zařadila již před původní nádraží Západní dráhy). Bylo zde státnostě fiakrů a později první autobusové nádraží v Píseň. V budově byla zřízena restaurace a po 2. světové válce i kino non stop. Na severním okraji vyrostly uhelenské sklady.

Sport a tělovýchova

Sport je cvičení těla spojené se soutěžením. Ale dříve, než sport byla tělovýchova nebo tělocvik, složená slova, v nichž chybí omen prvek závodnosti a poměrování se. V 19. století přicházela na svět fysikultura, tedy jakási kulturní forma, která (poprvé vedle práce a války) měla co do činnosti s fyzikostí, s tělem, pohybem a výkonem. Jako odnož kultury byl tento jev odrazem toho, jak lidská společnost myslila a prožívala svět i společnost. A lidské společnosti tehdy samo sebe v žádném případě nechápalo jako prostředí, v němž spolu jedinci či skupiny soutěží, přetahují se, předávají a závodí o to kdo je lepší, nadanější, silnější, chytřejší a tak všelijak podobně. Lidské společnosti samo sebe chápalo jako prostředí, v němž sobě nerovná a od sebe odlišní jedinci v harmonických modelech spolupracují a doplňují se každý podle svých možností a schopností, aby mohli vzniknout věci vyššího, co pouhé jedince převyšuje významem a důležitostí.

PROBUZENÍ A EXPANZE

Proto také první demonstrace možnosti těla postřadaly omen prvek hry, soutěže a závodu, prvek, který společnost vnímala jako rozkladný a škodlivý. Neslušelo se, aby jedinec demonstroval své přednosti na úkor ostatních jedinců, vyděloval se tak z celku a vyvýšoval se nad celok. Naopak bylo třeba demonstrovat podřízení se jedině : a jeho disciplinovanou spolupráci na výsledné harmonii pohybu všech. Výškové nebyly žádoucí. Žádoucí byla harmonie, k ní vedla disciplína a to znamenalo usmířit sebe a zaniknout v celku. Vedle těla bylo zapotřebí : výchovy a utváření. Tělovýchovy. Všechny tělovýchovné spolky začínaly se spartakistickými ideami sborových cvičení, jednotných rytmů a pohybů. I pouhé cvičení na nádraží se zdálo být svatokrátě a nepřístupné individualistické, zděrazňující jedince, ocejacující se na hraně soutěžením, oslavující dravost. Jenže společnost sama se změnila a na přelomu století byla v plném proudu dravá soutěž v majetku, moci a víru, soutěž v oblekání, v důstojnosti, ve služnosti, ve vlastnictví a téměř ve všem. Soutěž roztádná, ničící společnost i harmonii lidského soužití, soutěž přibližující prales, od kterého ji oddělovala pouze pravidla. Tehdy ještě většina závodících jedinců byla ochotna pravidla dodržovat a poměrovat se navzájem jen podle pravidel, již proto, aby jejich vítězství bylo měřitelné. A sport se opět stal kulturním odrazem této změny. Neslo v něm o život a o všechno, jako ve skutečných mezilidských závodech. Sport byl jen kontrolovaným rituálem, neboť doba velela soutěžit pouze tak, aby to bylo kontrolovatelné. Taková rituální forma nenesla

Sokol

Sokol byl založen 16. února 1862 dr. Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem v Praze.

V Píseň byl prvním hybatelem dělník František Uman, který přišel ze Sedlce, když František Belan přenesl v roce 1859 do Píseň tamní železárnou, coby zaklad budov Škodovy Uman se setkal s Tyršem krátce poté, kdy 27. 2. 1862 získali Češi v Píseň v zastupitelstvu poprvé nadpoloviční většinu a atmosféra ve městě začala být k vlastnickým příznivější. Pro myšlenku Sokola byli získáni lékaři František Kouba a Vítek Šel. 21. července 1862 předvedli pražští sokolové na Obecní veřejné cvičení a to zapůsobilo lépe, než vysvětlování. Někteří Píseňané absolvovali v Praze tělovýchovnou akademii a 25. října 1863 se v místnosti spolku Hlahol sešlo na 40 zájemců o existenci Sokola. Přes byrokratické průtahy a naschvaly byly schváleny stanovy a 18. října 1863 byl zvolen starosta dr. Vítek Šel. Hned první cvičení se konala v hostinci U Města Hambarbka, tedy kousek od právě postaveného hlavního nádraží a od právě vznikajících základů Petrohradu. Pak se Sokol přestěhoval do Dominikánské ulice do hostince U Zlatého anděla.

První členové se rekrutovali o vlastenecké společnost, která se již několik let před tím scházela v hostinci U Langů na Prážském předměstí č. 38 (později Podběřadova č. 19).

Historii Slovan pojmenovali radní **U císařské cesty**, což mne jako monarchistu potěšilo a lepší bych asi nevymyslel. Slavnostní uvedení knihy na trh se konalo v zasedací síni slovan-
ské radnice 26. listopadu 2015. Zúčastnili se ho tři starostové obvodu a poměrně dost vý-
znamných hostů. Například Míra Hus, kapacita plzeňského muzea. Z Prahy přijel rodák
Vlasta Toman, bývalý šéfredaktor časopisu ABC a tvůrce kreslených seriálů jako Strážci nebo
Příhody Malého boha, který mi dodal mnoho materiálu ke slovanským svazákům po válce.

V předmluvě knihy jsem napsal:

*Vážení čtenáři, obyvatelé tohoto kousku světa,
je to zvláštní věc. Člověk se narodí a žije. Užívá, co mu Bůh, příroda nebo sudičky daly do vínku,
pere se nebo si jen požívačně dopřává. Založí rodinu, zplodí a vychovává děti, občas něco po-
staví a zasadí. Pak ale přijde den, kdy mu toto vše, i když je to děláno s pílí a zanícením, jaksi
nestačí. Přestane se jen zaměstnávat, začne ho zajímat původ a kořeny věcí. Začne se zajímat o
to, kdo byli jeho předkové, odkud se vzali a odkud přišli, kdo postavil dům, v němž bydlí, kam
zmizel, jak žil, kdo tu byl po něm a před ním, co tu bylo, když tu nebylo tohle.*

*Člověk v určitém věku zatouží vědět, jakým způsobem patří a zapadá do celku a kontextu
světa, jak sem zapadá vše, co doposud podnikal a dělal. Jako obludné memento ho začne trápit
ta jedna jediná základní otázka: Jaký to má smysl? Jaký má smysl sama moje existence a to, co
dělám?*

*Celá lidská společenství, ale také instituce, skupiny, spolky, a organizace, mají stejný problém.
Nejprve vzniknou a pracují na tom, čeho chtějí dosáhnout. Nejprve přemýšlí jen v praktické
rovině – Jak toho dosáhnout? A jednoho dne začnou náhle a bez varování ukládat záznamy,
zápisy, sepisovat kroniky, memoáry, zařazovat samy sebe do nějakého širšího proudu, hnutí,
trendu či prostě kontextu doby a světa. Nemohou dál, dokud si neodpoví na otázku, jaký to má
smysl? Stává se to i vsím a městům, regionům a obvodům.*

*Smysl není totéž co cíl. Cíle lze dosáhnout vlastním úsilím, kdežto smysl je třeba najít, pochopit,
vycítit, případně prosit o to, aby byl tomu, co děláme, darován. Jenže bez vědomí smyslu nejde
moc dobře žít, pokud nejsem jen chytré zvíře nebo biologický stroj. Pokud jsem člověk, pak
nutně zápasím s přízrakem marnosti a zbytečnosti. Jaký má smysl být na sebe hodní? Proč si
jen neužívat a nebrat si bezohledně, co se mi zachce? Proč přijímat a respektovat nějaká pravi-
dla? Proč se trápit nějakou užitečností, ctí, pravdou, slušností, pověstí, ohledy a spravedlností?*

*Historie je jedním ze způsobů hledání smyslu, protože, když si srovnáme události, data, vývoj,
postup, tendence odkud kam, třebas to z toho vyplyne. Třebas odhadneme, odkud kráčíme a
kam. Třebas se dozvíme proč.*

*Dnes jsem to já, kdo sepisuje historii. Věřím, že jsem zahlédl smysl té existence a cesty. Ale není
jednoduché to sdělit. Napíšu knihu, která bude zároveň příběhem i statistikou, která popíše jak
patníky s čísly u cesty, tak i počasí, únavu nebo radost a také něco málo o spolupoutnících. Snad
to z té knihy vyplyne samo.*

Jan Drnek, autor.

A krátká ukázka z druhé kapitoly:

Nádraží a železniční dílny byly prvními stavbami na území budoucího druhého plzeňského
obvodu, když vynecháme historické vsi a kostel sv. Mikuláše.

Z hlediska budoucího obvodu se stalo cosi, co zprvu nikdo neidentifikoval jako problém. **Vybu-
dování trati na vysokém náspu až k železničnímu mostu přes Radbuzu fakticky oddělilo
střed města i s Pražským předměstím od prostoru jižně za tratí.** Zanikl tím i prostor měst-
ských zahrad a letohrádků u řeky a u kostelíka U Ježíška. Ale nejen to. Trať s nádražím znemož-
nily, aby se Pražské předměstí prostě jen rozšiřovalo k jihu podél nepomucké silnice. Předěl vy-
tvořený železničním koridorem byl tak velký, že narušil jakoukoliv budoucí urbanistickou kon-

tinuitu aglomerace předměstí na severu s aglomerací, která vznikla na jih od trati. Předěl probíhal i v psychologické rovině, a kdokoliv se usídlil na jih od trati, nemohl se již cítit být tak docela Plzeňanem. Na jih od trati muselo vzniknout cosi jiného, cosi svého, odděleného a do značné míry žijícího samo pro sebe.

Krátce před tím jsem díky starostovi Karpíškovi získal další zakázku na historii Vejprnic a začal na ní pracovat. Vejprnice jsou nejbližší obcí na západ od místa, kde bydlím, znám krajinu i prostředí, mentalitu lidí a další náležitosti. Byla to selská a pak hornická obec, byla po staletí centrem velké farnosti na panství Vrtbů a pak Lobkowiczů. Na tuhle práci jsem se těšil.

V roce 2015 jsem měl 15 vydaných knih, k tomu 3 monarchistické kalendáře a tramskou novelu **Doktor Tramp** (humorná fantazie z budoucnosti o tramské archeologii), kterou z mých povídek vybral a jako brožuru vytiskl můj kamarád Hafran v rámci edice Tramské miniatury, kde se tiskly povídky všech tramských psavců, kteří kdy získali hlavní cenu Zlatého Trapsavce.

Můj kamarád a slovanský starosta Lumír Aschenbrenner mne v zimě na konci roku 2014 požádal, abych zpracoval historii kapely The Suřík, legendy plzeňského undergroundu. V bigbeatové scéně jsem se neorientoval tak dobře jako v tramském prostředí, ale přece jen o mnoho lépe, než akademičtí historikové, které by navíc ani nenapadlo mapovat něco tak okrajového jako rockovou kapelu. Jenže tohle byla pronásledovaná kapela. Na jejím příkladu se dal vyprávět příběh západočeského bigbeatu od šedesátých let dodnes. Začátky a vzory, normalizace, Charta 77 a šok ze svobody. Daly se zmapovat porevoluční rockové kluby, hospody, kde se hrálo před tím, osobnosti a leccos dalšího. Jako profesionál jsem musel zvládnout všechno.

Skamarádil jsem se s Honzou Eisenhammerem, frontmanem a tahounem kapely, kterému již bylo přes šedesát, a mohl se pouze plazit o berlích. Pro rockera, který žil obklopen bouřlivým světem hospod a muziky, který vymetl kde jaký bar a býval mezi plzeňskými máničkami hvězdou, to byly truchlivé časy, ale o to více dovedl ocenit přátelství a ochotu naslouchat. Již nějakou dobu seděl doma a psal své vzpomínky. Měl jsem se tedy o co opřít. Ukázala se i bohatá fotodokumentace, ale já musel brzdit snahy pamětníků udělat z knihy fotoalbum. Byl jsem vypravěč a dobrou knihu nese dobrý příběh. Hamr měl spousty příběhů. Kromě muziky jezdíval na čundry a kdysi hrál aktivně fotbal.

Lumír Aschenbrenner, který z undergroundové scény také vyšel, sehnal nějaké nadační peníze na tisk a STREET figuroval i jako vydavatel. Zbylo dost peněz i na to, aby kamarád z časů Perutě Jirka Sláma, nyní majitel nahrávacího studia AVIK, vyčistil staré hospodské nahrávky kapely a vylisoval do každé knihy jedno cédéčko. V říjnu 2015 byla kniha **The SUŘÍK** vytištěna a uvedena. Hamr skoro brečel a já měl svou první knihu s cédéčkem. Stal jsem se známým spisovatelem i pro další okruh lidí. Sám jsem na knize nevydělal vůbec nic, prodávali jsme ji prakticky za výrobní cenu, ale přinesla mi přátele a jméno. S Hamrem jsem kamarádit nepřestal. Pravidelně jsem ho navštěvoval, popili jsme spolu nějaké láhvové pivo, skočil jsem mu na poštu zaplatit složenky nebo mu doma něco uklidil. Chodit už nemohl vůbec, ale stále chrlil jednu historku ze starých časů za druhou, i když naprosto neuměl vyprávět a smysl

pro příběh neměl žádný. Postupně ale chřadl a v srpnu roku 2022 zemřel.

Ukázka z prvních kapitol knihy:

Tato kniha je příběhem lidí, kteří patřili k první, částečně k druhé výše uvedené věkové kategorii generace 60. let. Do oné dekády vstupovali jako děti, které již začínají vnímat a na jejím konci byli adolescenty v plném rozpuku. Neměli žádný podíl, tím méně podíl viny na tom, co se tehdy s českým národem a se společností okolo nich stalo. Naproti tomu dostatečně vnímali, že se to stalo. Nemohli na tom nic změnit a nemohli to žádným způsobem ovlivnit. 60. léta je vystřelila jako projektil na cíl, který si sama tato dekáda stanovila, ale který pozbyl platnosti ihned po onom vystřelení. Byli vystřeleni k radosti ze života, ke svobodě a kreativitě a hned poté narazili na zeď normalizace. To, k čemu byli vychováni a nasměrováni celým svým okolím, začalo vzápětí toto jejich okolí trestat a zakazovat. Ve své rychlosti a akceleraci neměli šanci prorazit a proletět tím. Naopak je ten náraz mohl deformovat, jak se to mnohým i stalo. Nebo mohli být tvrdí, zarýt se do té zdi a zůstat v ní vězet, narušovat svou pouhou existencí stabilitu a kompaktnost normalizace. Udělali to. A když zeď za dvacet let zmizela, byli zas volní. Jenže už neměli rychlost a spadli na zem. Normalizace vzala jejich pohybu kinetickou energii a přeměnila ji v záblesk, v teplo, někdy v horko a dusno. Spotřebovala jejich energii a sama tím ztratila část své odolnosti. Když zmizela, mohli se pohybovat už jen svou vlastní vahou. Kolem nich, výše a dále letěli jiní, mladší, vymrštění stlačenou pružinou touhy po svobodě. Kanón 60. let, který vymrštil je samé, už dali do muzea. Je nablýskaný, opečovávaný, hýčkaný. Mluví se o něm s obdivem a tajnou závistí. Jenže už nestřílí.

Generace 60. let nedoletěla tam, kam měla a mířila. Svou práci ale odvedla, ovšem jinou, než kdo kdy předpokládal. Díky ní ta zeď spadla a smí se o tom zpívat.

V roce 2014 se vzpomínalo na vypuknutí první světové války před přesně 100 lety. Republikáni a liberálové vznášeli otázku – Kdo to tenkrát zavinil? Monarchisté a vojáci historických klubů pořádali manifestační mobilizace. Byl jsem považován (a sám jsem se pyšně považoval) za jakéhosi nepsaného ideologa Koruny České a každopádně jsem *Monarchistickým zpravodajem* ovlivňoval podstatnou část tohoto hnutí. Bylo tedy jakousi mou povinností na otázky vznášené protivníkem odpovědět. Shromáždil jsem dostupná data a analyzoval je. Mám určitou výhodu v tom, že zkoumám i komunistické prameny, například Dějiny diplomacie z 50. let. Komunisté většinou zkreslovali interpretaci faktů, ale uváděli jich více, než současní autoři. Vycházely mi zajímavé závěry a já v *MZ* zveřejnil asi 40stránkovou studii - **Kdo to zavinil?**

Studie měla velký ohlas a mnozí badatelé mne upozorňovali na další podněty a informace. Například historik pan Krystlík mne upozornil na článek č. 86 mírové smlouvy z Versailles, kde již v roce 1919 Masaryk s Benešem de facto podepsali právo vítězných mocností (Anglie, Francie a Itálie) provést v případě národnostních nepokojů to, co ony čelné mocnosti potom provedly v Mnichově. Masaryk s Benešem to jen jaksi zapomněli říct národu a Beneš v září 1938 předstíral, že jde o zradu Západu. Takové informace jsou pravdivé, šokující a zcela mění pohled na české dějiny v evropském kontextu. Pro další čísla *Zpravodaje* jsem pak napsal další stejně obsáhlé studie – **Proč jsme se podělali** (1938), **Narcis v exilu** (o Benešovi a ztrátě demokracie) a **Divadlo o divadle** (1968). Šlo o to nabídnout monarchistům a konzervativcům určitou platformu pohledu na české dějiny, jejíž přijetí by zamezilo sporům a hádkám. Ustavit platformu, základ, který většina přijme za svůj.

V létě 2015 jsem, také pro *zpravodaj* doplnil ještě analýzu vzniku husitského hnutí **Cesta k českému džihádu**, jiný pohled na působení sv. Vojtěcha Slavníka na evropské a české politické scéně – **Imperium Regio** a analýzu starých pověstí českých coby článků nepsané orální ústavy českého kmene **Jména a pověsti**.

V budoucnu možná z těchto studií poskládám nějakou knihu, ale v této chvíli mi sloužilo jejich psaní jako odlehčení a osvěžení uprostřed únavného vršení dat pro mé obecní zakázky.

Hladový pes

Právě na podzim roku 2015 se mi několikrát v různých obdobách zdál tentýž sen. Ve snu jsem na své vlastní zahradě vždy někde narazil na zapomenutou zavřenou ohradu, ve které se sotva ploužil některý z mých psů, co jsem kdy měl. Byl dlouho nenakrmený, hladový a vyhublý jako postava z koncentračního tábora. Byl zanedbaný, ležel tam ve vlastních výkalech a neprotestoval. Zíral na mne oddanýma očima beze stopy výčitky za to, že jsem na něho zapomněl a odsoudil ho ke smrti hladem, zavřeného a zapomenutého. Ten sen mne vždy znovu zavalil lítostí a zlobou na sebe samého, nepochopením, jak jsem to mohl udělat. Šel mi z toho mráz po zádech a já dostával strach.

Musím předeslat, že ve skutečnosti se nikdy nic takového nestalo. Moji psi bydleli se mnou v domě a nikdy nehladověli, nebyli zapomenutí, naopak. Jenže jsem kdysi prodělal šestiletý terapeutický výcvik a o výkladu snů něco vím. Ten pes byl skutečností, i když jen symbolickým obrazem skutečnosti. Byl někde uvnitř v mé vnitřní zahradě, byl věrný a oddaný a já ho nekrmil, já na něj zapomněl. Byl jsem starý okoralý válečník a dostal jsem v životě tolikrát nakládačku, že jsem v duši a v citech zhrubl, zesurověl a znečitlivěl. Někde uvnitř byly staré rány potažené novou kůží, ale nikdy nevyhojené.

Byl čas se věnovat vlastní minulosti. Hledat, nakrmit a léčit ty zapomenuté vyhladovělé psy, vzít je do tepla a pokusit se jim dokázat, že je mám rád, že jsem jen starý pitomec, který pro jedno zapomíná na druhé a ztrácí pojem o tom, co je opravdu v životě důležité. Byl čas vyrovnat se, alespoň literárně a v příběhu s tím, co bylo kdesi na začátku, co mne utvářelo a vyslalo do světa. A tak se pomalu začal rodit text další detektivky:

Klára byla Petrovou ženou pátý rok a brali se, když jí bylo padesát a jemu o dva roky méně. Stala se jeho druhou ženou, několik let poté, kdy její manžel zemřel. On zůstal bez ženy dvanáct let a téměř sám vychoval děti, když ho opustila první žena, se kterou žil deset let. To bylo zhruba vše, co věděla.

Zdálo se jí, že v Petrově životě se vyskytují dvě časové a jasně oddělené vrstvy. Ta současná začala, když mu bylo asi šestatřicet a jeho rodina se rozpadla. V téhle vrstvě se vyznala. Patřili k ní stejní přátelé, stejný okruh známých a osobních zájmů. Patřily k ní jeho dnes již dospělé děti a celá kariéra spisovatele. V téhle vrstvě vydával všechny své knihy a byla to doposud živá vrstva.

Klára dokázala rozpoznat ještě tu dřívější, starší vrstvu. Tu neživou, kterou pohřbil. Do té vrstvy patřilo jeho první manželství a skutečné dětství jeho dětí. Orientovala se doslova podle fosílií, protože on sám o tom moc nemluvil. Jednou se přiznal, že si na nic nevzpomíná, že musel vymazat celou tu dobu z paměti, aby přežil. Musel se zbavit i krásných vzpomínek, aby zabil ty bolestivé, ty k nepřežití. Podle fotografií a vzpomínek tehdy kamarádil a žil s jiným okruhem trampů, tuláků a poutníků, těch, kteří ještě dnes občas přijížděli nebo ho zvali někam na chatu či na potlach. Vždycky se k němu chovali s jistým respektem a ona na to byla hrdá, vždyť to byl její muž. Už tenkrát ji zaujalo, že téměř všichni tihle lidé, jeho přátelé, něco v životě dokázali a stali se osobnostmi. Téměř se mezi nimi nevyskytovali ztroskotanci a outsideri. Ne, ten zjevný respekt nepatřil jeho psaní. Ne celý. Vztahoval se k něčemu mnohem hlubšímu, k něčemu, co věděli jen někteří, o čem se vůbec nemluvalo a co bylo mnohem hlouběji. Co bylo ještě před tím.

Jenže co bylo před tím? Zřejmě tu byla ještě jedna hlubinná vrstva. Nějaká základní, na které ležely všechny pozdější nánosy a konstrukce jako zdi na betonovém základu. Ano, základy. Klára jako by žila s Petrem v zatím nejvyšším patře rozestavěné budovy. Tu a tam zaslechla

něco o přízemí domu, ale vůbec nikdy si neuvědomila, že tu musí být ještě základy. Hluboko dole, skryté v zemi, ve tmě a vlhku, jakoby v hrobě. Tvrdé a kamenné. Nezměnitelné. Něco, co bylo ještě před tím, než poznal svoji první ženu. Něco, co nikdy neumřelo, a on to pohřbil za živa. Zabetonoval, zasypal. Nikdy ji nenapadlo to zkoumat. Nikdy ji nenapadlo, že mohlo být ještě nějaké před tím.

Každou z těch vrstev svého života vždycky uzavřel úplně a beze zbytku, jako když dopsal knihu a odnesl ji nakladateli. Když ji psal, byl do ní zcela ponořený, žil těmi postavami a ději, jako by byly opravdové, ale pak už ho kniha nezajímala. Uložil si jeden rukopis, ostatní smazal a spálil. Vždycky začínal znovu od nuly, v jiném světě a s jinými postavami. S úžasem si náhle uvědomila, že tohle uzavření minulosti neprovedl ve svém životě jednou, jak si původně myslela, ale už dvakrát. Zřejmě zde byl ještě docela jiný svět, plný jiných osob a postav, takových, které ho dnes již nenavštěvovaly, se kterými se nestýkal. Něco, co prostě zavřel do starého kufru a nechal zkamenět, co se přímo dotýkalo skály tam v hloubce. Na jeho životní cestě ležel ne jeden prudký zlom, ale hned dva. První žena ho zklamala a zranila tak, že se dvanáct let nedotkl jiné ženy. O téhle minulosti ovšem dokázal mluvit a vzpomínat na ni, když musel a když si vzpomenout dokázal. Ale bylo tu něco mnohem hlubšího, co kdysi uzavřel a nikdy už potom neotevřel, protože kdyby to tenkrát neuzavřel, nemohl by žít dál. Zřejmě i jeho první žena, jakkoliv ji miloval doopravdy, byla jen způsobem, jak přežít to cosi před tím, jak to překrýt a zapomenout. A dnes to cosi ožilo a sáhlo to po něm. Teprve dnes, po téměř třiceti letech...

Případ Ztracené legie je příběhem starých mužů, kteří spolu kdysi začínali ve skautském roverském oddíle, zažili drsné i krásné mládí, vyrostli ve válečníky a velmi schopné jedince, ale později se rozešli a každý jinde dosáhl ve svém oboru úspěchu. Neviděli se 20 – 30 let a dlouho již žili zajištěni dostatkem a svými rodinami. Náhle dostanou zprávu, že jeden z nich, který zůstal žít na Šumavě, v místě, kam kdysi jezdili, za podezřelých okolností zemřel. Všichni ti usedlí stárnoucí muži se každý sám za sebe seberou, oblečou starou výstroj, opustí bezpečí a rodiny a vydají se na setkání s osudem. Kdysi jako kluci totiž složili pro nějaký takový případ přísahu.

Byla to mobilizace. Tak, jak jsme se domluvili kdysi dávno, před čtvrt stoletím. Mobilizaci je možno vyhlásit jen tehdy, když se stane doopravdy něco vážného, něco, co se týká nás všech, celé legie, naší cti nebo bezpečí. Pak, ať jsi, kde jsi, ať děláš cokoli, ať jsi třeba na vozíku, dostavíš se na místo srazu v přesně určenou hodinu, připraven na cokoli. Je to povinnost nad jiné povinnosti. Povinnost stvrzená přísahou. Povinnost stvrzená společnými roky života, tím, co nás stvořilo a vytvarovalo, společným tajemstvím, společnými vinami a společně sdílenou vznešeností. Neuposlechnutí se nepromíjí a neodpouští. Nikdy. Neuposlechněš a ztratíš všechno. Vzpomínky i důvod k životu. Ztratíš povědomost o tom, kdo jsi a proč jsi ten, který jsi. Namísto stromu budeš jen kůlem bez kořenů. Namísto řeky budeš jen louží bez pramene i bez ústí. Neuposlechněš a zůstaneš prázdný, laciný, lehký a marný, jako bys umřel. Neuposlechněš a budeš zapomenut ostatními i sám sebou. Ztratíš právo na lásku i na přátelství, na pomoc i na úctu. Na tvůj hrob nikdo nepoloží kytku, nikdo si nevzpomene. Poroste na něm bodláčí a budou ho ochcávat psi. Zradíš a přestaneš být. Omluvit tě může jen smrt.

Hlavní hrdina příběhu má ke své cestě ještě jeden důvod, kromě přísahy. Lásku, kterou nedokázalo pohřbít ani manželství, děti, ani 30 let odloučení. Lásku, kterou zahrabal do jámy a zabetonoval, jenže ji zabetonoval právě do základů domu svého života. Hrdina náhle chápe, že neexistuje starý a nový život, že je jen jeden, stále tentýž život a nic nelze pohřbít. Všechno je třeba usmířit.

Byla mi tehdy ukázána láska tak strašná, velká a nepředstavitelná, že mne mohla zachránit a navždy učinit šťastným. Ale byla mi poté odeprána a já věděl, že byla jediná, že jiného pokusu

nebo nabídky takové velikosti se mi již na tomto světě nedostane. Nemělo smysl sedět na místě a nemělo smysl někam jít, něco dělat. Vše, co mne mohlo potkat v budoucnu, bude stejně jen slabým odvarem toho, co jsem zahlédl a ztratil. Vše se mi jevilo jako poušť a prázdnota. Začínal jsem chápat, že láska není z tohoto světa, protože se nedá získat žádnými lidskými schopnostmi. Buď se mi jí dostane, nebo nedostane, ale na mém chtění nebo činech to nezáleží.

Případ Ztracené legie je příběhem o hledání zapomenutých věrných psů a jejich nakrmení v poslední chvíli, protože kdyby nechal muž takového psa úplně umřít, zemřel by sám a ani by o tom nevěděl. Opět se mi podařilo napsat příběh, který jako bych ani nenapsal já. Nemusel jsem ho dlouze vymýšlet a konstruovat. Vypadl ze mne sám, rychle a hladce proklouzl odněkud odjinud skrze mne do světa a byl mnohem větší a lepší, než kdybych ho vymýšlel já. A samozřejmě to byla detektivka.

Kromě toho jsem ještě dokončil dlouho rozepsanou detektivku z prostředí vojensko-historických jednotek, konkrétně plzeňských Pětatřicátníků, s názvem **Ostrov království**. Je to určitě čtivý a napínavý příběh, ale Ztracené legii nesahá ani po kotníky.

Ostrov království je příběhem chlapů, kteří mají rádi zbraně a uniformy, aniž by chtěli někomu ublížit. Kdesi vespod pod jejich vášní pro pořádek a společenský řád, který je třeba bránit, sedí strach z chaosu, ze slabosti a nedostatečnosti člověka. Vojenská kázeň pro ně symbolizuje bezpečné prostředí v němž se mohou orientovat podle jednoduchých pravidel. Onen pořádek spatřují ve velmi vzdálené minulosti c. k. monarchie a republiku považují za počátek revoluční cochcárny v níž je možné kořistit, ubližovat lidem, vše relativizovat, ohýbat pravidla a pomocí politiky a státu okrádat vlastní obyvatelstvo.

Jsou podrobena zkoušce, když se do jejich společenství vloudí vražda a otázka viny. Ukazuje se, že před některými útoky světa a života je ani zbraně a uniformy nemohou ochránit. Ukazuje se, do jaké míry jde jen o hru chlápků, z nichž většina se skutečně vojně kdysi vyhnula.

O tom, co ve skutečnosti znamená být vojákem, jsme s Tvrdákem oba něco věděli a nemuseli jsme si o tom ani vyprávět. Patřili jsme ke generaci, ve které se ještě chlapi styděli za to, že je třeba nevzali na vojnu. Samozřejmě, ani nám se tehdy nechtělo na dva roky vypadnout ze života a ze světa a absolvovat to velké neznámo, ale zároveň jsme se tomu nechtěli vyhnout. Chlap výzvy neodmítá. Ostatně, bylo jen pramálo věcí, kterým jsme se kdy vyhnout chtěli. Ne, nebyli jsme ve válce, ale odkroutili jsme si poctivě dva roky. Já u protiletadlových dělostřelců, Tvrdák

u podstatně drsnější party, u takzvaných Cihlových kápí, speciálních jednotek pro boj ve městech. Vlastně byl vycvičený terorista. Armádu, ve které jsme sloužili, jsme neměli rádi, protože to byla armáda hlásící se k okupantům mé země a mého národa. Ve válce bychom oba asi koukali jak vzít roha a dostat se do nějaké jiné armády, kde bychom mohli věřit ve smysl boje, kde bychom mohli bojovat za něco správnějšího a spravedlivějšího. Ale byla to funkční armáda, která se na válku skutečně připravovala. A oba jsme v ní viděli umírat chlapy, někdy i naše kamarády. Při cvičeních se odehrávaly nehody a ti slabší páchali sebevraždy. Já sám jsem jako mladý holub musel sotva měsíc po nástupu uklízet záchod od zbytků mozku a krve jednoho takového.

Být voják, to není moc o střelení. A protože se tahle armáda nepřipravovala na spravedlivou válku, nepanovala v ní žádná jednota, žádné vědomí společného cíle. Jen buzerace a každodenní boj třebaš i o kousek jídla, o kariéry a o výhody. Byla to škola nenávisti a přežití. Nevznikalo v ní ani tak kamarádství, jako účelové aliance a spojenectví, jako někde v zajateckém lágru. I tak se ale rychle ukazovalo, kdo je kdo a na koho se lze spolehnout. Vyplavala tam na povrch spousta svévole, sadismu, zbabělosti a ubohosti, spousta mindráků, strachu, zloby i zoufalství. To ale mohl člověk zažít i ve vězení a nestal se proto ještě vojákem. Svým způsobem mne ta armáda fascinovala, protože představovala sílu a přesnou souhru různorodých částí. Byl jsem na mnoha letních i zimních cvičeních a viděl jsem manévrovat proti sobě i celé divize. Nalétávaly na nás stíhačky a vrtulníky, viděl jsem, jak se v boji navzájem doplňují tanky, pěchota obrněné transportéry, dělostřelectvo, letectvo a další a další složky ve vzájemné souhře. Vnímал jsem taktiku družstva, čety, roty až po úroveň pluku a divize. Později jsem o tom četl odbornou literaturu. Byla to úžasná ukázka kázně a disciplíny. Vynucené, ale přece efektivní. Občas mne zaplavila hrdost na to, že jsem součástí toho drtivého stroje na vítězství. Místy se o mne pokoušel pocit uspokojení, že k tomu projevu pořádku a koncentrovaného úsilí mnoha tisíců mužů patřím. Naprosto jsem chápal, oč skvělejší mohl být ten pocit ve správné armádě vlastenců, po boku skutečných kamarádů.

Jenže pak jsme jednoho dne stáli v Jaroměři na polské hranici a rozdávali nám ostré náboje do samopalů, do velkých zásobníků jsme páskovali ostrou dělostřeleckou municí. V Polsku probíhal Jaruzelského vojenský puč a čekalo se na rozkaz, který nás mohl poslat vpřed do skutečného boje, protože v Polsku se střílelo. A náhle jsem si uvědomil to nejdůležitější. Jsem jen součástka stroje. Naprosto nahraditelná a postradatelná součástka. Tím, že jsem oblékl uniformu, ztratil jsem jakoukoliv hodnotu a význam. Když padnu, nikdo se pro to nezarmoutí a nikdo se nad tím ani na vteřinu nepozastaví. Tady neexistují skutečné vztahy, jen ty funkční. Nikomu na mne ve skutečnosti nezáleží. Někde ve vzdáleném štábu si později odškrtnou číslo, položku a nasadí místo mne jinou. Uvědomil jsem si, že i ve správné armádě může nekompetentní velitel poslat na smrt tisíc mužů do úplně zbytečné akce. Jen tak, jako by nic. I ve spravedlivé válce může tisíc chlapů umřít úplně zbytečně a nic se nestane, ani to nikomu nebudou vyčítat. Ani onen velitel si to nebude nikdy vyčítat. Bez ohledu na smysl války má voják poloviční šanci, že padne nesmyslně. Kolik lidí takhle padlo v císařských armádách v Haliči pod blbcem Hötzenorfem nebo v Srbsku pod idiotem Potiorkem? Bez hrdinství, s vědomím, že třebaš jen posloužili nějakému nabobovi v uniformě, který právě potřeboval statistikou přesvědčit nadřízeného, že přece bojuje, že se snaží.

A tenhle pocit teprve z chlapa udělá vojáka. To, že přijme tohle riziko, tuhle možnost. Že přijme svoji zbytečnost, marnost své existence. Hlavně tohle takovým Vašíčkům a Škvorům naprosto chybělo. Rozumem by to snad i pochopili, ale neměli skutečný prožitek toho stavu. Nemuseli se s tím smrtelně vážně vyrovnávat. Nemuseli se vyrovnávat se spoustou jiných věcí. Nemuseli dosahovat vojenských cílů s vojáky, kteří zvrací, kadí a močí strachem, kteří už nemyslí a reagují jen instinkty, a instinkty jim velí k panice, k útěku, úniku za každou cenu, včetně zastřelení vlast-

ního velitele. S vojáky, kteří už ani nejsou vojáci, kterým omrzly ruce a nohy, kteří jsou tak vyčerpaní a nevyspalí, že padají za pochodu a nejdou vzbudit. S vojáky šílenými hladem a žízní. Voják a hrdinství? Nic takového neexistuje. Jen zoufalý boj o sebevládu o zachování lidství. Ti, které nazýváme hrdiny, tento boj většinou prohráli. A nemuselo to být ve válce. Já tohle zažil i v mírové armádě a Tvrďák také.

Tohle byli jen divadelníci. Hráli si na majory a plukovníky, ale neměli ani tušení, jak se dělá skutečná disciplína ve skutečné armádě. Snili o armádě, kde je disciplína dobrovolnou záležitostí a kamarádi v zákopech nasazují jeden za druhého život. Představovali si jakési Rychlé šípy v uniformách. Jejich hra byla udržitelná jen proto, že to nebylo doopravdy, že o nic jiného než o hru nešlo. Jejich takzvaní podřízení je poslouchali, jen když se jim to líbilo, a jen proto, že je bavila ta hra. Ve skutečném boji by je nejspíš neposlechli. Vlastně to bylo směšné, ale oni to neviděli, nemohli vidět. Celý jejich život byl jenom hrou. Všem, co mohlo být v jejich životě doopravdy, se vyhnuli a teď to doháněli tím, že si na to hráli. Ještě ani nepochopili, že tady skutečně někdo zemřel.

V polovině října 2016 vydalo Naše vojsko poslední díl žabí série - **Žáby na prameni**. Zařekl jsem se, že je už opravdu poslední. Když se mystifikátor dostane do jisté časové vzdálenosti od posledních skutečných dějin, ztrácí půdu pod nohama a jeho konstrukce přestává být věrohodná. Cítil jsem, že jsem k té hranici dospěl a za ní je již čisté a ryzí sci-fi.

Byl to konec práce na knihách, které mne nejvíce proslavily. Muselo přijít něco jiného, nového, a nemohla to být má historie psaná na zakázku, více řemeslná než tvůrčí. Práce, kterou se člověk žije, je poplatná a nedává tvůrci onu svobodu. nevytváří onen otvor, kterým se do světa dostává něco nového.

Ukázka z prostředka:

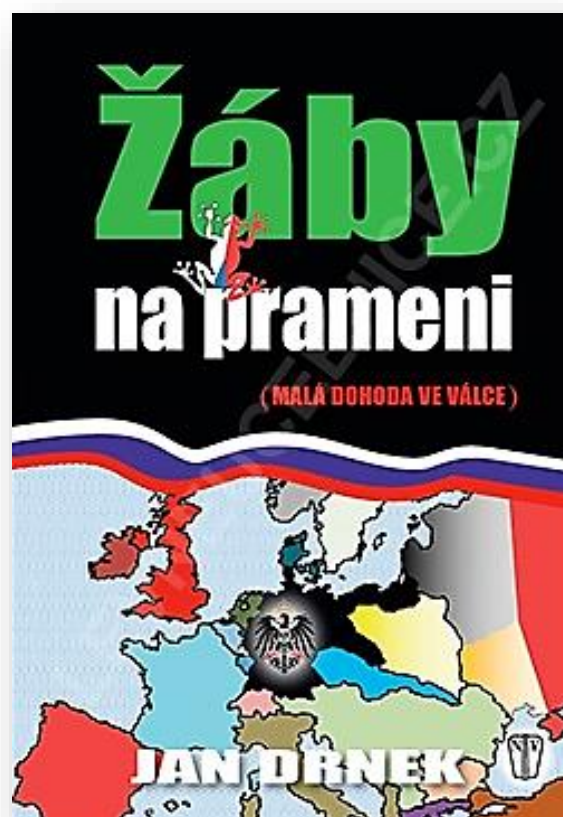
V Praze se Ladislav Rašín hned z letiště rozjel do Dejvic za generálem Moravcem.

- Copak? Jste nějaký vykojený, posmíval se šéřšpion prezidentovi. – Vy jste to nevěděl?

- Vy snad ano?

- Samozřejmě. Vždyť jsem vás varoval. Dokonce i komunisti v Moskvě to pochopili dříve, než vy. Proto jsem vám přebral Benešův rozhovor se Švermou.

- Podívejte se, sedl si Rašín do křesla pod velkou diefenbachii a bez ptaní sáhl po karafě s koňakem. – Já s vámi hraju jakousi hru. Domluvili jsme se, že spolu s Rakušáky přitlačíme Adenauera ke zdi, donutíme ho, aby akceptoval vystoupení Rakouska ze svazku Říše a jeho přestup do Malé dohody. Aby se to povedlo rychle, musí se Německo změnit v císařství a na trůn nastoupit Hohenzollern. Domluvili jsme se, že tohle provede německá generalita. Je to dobrodružná hra, ale prosím, nás se zatím nikterak nedotýkala. Měl to být ale přestup Rakouska do Malé dohody, ne do Podunajské říše. Nedomluvili jsme se, že pojedou do Budapešti a budu tam za blbce. Že tam všichni slavnostně vyhlásí císařství a celá československá reprezentace v čele s prezidentem a všemi předsedy vlád na to bude bezmocně zírat. Víte, jak teď vypadáme? Jako pitomci, kteří od

osmatřicátého roku budují silnou Malou dohodu, aby sami byli silní, vyzbrojují ji a industrializují, a pak přijde Habsburk a všechno to shrábne.

- Nerozčilujte se, vzal si Moravec také svoji sklenku a opřel se o velký černý trezor Siemens und Bosch. – Vždyť se nic nemění. Stále jsme členy Malé dohody a ta nás stále chrání a dělá silnějšími. Naše snažení nebylo zmařeno. Vy sám jste byl monarchistou dříve, než já. Ostatně já jím ještě možná ani nejsem. Co vám vadí na tom, že se Habsburk ujímá svého?

- Na tom ni nevadí nic, zuřil dále Rašín. – Vadí mi, jak to vypadá pro veřejnost. Jako kdyby měl Beneš pravdu. Tvrdili jsme a všichni to v podtextu tak chápali, že budujeme Malou dohodu, ale tak nějak ji budeme skrytě dirigovat. Budeme její hlavou. Národ na to byl pyšný, a proto nepodpořil Beneše, když chtěl, abychom od toho dali ruce pryč. Proto národ podpořil nás. A teď je hlavou Habsburk a hlavním městem Budapešť. Nám vypálili rybník. Mně budou dávat za vinu, že jsem to tak narafičil, protože kde kdo ví, že jsem monarchista. Víte, co by se stalo, kdyby se teď vrátil Beneš? Většina národa by šla za ním a na ulicích by se zase řvalo o boji proti Habsburkovi za svobodu republiky.

- Beneš se nevrátí! odsekl Moravec takovým tónem, že Rašínovi přeběhl mráz po zádech. – Nikdy se už nevrátí. Na to se můžete spolehnout. A většina chlapů je na frontě, ne na ulicích. A republika je svobodná. Za to není třeba bojovat s Habsburkem, ale se Stalinem.

- Mělo se to udělat jinak. Postupně a až po válce. Byl bych proto, aby začal Habsburk vládnout v Rakousku, aby nám pomohl vojensky. Za to bych mu vrátil Brandýs a pozval bych ho k nám oficiálně. Nabídl bych mu, aby u nás zřídil jakési habsburské vyslanectví nebo zastoupení. Vyzdvihli bychom zásluhy nějakých šlechticů v boji proti bolševismu a za to bych nechal parlament zrušit ty hloupé zákony proti šlechtě. Postupně by ho národ začal akceptovat jako spojence a někoho, kdo se o nás stará a záleží mu na nás. Vůbec bychom nemluvili o císařství, ale jen o českém království a o svatováclavském trůnu. Veřejně bychom odhalili pár korupčníků z předsednictev politických partají a jasně bychom doložili, že nad stranami musí být nějaká hlava, která stráží zákony a mravnost. Teprve, až by si na trůn sedl, bychom začali organizovat Podunajskou říši.

- Na to není už čas, vzdychl Moravec.

- Víte, k čemu v Budapešti dospěl Beran? K tomu, že nás chce Habsburk potrestat a zlomit. Ukázat celému světu Čechy jako zatvrzené husity a republikány. Nechat nás stranou a izolovat. Dohnat nás k omluvám za 28. říjen 1918, za Masaryka.

- A za vašeho otce? doplnil s úšklebkem Moravec. – Nikdo s tím nic neudělá, uzavřel. – Je to hotové a uvařené. Je tu habsburská Podunajská říše a bude tu německé hohenzollernské císařství. Můžeme se vztekat, jak chceme, ale už nemáme kam a ke komu volat. Ve Francii bude katolický diktátor a za dvacet let možná i král. Ostatní jsou již monarchie a Švýcarsko nás nezachrání. Polsko je v háji a po osvobození bude obnoveno, jako kdo ví co. Bolševiky budou Češi za pár týdnů nenávidět víc, než Němce. Budeme se muset někam přidat a nejbližší je nám ta Vídeň.

- Kdysi jste říkal, že vaše pohnutky jsou pohnutky vlastence, připomenul Moravcovi prezident.

- To platí stále. Kdyby to jen trochu šlo, hájil bych Masarykovu republiku do roztrhání těla. Ale copak to nevidíte? Jaké jsme měli po Mnichovu vyhlídky? Přidat se k bolševikům? Pche. K Němcům? To také nechci. Nechat Malou dohodu rozdrobenou? Už bychom mluvili rusky, kdybychom z nich neudělali pakt. A Malá dohoda nemohla zůstat volným spolkem, to byla iluze. Takové soustátí se buďto rozpadne, nebo posiluje vazby. Ani federace by nestačila. Federace tří monarchií a jedné republiky? To by nevydrželo. Když se mám rozhodnout mezi rozpadem toho, co nás má chránit a vznikem císařství, pak nejsem pro rozpad. Od začátku bylo přece zřejmé, že když chceme udělat pro národ to nejlepší možné, zajistit jeho ochranu a prosperitu ve světě aliancí a zájmových bloků, pak je Podunajská monarchie ta nejlepší volba. Já nemávám červenobílými vlajkami a nezpívám Ach synku synku... Dokonce nejsem monarchista. Asi bych žil raději v republice, které jsem celý život sloužil. V jistém smyslu mám rád Masaryka a taky vašeho tátu, ale

pro národ chci to nejlepší, co se nabízí. A samostatná republika mezi říšemi to rozhodně není. Jsme v docela jiné situaci, než po světové válce. Beneš je narcistický blb, ale kdyby žil Masaryk dnes, věřím, že bychom se s ním domluvili na českém království. Zvláště, když to byl Habsburk.

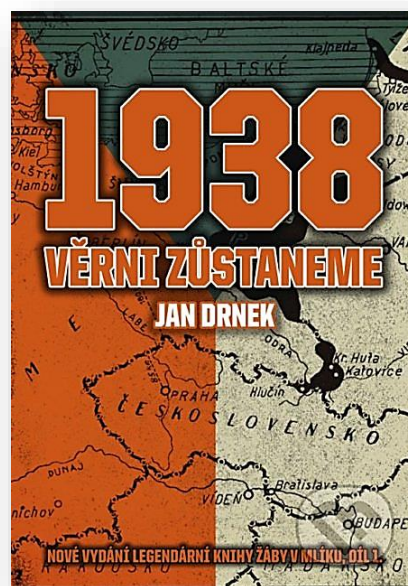
Ostatně, ten Karad'orděvič z Bělehradu si také moc věří. Tam to rozhodně nebude tak jednoduché, jak předstírá. Ota to dobře ví. Ještě tady může být víc republik nebo víc králů. Kdyby nevypukla válka, už by se řezali navzájem Srbové s Chorvaty o Bosnu. Proto jedná císař s Gajdou. Potřebuje vědět, jestli Gajda dokáže udržet všechny ty armády pohromadě, až se to začne mlít v zázemí. Jestli mu Srbové neutečou z fronty, aby mohli řezat Chorvaty v Bosně a naopak. A jestli Češi nevylezou z tanků a nepůjdou domů zakládat odbory.

V jednom ale mají ti Rumuni a Maďaři i ti králové pravdu. Je třeba do krajnosti využít válečné situace. Čekalo se jen na válku. Víte sám, pane prezidente, kam se Evropa vyvíjela po světové válce. Samá liberalizace. Ve Španělsku, ve Francii, až do Hitlera v Německu, i v samotné Británii. A nejen demokracie, byly to samé lidové fronty a levice a šlo to dál a dál. Evropská inteligence pěla chvalozpěvy na první stát dělníků a rolníků. Všechno se drobilo a rozpadalo, až velmoci ztratily schopnost postavit se zlu. Do Španělska přeskočil komunismus, v Německu národní socialismus. Ve Francii revoluce. Naše republika se ve 20. letech tak tak nestala rovnou socialistickou. Zastavit tenhle liberální vývoj v celé Evropě a převrátit to všechno zpátky na správnou cestu, to je kyklopská práce a možná to od začátku byla nemožná práce pro všechny rozumně myslící konzervativce. Ale válka to dokáže. Rusové jsou jako velký píst poháněný parním strojem, který má obrovskou sílu a když ho správně využijeme, tak převrátíme ten havarovaný autobus demokracie a civilizace zase zpátky na kola. Kdyby nevypukla válka, trvalo by nám deset let, než by se Malá dohoda stala federací. Další deset let by trvalo proměnit ji v císařství. Mezitím by začaly pracovat síly, které to nechtějí dopustit. Takhle musí být všichni rádi, že vůbec bojujeme a levičáci musí být zticha. Takhle nikdo nemůže dělat národní revoluci. Chlapi jsou na frontě a bolševik buší do vrat. Jen malá nesvornost a naše děti v pionýrských šátcích budou ruský žvatlat chvalozpěvy na Lenina a Stalina, udávat své rodiče a jásat při jejich popravách. Otázka je, co uděláte teď. Jste prezident.

- Co mohu asi tak dělat? opáčil Rašín. – Jedu do rozhlasu oznámit národu, že v Budapešti vyhlásili císařství a jen my s bratry Slováky jsme hrdinsky ubránili Masarykovu republiku.

Během psaní této žabí série mne kontaktoval zástupce nakladatelství Albatros (kapitálově nejsilnějšího vydavatele u nás) s plánem vydat znovu Žáby v mlíku a vydat je v dobré úpravě. Proti tomu se nedalo nic namítat a já měl Žáby již delší dobu přeepsané a trochu rozšířené, upravené tak, aby ladily s dalšími třemi díly, jejichž obsah jsem nyní již znal.

Byla to příležitost jak napravit ostudu s prvním dílem, který vyšel v roce 2007 bez jazykové korektury a v podivné úpravě. Problém vězel v tom, že redaktor Albatrosu chtěl být originální a dát knize docela jiné názvy. Asi si sliboval, že přechytračí čtenáře, který si bude myslet, že Drnek napsal úplně nové knihy o Mnichovu, a teprve až si je koupí, zjistí, že si koupil staré dobré Žáby v mlíku. Varoval jsem ho, že jakkoliv se jemu může zdát název nevhodný, kniha je již fenoménem, který žije vlastním životem právě pod tímhle názvem. Jako většina redaktorů si myslel, že je chytrější. Žáby, nyní již příliš dlouhé na jednu knihu, vyšly v roce 2016 a 2017 pod názvy

Věrní zůstaneme a Neporaženi. Hlavní se jim asi zdála ta obrovská číslovka 1938 uprostřed obálky. Čiší z toho nabubřelé přesvědčení, že čtenář je pitomec, který se chytí na povrchní reklamu.

Kolik kusů prodali, nevím. Já byl ale rád, že kniha vyšla znovu v lepší úpravě. Naše vojsko právě vydávalo čtvrtý díl, a tak jim tahle reedice nemusela vadit. Přesto, jakmile se o reedici doslechli, se pokusili vyrukovat s druhým vydáním Žab v mlíku. Na to ale neměli smlouvu a před hrozbou soudního sporu se silným konkurentem couvli. Ukázalo se, že chtěli jen využít reklamy Albatrosu, aby vyprodali sklady.

Již asi dva roky jsem spolupracoval s Pavlem Svobodou z Radia Dixie, což byl internetový server zabývající se jižanskou muzikou a občanskou válkou v USA. Redaktorům začalo docházet, že se ve světě cosi podivného děje a proto začali měnit tón serveru na všeobecně konzervativní témata.

Napsal jsem pro Pavla pár článků, které mi vynesly pár tisíc korun. Zejména požadoval sérii rozvedených válečných příběhů z Žab v mlíku, něco, co v knize nebylo. Ale nejen to. Pár článků jsem napsal:

Stonewall Jackson - generál, který mohl Konfederaci vyhrát válku.

Pod vlajkou Konfederace - příběh vzniku jedné rebelie.

Veteráni - původ pojmu v císařských válkách s Turky.

Operace Unternehmen Freudenthal - německý výsadek u Brun-
tálu.

Operace Friewaldau - Mansteinův útok přes Jeseník.

Nálet na Linec.

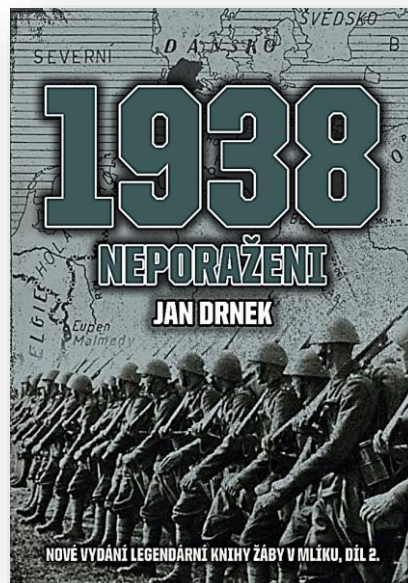
Prostřednictvím mého brněnského propagátora a televizního komentátora Lukáše Visingera udělalo Radio Dixie sérii pochvalných recenzí na mou žabí sérii, zejména na poslední díl a navedl jsem Pavla Svobodu, aby se dohodl s Albatrosem na propagaci reedice prvního dílu. Radio Dixie vyrobilo hromadu triček s potisky - Žáby ve válce a dokonce k tomu vymysleli i logo. Sám jsem dostal asi čtyřicet triček a rozdal je kamarádům.

Začátkem roku 2017, když už téměř došly peníze vydělané na minulých zakázkách a začal jsem pociťovat nutkání k hysterii, kontaktoval mne Jiří Uhlík, místostarosta městského obvodu Plzeň 1 s nabídkou na hned dvě zakázky.

Sám primátor města Plzně projevil zájem o sepsání historie bazénu na Slovanech a historie tamního plaveckého klubu Slávia VŠ. Muselo se to stihnout do léta k výročí klubu.

Druhá nabídka se týkala sepsání historie obvodu Plzeň 1, na které jsem se již před rokem domlouval se starostou obvodu Brabcem a on na to potom nějak zapomněl.

Seděli jsme u piva a dělali dohodu. Jak to mezi mafiány bývá, stránky a statisíce létaly vzduchem a co se upeklo, muselo být dodrženo i bez psaných smluv. O sepisování knihy o bazénu jsme museli požádat my, aby se primátor nekompromitoval či co... Museli jsme napsat dopis na primátorskou kancelář, že nás náhle přepadl nápad napsat historii bazénu a chceme na to peníze. Do týdně jsme je měli na kontě a dali se do práce.

Nic nám (mně a Otovi Brachtelovi) nebylo vzdálenější, než plavectví a závodění ve vodě. Jenže profesionál musí zvládnout všechno. Ota se ponořil do archivů a já zjistil, že současným šéfem bazénu je náš kamarád z vandrů. Bylo třeba se s celou problematikou seznámit. nejprve s historií plavectví v Plzni vůbec, se základy tohoto sportu, s tím, jak se co měří a počítá, v jakých stylech se závodí, jaké jsou obvyklé časy a rekordy. Potom historie plaveckých klubů v Plzni vůbec od samého začátku ještě za monarchie. Přečíst kroniky a desítky šanonů s výsledky a zápisy z porad Slávie VŠ, sehnat staré i nové fotky. Vedle toho architektonická a technická stránky stavby bazénů i s její historií. Kontaktovat architekta, který projektoval právě bazén na Slovanech a získat podklady, nákresy, objednávky na subdodavatele apod. Získat údaje o přestavbách v průběhu let a o plánech na modernizaci. Vypíchnout osobnosti plavectví a sestavit jejich medailony a mnohé další...

Zvládli jsme to, a v červnu přivezli z tiskárny 500 ks knihy. Měla mezi plavci velký ohlas a při slavnostním uvedení Na Spilce v pivovaru ji dostávali od primátora zasloužilí plavci a funkcionáři. Pracovní název **Bazén pro půl miliónu** knize už zůstal.

Na ukázkou předmluva:

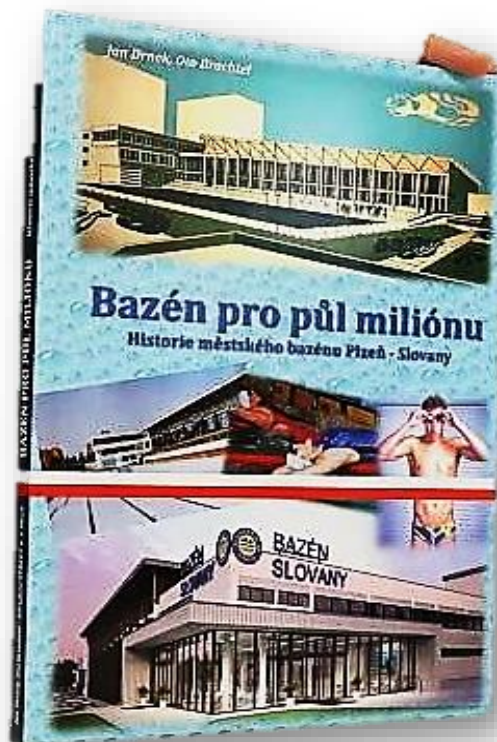
Vážení čtenáři, obyvatelé západních a jihozápadních Čech jsou zvláštní tvorové. Říkají to Moraváci stejně jako Pražáci. Někdy se zvláštnosti naší povahy připisují našim tisíciletým kontaktům s Bavyry, k nimž jsme měli často blíže než k těm přemyslovským rabijátům u Vltavy. Myslím ale, že tajemství vězí ještě hlouběji.

Jsme obyvatelé, kteří vyrůstají v krajině rozpadu a drolení, jistot eroze, v příšeří lesů a hvozdů rvoucích kořeny dávno mrtvý kámen. Někde uvnitř víme, že ono drolení může v poklidu pokračovat ještě milióny let, aniž to bude na krajině znát. Jsme obyvatelé dna karbonských jezer, žijeme na sedimentech (sentimentech) a naplaveninách. Celý život se rýpeme v stometrových nánosech písku a nezajímají nás vyvřeliny, ale zajímá

nás to, co pohltilo bahno, co zavály větry a zanesla moře času. Z lidí kolem sebe dolujeme fosilie dávných podob a dějů, vnímáme lidi podle vrstev, které v nich usadil život a čas. Nejsme zvědaví na žhavost aktuálních explozí. Nejsme připraveni na nečekané, na svět, který jedním rázem shoří a bude přetaven v něco docela jiného. Nejsme připraveni ztratit formy a podoby světa, který nás tvaroval od narození, a začít úplně znovu. Popel je pro nás hnojivem, základem nového růstu, nikoliv epitafem za zkázou jistot. Jsme bytostní konzervativci.

My Plzeňáci jsme navíc lidé odedávna žijící na soutoku několika řek a potoků. Nejsme vodním lidem, ale rádi se necháme omývat a osvěžovat, oplachovat a obejmout živlem, který nám není vlastní, ale bez něhož nedovedeme žít. Voda plnila kašny našeho města a v příkopech chránila jeho hradby. Dávala sílu vodním kolům mlýnů, valch a hamrů. Rozhýbávala náš svět, hasila, ale také ho občas zaplavovala. Voda vyryla v pískovcových deskách údolí, v němž stojí naše město. Voda nanesla naplaveniny, v nichž vyrostlo první obilí prvních osadníků.

Po celé generace sledujeme ze svých oken, jak voda kolem nás odnáší kousky našeho světa dál do údolí a naopak k nám přináší kousky hor, které nás obklopují. Byla to voda, co vytvořilo naši

rodnou krajinu. Víme, že voda je očištná a odnese vše, co není pevné, co nemá váhu, co je pomíjivé a na čem nezáleží. Podemele a strhne. Chápeme, jak nás čas i voda míjejí, a přece jich neubývá. My zůstáváme. Klesáme na dno času, který se k nám stéká ze svých dalekých pramenišť. Ano, žijeme v kraji, který je rozmezím mezi prameny a prvním velkým soutokem. To v našem kraji se voda snáší jako dar z nebes. Odnikud k nám nepřitéká. U nás se tvoří to, co teče. To náš kraj posílá vodu jiným krajům.

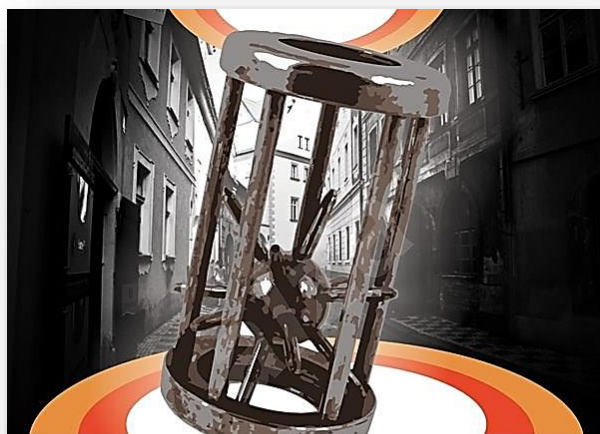
Někdy spolu závodíme na souši nebo ve vodě, ale kdesi uvnitř víme, že je to pomíjivé. Každé vítězství bude překryto novou vrstvou vítězů, hrdinů a borců. Závodníci a vítězové nebudují. Zůstávají po nich jen medaile, statistiky a staré fotografie. My ale budujeme a stavíme. Někdy i proto, aby se mohlo závodit.

V rybnících a bazénech, které jsme postavili a postavíme, umíme zadržet vodu. Na chvíli. Stejně tak umíme zadržet čas, například tím, že napíšeme a vydáme knihu o historii. Třebas o historii závodníků, o historii plavání, koupání a omývání. Taková kniha je bazénem, který se nevypouští. Zachytí pomíjivý tok událostí a učiní z nich další vrstvu usazenin a sedimentů, na nichž budou žít naši potomci. Mějme to na paměti, když závodíme, když se poměřujeme, předháníme se navzájem kvůli pár vteřinám na stupních vítězů, na stránkách novin, kvůli pár rokům v té které funkci. Jsme jenom další vrstva a tato kniha má podat svědectví o těch, kteří ji vytvořili, než klesli na dno.

Na historii jednotky obvodu jsme dělali ještě celý další rok.

Psaní historií bylo únavné a jen málo kreativní. V nutné přestávce, kterou jsem si uložil, ze mne vypadla asi během 14 dnů napsaná detektivka na foglarovské motivy **Záhada hlavolamu pro pokročilé čtenáře**.

Moji přátelé ji shledávali osvěžující a nápaditou. Seno, starý peruták Jirka Sláma, majitel nahrávacího studia AVIK, ji nechal načíst profesionálního herce a vydal ji s mým souhlasem před Vánoci 2017 jako audio knihu k poslechu do auta nebo i jinam. Obsahem knihy není nic světoborného, prostě se mi jen podařilo vyřešit záhadu smrti Jana Tleskače, skutečný význam ježka v kleci, a to prostřednictvím postavy bývalého Vonta který slouží v Plzni u kriminálky a v roce 1946 se ho chtějí nově nastupující soudruzi zbavit, tak mu dají za úkol přešetřovat staré případy a on si pochopitelně vybere ten ze svého dětství. Trochu jsem tam zamotal židovskou otázkou a negativní dopady bankovnictví.

ZÁHADA HLAVOLAMU pro pokročilé čtenáře

Jan Drnek

- Počkej, zarazil se Losna. - Co vlastně vyšetřuješ?
- Smrt jednoho zámečnického učně právě z tohoto domu.
- Kecáš?! Tleskače? Jak to, že se to vyšetřuje až teď? Vždyť je to strašná spousta let. Ani jsem nebyl na světě, když se to stalo. To snad měl vyšetřit ještě C. a k. erár, ne?
- Taky to vyšetřili, ale blbě a dost povrchně. Četl jsem protokoly. Já nejsem žádnéj kriminalisticej lumen, ale z tohoto se mi otvírala kudla v kapse.
- A tebe jen tak napadlo, že to vyšetříš znovu? mrkl podezřívavě.

- Mně bylo tenkrát devět, uklidnil jsem ho. - A nikdo mne na tebe nenasadil, jestli ti jde o tohle. Je to jednoduchý. Nejsem u komunistů a odmítl jsem tam vstoupit. Jsem předválečný četník. Takový, jako jsem já, začínají soudruzi pomalu odstraňovat. Ještě nejsou tak daleko, aby nás mohli rovnou poslat do výslužby, takže nás prozatím staví mimo službu, abychom se jim nepletli do jejich politiky. Nabírají mladý kluky zapálený pro Stalina a světlý zítřky. Využil jsem situace a nabídl starýmu, že přešetřím jeden hodně starej a zapomenutej případ v Praze, daleko od Plzně. Bylo to řešení pro nás oba. Na něho přestali tlačit, aby mne postavil mimo, a já mám pár tejdnu, abych ještě něco udělal pro Stínadla. Je to skoro za odměnu, protože jsem byl stejně připravený odejít. A vlastně mně to napadlo asi potom, co jsem si přečetl tu Foglarovu knížku. Ale když už tady vykládáme karty, tak já chci taky něco vědět o tobě. Úředník na výboru říkal, že Metznerovu dílnu dali do národní správy soudruhu Losenickému.

- Jo, zasmál se. - To oni říkají pro jistotu každému. Každěj jsme ted' soudruh, a kdo ví, jestli ne za chvíli rovnou továryš.

- Dobře, ale národní správa se nedává jen tak kdekomu. To je o něco víc, než trafika, ne?

- To je pravda, uznal. - Nejsem tak docela kde kdo. Vyhodil jsem z kolejí dva vlaky. Jeden za povstání a jeden dva roky před tím. Dostal jsem i nějakou medaili.

- Klobouk dolů. Tomu rozumím. Já si trochu zastřílel až za povstání v Plzni. Tady to asi za okupace nebyl žádněj med, co?

Posadil se a kopl do sebe panáka.

- Strašný, otrásl se. - Nejhorší to bylo, když odváželi Židy. Půlku Stínadel odvezli do plynu. Ta bezmoc. Nedalo se s tím vůbec nic dělat. Viděl jsem jít celý ulice s kufříky, malý smrady i se svým uličním náčelníkem, rovnou na korby nákladáků. Ženský s nemluvňaty. To jsme naštěstí ještě nevěděli, kam je vezou doopravdy. Nic bližšího nevím, ale prej šel i Velkej Vont. Vždycky jsme říkali, že žlutá je naše barva, Vontů, Stínadel, ale když jim po okupaci přikázali povinně nosit ty žlutý hvězdy, zahodil jsem strachy svůj špendlík. Bylo to, jako kdybysme si o to řekli s tou žlutou barvou.

- Taky jo, prozradil jsem mu. - Snad sis nemyslel, že jsme si tenkrát vybrali žlutou barvu podle nějakých kvítků, jak to napsal ten pitomec Foglar. Bert Komour byl židovskej kluk. Ale nedali se všichni, neboj se. U nás v Plzni jsme měli mezi válkami dokonce skautskej židovskej oddíl Makkabi. Ti starší stačili zdrhnout na Západ a někteří z nich pak na spitfirech sestřelovali nácky z oblohy jako švestky. Ti se už ale vracet nechtějí. Táhnou do Palestiny, tam to prej vypadá na válku o zaslíbenou zemi.

- Pak, navázal Losna, sem začali Němci stěhovat nějaký cizí lidi, kterejm zase sebrali hezký byty v lepších čtvrtích. A bouralo se. Tohle je konec. Stínadla končí. Už nikdy to nebude takový, jak jsme to znali.

- Ne, nebude, potvrdil jsem mu. - Bude to jiný. Tak strašně jiný, že si to neumíš představit. Já u toho bejt už nechci, ale těm starejm Stínadlům něco dlužím, a sice celej a skutečnej příběh Honzy Tleskače. Vyšetřím to a napíšu to. Jinak, než ten Foglar. Pěkně po vontsku.

Po zbytek roku 2016 a celý rok 2017 jsem pracoval na historii MO Plzeň 1 - **Za Malickou branou**. Kniha měla doposud nevídaný rozsah 830 stran a musela být koncipována do dvou dílů. Dávali jsme si na ní záležet.

Během roku 2017 se podařilo podepsat smlouvy na zakázky knižních historií Křimic a Radčic, na kterých jsme hned začali pracovat.

Ze svého ambiciózního projektu jsem tedy měl do konce roku 2017 vydané knihy o MO 2 a bazé. Další zakázky se nedařilo sehnat, protože v roce 2018 měly být komunální volby a nikdo z politiků netušil, jestli zůstane ve funkci. Koncem roku začaly docházet peníze a mafiáni z MO 1 mne podvedli a neschválili poslední domluvenou dotaci ve výši 70 000,- Kč. Musel jsem nějak přežít zimu a těšit se na jarní pomstu, protože autorská práva na knihu zůstala

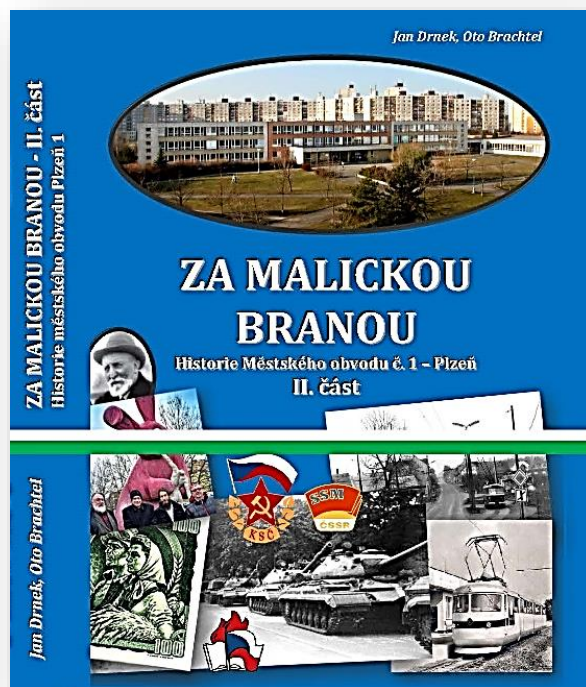
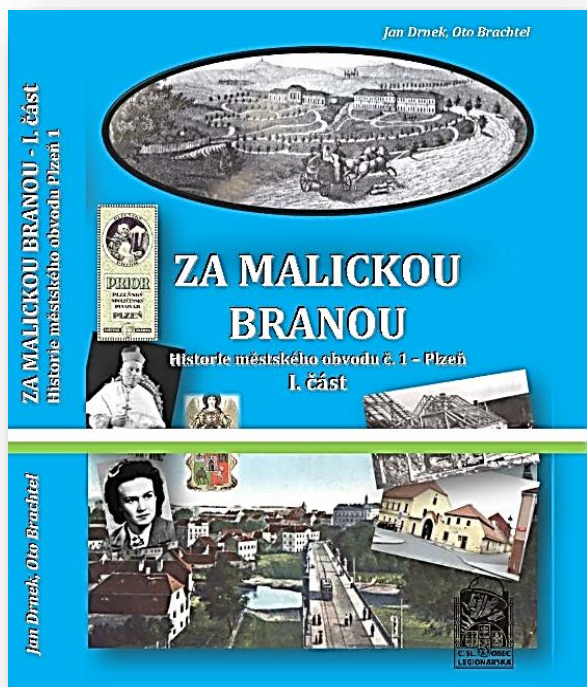

mně, a bylo jasné, že mafiáni budou chtít knihu vydat na jaře, aby se měli čím chlubit před volbami.

Naštěstí jsem dostal několik menších honorářů za knihy vydané v předchozích letech u jiných nakladatelů.

V dubnu 2018 se skutečně přihlásil Jirka Uhlík s tím, že by knihu rádi před volbami vydali, neboť politická situace se mění a reálně hrozí, že v podzimních komunálních už nebudou nikam zvoleni. Vůbec nediskutoval o tom, že nám doplatí našich 70 000,- Kč. A tak se i stalo. Knihu **Za Malickou branou I. a II.** díl vytiskla tiskárna NAVA ve 400 kusech a my ji odvezli na úřad na Lochotín.

nu. Hotové byly Vejprnice, Třemošná a MO 1, rozdělané Křimice a Radčice.

A najednou jsem byl starý chlápek. Chlápek, co hodně zažil a měl plnou hlavu těch prožitků, starých časů, životních bojů i zmarněných lásek.

Komerční psaní mne utloukalo a další zakázky nepřicházely. Pán ví, co činí. Nemohu si stěžovat. Dostal jsem stokrát víc, než jsem si kdysi dokázal představit, že by mi život mohl dát. Uvnitř v sobě mám klid a mé neklidy se týkají jen světa kolem. Bůh nezachraňuje svět, ale člověka.

Bylo třeba vyčistit i ten zbytek hořkých sedlin, dosáhnout smíření tam, kde to jen trochu jde. Vyjít ze své nory zase do světa a vnímat lidi a jejich touhy i problémy. Otevřít zase prostor volné tvorby, kdyby snad ještě mělo být něco napsáno, abych to nepřeslechl, abych se toho ujal.

V létě 2018 jsem vzal místo vrátného na několika magistrátních vrátnicích. Ostatně, psát se tam dalo, zvláště na nočních směnách.

Současně jsem začal sepsávat spisek, kterému říkám nikdy nekončící domácí úkol z teologie. Je to jakýsi souhrn úvah a svědectví toho, jak laik jako já rozumí Bohu a své pozici ve světě, proč věřím v to a nevěřím jiným věcem. Psáno prostě a laicky, aby tomu mohli porozumět moji čtenáři, dokonce i ti, kteří se ještě domnívají, že něco dokážou sami a můžou důvěřovat jen sami sobě. Jmenuje se to **Soukromá teologie** a teprve to zraje.

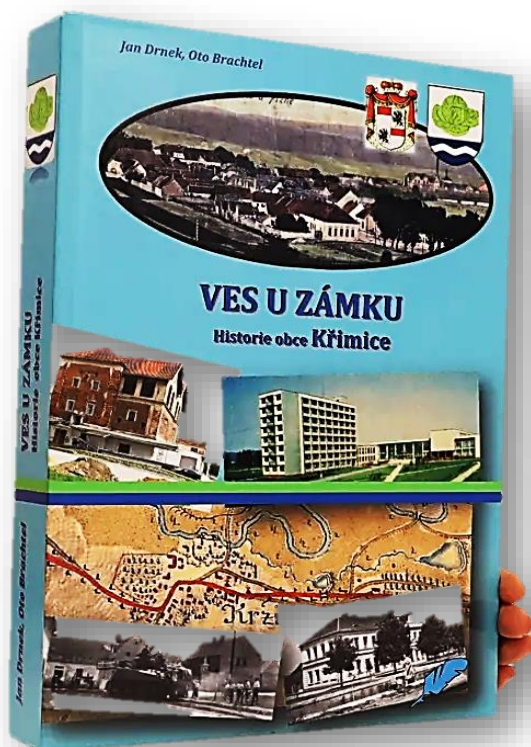
Roku 2017 jsme s Otou Brachtlem pracovali na historii obce Vejprnice na zakázku obce. Dílo dostalo název **Ves svatého Vojtěcha**. Dokončili jsme ho koncem roku a kompletně připravili k tisku. Pak ho starosta Vejprnic Karpíšek strčil do šuplíku, bez odmluv nám zaplatil plnou cenu a dodnes ho obec nevydala.

Již roku 2018 jsme uzavřeli smlouvu s obcemi Radčice a Křimice na sepsání historií těchto obcí západního plzeňského okraje. Z přátelství ke starostovi Křimic Vítkovi Mojžíšovi jsme obě knihy dělali za třetinovou částku naší obvyklé taxy. Obě knihy jsme dokončili někdy na jaře 2019. Ve chvíli dokončení se těsně před volbami ozval starosta Radčic s tím, že objednávku a smlouvu ruší, a abychom mu vrátili vyplacenou zálohu 25 000. Jeho drzost mne zaskočila jen na chvíli. Odvolal jsem se na smlouvu, kterou jsme beze zbytku naplnili, řekl mu, že si zálohu pochopitelně necháme, ale nebudeme chtít doplatek pod podmínkou, že obec nikdy nepoužije ani část ani celek našeho díla. V tom případě jsem mu pohrozil soudem a medializací případu. Spokojil se s tím. Nicméně historie Radčic je v podstatě hotova (pro tiskárnu by potřebovala doladit) pod pracovním názvem **Ves u řeky**.

Vítek Mojžíš se ozval v létě 2019, a chtěl knihu o Křimicích skutečně vydat. Obec uvolnila nemalou sumu na tisk. Vrhli jsme se na úpravy a kniha vyšla v prosinci 2019 pod názvem **Ves u zámku**. Těšilo nás, že jsme mohli u té příležitosti zmapovat i historii křimických Lobkoviců, Vrtbů, Točníků apod. Slavnostní uvedení knihy se konalo před Vánoci na veřejné akci v lobkoviczkém zámku za asistence pana knížete Jaroslava. Vyšla ve 400 kusech.

Z našeho projektu historií Plzně a okolí byly zatím vydány knihy **U císařské cesty** (Slovany, Plzeň 2), **Za Malickou branou** 2 díly (Plzeň 1, Lochotín, Bolevec, Roudná), a **Ves u zámku** (Křimice, Plzeň 5). V šuplících ležely hotové, k tisku připravené historie **Ve znamení střešchy** (Třemošná), **Ves svatého Vojtěcha** (Vejprnice) a téměř připravená **Ves u řeky** (Radčice, Plzeň 7). Z dalších historií jsme vydali **Bazén pro půl milionu** (plavectví v Plzni), **The Suřík** (underground), **Krajina nad pokladem** (uhlí) a **Hoši jako květ** (Pětatřicátníci).

Všechny obecní historie byly dělány v jednotném designu, velikosti A4, v barvě a v rozsahu 400 – 800 stran.

Čtení z díla v Polanově síni v Městské knihovně 2019

Od roku 2018 jsem soukromě pracoval na nové rozsáhlé historické mystifikaci týkající se období od roku 1853 do bitvy u Hradce Králové (1866) s názvem **Maxmilián**. Jednalo se o starší studii uveřejněnou v monarchistickém kalendáři na rok 2011 a ve sbírce krátkých mystifikací Země zaslíbená. Tohle bylo ale něco jiného. Původně jsem chtěl pouze přepracovat starou studii a trochu ji rozšířit. Někde cestou se to rozvinulo v novou epopej o 3. dílech – **Námořník** (Krymská válka), **Válka na zkoušku** (bitva u Solferina) a **Deklarace závislosti** (bitva u Sadové). Stal se z toho manifest avantgardního živého a bojovného konzervatismu ukázaný na životě a vládě ideálního panovníka v mnohonárodní říši, v době, kdy bylo možné ještě odvrátit nebezpečí nacionalismu, liberalismu a socialistických ideologií. Pojal jsem to jako svůj majstrštyk.

Nakladatelství Albatros na moji nabídku neodpovědělo, zato Naše vojsko vzalo rukopis ihned s tím, že by měly jeho díly vycházet od léta do Vánoc 2020. A skutečně vyšly.

Zde je ukázka z druhého dílu:

Do Vídně se Maxmilián tentokrát nemohl vracet inkognito. Musel absolvovat jistou dobu starořímského triumfu a počkat v Tullnu na některý z pravidelných útvarů vracející se armády. Jako první dorazily jednotky Schwarzenbergova III. sboru, a sice Schönbergerova 1. divize. S nimi oslavil císař v pondělí své 27. narozeniny. Opět se nekonal narozeninový ples. Příliš mnoho hostů, které chtěl Maxmilián pozvat, a kteří by si pozvání především zasloužili, bylo ještě u vojska v poli.

Císař vjížděl do města v úterý 5. července cestami pod Satzbergem. Tudy v roce 1683 útočili na pravém křídle okřídlení polští husaři Jana Sobieského na tureckou obléhací armádu Kara Mustafy. Jel obklopen husary 10. pluku Friedrich Wilhelm III., König von Preussen. Před ním jako předvoj pochodovali polní myslivci XV. praporu a za ním následoval 58. pěší pluk Erzherzog Stefan.

S císařem se vracel polní maršál von Hess a téměř celá vyšší generalita. Dělostřelecké salvy obstaraly sborové baterie s 32 hlavněmi. Vojíci si již dávno vyčistili uniformy a nablýskali boty, ale i tak na nich bylo vidět, že tihle vojáci skutečně bojovali, že nejde o přehlídkovou jednotku. Tihle vojáci bojovali od prvních vteřin bitvy, kdy zastavili Nielův IV. sbor před městečkem Guidizzolo, a vybojovali si právo přivést zpět do Vídně císaře.

Maxmilián dovedl vojsko na Heldenplatz, kde vyjel s generály stranou a přihlížel slavnostnímu defilé. Do Vídně přijeli vítěze přivítat i četní habsburští arcivévodové, Maxovi bratři a také jeho otec Franz Karl.

- Bravo, pleskl ho po rameni bývalý císař a strýc Ferdinand V. - Tohle jsi zvládl, Maxi. To je ohromná oslava tvých narozenin. Musela to být hrozná bitva a je mi líto těch koní, kteří tam padli nebo byli zranění.

- Máš pravdu strýčku, byla to hrůza, potvrdil Max, který dobře věděl o Ferdinandově slabosti pro všechny zvířata. - Mám ale nápad. Koupíme nějaký statek v Čechách, a můžeš tam zřídit domov pro staré a zraněné válečné koně. Aby tam dožili v míru a pokoji. Takovou koňskou invalidovnu, kde se o ně budou starat, dokud nezemřou přirozenou smrtí. Zaslouží si to za svoje služby. Vzal by sis to na starost, strýčku?

Ferdinandovi se rozsvítily oči.

- Bravo, řekl podruhé. - Máš zvláštní dar, Maxi. Ty umíš najít řešení pro cokoliv.

- Kéž by... pomyslel si Maxmilián.

Po přehlídce následovala děkonná bohoslužba v chrámu sv. Štěpána. Příslušníci dvora seděli v prvních řadách. Sbor zpíval Te Deum. Po obou stranách chrámu i u oltáře stáli praporečníci jednotlivých pluků se skloněnými prapory. Generálové a maršálové, vojsko, výkvět říšské šlechty a apoštolská církev. Nezdolní válečníci, hrdá knížata a hrabata, kněží v přepychových komžích a ornátech. A všichni padají na kolena. Nikde jinde a před nikým jiným by neklečeli, ale zde ano. Velká civilizace, která přijala závislost na Bohu, a to ji osvobodilo ve všem ostatním.

Samotný chór ukazoval, co je to společenství. Hudebníci a zpěváci nepřišli jako doprovod jednoho sólisty jako v divadle. Všichni se museli umenšit a hrát či zpívat pouze svůj přidělený part. Museli přijmout svou přiměřenou nepatrnost, anonymitu a službu, sklonit se před skladbou. Teprve pak to znělo, teprve pak vznikala harmonie. A tak je to s celou říší. Říše zde není kvůli císaři, ale kvůli harmonii ve službě velké vznešenosti.

Maxmilián vnímal všemi smysly onu nesmírnou vznešenost, která vše pestré a různorodé sjednocovala do jedné pokorné, ale nebojácné síly. Každý zde měl své místo, svou službu. Každý zde měl podporu ostatních. Každý zde cítil souznění. Naplňovalo to hrdost a vděčnost. Nezapomenutelný zážitek jednoty. Zde stálo to, co vytvořilo Evropu a dále ji povede za Kristem. Zde stála civilizace rozepjatá horizontálně po zemském okrsku, ale především vertikálně. Od pevných kořenů v půdě až k samému nebeskému Otci. Zde stáli muži ochotní přijmout Kristův kříž a nést

část Jeho břemene až k prahu smrti. Zde stál zástup vyhnanců toužících po návratu. Tito muži si navždy ponosou v srdci tóny varhan, i kdyby jednoho dne stáli sami proti přívalům zla na samotném konci světa. Toto jsme my. Ne zfanatizované davy revolucionářů bez pokory, sólisté řečnických stolců, kteří tak rádi poslouchají sami sebe, ne finanční pavouci tkající zálučné sítě, ne trhovci a kšeftaři, ne sobečtí političtí hráči. Ne vášniví hlasatelé idejí, kteří by tak rádi osvobodili lidstvo i sebe od nutnosti padat na kolena. Toto je a musí být Evropa. Kristova říše člověka.

*S dalším Honzou Drnkem z jedné boční rodové větve jsme v této době objížděli vesnice na Blatensku a pátrali po místech pobytu našich předků (zpět do r. 1600) v rámci sepisování **Knihy rodu Drnků**.*

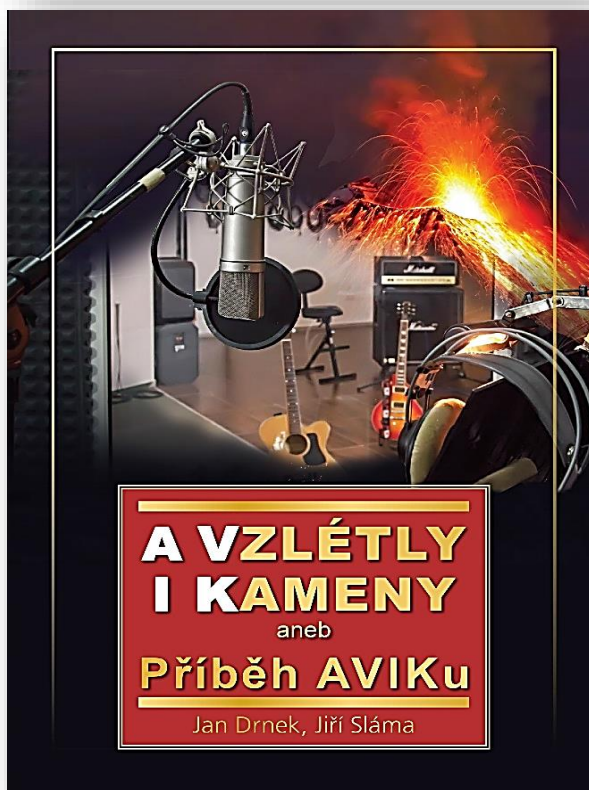
Na jaře roku 2020 za mnou přišel Jirka Sláma – Seno, kamarád dob Perutě a trampingu, a požádal mne o sepsání historie **30 let** jeho **nahrávacího studia AVIK**. Pochopitelně jsem souhlasil a začali jsme na tom dělat. Jiří měl celkem bohaté archivy a tak se mým spoluautorem stal tentokrát on.

AVIK to vydal na jaře 2021 a oslavili jsme to báječným mejdanem i koncertem v centrále AVIKu u Klatov.

Tohle je prolog knihy:

Nikdy nezapomenu na onu noc v hloubi sedmdesátých let, kdy jsem, rozjitřen dospíváním a okolním svrabem, na kterémsi horské chatě, ze starého šumícího a skřípajícího kasetáku, uslyšel hrát Karla Kryla (v té době již emigranta). Ten osamělý hlas v temnotách. Ten strašlivý smutek ze zásvětlí! Obyčejná kytara, obyčejné akordy a hlas. Nic víc, a přece to se mnou zamávalo tak, jak to nikdy nedokázala žádná z hardrockových kapel s celým svým složitým vybavením nebo pečlivě vystavěné vokály či aranže profesionálů... Ten hlas! Ta dokonalá jednota textu, melodie a hlasu. Písnička – lehounký motýl s plechovými křídly. Texty podobné obrazům, břinkající i hladící naráz. A přitom jen pouhá slova a hlas! Pochopil jsem, že písnička je síla a moc. Že to není samozřejmé, že se za to něčím platí.

A přitom jsem Karla osobně neznal. Byl to jen záznam. Špatná nahrávka z roku 1969 na kasetě, a jistě ne originální, ale mnohokrát okopírovaná. Byla to, kdo ví kolikátá kopie mnoha předchozích kopií. A změnila mi život.

Na Karlu Krylovi mne nelákal a nevábil Karel Kryl, ale Hlas, který skrze něho zněl jako skrze nástroj. Hlas je to, co zní skrze to všechno a co všemu dává život. Ale může zvukový záznam v materiální matici uchovat život? Zkopíroval jsem si tu starou praskající a šumící nahrávku Karlova posledního koncertu na vlastní kazetu, z níž náhle také odkapával smutek člověka, který se loučí se vším, co miloval, možná navždy, protože nechce zradit sám sebe a emigrace je forma utrpení, kterou si z mnoha možných forem vybral, aby tak zaplatil za věrnost a vyjádřil lásku. Před pořízením záznamu byla ta kazeta mrtvá a nic z ní neodkapávalo.

Když jsem později získal notový záznam a přehrál si Karlovy písně notu po notě na klavíru, nic to se mnou nedělalo. Byla to jen řada tónů v nějaké harmonii. Nikdy jsem si pak již nekoupil žádné digitálně upravené a vyčištěné CD s Karlovými nahrávkami, i když jeho písně miluju a sám je hraju na kytaru. Nějak to nebylo ono. Připadaly mi ty nahrávky nějak falešné svou dokonalostí a čistotou. Tak jako nejím instantní polévky z prášku a vařím si poctivou bramboračku, tak jako si topím v kamnech a nehřeju se u instantního nehřejivého tepla z radiátorů. Tak jako nenosím v kapse přehrávač a nenasazuji si sluchátka, když vycházím z domu do města, protože si nechci vyrábět umělou náladu, ale chci poslouchat zvuky světa a přijímat ho takový, jaký právě je, neboť jen takový opravdový ho mohu milovat, jako děvče, které nepředstírá a nepodvádí šminkami. Nikdy mne nenapadlo nahrávat si zpěv a muziku na mejdanech a u ohňů, protože tam šlo o živé lidi v neopakovatelné situaci, a tu zaznamenat nelze. Jde o opravdovost. Kopie opravdovosti je jen opravdovou kopií, ničím jiným, protože to důležité, to živé, co nás mění a vede, ten Hlas ze zásvětí, ta láska, která statečně zpívá a v duchu řve hrůzou, to se kopírovat nedá. Jenže u Karla Kryla jakoby se to někomu podařilo, a nejen u něho.

Nosič je matrice, která uchová informaci o zvukové vibraci, o jejích rozměrech, také informace předcházející a navazující. Vše ostatní se děje až v lidském rozumu. Vědění kdo a co hraje či zvučí, jaký je význam toho hraní v kontextu doby a situace, to se děje až v lidském rozumu. Nosič nemůže přenášet význam vibrací a jejich modulací, to musíme my lidé vědět odjinud nezávisle na nosiči. Že určité vibrace znamenají slovo svět, ví jen lidský rozum. Harmonické vibrace vyvolávají pocity jen v lidské duši. Vyvolávají – nepřenesají. Křísí to, co již v lidské duši a rozumu bylo předtím. Král Václav I. propadal hrůze a v bolestech vyl, kdykoliv slyšel libozvučné vyzvánění zvonů. Za 100 let těžko někoho zaujme, že jakýsi Kája Kryl byl na koncertě v roce 1969 tak upřímně smutný. Ani obrazový záznam by to nezprostředkoval. Za 100 let nikdo nepochopí, proč jsme na starých záznamech říkali slova Rusáci nebo komouši tak, jak jsme je říkali právě jen my a po nás už nikdo.

Když zaznamenáte písničku otiskem vibrací do materiálu tak, aby se ty vibrace daly kdykoliv znovu vyvolat, zaznamenali jsme jen vibrace. Až nějaký mimozemšťan za milión let zachytí sondu Voyager a z jejího zlatého disku vyvolá vibrace, určitě ho ani náhodou nenapadne, že poslouchá rokenrol Jerryho Lee. Možná propadne hrůze a bude výt v bolestech, bude záznam považovat za zákeřnou zbraň. Možná v tom najde netušené matematické vzorce a vztahy. Možná s úžasem najde klíč k ovládnutí gravitace, který jsme my neviděli, protože jsme museli tančit. A bude se divit, že ten, kdo ovládal gravitaci, vyslal takhle primitivní sondu s reaktivním pohonem. A až mimozemšťané pomocí této vědomosti zahájí velkolepou přestavbu vesmíru, my uslyšíme rokenrol a namísto přesouvání galaxií opět začneme tančit.

V mé generaci téměř každý skládal své písničky, básničky, psal vlastní povídky, vyprávěl příběhy nebo nějak podobně tvořil. Vznikaly stovky písniček, které ten či onen kamarád hrál ostatním u ohňů, a když se líbily, ostatní se je naučili, odposlechli je a hráli je dál, až svým způsobem zlidověly. Mnoho jsme jich pak zapomněli a mnoho nových jsme vytvořili a stále vytváříme. Nikam jsme je nezapsali. Nejsou nahrány na žádných nosičích, i když mnohé byly svým způsobem geniální a měly všechny předpoklady stát se hity. Nejsou zapsány v žádném oficiálně vydaném

zpěvníku. Až umřeme, umřou s námi, a já to považuji za správné, ať si další generace vymyslí nějaké vlastní, nebo ať si zůstanou neplodní, jaloví, instantní. Žádný svět nelze udržet, ani ten náš. Rozplyne se, převálcují ho světy těch, kdo přijdou po nás. Svět může být živý jen proto, že živí jsme my. Až umřeme, žádný záznam nebo kopie ho nezachrání, ani těm novým generacím neumožní ho pochopit.

Sebečistší digitální záznam neodemkne to, co už v žádné duši a v žádné paměti není. Lidé se často snaží zachránit unikající a mizící obsah tím, že precizují formu. Proto se snaha o digitalizaci a čistotu záznamů často snoubí s narůstajícím přízrakem sterility.

Jak tedy právě já mám pro své kamarády napsat knihu, která se má zabývat 30 lety usilovného zvukového a filmového zaznamenávání a kopírování, stále dokonalejšího, stále čistšího a stále digitálnějšího, stále...

Ne, stále instantnějšího bych si říct nedovolil.

Kdysi na začátku všeho natočil Jirka Sláma přes mizerný mikrofon praskající a šumící nahrávku geniální písně Pražce, kterou zpívali jeho a moji kamarádi jen tak u ohňů, a natočil je, jako by byli kapelou. Vůbec jsem netušil, že ta nahrávka existuje, a po mnoha letech jsem jí náhodou slyšel.

Jenom na pražcích naděje mi zůstává. Jenom na pražcích, co vedou někam dál...

A najednou jsem tam byl. Najednou mi zase bylo 17 let a já šlapal po pražcích mezi fleky předjarního sněhu a vzduch voněl a opíjel silou slivovice a kdesi v lese hořel skrytý oheň, u něho kamarádi a hlavně kamarádky. Předemnou se právě odvíjel celý můj budoucí život, nekonečně mnoho možností, které se daly naplnit, a já k tomu cítil sílu a Boží svolení. Cítil jsem, jak jsem lehký a nezatížený ničím, připravený vítězit i trpět.

Kdyby to byl Jirka tehdy nenahrál, nezaznamenal, nikdy bych už nezažil takový návrat nejen do situace, ale i do mého tehdejšího já. Když Senovu nahrávku poslouchám, zase vnímám barvy, vůně a slyším tóny, ať již jsem mezitím sebevíc okoral a ztvrdl. A zase vnímám budoucnost jako nekonečně mnoho možností a zase se cítím lehký, silný a svobodný.

Je to samozřejmě díky Žilovi a Bígovi, kteří tehdy hráli, díky Strunce, která dělala aranže a hlasy, ale oni už se takhle nikdy nesejdou a nejsou mladí, už nikdy to takhle nezahrají a nezapívají.

Bez Jirky Slámy a jeho mikrofonů bychom to už nevěděli. Jsme jinde a jiní, bez Jirkovy nahrávky by to již nikdy neožilo, i když to pochopitelně nežije v té nahrávce, ale v nás. A Krůpěj? Nikdy by kapelou nebyli a nikdy by nezpívali z pódia. Pomohl těm drnkalům od ohniček splnit si sen. Pomohl k tomu i jiným.

Jirka Sláma, který nikdy na nic nehrál a ani moc nezpíval, neskládal písničky a netvořil tak, jak jsme tvořili my, si našel svůj způsob umění. Pořizuje záznamy zvukových vibrací. Ale pořizuje je tak, že i po desetiletích pochodu přes vyprahlou poušť života tyhle záznamy, tyhle tajné kódy, odemykají skryté zamčené komnaty v našich okoralých duších a srdcích a z nich se pak valí ven to zelené, voňavé, mladé a živé.

Jiří nezaznamenává sny, protože zaznamenat se dají právě jen kódy. Jiří si uvědomil, že kódy jsou klíče a klíče slouží k otevírání, třeba k otevírání zaprášených skladů, kde v papundeklových krabicích skladují sny. I naše sny.

Jiří si našel svoji životní službu nám všem, našemu světu.

Zatímco jedni hráli, tvořili a nezaznamenávali, Jiří zaznamenával a věděl, že je to vlastně stejné, že až zemře poslední souputník našich životů a zmizí poslední součást našeho světa, budou tyhle nahrávky na nosičích stále ještě klíči, ale čím dál méně komnat se jimi bude dát otevřít. I my ještě dokážeme poslouchat gotickou hudbu, ale pochybuji, že by pro nás znamenala

to co pro své současníky. Kromě toho ji neposloucháme z dobového záznamu, ale z moderní nahrávky.

Jiří je umělec – klíčník a zámečník. Umí svými záznamy vyrobit takové klíče, kterými se dají otevřít zapomenuté komnaty i po desítkách let. Zda po stovkách let, to si odhadnout netroufám, ale vím jistě, že bez Jiřího klíčů by některé komnaty uvnitř mne samého zůstaly již navždy zmařené a nedostupné i pro mne. A to je umění.

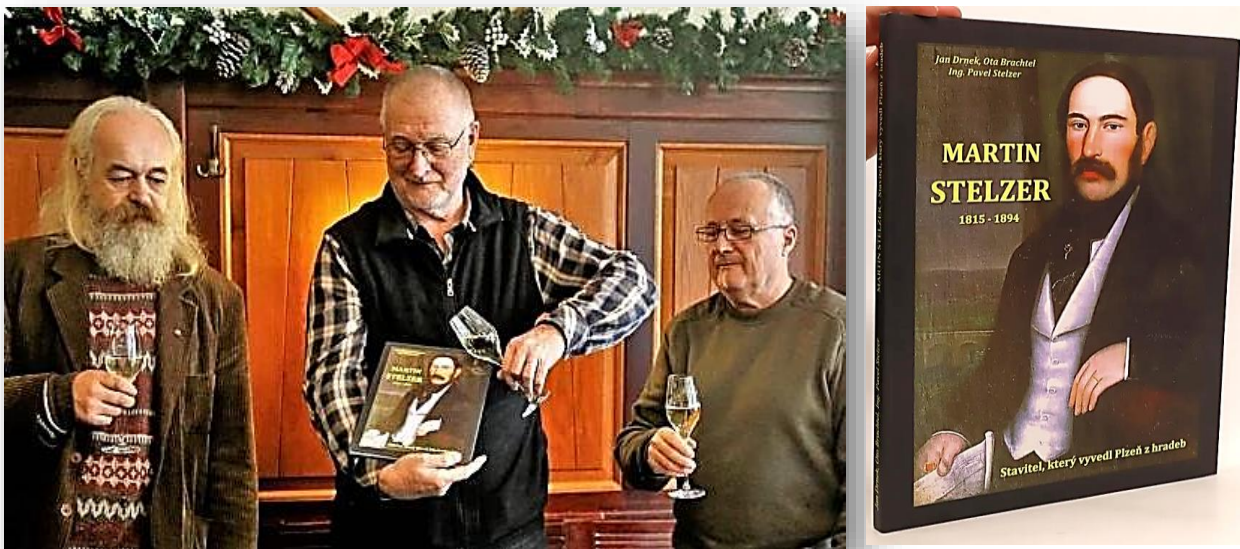
Co to tedy bylo a je, tohle zaznamenávání? Práce, obživa, podnikání? Konzervace s dočasným významem? Samozřejmě ano, také to. Ale my jsme generace, která vždy cítila, že život musí mít obecně jasný smysl, aby stál za žití. Život není mechanické chození do práce nebo vydělávání peněz. A smysl životu dává dobrá služba. Živý je Jirka Sláma, který měl mnohokrát v ruce spoustu peněz, a vždycky znovu je vrazil do snů a do nadějí těch druhých. Vždycky je znovu a znovu prosloužil nám, co jsme se znali a šli světem tak nějak spolu. A proto to pro něj napíšu.

Jenom na pražcích naděje mi zůstává. Jenom na pražcích, co vedou někam dál...
Tak pro tohle, Jiří...

V roce 2019 si u mne objednal známý z devadesátých let a skvrňanský komunální politik Pavel Stelzer životopisnou knihu o jeho pra pradědečkovi Martinu Stelzerovi, což byl jeden z největších plzeňských stavitelů (*1815, +1894). Postavil asi 200 domů, v podstatě skoro celé jižní Říšské předměstí, dnešní ulice Goethovu (Telegrafní), Martinskou, Resslerovu a části dalších ulic. Postavil Měšťanský i Akciový pivovar, také dobřanský pivovar, Německé divadlo, strojírnu bratří Belaniů, Saský most aj. Byl nechutně bohatý a bylo mu to jedno. Také jeho potomci vynikali. Život a dílo takového muže byl pro mne příběhem par excellence.

Zahájili jsme s Otou Brachtem zuřivou pátrací akci, protože o Martinu Stelzerovi se mnoho dokumentů nezachovalo. Pro české nacionalisty byl Němec, pro socialisty a komunisty boháč. Téměř se jim ho podařilo vymazat z paměti Plzně. Sehnali jsme toho ale nakonec dost a kniha se dodělávala ještě v létě 2020. Pavel ji vydal v létě roku 2021 pod názvem **Martin Stelzer 1815 - 1894**.

Pavel Stelzer zaplatil dohodnutou částku bez okolků a bez smlouvy.

Představení knihy novinářům, U Sanzmannů, jaro 2021. Já, Pavel Stelzer, Ota Brachtel

Během léta 2019 mne kontaktoval náš starý kamarád paleontolog Honza Bureš z Mantova, který mi kdysi pomáhal s knihou o uhelném dolování. Sdělil mi, že jeho kamarád starosta Chudenic na Šumavě také touží po knižním zpracování historie obce, a on mu doporučil nás. Byl navázán kontakt a zajeli jsme s Otou do Chudenic, kde se nám dostalo skvělého přijetí a rozumné dohody. Poskytli jsme ukázky naší tvorby a rychle se dospělo k podpisu smlouvy.

Začala tím pro mne zajímavá práce na historii Chudenic, ústřední a takřka rodné vsi celého rodu Černínů. To znamenalo dědiny obce a také dějiny rodu.

Práce bylo tedy dost. Od června 2019 jsem na výzvu kamaráda Honzy Součka pracoval v Hospicu sv. Lazara na Petrohradě jako recepční. Žádná velká dřina a příjemní (a velmi stateční) spoluzaměstnanci, tu a tam i čas na psaní, když nechodily návštěvy. Současně ale všudypřítomnost smrti a umírání. Dívat se na lidi, které do toho domu přivezli umřít a bylo to neodvratné. Za rok jen jeden z desítek pacientů odešel domů, protože se uzdravil. A já to zapisoval do velké knihy s nekonečnými sloupci zemřelých. A povídal jsem si s pozůstalými, které ty smrti zasáhly, jako bych já sám nebyl už starý a nevnímal, jak se tahle osudová zkušenost před věčností zmocní mne samého, až to přijde.

Na jaře 2020 přišla epidemie doposud neznámé nemoci koronaviru, kterou hned vyhlásili za světovou pandemii. Náhle, ze dne na den jsem se zase cítil velmi mladý a přeneslo mne to někde do 70. let a do undergroundu, do vzpoury mého mládí. Okamžitě jsem se postavil na zadní. Povinné zahalení obličejů rouškami, aby byla potlačena individualita člověka. Povinné rozestupy a odstupy, které měly oddělit lidi od sebe, aby se spolu nebavili, aby se cítili druhými ohrožení, aby si nedůvěřovali, izolovali se doma a dívali se na svého bližního jako na potenciálního vraha. Samozřejmě, ta nemoc byla reálná, ale neadekvátně zveličená. Bylo to provázené obludnými čachry a nečistými kšefty s lékařskými pomůckami a léky, bezuzdným tunelováním státního rozpočtu, všudypřítomnou lží, naprostou absencí spolehlivých dat a počtů, podvodnými statistikami. Byl to brutální útok na lidská a občanská úprava jednotlivce. Úmyslné a kampaňovité vyvolávání strachu ze smrti v národě ateistů, kteří věřili, že smrt je cosi definitivního a nic jiného, než tento ubohý život nemají, kteří byli ochotni udělat cokoli, aby si ten tělesný život prodloužili jen o pár hodin či minut. Vše trvalo do roku 2022 a na jaře to vyvrcholilo vnucováním očkování neodzkoušenými vakcínami, na které také mnozí umírali. Vše ve jménu nenažranosti farmaceutických koncernů a jejich spekulantských akcionářů. Celé mnohaleté buzerování s lidskými právy bylo náhle zapomenuto a mocní přemýšleli jak uzákonit povinné očkování, jen aby si zasloužili své provize z nákupů a prodeje vakcín. Byl to útok na občanská i lidská práva a rozumnější lidé se začali bránit. Mocní předcházeli demonstracím tím, že jakoby z hygienických důvodů vydávali zákazy překročit hranice okresů, vyhlašovali výjimečné stavy, aby se vyhnuli demokratickému schvalování svých kšeftů a tunelů parlamentem. Zíral jsem v úžasu, jak rychle může být nastolena diktatura a obnovena totalitní moc, se souhlasem vystrašených mas lidí. Jak rychle jsou ateisté ochotní souhlasit s tím, že již nerozhodují ani o svém těle.

K tomu se připojilo totální selhání církve, která náhle přestala důvěřovat Bohu a vsadila na ochranné prostředky, na to, že si raději bez Boha pomůžeme sami, protože kdo ví, jestli nějaký Bůh je a jestli by nám pomohl. Kvůli povinným rouškám a rozestupům či zákazu zpěvu jsem přestal chodit do kostela, protože jsem se nechtěl účastnit modloslužby. Nakonec začali biskupové přímo rušit bohoslužby na Velikonoce či na Vánoce.

Kvůli podobně totálnímu selhání Koruny České jsem z této strany vystoupil a přestal vydávat *Monarchistický zpravodaj*.

Od konce roku 2020 jsem se rozhodl odejít do předčasného důchodu a celý rok 2021 strávil tím, že jsem přistavoval rodinný dům, abych zachránil peníze. Dala se čekat inflace a nemýlil jsem se. Namáhavá fyzická práce příliš nepřála soustředění ani psaní, od kterého jsem si tak

dost odpočinul. Když zavřeli hospody, dovážel jsem z chříčského pivovaru sudy a pořádal jednou týdně tramské zpívané u ohně, v zimě uvnitř.

Tato doba hodně protřídila mé přátele a kamarády. Prověřila řeči a proklamace a opět jednou jasně ukázala, kdo je kdo. Jenže člověk nějaké přátele mít musí a musí mít někoho rád, i když ví, že v určité situaci ti lidé selžou.

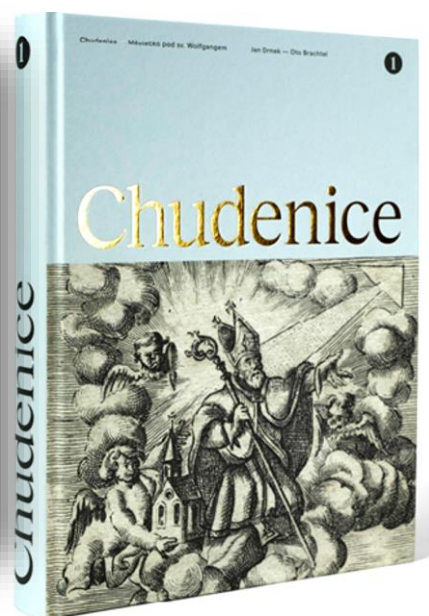
V roce 2017 jsem se spojil s doposud neznámými větvemi rodu Drnků, načerpal nové informace, a doplnil **Knihu rodu Drnků**. Její druhé vydání jsem nechal vytisknout před Vánoci 2019 v jednom plzeňském Copy centru ve 20 kusech. Vyšel mi kus na 700,- Kč.

Mimo jiné se u těchto příbuzných našel i ztracený válečný deník našeho předka Miroslava Drnka, pilota, který utekl v roce 1939 do Polska, prodělal anabázi ústupu do Rumunska, pak byl převezen s ostatními přes Středozevní moře do Francie a odtud do Anglie, kde se u Wolwerhamptonu v létě 1941 zabil při nehodě. **Válečný deník** jsem si ofotil a pomalu ho přepsal a upravil pro knižní vydání. Pak jsem ho nabídl k vydání blovickému muzeu, kde zájaly, ale už se pak nikdy neozvali.

Na jaře 2022 byl vydán **I. díl historie obce Chudenice**. Konalo se slavnostní uvedení na starém zámku, kam jsme byli s Otou Brachtelem pozváni. Obec se nespokojila s tradičním designem, v němž jsem rukopis připravil, a najala si na uměleckou úpravu soukromou firmu. Ta samozřejmě provedla mnohem dokonalejší vzhled knihy, než bych byl vyrobil já, ale umění zde bylo povýšeno nad účel knihy, která měla být historií. Text ztratil přehlednost, firma slila odstavce, odstranila ikony, podle nichž mohl čtenář sledovat historii spolků, klubů, církve apod. Nakonec jsem zjistil, že mi jakýsi místní znalec bez mého vědomí a asi bez vědomí kohokoliv, přepsal několik odstavců svým vlastním výtvořem, aniž by za výtvor přijal odpovědnost a podepsal se pod přepis. Bylo to tak flagrantní a narcistické porušení jakýchkoliv dohod, autorských práv a domluvených pravidel, s jakým jsem se ještě nesetkal. K této, na pohled asi nejhezčí knize, která mi kdy vyšla, jsem měl takový pocit odporu a zklamání, že se nejspíš nepřinutím ji ještě někdy sám otevřít. Tolik práce a radosti, které může tak snadno zcela zkažit a infikovat jedem jediný místní egocentrický idiot. Vydání druhého dílu jsem se začal docela děsit.

Ota Brachtel   Jan Drnek   místostarosta   hrabě Černín

Již během coronavirové diktatury jsem si spravil náladu další detektivkou. Vyvolala ji moje snaha opět po čase přepsat doposud nevydanou historii Třemošné. Tamní historie dolování černého uhlí a znalost prostředí vytvořily příběh o hledání pokladu a vině, která se táhne stovkami let přes mnoho generací vsi. Vznikl také doposud nevydaný příběh **Poklad Ferdý Čuřila**, který je sice dějově zamotaný, ale spíše prvoplánový. Jen jsem se chtěl pobavit, uvolnit a rozptýlit nějakou záhadou, stejně jako Volf s Tvrďákem, kteří to vyšetřovali. Po založení to ihned putovalo emailem ke kamarádům.

Tady je ochutnávka:

Kapitán Twodance byl stále šéfem plzeňské mordparty a naštěstí právě byl i ve své kanceláři na Chodském náměstí. Strážný si nás pamatoval z dřívějších případů, takže nás pustil nahoru, ohlásil nás telefonem a šel do skladu pro pytle na mrtvoly.

- Nazdar, halekal kapitán a balil nedojedený salám s houskou do umaštěného papíru. – Že by vás vzali zpátky do Škodovky? To snad ne? Ona už vlastně Škodovka jako celek ani neexistuje.

- Buďte zdráv, kapitáne. Ve Škodovce se už nevráždí a nekrade. Není proč, všechno už je tam rozkradené. Jen se na to zatím nepřišlo.

- Ve Škodovce ne? Užasl. – Takže mord někde mimo Škodovku? A proč sem potom jdete vy dva?

- Protože nám unesli kamaráda. Asi.

- Unesli? Asi? Chlapci, tady únosy neděláme, dokonce ani z protekce.

Nabídl nám židli a zařval do pootevřených dveří vedlejší místnosti objednávku na tři Turky do skla. Než je přinesli, zhruba jsem mu řekl, oč jde. Vyložili jsme na stůl Ferdovu fotografii pískovcové stěny, zlatou minci a mobil.

- Poklad! Vzdychl stejným tónem, jako by řekl například: Do hajzlu! – Já se z vás picnu. Vy zase hledáte poklad. - Nejhorší na tom je, že když jste ho hledali minule, tak jste ho taky našli. Tudíž vás nemůžu jenom tak vyhodit. Ale tohle je mordparta a vy nemáte žádnou mrtvolu. Já přece nehledám poklady, ani ztracené kamarády. Podezření na neoprávněná vniknutí do bytů u nás taky dělá úplně jiné oddělení.

- Nic se neděje, odušil jsem a zvedal jsem se ze židle. – My jsme to vlastně chtěli jen ohlásit. My po tom klidně půjdeme sami...

- Stát! Zařval. – Sednout! Nic na mne nezkoušejte, pane Volfe. Kdyby v tom nebyl ztracený člověk a vyloupený byt, poslal bych vás k psychiatrovi, ale znám vás. Je mi jasné, že když se do toho montujete vy a pan Bárta, na mrtvolu nebudeme muset moc dlouho čekat. Zlaté mince z roku 1858 zatuhlé v karbonské vrstvě staré 300 miliónů let, to je rozhodně na cvokaře. Jenže jednou jste takhle našli mrtvého chlapa, který přiletěl z budoucnosti rovnou na škodováckou dílnu. Vy máte pořád nějaké cestování časem. Moc čtete a koukáte na filmy. Cpete se červeným masem, špekem, pijete kafe po kýblech a kouříte. Máte bujnou fantazii a já abych potom vyšetřil, jak to bylo doopravdy.

- Zvláštní, zamyslel jsem se. – A já měl dojem, že posledně jsme to byli my, kdo případ muže z budoucnosti vyšetřil a vypátral vraha. Ale možná se mýlím. Nechci vás rozčilovat. Jste přece jen o něco starší, než my a tepny kornatí, to...

- Nebuďte drzý, napomenul mne. – Mám srdce jako zvon a pravidelně běhám, nemluvě o návštěvách ve fitcentru, kam se chodím pilně koukat a potit hrůzou z toho, jak kolegové cvičí.

Potom Twodance zavolal nějakého poručíka z vedlejší místnosti a zeptal se ho, jestli poslouchal za dveřmi. Poručík ho ujistil, že vždycky poslouchá za dveřmi, zvláště když jsou pootevřené. Twodance kývl, nechal ho přinést mapu a poslal ho pak s nějakou skupinou na formální kontrolu do Ferdova bytu.

- No, a my se pojedeme podívat na toho bagristu. Tak kde to je?

Rozepsal jsem i další detektivku. Můj kamarád a literární kritik Pepa Štohr mi před pár lety na vandru vyprávěl o svém kamarádovi, který je nadšencem do dopravních prostředků a specializuje se na konečné stanice všeho druhu. Je prý konečnými stanicemi doslova posedlý, navštěvuje je, fotografuje, shání k nim technické podklady apod. Nyní, asi pod dojmem svého ročního angažmá v Hospicu sv. Lazara a následného coronavirového běsnění, se mi začal líhnout tragikomický příběh **Konečná stanice**. Příběh o tom, jak se lze i nelze vyrovnat s vlastním koncem. Příběh jsem ale dokončil až v létě 2022.

V Rokycanech sjel Tvrďák z dálnice a vydal se přes Osek na sever k Radnicím.

- Ten ranec stříbra, vrátil jsem se k tématu.

- Co s ním?

- No, ještě ho asi nemá. A dokud Konečník nemá základní vklad do hry, totiž ranec stříbra na koupi Zajíčkova statku, ještě tam nemůže. Do minulosti.

- No jo, ožil Tvrďák. – To je fakt. Jestli si to v palici srovnal tak, že on je ten první Zdenko Konečnej, co se má objevit v roce 1644 vlastně odnikud a koupit tam statek, tak na to musí mít vozík stříbra. Jinak žádný statek nekoupí, žádná mladá Dorota mu do náruče neskočí a nebude žádné pokračování rodu.

- Proto aranžoval nevysvětlitelné zmizení z kanceláře v Kamerálu, domýšlel jsem se dál. Chystá se někde sehnat ranec stříbra nebo zlata. Tady, ještě v tomhle našem světě. Musí to udělat anonymně. Určitě si předem promyslel nějaký plán. Chce něco vyloupit. Je si jistý, že ho nechytí, protože jakmile to bude mít, přesune se s tím vším přes časový portál do minulosti a tady ho nikdo nikdy nenajde a neuvěří. Nikoho ani nenapadne, že to udělal zrovna on, protože on přece zmizel z kanceláře a nikdo nedokáže, že vůbec opustil budovu.

- Hele, zachmuřil se Tvrďák, když u Bezděkova odbočil na Přívětice, - mně na tom pořád něco neseď. Já vím, u Konečných to tak prostě mají. Vždycky žijí pár generací v nějakém světě, pak jeden z nich skočí do nějakého alternativního světa a tam rodová linie pokračuje. Jsou to takoví skokani mezi světy. Ale nechce se mi věřit, že by byl náš Zdenda Konečný alias Prdel takový cvok. Jasně, mohl si to v hlavě sesumírovat tak, že poslední bude zase první a žádná konečná stanice se nebude konat, bude to uzavřená smyčka a tak... Ale že by vsadil všechno jen na myšlenku, ke které došel studiem rodokmenu? Zorganizovat takhle složitě zmizení, opustit starou mámu, svůj byt, majetek, prostě všechno, a ještě jít vyloupit nějaké zlatnictví nebo ukrást všechny stříbrné přibory z Continentalu a potom se s celým lupem táhnout někam, kde si myslí, že je ten portál?

- Ale samozřejmě, že takhle ne, ujistil jsem ho. – Proto sem přece jedeme. Konečník si musí být jistý, že takový portál našel, jinak by nic neriskoval, samozřejmě. Tohle mi bylo jasné od chvíle, kdy jsem si dal dohromady ty mince s jeho rodokmenem. Není to blázen. On ten portál musel najít a ověřit si, že se jím dostane do té správné minulosti. A musel se dostat zase zpátky.

Tvrďák prudce přibrzdil a zastavil u cedule na jižním okraji Radnic. Podíval se na mne dost vyplašeným pohledem.

- Počkej, ty si fakt myslíš, že něco takového existuje?

- Já nemám jiné vysvětlení, ozřejmil jsem mu.

Nějak jsem se těch detektivek nemohl nabažit. Bavilo mne to, i když byla jen malá šance na vydání. Jenže já nikdy nepsal kvůli vydávání. Začínal jsem psát kdysi uprostřed komunistického režimu, a pokud jsem chtěl psát poctivě, upřímně a otevřeně, musel jsem počítat s tím, že mi nikdy nic nevydají, že budu vždycky psát jen pro pár kamarádů a čtenářů, a i tak možná budu mít potíže. Poté, kdy se ze mne stal věřící křesťan, naučil jsem se důvěřovat Bohu. Píšu proto, že musím, že mi to připadá dobré a správné, že jsem k tomu byl stvořen. Někáký pokus o vydání učinit mohu, ale ve skutečnosti, když dílo dokončím, odevzdávám ho Bohu. On ví,

jestli je to dobré a jestli to může k něčemu použít. Když ano, nemusím se moc starat a vyjde to, rozšíří se to a bude se to číst. Když ne, žádná škoda.

Z nostalgie jsem se začal probírat starými texty. Hodně starými a nikdy neuzavřenými. Byl tu vychovatelský a pedagogický román napsaný během 90. let. Jmenoval se **Analýza hnoje** a líčil poměry i zkušenosti z tehdy nedávné praxe vychovatele dělnické mládeže na škodovác-kém internátu (1986 – 1990). Byl příběhem poctivého vychovatele, který nechce dělat nic jiného, než skutečně vychovávat mládež. Umí to a jde mu to. Umí se postavit i nelibosti aparátčků, straníků, funkcionářů a kolegů, jejich zbraně obrátit proti nim a také je začít vychovávat. Vychovává všechny a všude. Je rozeným vychovatelem a politika ho nezajímá. Přesto pouhá poctivost v řemesle výchovy působí naprostý rozvrat pokrytecké společnosti i systému okolo něho. Je ale současně chytrý a předvídavý a dokáže se účinně bránit. Zná slabosti systému a mezery v něm. Mládeží je záhy milován a má na ni obrovský vliv. Jenže pak přichází rok 1989, probíhají protesty, demonstrace a společnost se stále ostřeji rozděluje na pro a protikomunistickou část. Petr Černý zjistí, že již nemůže být dobrým vychovatelem, pokud nepůjde příkladem i v těchto aktuálních otázkách. Když to udělá, dá svým nepřátelům důvod, aby se ho zbavili a odstranili ho z internátů. Když to neudělá, začne být pro své svěřence nevěrohodnou autoritou. Situace se radikalizuje a dramatizuje a Petr již nevystačí s obratným kličkováním. Musí se rozhodnout.

Zůstalo to tehdy nedokončené, ale román obsahoval tolik zajímavého pedagogického materiálu a tolik autentické atmosféry těch let, že bylo škoda nechat to tak. Já měl chuť na detektivky, a proto mne napadlo román přepsat a rozporcovat ho do série několika detektivních příběhů, kdy vychovatel Petr Černý bude současně amatérským detektivem a bude řešit různé zločiny, což prolne jeho vychovatelské působení. Tak si příběh přečtou i lidé, které by samotná problematika výchovy nezajímala.

V roce 2020 vznikl první příběh **Černý Petr** a v roce 2021 druhý navazující příběh **Mrtvý Jestřáb**. Všechn materiál původního románu to zdaleka nevyčerpalo a na nejméně dva další příběhy do budoucna ho zbývá dost. Některé dějové linky prolínají všemi díly a během nich se teprve vyvíjejí.

Zde je ukázka:

Nevím, z kterého pramene měl Čenda informaci o chytané transakci s dílnou, ale musel to být pramen spolehlivý a informace stoprocentně pravdivá. Na první poradu baráku do zasedačky v přízemí přišla kolegyně Boušová se zlověstně nasupeným výrazem. Předem se cítila ublížená a poškozená, přivalila se jako okradená ublížená, odhodlaná zjednat pro sebe spravedlnost. Ještě než padlo první slovo, položila doprostřed stolu malý mosazný klíček. Odstrčila ho od sebe jako sirotka z nalezince a tam, v ohnisku zájmu, ležel ten malý klíček, po celou dobu Budulínkova rozverného proslovu na uvítanou. Nakonec náš nový Šéf zopakoval tradiční heslo Kázeň a pořádek v poněkud inovované, humornější formě, a vyzval jednotlivé vychovatele, aby po řadě přednesli svá pracovní kuří oka.

- Tak heďte se, nadechla se kolegyně Boušová, protože byla první na řadě a také proto, že ostatní mlčenlivě soustředili pozornost na malý klíček uprostřed stolu. – Já to říkám už po několikáté. Naslibovalo se mi hory doly, ale teď to teda říkám, že na tu dílnu už nešáhnu, protože už jsem taky dost stará, abych vedla nějaký údržbářský kroužek. Mám s tím jenom samé mrzutosti a já tu dílnu prostě nechci. Nikdo na to stejně nedá materiál ani nářadí, každý tam jenom krade, každý si vypůjčí a nevrátí. Jsou s tím mrzutosti a nikdo ani nepoděkuje. Tady je klíč a já jsem to řekla, a prostě končím. Ať si to zase užije někdo jiný.

Následovalo hrobové ticho. Čekal bych, že se ozve někdo ze starších kolegů, například Čenda a připomene kolegyni Boušové, jak o dílnu kdysi stála, když to ještě mohlo přinést cihličky do budovatelské soutěže, ale Čenda mlčel. Mlčel také Petr, i když před tím, v jídelně, projevoval nad

existenci dílny málem nadšení. Dokonce na mne mrkl, abych mlčel. Zatímco Čenda zbledl, sklopil hlavu a zaťal prsty do opěradla židle, Petr se směle rozhlížel po ostatních a potutelně se šklebil.

- To asi musí mít na starost nějaký chlášák... kvákla naše nejmladší kolegyně tak zdařile, že si ji Petr v duchu okamžitě pokřtil na Žabku carevnu, což se později ujalo.

Budulínek zachovával zdrženlivou neutralitu a zřetelně se bavil v roli diváka.

- Toť se ví, vypískla Kurucová. – Ženská se přece nebude ohánět kladivem nebo pilou, to přece není normální.

- Proč ne, když je to budovatelka, rýpl si konečně Čenda, ale hlavu nezdvihl. Schylovalo se ke střetu.

- No dobře, předešel konfliktu Petr. – Když myslíte, že bych to měl být já...

- Ale nikdo neříká, že zrovna vy, ohradila se Kurucová, která již nabyla jistoty, že ona to nebude.

- Ale říká, říká, potřásl Petr hlavou. – A ostatní se bojí, co kdybych to já nebyl.

Vychovatelky zalapaly po dechu.

- Já jsem neslyšela, že by někdo něco říkal, nafoukla se Boušová.

- Člověk nemusí mluvit tím, že otevírá pusu a zatěžuje hlasivky, provokoval Petr. – Tak například vy, soudružko Boušová. Od chvíle, kdy jste vyndala z kapsy klíče od dílny, máte neustále ruce založené na břicho. Nahrabila jste se, a pravou rukou si občas podpíráte bradu.

- Vy jste se zbláznil?! Vypoučila Kurucová oční bulvy až k hranici možností.

- Kdepak, vysvětloval Petr. – To gesto, které jsem popsal, je atavismus, pozůstatek obranných reflexů. Prozrazuje obavy a nejistotu. Požíváme ho nevědomky, tehdy, když si nejsme jisti, jak ostatní přijmou to, co na ně hrajeme, když nevíme, jak se nám to vrátí zpátky. Například támhle kolega Drozda zaujal obrannou pózu ihned, jak vkročil do místnosti, zřejmě předem věděl, oč se bude jednat a tušil, že by požadavek spravovat dílnu mohl spadnout na něho, počítal s tím, že se bude muset bránit. Když se mnou hovoří například v kanceláři, má ruce obvykle volně svěšené podél těla a odkryté břicho, je uvolněný, jako teď tady soudruh vedoucí, který v této místnosti žádnou hrozbu neočekává. Tady kolegyně, ukázal Petr na instruktorku SSM, - si je také jistá, že jí se dílna netýká, tak studuje klidně kvalitu laku na svých nehtech. Dále, když sem soudružka Boušová přišla, vyměnila si židli tak, aby seděla výš, než sedím já, ve svém křesle. Od začátku byla přesvědčena, že se nakonec utká se mnou a podvědomě si zajišťovala pocit převahy shora dolů. Vidíte, že mi nonverbální znaky a řeč těla, poskytují dostatek informací k tomu, abych si dal dvě a dvě dohromady.

Nějakou chvíli to vypadalo, že se na Petra vrhnou a rozsápnou ho na místě. V ten moment zasáhl diplomaticky Budulínek a vůdcovským hlasem utál neplodný střet v zárodku.

- Tak to jsme se dostali někam jinam.

Jeho skutečné mínění o situaci prozrazoval srpek měsíčního šklebu, která se mu co chvíli rozjel od koutků úst po celé tváři. Obrátil se na Petra.

- Ty by sis tu dílnu tedy vzal?

- Samozřejmě. Já na to čekám. Ale převezmu si ji podle seznamu. Podepíšu převzetí jen toho, co v dílně opravdu je.

Kolegové zůstali ještě dosti dlouho sedět jako opaření. Všichni si, myslím, naléhavě uvědomovali, jak je ten vlasatý spratek vlastně nebezpečný člověk. Odpoledne si to musel uvědomit i Budulínek. Přišel k Petrovi kontrolovat stav přezouvání a odliv botníků od dveří pokojů zpět do přezouvárny, protože každým dnem čekal ředitele.

- Proč je tak točíš? Ta Boušová by tě sežrala i s chlupy na místě, kdyby mohla... No prostě, jí pěkně sereš.

- To já vím, uznal Petr. – Mluvila s tebou na chodbě před kanceláří.

- A ty víš, co mi říkala?

- To není těžké si domyslet. – Poškrábaný nábytek, nepřezouvání, křik po večerce, moji chlapci jsou zvlášť drzí, protože jim příliš povolují a pouštím si je k tělu, uklízečka si stěžuje, vrátný si stěžuje, kuchařky si stěžují, kočky a myši taky.

- No tak vidíš, a tebe to nechává v klidu? Podivil se Petrův šéf.

- A co mám dělat? Lézt jí do zadku? To jsou obvinění, která se týkají jejích svěřenců stejně jako všech ostatních, jako i mých. Na tohle bys nacytal kteréhokoliv vychovatele tady. To přece není v téhle hře podstatné.

- Není? Podivil se Budulínek.

- Kdepak. Ze strany kolegyně Boušové nejde o nenávist vůči mé osobě. Zatím ji jen trochu znepokojují a ona si pojišťuje svou pozici u tebe. Přece, kdyby si nebyla jistá, že ji nemohu ohrozit, nikdy by mně netykala. Jsem pro ni bezvýznamná veličina, při jejích známostech po stranické linii. Boušové jde přece o tebe, ne o mne. Chce si být jistá tebou, mít tě na své straně.

- Ano? Podivil se Budulínek dvojnásob.

- Když s tebou mluvila před kanceláří, objasňoval Petr, - postoupila během dvou minut o pět kroků dopředu a ty ses o stejný počet kroků nechal zatlačit. Říká se tomu proxemický tanec a prozrazuje to momentální dominanci. Ukazuje to, kdo má ve skutečnosti převahu a kdo si dobře uvědomuje, že ji nemá. Dovol, abych ti připomněl, že k ní chodí ředitel často na kafe. Nikdy na to nezapomene, kdykoliv k nám na barák zabloudí.

- Hmm, to je chytrý, usoudil Budulínek a zpod obočí si změřil Petra šelmovským úsměvem. Lehce se podivil nad bizarností forem a materiálu, se kterým si lidský osud někdy zvláštním způsobem zamodeluje. Zášť ani strach v tom pohledu Petr nevyčetl, jen pouhé pobavení. Nicméně si povšiml, že odcházející šéf si cestou od kanceláře, není tak docela jistý, jak dlouhý má nasadit krok a jestli smí vstrčit ruce do kapes.

V zimě roku 2022 mne kontaktoval pan Emerich Drtina z Našeho vojska a řekl, že by stál o nějakou mou další historickou mystifikaci. No jo, jenže jakou? Napadlo mne, že jsem už stihl zmřít české dějiny skoro ve všech důležitých obdobích, kromě roku 1968 a sovětské invaze. O tom jsem napsal jen seriózní historickou studii Divadlo o divadle. V roce 1968 se nedalo nic zásadního změnit, nedalo se ukázat Čechům, že se měli chovat jinak, a zvítězili by, nebo by se osud ČSSR odvíjel jinak. Neodvíjel. Nedal se nic změnit. Ruská vojska by k nám přišla tak jako tak.

Odložil jsem to, ale pak přišla ruská invaze na Ukrajinu a v mé hlavě to téma mocně ožilo. Rusové a my. Rusové a střední Evropa. Noc, ve které definitivně skončil proslavený 150letý český panslavismus. Noc, kdy se láska změnila v nenávist, která se přenesla i na další generace Čechů, jak se aktuálně ukazovalo. Jenže, co kdyby tehdy nepřijeli? Kdyby z nějakého důvodu nemohli? Jak by se odvíjelo Pražské jaro vedené Alexanderem Dubčekem bez hrozby invaze? Kdyby to bylo jen na nás. Byla by z toho československá cesta k socialismu nebo skutečně kontrarevoluce a konec socialismu u nás? Jenže tohle téma jsem nemohl postihnout nějakou malou změnou v dějinách. Zastavit sovětskou invazi 21. srpna 1968, to by bylo téma na sci-fi. Ale proč ne? Proč bych si nemohl jednou v životě dovolit napsat fantastický román. Ale když, tak promyšlený. Ne nějakou lacinou prvoplánovou fantazií.

A tak jsem začal znovu shánět informace, plánovat a promýšlet. Co vlastně chci svým čtenářům ukázat a k čemu je dovést? Samozřejmě k tomu, že mnohé bylo jinak, než nám líčí školní a mainstreamové dějiny, byť demokratické. Že i zde si již budujeme mýty a zalháváme si skutečnost. Rok 1968 přece nebyl o žádných Rusech ani o Brežněvovi, to bylo celé o nás, o Česích a Slovácích. A my bychom se zase tak rádi schovali za pocit ublíženosti. Přepadli nás, museli jsme, nedalo se nic dělat... Jenže 20 let normalizace nepřišlo z Moskvy, normalizace se jako koncept ovládnutí zrodila u nás.

Potřeboval jsem nějakého vypravěče, který by seděl uvnitř nejvyšších stranických a vládních aparátů a vyprávěl ten příběh z druhé strany, ze strany režimu a nositelů moci. Někoho vypravěče, který by byl současně dost nezainteresovaný na tom režimu a jeho zločinech a díval by se na všechno z nadhledu, měl by dost informací a nebyl by zaujatý pro režim ani proti němu. Někdo ze servisní sféry aparátu. Zázračný prognostik a analytik. Měl jsem to. Pomalu se začalo rodit **Orákulum – paměti režimního prognostika**. Do dvou měsíců to bylo hotové a Naše vojsko mi obratem poslalo smlouvu s tím, že román vyjde v létě 2023 k 55. výročí invaze.

29. července odpoledne se Praha rozžhavená sluncem zdála být poněkud ospalým městem. Na ulicích chyběly děti, které v polovině prázdnin odjely někam na tábory a na venkov. Zaměstnanci si brali hromadné dovolené a v tomto období se nekonaly žádné oficiální oslavy, neslavila se žádná výročí. Na vedlejší zahradě kdosi pouštěl nahlas rádio, z něhož zpíval nadějný mladý Karlík Gott, idol dívek a žen, rádoby kovbojskou píseň o kravách jupijájéé...

Ve vile se k mému údivu kromě Novotného rozvaloval v pohovce i generál Vitanovský, bývalý náčelník operativců. Samozřejmě, schylovalo se k vojenským událostem, a tito muži sem určitě nepřišli diskutovat o inflaci nebo o nedostatku toaletního papíru. Všichni přišli v civilu. Frolík měl pouze tričko s krátkými rukávy a džínové kalhoty, Novotný lehkou modrou košili propocnou v podpaží, a na věšáku viselo sako. Než stihli přítomní přednést nějaké vtipné uvítací poznámky na adresu legendárního Orákula, přišla i hlavní postava.

- Ahoj Toníku, jak se pořád máš, šklebil se Rudolf Barák a bezstarostně zapadl do dalšího prázdného křesla. Ruku podal jen Frolíkovi a mně.

- Nepřišel jsi mne zastřelit, že ne? Oplatil mu úšklebek Novotný.

- A co bys čekal? Poslal jsi mě na patnáct let k ledu.

- Ty bys mě tam poslal taky, odsekl Novotný. – Bylo to, kdo z koho.

- To je pravda, uznal Barák. – V tom si nemáme co vyčítat.

– Jestli tě to uklidní, tak jsem si těch šest let, cos tam seděl, moc neužil. Hlavně ty poslední roky, přiznal Novotný.

- Nechte toho, pánové, ozval se Vitanovský. – Kdyby Tonda neseseděl na Hradě a na ÚV, ruský tanky by byly už dávno tady.

- Je to hrdina, kývl s patrnou ironií v hlase Barák. – A kdybych já neseseděl, tak by se ti Toníku nikdy nestaly takové věci, jako byl sjezd spisovatelů. Nikdy bys neměl problémy s nějakým Dubčekem.

- Na tom něco je, uznal smířlivě Novotný. – Musím přiznat, že po tobě na vnitru seděli samí debilové, co lezli Rusům do zadku, jak jen mohli. Na armádu jsem se mohl spolehnout, bezpečnost taky dělala, co jsem chtěl, ale věřit jsem jim nemohl.

- Bezpečnosti nemůže věřit nikdo, dodal Barák. – Kdybysme my měli někdy bezpečnost pod úplnou kontrolou, ruský tanky by tu byly do pěti minut. Muselo se to hrát na obě strany. A ty víš moc dobře, proč jsi mě musel nechat zatknout a zavřít. Kvůli tomu, že jsem si dělal ambice na tvoje posty, to nebylo.

- A dělal sis je?

- Samozřejmě, že dělal. Tak se ta hra přece hrála a pořád hraje. Akorát my všichni jsme z ní už vypadli. Překvapuje mě, jak mě to osvobodilo. Byli jsme zajatci té hry. Jeli jsme na tygrovi, a

nedalo se slézt, protože by nás ten tygr sežral. Je zázrak, že jsme vyvázli živí. Vyhodili nás ze sedla dost daleko od toho tygra a to nám dalo šanci se schovat. Ted' už asi stárneme a tohle přestává být naše hřiště.

- A proč jsme ted' tady? Zeptal se věčně Vitanovský. – Chceme se do té hry vrátit? Zase se vydrápat na tygra? Chybí nám droga moci? Už nedokážeme žít jako obyčejní bezvýznamní a řadoví občané? Nebo to je jen vzpomínkový mejdan hradních abiturientů z roku raz dva?

- To není špatná úvaha, usmál se Novotný a bylo vidět, že z něho spadlo napětí. – Řadoví občané. Doba ale určitě nabízí jisté možnosti. Proto tu máme Orákulum. Tak spust'te, Josefe. Stejně se na to třesete. Jak vidíte situaci v téhle chvíli?

- Dramaticky, řeklo jsem, a nic jiného ode mne nečekali. – Soudruh Usměvavý je v pasti a nedovedu si představit, jak by z ní mohl vyklouznout. Brzy už bude hrát jen o holé přežití. Zbyla mu pouze popularita, jinak už nemá nic. Ještě měsíc a můžete ho dát na seznam pozvaných na večírek abiturientů.

- Radil se s vámi vůbec někdy? Napadlo Novotného.

- Ani jednou. Reformisti se neradí s nikým. A Dubček není hloupý. Ví dobře, co bych mu řekl, a ještě mu není tak zle, aby si to přišel poslechnout.

- Tak jak to tedy vidíte?

- Brežněv je jako pohádkový princ, který chce za každou cenu zabít sedmihlavou saň kontrarevoluce a odvézt si princeznu KSČ na svůj hrad, aby ho milovala a obdivovala do nejdelší smrti. Hlavně jde ale o to, že mu doma nedovolí usednout na trůn, dokud nevykoná nějaký takový hrdinský čin. Princ Brežněv ví, že takového dráčka reformem mají v každém království. Chovají ho v kleci, nedovolí mu vyrůst a tady soudruh Novotný s ním strašil své odpůrce. Moskevský princ si řekl, že by mohl všechny pěkně podfouknout, kdyby nechal toho pražského dráčka reformáčka trochu vyrůst, pak by mu snadno usekl hlavu a trubadúři by to nafoukli, udělali by z toho hrdinskou řež se strašlivou obludou. Proto moskevský princ dovolil pražské princezně, aby otevřela klec, aby reformáčka vzala na procházku a dovolila mu pokousat tady soudruha Novotného a vyhnat ho z Hradu. Když byl dráček venku z klece, začal růst. Moskevský princ vzkazoval pražské princezně pokrytecky, aby ho zase zavřela do klece, ale dobře věděl, že už to nejde, už vyrostl tak, že se tam nevejde. Dráček rostl a už začínal nabývat podoby skutečné saně kontrarevoluce. V ostatních královstvích vznikla panika, protože taková saň by sežrala všechny a všude. Scéna pro hrdinský zásah drakobijce byla připravena. Všichni prince Brežněva opřekot prosili, aby tasil meč. Pražská princezna Alexandra ale stále tvrdí, že to zvládne sama, i když, pravda, dráček trochu povyroste. Je to prý stále dráček reformáček, kdepak saň kontrarevoluce. A princeznu prý má rád, nijak ji neohrožuje.

Moskevský princ potřebuje dvě věci. Za prvé, aby princezna přiznala, že je to její vina, že pustila dráčka z klece a nechala ho vyrůst do podoby saně kontrarevoluce. Aby přímo volala o pomoc. Za druhé, aby se zasáhlo včas, dokud ta saň ve skutečnosti není moc velká. Aby to prince nestálo moc námahy a aby mohli trubadúři začít s opěvováním.

Brežněv už Dubčekovi nabídl dvě možnosti. Poprvé při květnových oslavách měla celými Čechami projet od Těšína obrněná divize generála Jaškina a spolu s našimi vojsky uzavřít na západě šumavskou hranici. Vypadalo by to impozantně, lidé by moc neprotestovali a v Moskvě by se to dalo prezentovat jako vítězství nad drakem. Dubčeka si v těch dnech předvolali do Moskvy a mámili tam na něm souhlas a pozvání. Pak by se řeklo, že byl tak zoufalý z kontrarevoluce, že odjel do Moskvy žádat o bratrskou pomoc. Dubček to odmítl a tuhle možnost zardil. Jaškinovy tanky zůstaly v Polsku.

Druhou možnost Brežněv nabídl ted', když začala přijíždět vojska na cvičení Šumava. Estébáci svolali do Ruzyně milicionáře a pozvali tam Dubčeka. Nabídl mu, aby zarazil reformy a obnovil cenzuru, že oni vyjdou do ulic a vyprovokují nějaké demonstrace a střety s veřejností. To se vyloží jako kontrarevoluce a Dubček požádá o pomoc. Brežněv použije vojska, která tu jsou na

cvičení. Opět kulantní řešení. Krve by teklo jen málo a draka bez hlav by nacpali zpátky do klece. Proběhlo by pár zatčení, možná nějaký proces a Dubček by mohl říct, že tenhle národ si jeho reformu nezasloužil, protože svobody zneužil ke kontrarevoluci. Jenže Dubček to zase zazdil. Odmítl schůzku s Brežněvem 15. června a 19. června ukecal milicionáře v Ruzyni, aby se vrátili domů, neřekl tak ani tak a nechal za sebe mluvit veřejnost a média. Pak sám vyzýval k odchodu vojsk. Média také řekla Rusům, aby koukali jít domů, že cvičení dávno skončilo. Do toho vpadl ten Vaculíkův manifest 2 000 slov, který Dubčeka usvědčil, že tady už nic pod kontrolou nemá.

Princezna Alexandra připustila, že drak sice povyroste, ale trvá na tom, že drak ji samou miluje a poslouchá. Má totiž pocit, že všichni, kdo se teď draka bojí, budou jeho, Dubčeka, potřebovat a nemohou se ho zbavit, protože je by drak neposlouchal a napáchal by škody. Hraje dost nebezpečnou hru, protože drak požívá jednu veřejnou oblast za druhou a on už dlouho neobhájí tezi, že mu dokáže poroučet.

Brežněv nechce přijít o své hrdinské násilné ántré, protože kdyby ho nepředvedl, nikdy by v Moskvě neusedl pevně na trůn. Všem už řekl, aby se dívali, že uvidí hrdinské činy zachránce. Takže to bude muset být natvrdo a skutečně při tom poteče krev. Saň bude zabita a Dubček odstraněn.

Dubček nikdy nepřizná, že by udělal něco špatně. Také nemůže jen tak vytroubit do světa, že vyvést draka z klece mu povolil sám Brežněv, že ho kvůli tomu přímo dosadil k moci, protože potřeboval, aby drak vyhnal tady soudruha Novotného a jeho lidi z funkcí. Dubček má dvě alternativy. Jestli sem pozve Brežněva a jeho tanky, sám skončí a bude nahrazen. Je mu jasné, že ho v nejvyšší funkci nenechají, ani kdyby podrazil reformisty. A navíc - národ na něho bude plivat. Pro dějiny bude hajzl, který dal psovi do misky dobré žrádlo, a když si pes vzal, hned ho za to seřezal holí.

Dubček ví, že tohle udělat nemůže. Po otištění Vaculíkova manifestu také ví, že Rusové přijdou, protože tohle už je kontrarevoluce a tomuhle předsednictvu ÚV vývoj přerůstá přes hlavu. A kde kdo to vidí. Stal se závislým na své popularitě. Najednou se ukazuje, že jeho soudruzí, s kterými ty reformy zahajoval, klidně Rusy pozvou, aby ho pak mohli nahradit ve funkci. Nestojí za ním žádná stranická frakce. Nevybudoval si za ta desetiletí žádnou mocenskou pozici. Nemá spojení kromě reformistů, jako je Smrkovský, Šik, Kriegel a Mlynář, a ty samotné odfoukne vítr. Také nemají sílu ani kořeny. Podporují ho jen budoucí mrtvolky. Na vrcholu ho drží jen popularita a zájem médií. Tohle je tygr, z kterého se těžko dá slézt.

- To bylo dost výstižné, jako vždycky, uznal generál Vitanovský. – Tak tohle byly ty tanečky kolem cvičení Šumava? Nejdřív, jako kdyby tady už chtěli zůstat, potom odešli. Mohli tu přece klidně zůstat ne? Vy si přece pamatujete, jak to bylo v Maďarsku v šestapadesátém. Sověti také nejdřív na žádost Maďarů odešli. Ale brzy se vrátili a rovnou stříleli.

- Takže myslíte, že teď přijdou zpátky a budou střílet? Mračil se Novotný.

- V podstatě ano, ale ne hned, prorokoval jsem. – Nemají to ještě připravené. Vojensky snad, ale někdo je pozvat musí. Teď se podle mého odhadu snaží uvést do chodu záložní plán. Dubčeka odepsali. Státní bezpečnost je jejich nástroj, ale řezníci nemohou vydávat politická prohlášení a mluvit jménem strany a státu. Teď si u nás potřebují vybudovat strukturu spolehlivých soudruhů, kteří budou ochotní a hlavně schopní v pravý čas převzít předsednictvo ÚV nebo i vládu a pozvat je sem jako nejvyšší oficiální orgány strany a státu. To znamená, že převzetí moci před pozváním musí být alespoň na oko legální. Tohle ještě nemají, to jim chybí a bez toho to nejde.

- Ochotných je tu dost, ale schopných málo, usmál se Frolík.

- Oběma stranám jde o čas, doplnil jsem. - Musí se to stát před sjezdem strany, takže nejdéle na přelomu srpna a září. Možná ještě, dokud jsou lidé na prázdninách a na dovolených, dokud nejsou v Praze radikální studenti. Takže ke konci srpna.

- Vy myslíte, že Dubček se postaví na zadní a půjde proti nim? Užasl Novotný a krotit nevěřičně hlavou.

- Možná budete překvapení, jak umíněný a tvrdý umí být, když se urazí a když se ho něco dotkne osobně. Umí úžasně trucovat. Teď mu půjde doslova o život. Ale rozeberme to jedno po druhém, jestli vás nenudím...

Čím uzavřít sebechvalné vyprávění o autobiograficky zpracovaném životě zachyceném ve stozích popsaného papíru? Snad konstatováním, že život tak jako tak fixovat nelze. Stejně jako mumie není faraónem a preparát v lihu není žábou či hadem, ani příběh není životem samým. Jen z něho vychází, abstrahuje a fabuluje.

V současné době leží na mém pracovním stole několik starých dluhů. Měl bych přepracovat Autobiografickou sérii **Setkání s Vlkem** a **Setkání s Beránkem**, která si možná vyžádá třetí a závěrečný díl, rozhodně si ale vyžádá přepsání do nové podoby.

Chtěl bych dosáhnout druhého vydání některých dřívějších úspěšných titulů. Které se mi podařilo přepsat a doplnit, o které je stále zájem. Například **Krajina nad pokladem** nebo **Dějiny české státnosti**.

Také jsem se pustil do sepisování podrobné **Historie Koruny České** s vlastními komentáři, což bude další velká a rozsáhlá kniha, příběh sám o sobě. Příběh o vzniku a utváření představy o dobrém státu. V souvislosti s tím bych rád uspořádal všechny mnou vydané **Monarchistické zpravodaje** pro knižní vydání. Je v nich spousta podnětných článků a úvah, které by neměly být zapomenuty, z nichž se dá čerpat. Je to asi 84 čísel a některá měla i desítky stran. Vyjde to určitě na několik svazků.

Ale to všechno vůbec není důležité. Dělam to, co mne baví a uspokojuje, mám přátele a... A jsem doufám připraven vše, co jsem napsal, hodit do větru a odejít čistý, nezatížený. Vzdo-
ruji nebezpečí, že si svým spisovatelským renomé, svou pověstí a množstvím vydaných knih
pouze budu nějakou hradbu, nějaké vlastní království z tohoto světa, že se tím opevňuji
proti nejistotám, proti cestě, proti osvobodivému outsiderství, že na tom už příliš lpím a že
se toho nedokážu vzdát, až přijde čas. Příběhy a knihy jsou knihy, ne já sám. Knihami si lásku
svého skutečného Pána a Stvořitele nekoupím a nechci skončit, jako ten hladem umírající pes
ze svých varovných snů. Hladem po lásce pána, který na mne zapomněl.

Kdysi jsem napsal písničku, ve které se zpívalo:

*Já, bílý beránek skryji se v
kůži vlka
pod šedou srst, která ochrání.
Já, žoldněř rozumu opilý po
jablkách
ze zakázaných zahrad hoř-
kých poznání.*

Miluji příběh, ale příběhy končí. Jen jeden příběh nekončí nikdy.

Ukázka ze závěru detektivky Případ Ztracené legie.

*Potom Volf vytáhl z kapsy čtyři fotografie. Na dvou byla Marie Andryšková z poslední doby, na
jedné mladá, a na jedné on sám, ale v mladším věku. Srovnal fotografie do řady na stole, abych
je viděl těsně vedle sebe.*

*- Víte, majore, začalo mi to docházet už tam, v tom baráku, když jsem Můru viděl po čtvrt století
osobně. Takhle vypadala asi ve dvaceti. Kulatá tvářička, jako panenka. Ta jí zůstala dost dlouho.
Ale teď přece jen trochu zestárla a její rysy ostřeji vystoupily. A já se najednou nedíval na Můru,
ale na svoji první ženu. I její gesta, smích, výrazy obličeje, jako by to byla Můra a zároveň moje
první žena. Když byly obě mladé, vůbec nic jsem nepoznal. Připadaly mi každá úplně jiná, když
jsem je srovnával. Tyhle dvě fotografie z poslední doby, to nejsou dvě Můry. Ta vlevo je moje
bývalá žena. Jsou skoro úplně stejné, k nerozeznání. Chápete to? Já jsem to nejdřív nechápal.
Řekl jsem si, že si prostě, jako mnoho jiných chlapů, podvědomě vybírám stejný typ ženy, a do-
kud byly mladé, tak mi to nedocházelo. A pak jsem se doma po návratu podíval na svoji mladší
fotku. Vidíte ty oblouky nad očima? Ty lícní kosti a špičatý, trochu zvednutý nos? Tady mám
dlouhé vlasy a nemám vousy, tak je to dobře srovnatelné.*

*- Skutečně, zasl jsem. – Jste těm ženám podobný. Pane Volfe, snad nechcete říci, že jste všichni
v nějakém příbuzenském vztahu? To by bylo jako v té veselohře Limonádový Joe. Nemáte všichni
kakaovou skvrnu velikosti mexického dolaru?*

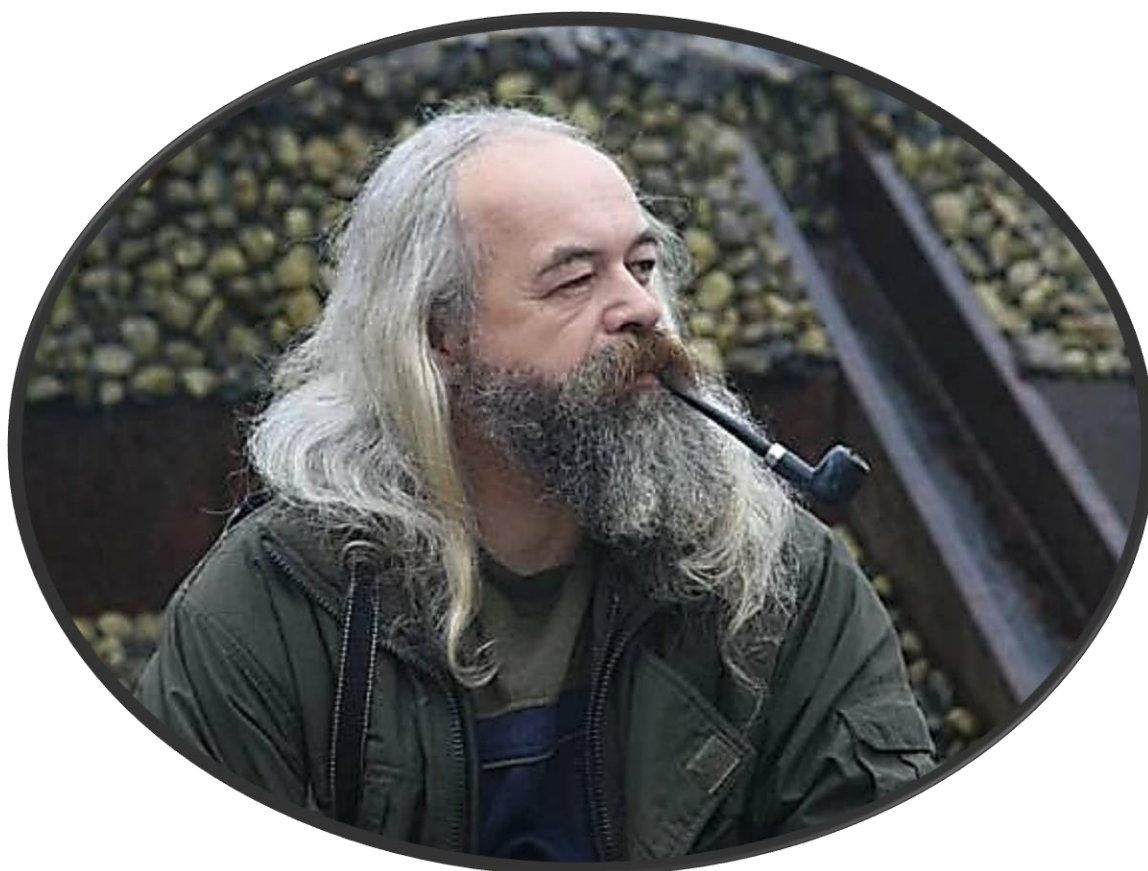
*- Ne, to jsem nechtěl říct, sebral fotky a schoval je do kapsy. – Jsem prostě Narcis, majore. Je to
směšné, ale jsem Narcis. A o Narcisech je známo, že jsou schopni milovat doopravdy pouze svou*

vlastní podobu. Celý život si vybírám ženské, které se mi dost podobají a spousta jiných krásných a svolných žen mne vůbec nezajímá. K mnoha takovým jsem byl naprosto nemilosrdný. Tyhle dvě mi možná byly vždycky podobné i povahově. Nikdy jsem ve skutečnosti nemiloval Můru. Miloval jsem v ní jenom svůj vlastní obraz. Proto jsem byl po celý život tak zoufalý, že ji nemohu mít. Podle Ovidia zemřel Narcis u studánky, kde poprvé zahlédl svůj vlastní obraz, zamiloval se a zjistil, že ho nikdy nebude moci obejmout a podržet. Zemřel zoufalstvím. Můra to nějak vycítila už tenkrát a má první žena nakonec po létech taky. Ta padla do mé pasti a pak se pozdě snažila utéct. Nemiloval jsem je, i když jsem byl ještě nedávno přesvědčený, že právě ty dvě jsem miloval zoufale. U obou jsem měl pocit, že umřu, protože mi bylo upřeno něco, bez čeho nemohu žít. Jenže to nebyla láska. Byla to šílená sebeláska. Když si pomyslím, čím vším jsem si to kdy vysvětloval a komu všemu jsem dával vinu... A když to teď vím, nemám už žádný důvod navštívit Můru. A naopak ji mohu vidět kdykoliv a kdekoliv a nic mi to neudělá. Když si odmyslím zrcadlo, už je to jen stará kamarádka. Netoužím po ní. Jen ji rád vidím.

- To jste, pane Volfe ale vyřešil hodně starý případ, hlesl jsem, abych vůbec něco řekl. – Zločin sebelásky. Vypátral jste i viníka - Narcise. Teď o tom jistě sepíšete nějaký dlouhý a napínavý protokol. Takže tím všechno končí?

- Naopak, ušklíbl se. – Začíná. Teď musím zjistit, co to je vlastně láska. Je to má současná žena, kdo mne má doopravdy rád. Protože tu jsem si nevybíral já, ale ona si vybrala mne a nedala pokoj, dokud jsem nekývl. Nikdy mne nijak zvlášť nepřitahovala, protože se mi vůbec nepodobá a nepodobá se ani mým dávným láskám. Vůbec není mým obrazem. Vzal jsem si ji a starám se o ní možná také proto, že musím vykoupit bolest a marnost, kterou jsem ve své sebelásce způsobil jiným ženám a dívkám kdysi. Když ji dokážu mít rád, možná zjistím, co je to láska.

VÝHŘAD:

Romány publikované knižně

- **Ideal Army Blues** - vydáno v ZPČ nakl. 1991 (vojenská novela)
- **Burani** - vydala Fontána – 2006 (detektivka z řady Twodance)
- **Poslední recesista a Tma** - vydal Avalon 2007 (trampský román)
- **Žáby v mlíku** - vydalo Naše vojsko – 2007 (historická mystifikace)
- **Druhý dech habsburské monarchie** - vydal AKCENT 2007 (historická mystifikace)
- **Agentura Hammeln** - vydal STREET 2008 (detektivka z řady Twodance)
- **Žába a škorpión** - vydalo Naše vojsko – 2009 (historická mystifikace)
- **Země zaslíbená** - vydalo Naše vojsko – 2010 (historická mystifikace)
- **Hoši jako květ** - vydal STREET 2010 (dějiny 35. pěšího pluku)
- **Žáby v Bouři** - vydalo Naše vojsko – 2011 (historická mystifikace)
- **Krajina nad pokladem** - vydal STREET 2011 (dějiny uhelného dolování Plzeňska)
- **Dějiny české státnosti** - vydal AKCENT 2012 (konzervativní verze českých dějin)
- **Zlaté hovno** - vydalo Naše vojsko – 2013 (detektivka z řady Twodance)
- **Doktor Tramp** – vydal Hafran 2014 (trampská novela)
- **The Suřík** - vydal STREET 2015 (historie undergroundové kapely)
- **1938 Věrní zůstaneme** - vydal Albatros 2016 (přepřacované Žáby v mlíku I. část)
- **1938 Neporažení** - vydal Albatros 2017 (přepřacované Žáby v mlíku II. část)
- **Záhada hlavolamu pro pokročilé** - vydal AVIK audio (detektivka z řady Holmes)
- **Žáby na prameni** - vydalo Naše vojsko – 2018 (historická mystifikace)
- **Námořník** - vydalo Naše vojsko – 2020 (historická mystifikace, řada Marmilián)
- **Válka na zkoušku** - vydalo Naše vojsko – 2020 (historická mystifikace, Marmilián)
- **Deklarace závislosti** - vydalo Naše vojsko – 2020 (hist. mystifikace, Marmilián)
- **Orákulum** – vydalo Naše vojsko – 2023 (historická mystifikace 1968)

Regionální historie psané na zakázku

- **U císařské cesty** - vydal STREET 2015 (historie MO Plzeň 2, Slovany)*
- **Ve znamení střemchy** (historie obce Třemošná 2016, zatím nevydáno)*
- **Ves svatého Vojtěcha** (historie obce Vejprnice 2016, zatím nevydáno)*
- **Bazén pro půl miliónu** - vydal STREET 2017 (historie bazénu Slovany)*
- **Za Malickou branou I. a II. díl** - vydal STREET 2018 (historie MO Plzeň 1)*
- **Ves u zámku** (historie obce Křimice - vydal STREET 2019)*
- **Ves u řeky** (historie obce Radčice 2018, zatím nevydáno)
- **A Vzlétly I Kameny** (30 let nahrávacího studia AVIK, 2020, vydal AVIK)*
- **Martin Stelzer** (monografie plzeňského stavitele, 2021, Pavel Stelzer)*
- **Chudenice I. a II. díl** (historie obce Chudenice, 2022, vydaly Chudenice)*

Romány publikované jen jako E-knihy

- **Setkání s Vlčkem** (autobiografický román)
- **Setkání s Beránkem** (autobiografický román)
- **Analýza hnoje (Černý Petr a Mrtvý jestřáb)** (vychovatelská detektivní série)
- **Radost a břímě pouti** (poutnický román)
- **Kronika Ligy Černých jezdců** (environmentální román)
- **Generálův kufr** (škodovácká detektivka z řady Factory Tour Company)
- **Šrouby v hlavě** (škodovácká detektivka z řady Factory Tour Company)
- **Muž z budoucnosti** (škodovácká detektivka z řady Factory Tour Company)
- **Případ Chronos** (detektivka z řady Holmes)
- **Ostrov království** (detektivka z řady Holmes)
- **Případ Ztracené legie** (trampská detektivka z řady Holmes)

- **Probuzení vlka** (detektivka z řady Twodance)
- **Muž v sedmé rakvi** (detektivka z řady Twodance)
- **Poklad Ferdy Čuřila** – (detektivka z řady Holmes)
- **Konečná stanice** – (detektivka z řady Holmes)
- **Pět** – (detektivka ze Středozeemě na tolkienovské motivy)
- **Deset Spravedlivých** (absolutní brak)
- **Kronika nasertivní školy** (historie Centra sociálních asistentů)

Historické studie publikované v Monarchistickém zpravodaji

- **Kdo to zavinil** (analýza příčin vypuknutí první světové války)
- **Proč jsme se podělali** (analýza příčin mnichovské kapitulace v roce 1938)
- **Narcis v exilu** (analýza osobnosti Edvarda Beneše a jeho činnosti v exilové vládě)
- **Divadlo o divadle** (analýza Pražského jara a událostí 1968 – 1969)
- **Cesta k českému džihádu** (analýza vzniku husitského hnutí)
- **Spor koncepcí a Impérium Regio** (2x původ, život a historická role sv. Vojtěcha)
- **První ústava** (právní základ starých pověstí českých)
- **Věrozněsti** (příběh staré Moravy)
- **Nafta a krev** (2. světová válka z pohledu přírodních surovin)
- **Přepadení** (Pearl Harbor a rozpínavost USA)
- **Nerozdělení** (jak se Československo nerozpadlo)
- **Útočné plány** (kdo byl agresorem v německo sovětském konfliktu)

Historické studie publikované na Radio Dixie 2016 - 2020

- **Unternehmen Freudenthal**
- **Operace Friewaldau**
- **Polský zájezd**
- **Tlak pistu**
- **Nálet na Linec**
- **Bitva u Poitiers**
- **Rebelská vlajka**
- **Stonewall Jackson**
- **Veteráni**
- **Vídeň**

82 čísel internetového časopisu **Monarchistický zpravodaj** v letech 2008 – 2020 s řadou článků, studií a úvah. Ucelené ročníkové svazky.

Stručná historie Koruny České, monarchistické strany Čech, Moravy a Slezska.

Kalendáře

- **Kalendář Koruny České na rok 2010** s přílohou Dějiny české státnosti
- **Kalendář Koruny České na rok 2011** s přílohou Maxmilián
- **Kalendář Koruny České na rok 2012** s přílohou – Výběr článků z MZ

Deníky

- Deník z pouti od moře k moři (Lázeňský host 1997)
- Deník z pouti ke kořenům (Lázeňský host 1998)
- Deník z pouti křížem krážem (Lázeňský host 2/2000)
- Deník z pouti na Vladař (Lázeňský host)
- Deník z pouti k pramenům (Lázeňský host)
- Deník z lázeňské pouti (Lázeňský host)
- Deník z pouti k českým sopkám (Lázeňský host)
- Vojenský deník (úseky ve sbírkách poezie)

- **Rodová kronika I a II. vydání**
- Úvahy a eseje
- **Zpráva o stavu duše - 1996/97**
- **Dopisy sobě - 1998**
- **Zápisky zahradníka – 1999/2002**
- **Teologické zápisky – 1998/99**
- **Dopisy se Sh – 1985/88**
- **Soukromá teologie – 2017/2020**

Poezie (sbírky) a písňové texty

- **Pohádky končí špatně** - jaro 1983, samizdat, vydal Pastor
- **Na dluh opravdovostem** – 1980-82, samizdat, vydal Pastor
- **Nejdřív žít** – 1983, samizdat, vydal Pastor
- **Direct songs** – 1985, samizdat, vydal Pastor (písňové texty)
- **Konec protestsongů** - 1985, samizdat, vydal Pastor

Poezie v časopisech

- **Pajda** 1980 – 81 (Svou píseň nezazpívám, Poslední vandr, Jarní láska, 14.den měsíce padajícího listí, Modlitba)
- **S – T** 1980 – 83 (Dušičky, Týden, Odpověď, Damoklův meč, Narozeniny)
- **Dým** č.27 a č.29 (Atlantida, Noche triste)
- **T – T** 3/88 (Opilý stíny, Stmívání, Prázdnota, Modlitba)
- **Letokruhy** 1989 – 1990 (Hloupé, Po návratu, Hallelujá)
- **Trail** 1991 (Po návratu, Moderní pohled, Veršovánka o staré slávě, Mezi námi)

Diskografie

- **Stará čtvrť** (text zhudebněn sk.EFS, na desce Porta 85)
- **Texty na kazetě** sk. Karolína

Povídkové sbírky

- **Marťanské moře 1985, samizdatová sbírka**, Pastor
- Marťanské moře
- Nemoc TO
- Plíseň
- Ve frontě
- Kronika ligy černých jezdců
- Ústup
- Doporučení
- Vyšetřování
- **Země tří sluncí 1985, samizdatová sbírka**, Pastor
- Noc královny Kristýny (Letokruhy 5/90)
- Břehy duše (Letokruhy 3/89)
- Země tří sluncí (Letokruhy 4/89)
- Šestačtyřicátej
- Osamělý město

Samostatné povídky

- Zbabělci a hrdinové (v Jazztopu 1998)
- Chlapáci (čas. Emil a Trapsavec 2001 cena čtenářů, Tam-tam 1/89, Rodokaps 12/93, Možnost jaro 1989)
- Zlato Čajajů (Zlatý Trapsavec 2001, Možnost, Almanach Pant 96)
- Okresní střelci (Pucheř 2002)
- Komisař Twodance

- Poslední ročník (Trapsavec 2002 – 1. místo)

Články neprofesionální

- Slunovrat 1980 (Pajda 6/80)
- Nášky pro Popelku (Poutník č.33/87, Bodlák č.3/87, Nové koření duben 88)
- Cenovka na minulé (Portýr 1/91)
- Fenomén Porty (Nová Pravda 30. 7. 91)
- Bílý problém (Nová Pravda 24. 8. 91)
- Jarmark (Portýr č. 2, léto 92)
- Zpátky do lesů (Portýr č. 2, léto 92)
- Ahoj strávníci (Portýr č. 2, léto 92)
- Bez nostalgie (Portýr, léto 92)
- Nedvěd jede na med (Portýr, léto 92)
- Causa rodokapsy (Portýr, léto 92)
- Píseň o velkém nose (Portýr červen 92)
- Porta 92 aneb konec adolescence (MF 17. 7. 92)
- Tramping třicetiletých (Portýr červen 93)
- Esej o tuláctví (F a C 9/92)
- Metafora do davu vržená (Portýr 3/96)
- Modlitba za písničku (Portýr 6/96 a 3/2000)

Články ve funkci tiskového mluvčího (1991-1993)

- Z hlubin na hladinu (Nová Pravda 29. 6. 91)
- S reálným záměrem (Škodovák 16. 7. 91)
- Potěšení sociálního konfliktu (Nová Pravda 26. 7. 91) Škodovák 13. 8. 91)
- Všechno je v nás (Nová Pravda 10. 8. 91)
- Úspěšný postup (Škodovák 13. 8. 91)
- Šest filmů z provozů, GŘ napsal (Škodovák 16. 8. 91)
- Láska je seriózní obchod (Škodovák 20. 8. 91)
- Podezřelý puč (Škodovák 23. 8.91)
- Nevděčná role (Nová Pravda, Škodovák 27. 8. 91)
- Soukromý podnikatel psýché (Škodovák 27. 8.91)
- Začínáme školní rok (Škodovák 3. 9. 91)
- Chybějí i přebývají (Škodovák 10. 9. 91)
- Potřeba nepřítele (Škodovák 1. 10. 91)
- Vlajky a odznaky - katastrofický scénář (Škodovák 11. 10. 91)
- Rozhovor s tiskovým tajemníkem (Škodovák 15. 11. 91)
- O svobodě a revoluci (Škodovák 15. 11. 91)
- Je to ideologie (Škodovák 24. 1. 92)
- Cenzura nebo co? (Škodovák 4. 2. 92)
- Obrazy na druhé straně mostu (Škodovák 18. 2. 92)
- Vztahy k veřejnosti (Škodovák 17. 3. 92)
- Nechceme být ve-při
- 37 za 100
- Kdy vytáhnout peněženku
- Špinavé a čisté ruce
- O nás bez nás?
- Jak se chytit za nos
- Stav námluv
- Najdi si dcero...
- Pravdu celou a hned

- Útok na kapsu
- Ještě jedno takové vítězství
- Proti vlastní brance

Články - sociální problematika

- Nejsme sociální údržbáři (rozh.pro Plzeňský deník 9.4.99)
- Problém závislosti (Éthum 21/99)
- Výchova konfliktem (Éthum 24/99)
- Zaměstnávání klientů (Éthum 24/99)
- CSA o.p.s. (Éthum 27/2000)

Články – pro Monarchistické listy

- Trojí zastavení 2 články (2005)
- Proč volím Korunu českou (č.1 květen 2006)
- Vábení novodobých krysařů (č.1 květen 2006)
- Kr.město Plzeň a 35.pěší pluk (č.1 květen 2006)
- Doby osvícené a temné (č.3 září 2006)
- Jak je důležité býti stranou (č.3 září 2006)

Rok 2021

Slezina plzeňských trampů

Oddílová tryzna za Munga

